

Bulletin advokacie

Advokáti, pozor! Zápis do katastru od 1. března jedině s prohlášením o pravosti podpisu! • K přípustnosti důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením a k právu neobviňovat sebe samého • Zákon o registrovaném partnerství • Smlouva zasílatelská • **KONFERENCE O NEZÁVISLOSTI JUSTICE [II.]**

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Právníci roku 2006 – gratulujeme!

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(7-8, 11-12). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady:
JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor:
JUDr. Václav Mandák, CSc.
Výkonná redaktorka:
PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce:
Jana Ponáhlá

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Cisar, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
doc. JUDr. Jiří Pipek, CSc., JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1.
Cena výtisku včetně dvojčísle je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného a balného. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí se
obracejte na pí Ponáhlou, e-mail
ponahla@cak.cz, tel. 224 951 769.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu.

Toto číslo vyšlo 22. února 2007 v nákladu
11 800 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
IMPAX, spol. s r. o., Jitka Stibůrková

Fotografie na obálce:
Jakub Stadler

Tisk: Grafotechna print, s. r. o., Praha

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

úvodník

František Smejkal:
Elektronická justice = elektronická advokacie 3

aktuality

**Advokáti, pozor! Zápis do katastru od 1. března
jedině s prohlášením o pravosti podpisu!** Jiří Patera 4
Galavečer soutěže Právník roku 2006 ivac 5

z právní teorie a praxe

články

shrnutí	12
K přípustnosti důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením a k právu neobviňovat sebe samého Bohumil Repík	13
Zákon o registrovaném partnerství Milana Hrušáková	18
Smlouva zasilatelská Karel Marek	24
Ad „Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací“ (reakce na článek Luboše Chalupy a poznámku Petra Baudyš) Petr Kališ	29
Nové znění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 trestního zákona (1. část) Jiří Říha	30
K právu obviněného být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby (nad jedním rozhodnutím ÚS) Kateřina Součková, Romana Petrová	38
Řádková inzerce	39

z judikatury

K otázce přiměřeného účtování dalších porad s obviněným obhájcem ex off	42
Rozhodnutí odjinud V. M.	44
Z judikatury ESD	48

z odborné literatury

Obchodní zákoník. Komentář Stanislava Černá	51
Soudcokracie v ČR – fikce nebo realita? Sborník textů. red.	52
Změny v bytovém právu k 1. 1. 2007 podle novel občanského zákoníku zákony č. 107/2006 Sb. a č. 115/2006 Sb. red.	53
Základy ruského práva a ruské právníké terminologie Renata Vystrčilová	53

z advokacie

sloupek Karla Čermáka

Mravy a nemravy aneb právníci a mravníci 56

z české advokacie

Informace o jednání 14. schůze představenstva ČAK,
konané 8. – 9. 1. 2007 v Praze Květa Slavíková 57

Z kárné praxe Jan Syka 58

JUDr. Zdeněk Pikart – 50 let v advokacii Petr Poledník.....59

Stavovská legislativa (slovo do diskuse)

Václav Vlk 60

O stavovské legislativě podruhé

(k článku JUDr. Václava Vlka) Michal Račok 61

Legislativní pravidla tvorby stavovských předpisů ČAK 63

z Evropy

Směrnice o službách a aktuální vývoj v Německu
a dalších zemích David Karabec .....64Německo: Advokát jako správce konkursní
podstaty–označení na dopis. papírech V. M. 67

informace a zajímavosti

měli byste vědět

Stylové nedostatky právních textů Věra Hartmannová 70

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní
koncepčníky ve vzdělávacích
a školicích střediscích ČAK .....72AIJA – zahraniční inspirace pro mladé právníky
Štěpán Holub 74

Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků 75

z právnické společnosti

Advokáti s Múzou. Rozhovor s JUDr. Václavem Králem
Květa Slavíková 76

nakonec

Lekce z koketerie Petr Hajn 80

Kresba Lubomíra Lichého 81

Víte, že... Stanislav Balík 81

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung 82

Table of Contents/Summary 83

obsah ročníku 2006 85

konference o nezávislosti justice

Instrukce
autorůmVážení autoři časopisu
Bulletinu advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasilaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasilané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Elektronická justice = elektronická advokacie

Když jsem se v říjnu loňského roku účastnil konference s názvem Elektronická justice startuje, která se uskutečnila v rámci veletrhu INVEX v Brně, a vyslechl zde informace o stavu elektronizace justice a dalším postupu, byla to příležitost i pro zavzpomínání na časy minulé, ne však tak dávné. Když jsem v r. 1990 začínal poskytovat právní služby, neměl jsem sekretářku a psal jsem vše na psacím stroji... O kopírce se mi tehdy ještě mohlo pouze zdát a tak mi nezbývalo nic jiného, než podle počtu účastníků vložit do psacího stroje příslušný počet papírů spolu s papíry kopírovacími (byly černé, modré, či fialové) a psát. V případě většího počtu vyhotovení již poslední průklepy nebyly příliš čitelné, musel se používat průklepový papír a běda, pokud se kopírák do stroje vložil obráceně. No hrůza. (A propos, snažil jsem se v kanceláři nalézt jak průklepový, tak kopírovací papír, nenašel jsem však ani jedno, ani druhé.) Někdy v r. 1991 či 1992 jsem si pořídil první stolní počítač (PC 286 s kapacitou HD 40 MB), černobílý monitor, 24jehličkovou tiskárnu a balík softwaru – MS-DOS, Norton Comander a textový editor T602. Později to byl PC s procesorem 386, 486 potom Pentium, notebook. Od MS-DOS se přešlo na Microsoft Windows (postupně z 93 na 95, 98, milenia a nyní XP) a od textového editoru T602 na Word a Excel. Z jehličkové tiskárny na laserovou a inkoustové, přibyl skener, elektronický fax. Od prvního mobilního telefonu, který zabral téměř polovinu zavazadlového prostoru osobního automobilu (volací číslo 601), má dnes mobil snad každý, dokonce i vlastní manželku jsem již přesvědčil. Prostě pokrok v elektronice se projevil i v advokátní kanceláři.

Rovněž lze zaznamenat pokrok i v justici. Byl zaveden ISAS – informační systém agendy okresních soudů, ISYZ – informační systém agendy státních zastupitelství, ISOR – informační systém obchodního rejstříku, ISVKS – informační systém krajských a vrchních soudů, ISKONK – informační systém konkurzních soudů, CEU – centrální evidence úpadců, ERT – evidence rejstříku trestů, CESO – celostátní evidence stíhaných osob, CESR – centrální evidence soudních rozhodnutí. Ministerstvo spravedlnosti ČR

připravuje další zavádění a rozšiřování elektronické justice, kdy by mělo dojít v souladu s doporučeními EU k zavedení centrální elektronické podatelny, zavedení elektronického spisu, vydávání elektronických platebních rozkazů a elektronizace dalších procesů v rámci všech typů soudních řízení. Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo studie stavu a zavádění elektronické justice a výsledkem tohoto úsilí bylo předložení materiálu pro jednání vlády ČR, která dne 6. 12. 2006 na svém zasedání předložené návrhy na

další rozvoj elektronické justice schválila a v letech 2007 až 2010 uvolní pro tento účel částku 570 mil. Kč.

Dnes je pro mne užívání počítače, připojení k internetu a používání e-mailu naprosto samozřejmé a nemohu si již bez nich práci představit. Nemohu pochopit, že někdo z kolegů internet, či e-mail dosud nepoužívají, i když se občas ještě setkám s podáním soudu sepsaným na psacím stroji (že by některý kolega neměl ani PC?).

Pro elektronizaci justice, jako jejíž součást musíme chápat i advokacii, je proto nutné přijmout i v rámci ČAK příslušná opatření. Lze předpokládat, že v průběhu r. 2007 bude přijat stavovský předpis o povinnosti advokáta mít možnost komunikovat prostřednictvím elektronické pošty. Současně ČAK připravuje v návaznosti na doporučení CCBE vydání nových čipových průkazů advokáta a advokátního koncipienta s budoucím širším využitím jak v advokacii, tak v justici (přístup do elektronických soudních spisů k jejich prostudování z tepla své kanceláře, pro evidenci přístupů do soudních budov, případně věznic apod.).

Nezbývá tedy nic jiného, než zvolat: vzhůru k elektronizaci advokacie jako nezbytné součásti elektronické justice!

JUDr. FRANTIŠEK SMEJKAL,
člen představenstva ČAK

Galavečer soutěže právník roku 2006

Slavnostní večer moderovaný vtipným a elegantním Jakubem Železným, zahájil ženský smyčkový kvartet Vítězslavy Kaprálové přednesem skladby Borise Urbánka na motivy klavírního koncertu J. N. Kaňky ml., nestora české advokacie, skladatele, autora advokátské hymny.

Více než dva tisíce právníků - advokátů, soudců, státních zástupců, notářů, exekutorů, společně se špičkami české justice a představiteli veřejného a politického života, se sešlo 19. ledna 2007 v TOP HOTELU PRAHA na slavnostním vyhlášení výsledků 2. ročníku celojustiční soutěže Právník roku 2006, organizované Českou advokátní komorou a společností EPRAVO.CZ.

Právníci soutěžili o cenu svatého Yva - patrona právníků - v podobě umělecké skleněné plakety. V celkem deseti soutěžních kategoriích bylo na ocenění nominováno 357 právníků, v kategorii, v níž mohla hlasovat laická veřejnost, projevilo svůj názor celkem 3927 hlasujících. Do „Právnícké síně slávy“ byl za celoživotní přínos právu in memoriam uveden bývalý předseda Ústavního soudu ČR JUDr. Zdeněk Kessler.

Ve speciální kategorii „Talent roku“ pro mladé právníky do třiatřiceti let, spojené i s finanční odměnou, byly oceněny první tři nejlepší předložené práce. Zlatý šperk a grafický list Kaňkova paláce, pražského sídla ČAK, dále obdrželi z rukou předsedy komory tři advokáti, kteří v posledních dvou letech poskytli nejvíce bezplatných právních porad.

Další ročník soutěže - Právník roku 2007 - odstartuje na jaře letošního roku na webové stránce www.pravnikroku.cz. Sledujte též webové stránky ČAK a Bulletin advokacie.

Nashledanou na dalším galavečeru v lednu 2008 v Brně!!

prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš

prof. JUDr. Jan Dědič

Manažerka Linky bezpečí Mgr. Monika Šimůnková
a zástupce advokátů pracujících na lince
Mgr. David Strupek.prof. JUDr. Aleš Gerloch,
CSc.

Vítězné soutěže Právník roku 2006

Občanské právo

prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, vysokoškolský pedagog, advokát

Obchodní právo

prof. JUDr. Jan Dědič, vysokoškolský pedagog a advokát
z AK Kocián, Šolc, Balaščík

Rodinné právo

Kolektiv Linky právní pomoci Nadace Naše dítě

Veřejné právo

prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., děkan Právnické fakulty
UK Praha, advokát

Trestní právo

JUDr. Jaroslava Novotná, státní zástupkyně
Vrchního státního zastupitelství Praha

Právo duševního vlastnictví

prof. JUDr. Ivo Telec, CSc., vysokoškolský pedagog, advokát

Občanská a lidská práva

JUDr. Otakar Motejl, veřejný ochránce práv

Právník roku volený laickou veřejností

JUDr. Tomáš Sokol, advokát z AK Brož, Sokol, Novák, Praha

Právnícká síň slávy

JUDr. Zdeněk Kessler in memoriam, bývalý předseda
Ústavního soudu ČR

Talent roku

1. JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M., koncipient
z AK JUDr. Bohumily Holubové, Praha
2. JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., náměstkyně Krajského
státního zastupitelství v Ústí nad Labem
3. JUDr. Ondřej Rathouský, advokát z pražské AK Toman,
Devátý a partneři

Cenu in memoriam pro
JUDr. Zdenka Kesslera
přebírala jeho dcera,
ústavní soudkyně
JUDr. Dagmar Lastovecká.Talent roku 2006 –
JUDr. Ondřej Dostál,
Ph.D., LL.M.JUDr. Lenka Bradáčová,
Ph.D.JUDr. Ondřej Rathouský přebírá
cenu z rukou ministra
spravedlnosti JUDr. Jiřího
Pospíšila.

JUDr. Jaroslava Novotná

JUDr. Ivo Telec, CSc., byl právě na cestě ze zahraničí, cenu proto přebíral místopředseda ČAK JUDr. Petr Poledník.

Za nemocného JUDr. Otokara Motejla převzal cenu jeho vnuk Michal Kulišek.

JUDr. Tomáš Sokol

Advokáti ocenění za nejvyšší počet bezplatně poskytnuté právní pomoci

1. Mgr. Pavla Frodlová, advokátka z AK Frodlová & Koláková v Šumperku
2. JUDr. Petr Crha, samostatný advokát v Mostě
3. JUDr. Viktor Málek, samostatný advokát v Mostě

Představitelé pořadatelů soutěže, předseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek a předseda představenstva společnosti EPRAVO.CZ Mgr. Miroslav Chochola předali v průběhu večera padesátitřicet tisícový šek ředitelce nadace Naše dítě, ing. Zuzaně Baudyšové. V hotovosti i elektronicky se pak v průběhu od hostů večera pro nadaci vybralo dalších 35 473 korun.

Mgr. Pavla Frodlová

JUDr. Petr Crha

JUDr. Viktor Málek

Všechna ocenění za největší počet bezplatně poskytnutých právních pomoci předával předseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek.

JUDr. Jaroslava Novotná

JUDr. Ivo Telec, CSc., byl právě na cestě ze zahraničí, cenu proto přebíral místopředseda ČAK JUDr. Petr Poledník.

Za nemocného JUDr. Otěkara Motejla převzal cenu jeho vnuk Michal Kulišek.

JUDr. Tomáš Sokol

Advokáti ocenění za nejvyšší počet bezplatně poskytnuté právní pomoci

1. Mgr. Pavla Frodlová, advokátka z AK Frodlová & Koláková v Šumperku
2. JUDr. Petr Crha, samostatný advokát v Mostě
3. JUDr. Viktor Málek, samostatný advokát v Mostě

Představitelé pořadatelů soutěže, předseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek a předseda představenstva společnosti EPRAVO.CZ Mgr. Miroslav Chochola předali v průběhu večera padesátitřicet tisícový šek ředitelce nadace Naše dítě, ing. Zuzaně Baudyšové. V hotovosti i elektronicky se pak v průběhu od hostů večera pro nadaci vybralo dalších 35 473 korun.

Mgr. Pavla Frodlová

JUDr. Petr Crha

JUDr. Viktor Málek

Všechna ocenění za největší počet bezplatně poskytnutých právních pomoci předával předseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek.

Na počest druhého obyvatele „Právnické síně slávy“, prvního předsedy Ústavního soudu ČR JUDr. Zdeňka Kesslera si s jeho dcerou JUDr. Dagmar Lastoveckou připijejí ústavní soudce JUDr. PhDr. Stanislav Balík a člen prezidia Exekutorské komory JUDr. Vladimír Plášil.

Rozhovoru exministra spravedlnosti a dlouholetého předsedy ČAK JUDr. Karla Čermáka s místopředsedou ČAK JUDr. Janem Brožem se zájmem přihlížejí prezident Exekutorské komory JUDr. Juraj Podkonický a předseda revizní komise EK JUDr. Milan Usnul.

K neuvěřitelným tanečním kreacím dokázal ctihodné právníky vyprovokovat Rock and Roll Band Marcela Woodmana, který hraje špičkový rock and roll v autentickém provedení 60. let. Pro milovníky lidových písniček vyhrávala ve vinárně Morava cimbálová skupina Vojtek, restauraci Praha zase zněly soulové, jazzové, funk a latino rytmy skupiny Rhythm Desperados, zatímco v dalším kongresovém sále Top Hotelu Praha duněla diskotéka Radka Erbena pro starší a pokročilé...

IVAC
Foto JAKUB STADLER a ROBERT RABIŇÁK

A při odchodu čekala na každou dámu růže...

z právní teorie a praxe

Články

K přípustnosti důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením a k právu neobviňovat sebe samého	13
Zákon o registrovaném partnerství	18
Smlouva zasílatelská	24
Ad „Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací“ (reakce na článek Luboše Chalupy a poznámku Petra Baudyšeho)	29
Nové znění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 trestního zákona (1. část)	30
K právu obviněného být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby (nad jedním rozhodnutím ÚS)	38
Z judikatury	42 - 50
Z odborné literatury	51 - 54

Shrnutí

Bohumil Repik: **K přípustnosti důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením a k právu neobviňovat sebe samého**

Vynucené zvracení za účelem získání věcného důkazu (sáčku s kokainem), který podezřelý spolkl, kvalifikoval ESLP v komentovaném rozsudku jako nelidské a ponižující zacházení podle čl. 3 EÚLP. Použití důkazu takto získaného k usvědčení pachatele dále považoval za porušení práva na spravedlivý proces a práva nebýt nucen usvědčovat sám sebe podle čl. 6 odst. 1 EÚLP. Soud však nedal výslovnou odpověď na otázku, zda použití důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením porušuje automaticky vždy právo na spravedlivý proces.

Milana Hrušáková: **Zákon o registrovaném partnerství**

Zvolená koncepce české právní úpravy v některých záležitostech staví partnerství na stejnou úroveň jako manželství, typicky v případě vzájemné vyživovací povinnosti za trvání partnerství i po jeho zrušení, v řadě dalších aspektů má partner stejné postavení jako druh (družka). Na rozdíl od tzv. nesezdaného soužití je však partnerství statusovým právním vztahem, to znamená, že existence manželství vylučuje právní existenci partnerství a naopak.

Při tvorbě zákona se autoři v posledních fázích nechali inspirovat navrhovanou úpravou partnerství v připravovaném občanském zákoníku, bohužel však z tohoto důvodu použité formulace v zákoně o registrovaném partnerství neodpovídají úpravě platného zákona o rodině.

Karel Marek: **Smlouva zasilatelská**

Zasilatelská smlouva má v obchodním zákoníku poměrně stručnou úpravu, což v praxi činí potíže. Zasilatel by se neměl spokojit jen se stručnou právní úpravou zasilatelské smlouvy podle obchodního zákoníku. Je možné využít i Všeobecných ob-

chodních podmínek Svazu spedice a logistiky, případně jiných obchodních podmínek vypracovaných některým ze subjektů. Vypracované obchodní podmínky mohou odpovídat konkrétním potřebám subjektů s ohledem na návaznost souvisejících smluv, zejména přepravních, ale i např. skladovacích, komisionářských či mandátních. Zátímco úkolem dopravce je zboží dopravit, úkolem zaslátel je zajistit v přepravním režimu vše potřebné (zejména uzavření přepravní smlouvy) k tomu, aby se zásilka dostala od odesílatele k příjemci.

Petr Kališ: **Ad „Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací“ (reakce na článek Luboše Chalupy a poznámku Petra Baudyš)**

Článek je replikou na článek JUDr. Luboše Chalupy a Mgr. Ing. Petra Baudyš v Bulletinu advokacie č. 10/2006 a polemizuje s některými závěry v těchto článkách uvedenými. Souhlasí s právním názorem, že důsledkem formálních vad prohlášení vlastníka není jeho neplatnost, a zdůrazňuje, že odpovědnost za škodu vzniklou stávajícím vlastníkům jednotek či třetím osobám a povinnost provést opravu prohlášení vlastníka má předchozí vlastník. Autor se dále zabývá otázkou zneužitelnosti žaloby na určení vlastnictví ve vztahu k napadení prohlášení vlastníka a důsledky takového zneužití, jakož i možnou obranou proti takovému postupu.

Jiří Říha: **Nové znění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 trestního zákona (1. část)**

Autor se podrobně zabývá novým zněním skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 TZ, uvádí danou problematiku do souvislostí historických a srovnává skutkovou podstatu i s úpravami zahraničními, čímž do značné míry vyvrací mýtus o přehnané trestní represí nastolené novelou trestního zákona. Zabývá se rozбором znaků obou skutkových podstat, hledá odpovědi i na otázky související (např. týkající se účastenství). Článek snad bude přínosem pro advokáty i ji-

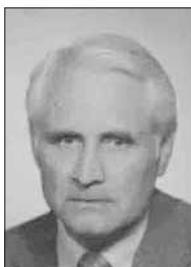
né právníky zabývající se trestním právem, již jen s ohledem na aktuálnost tématu a nedostupnost běžného komentářového a učebnicového výkladu. Dokončení v příštím čísle.

Kateřina Součková, Romana Petrová: **K právu obviněného být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby (nad jedním rozhodnutím ÚS)**

Příspěvek se věnuje problematice „práva být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby“ ve vztahu k názoru Ústavního soudu vyjádřenému v jeho usnesení sp. zn. IV. ÚS 449/05 ze dne 12. 9. 2005. Ústavní soud zde konstatoval, že případná absence slyšení obviněného před vydáním rozhodnutí o dalším trvání vazby je zhojena poté, co byl obviněný slyšen při dalším rozhodování o trvání vazby. Dále Ústavní soud zdůraznil, že pokud byly shledány důvody ponechat obviněného ve vazbě, lze tyto závěry vztáhnout i na předcházející rozhodování soudu. Autorky polemizují s uvedeným názorem v tom smyslu, že pokud obviněný nebyl vyslechnut při rozhodování o dalším trvání vazby, má toto procesní pochybení za následek porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. Poukazují i na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva i na předchozí rozhodnutí samotného Ústavního soudu.

K přípustnosti důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením a k právu neobviňovat sebe samého

JUDr. BOHUMIL REPÍK, CSc.

Skutkový stav

Stěžovatel byl sledován policií a byl spatřen, jak ve dvou případech vyndal z úst malý plastický sáček, předal jej jiné osobě a převzal za to peníze. Při zadržení spolkl další sáček, který měl ještě v ústech.

Státní zástupce nařídil, aby zadržený byl předveden do nemocnice a aby mu lékař aplikoval emetikum k vyvolání zvracení za účelem získání důkazu. Stěžovatel to odmítl. Aby překonali jeho aktivní odpor, čtyři policisté ho znehybnili a lékař mu za pomoci nasogastrické sondy vpravil do žaludku solný roztok a sirup ipecacuanhy. Kromě toho mu aplikoval injekci apomorfínu, látky vyvolávající zvracení. Stěžovatel vyzvrátil sáček obsahující 0,2182 g kokainu.

Stěžovatel byl odsouzen pro obchod s drogami k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců a k propadnutí částky 100 DEM získané prodejem drog. Jeho námitku, že důkaz získaný vynuceným zvracením je nepřipustný, vnitrostátní soudy odmítly.

V judikatuře německých soudů neexistuje jednotný názor na otázku, zda § 81a německého trestního řádu dovoluje takový způsob získání důkazu, či nikoliv. Metoda nuceného zvracení se používá jen v několika spolkových zemích, kde je obchod s drogami nejrozšířenější, a to i poté, co ve dvou případech došlo po jejím použití k úmrtí podezřelých. Jinak se používají metody záležející v podání projímadla nebo se čeká, až droga opustí tělo přirozenou cestou. K tomu slouží speciálně upravené toalety. Také názory lékařů, zda aplikace dávidla za pomoci nosní sondy je zdravotně riziková či nikoliv, jsou rozporné.

Pokud jde o praxi ve státech Rady Evropy, aplikace dávidla proti vůli osoby se podle zjištění Soudu používá též v Lucembursku, Norsku a v býv. jugoslávské republice Makedonie.

Nejvyšší soud Spojených států měl za nepřipustný důkaz získaný nuceným vyzvracením drogy (věc *Rochin v. California*, 342 U.S. 162, 1952). Důkaz získaný nuceným vypláchnutím žaludku však odvolací soud Ohia považoval za přípustný (*Dario Williams, Ohio, App. 8 Dist., 2004*).

U ESLP si p. Jalloh stěžoval, že

1. nucená aplikace dávidla zakládá za daných okolností nelidské a ponižující zacházení podle čl. 3 EÚLP a ne-

přiměřený zásah do práva na respektování soukromého života podle čl. 8 EÚLP;

2. použití důkazu takto získaného porušuje právo na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 EÚLP;

3. použití důkazu takto získaného proti jeho vůli porušuje právo nepřispět k vlastnímu obvinění podle čl. 6 EÚLP.

Vzhledem k závažnosti řešených otázek senát postoupil věc podle čl. 30 EÚLP k rozhodnutí Velkému senátu.

K čl. 3 Úmluvy

Zlé zacházení musí dosahovat určitého minimálního stupně, aby mohlo být kvalifikováno podle čl. 3 EÚLP.¹

Medicínských zásahů, jimž je proti své vůli podrobena osoba zbavená osobní svobody, se v judikatuře ESLP a býv. Komise dosud týkaly jen případy skutkově poněkud odlišné, a to zásahy směřující k ochraně života nebo zdraví osoby a nucená výživa osoby držící hladovku.

Pokud jde o nucené medicínské zásahy za terapeutickým účelem, čl. 3 EÚLP ukládá státům pozitivní povinnost chránit fyzickou a duševní integritu osoby zbavené svobody poskytnutím potřebné lékařské péče. Neposkytnutí takové péče může zakládat porušení čl. 3 EÚLP (rozsudky *Hurtado v. Švýcarsko*, 1994, *Keenan v. Spojené království* 2001). Opatření nutné z terapeutických důvodů odpovídající současným poznatkům medicíny zásadně nelze považovat za nelidské nebo ponižující zacházení (rozsudek *Herczegfalvy v. Rakousko*, 1992). V maximální možné míře je však přitom třeba šetřit lidskou důstojnost osoby.

Nucená výživa je zvláštním případem lékařského zákroku za terapeutickým účelem. Obsahuje však ponižující aspekty a za určitých okolností ji proto lze považovat za zakázanou článkem 3 EÚLP.

Jestliže osoba drží hladovku, může to vést ke střetu práva individua na fyzickou integritu s pozitivní povinností státu obsaženou v čl. 2 EÚLP, tj. s povinností chránit právo osoby na život. Takový konflikt EÚLP sama neřeší (rozhodnutí Komise X. v. Německo, 1984). V rozsudku *Nevmeržitsky v. Ukrajina* (2005) ESLP formuloval **tři podmínky, za nichž lze nucenou výživu osoby zbavené svobody za účelem záchrany jejího života považovat z hlediska EÚLP za zákonnou:**

- nutnost umělé výživy z tohoto důvodu musí být z medicínského hlediska přesvědčivě prokázána; důkazní břemeno leží na státu;

- při rozhodování o nucené výživě musí být zachovány určité procesní záruky, tj. objektivní lékařské vyšetření a v případě nesouhlasu osoby přezkoumání rozhodnutí soudem;
- posléze způsob podání výživy nesmí přesáhnout minimální práh závažnosti, při jehož překročení jde již o zacházení zakázané čl. 3 EÚLP.

Ve shora uvedené věci použití pout, pomůcky na rozevření úst a vpravení speciální pryžové trubice do zažívacího traktu považoval ESLP dokonce za mučení vzhledem k tomu, že umělá výživa nebyla medicínsky nutná a byla několikrát opakována.

Při těchto závěrech přihlížel ESLP také k Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy N R (98) 7 z 8. 4. 1998 týkající se etických a organizačních aspektů zdravotní péče ve věznicích a k Deklaraci Světové zdravotnické organizace z r. 1991, doplněné r. 1992, týkající se osob držících hladovku.

Daný případ se odlišuje nejen tím, že šlo o opačný proces, tj. nikoliv o vpravení látky do těla, nýbrž o vypuzení cizího tělesa z těla, ale také tím, že k tomuto zákroku došlo za účelem získání věcného důkazu proti vůli podezřelé osoby, nikoliv za účelem terapeutickým.

I když není motivován terapeutickým úmyslem, medicínský zákrok proti vůli osoby za účelem získání důkazu o trestném činu není jako takový zakázaný čl. 3 ani čl. 8 EÚLP. ESLP a býv. Komise ve více případech zjistily, že

odběrem krve nebo slin proti vůli osoby v rámci trestního řízení nebyla porušena EÚLP (rozhodnutí Komise X. v. Nizozemí ze 4. 12. 1978, Décisions et rapports, sv. 16, s. 184, rozhodnutí Soudu Schmidt v. Německo z 5. 1. 2006). Totéž platí o odběru tělesných tkání za účelem analýzy DNA nebo o odběru jiných tělesných tekutin (rozsudek Saunders v. Spojené království, 1996).

Nucený medicínský zákrok za účelem získání důkazu je však Úmlouvou dovolán jen za určitých podmínek. To platí především o zákroku směřujícím k získání důkazu nacházejícího se uvnitř těla, a to i když jde o osobu podezřelou. Mimořádně intrusivní povaha takového aktu vyžaduje ze strany ESLP velice pečlivou kontrolu. Především je třeba vzít v úvahu závažnost trestného činu (princip proporcionality). Dále je třeba přihlížet k tomu, zda nebyly k dispozici jiné metody získání důkazu (princip subsidiarity). Zákrok nesmí vystavit osobu riziku trvalého poškození zdraví. Musí být proveden lékařem a osoba musí být předem vyšetřena a až do zotavení pod stálým lékařským dohledem. Posléze způsob provedení zákroku nesmí překročit práh, nad nímž už jde o zacházení zakázané článkem 3 EÚLP.

Při aplikaci těchto zásad odvozených z dosavadní judikatury na daný případ Soud neměl za prokázáno, že by zákrok sledoval terapeutický účel. Jednak použité zákonné ustanovení § 81a německého trestního řádu není zaměřeno k takovému cíli, jednak zákroku nepředcházelo žádné vyšetření ohledně zdravotních rizik spoje-

Ilustrační foto JAKUB STADLER

ných s ponecháním sáčku s drogou v těle podezřelého. To samo o sobě ještě není v rozporu s čl. 3 EÚLP a je třeba vzít v úvahu i další faktory. Podle Soudu **lékařský zákrok nebyl nezbytný ani vzhledem k závažnosti činu, ani vzhledem k potřebě získat důkaz tímto způsobem**, neboť orgány trestního stíhání mohly jednoduše počkat, až droga opustí tělo přirozenou cestou. Kromě toho použitá metoda není pro zdraví osoby, když při její aplikaci došlo již ke dvěma úmrtím, a proto se ve většině zemí Rady Evropy nepoužívá. Způsob aplikace emetika byl dost brutální a stěžovatel musel pocítovat silné trauma. Bylo pro něj i ponižující být nucen za těchto okolností sáček vyzvrátit. ESPL kvalifikoval zacházení jako zacházení nelidské a ponižující ve smyslu čl. 3 EÚLP.

Soudce Bratza ve svém separátním vyjádření nesouhlasil s argumentací Soudu, pokud implikuje představu, že závažnost trestného činu a nutnost získat důkaz jsou faktory, které mohou mít význam pro závěr, zda určitá forma zlého zacházení porušuje či nikoliv čl. 3 EÚLP. V dosavadní judikatuře Soud mnohokrát zdůraznil, že čl. 3 EÚLP zakazuje mučení a nelidské nebo ponižující zacházení absolutním způsobem, ať je chování oběti jakékoliv. EÚLP neumožňuje hledat rovnováhu mezi použitím takového zacházení a konkurenčními veřejnými zájmy.

Se soudcem Bratzou je třeba souhlasit. Soud v řadě věcí opakovaně zdůraznil, že nic nemůže ospravedlnit zacházení zakázané článkem 3 EÚLP (rozsudky Irsko v. Spojené království, 1978, Tomasi v. Francie, 1992 aj.) a že „povaha zločinu vytýkaného stěžovateli nemá význam pro posouzení čl. 3 Úmluvy“ (rozsudek Labita v. Itálie, 2000). Lze doufat, že jde jen o argumenty nadbytečné, i když uplatnění zásady *superfluum non nocet* je tu problematické. Nechce se věřit, že by Soud takto relativizoval absolutní povahu zákazu obsaženého v čl. 3 EÚLP. Bylo by to povážlivé v době, kdy pod zámkou boje proti terorismu, případně jiným formám organizovaného zločinu, je veřejnost vystavena tlaku tendenci relativizujících zákazů mučení, popř. jiného zacházení zakázaného mezinárodním právem lidských práv (viz zejména Bushovo zákonodárství a praxi jeho administrativy).²

K přípustnosti důkazu (čl. 6 EÚLP)

ESPL tu poprvé řešil otázku, zda věcný důkaz, který lze jinak za podmínek čl. 8 odst. 2 EÚLP získat i za pomoci fyzického donucení, může být opatřen fyzickým donucením takového stupně, že již zakládá nelidské a ponižující zacházení podle čl. 3 EÚLP. Budiž řečeno už teď, že **jednoznačně odpovědi na tuto otázku se Soud vyhnul.**

Ohledně přípustnosti (přijatelnosti, účinnosti) důkazů Soud setrvává na své konstantní judikatuře, že čl. 6 EÚLP zaručuje spravedlivý proces, ale neupravuje pří-

pustnost důkazů jako takovou.³ Patří vnitrostátnímu zákonodárci upravit tuto otázku a vnitrostátním soudům o ní rozhodovat (rozsudky Schenk v. Švýcarsko, 1988, Teixeira de Castro v. Portugalsko, 1998, aj.). Ani z porušení jiných ustanovení EÚLP při opatřování důkazu, zpravidla přichází v úvahu čl. 8, nelze bez dalšího dovozovat neúčinnost důkazu (rozsudky Khan v. Spojené království, 2000, P. G. a J. H. v. Spojené království, 2001 aj.). Přesto se Soud nevzdává jakékoliv možnosti kontroly přípustnosti důkazů. Zkoumá, zda řízení vcelku, včetně způsobu opatření důkazu, bylo spravedlivé, což zahrnuje přezkoumání vytýkané nezákonnosti, a jde-li o porušení jiného ustanovení EÚLP, také povahy tohoto porušení. Dále Soud zkoumá, zda byla respektována práva obhajoby, zejména zda obviněný měl možnost popírat pravost důkazu a uvádět námitky k jeho použití v procesu. Nutno také vzít v úvahu kvalitu důkazu, zvláště zda okolnosti, za nichž byl důkaz pořízen, nevzbuzují pochybnosti o jeho věrohodnosti nebo přesnosti. Jestliže je důkaz jinak spolehlivý a nevyvolává žádné pochybnosti, nevyžaduje se nutně, aby byl podepřen dalšími důkazy (rozsudek Khan, cit. shora, a dále Allan v. Spojené království, 2002).⁴

Při zjišťování, zda řízení bylo vcelku spravedlivé, může být vzata v úvahu důležitost zájmu společnosti na stíhání trestného činu a na potrestání jeho pachatele a konfrontována se zájmem individua na tom, aby usvědčující dů-

kazy proti němu byly opatřeny zákonnou cestou. Nicméně **ohled na veřejný zájem nemůže ospravedlnit takový postup, který zasahuje do samé podstaty práva obviněného na obhajobu, včetně práva nebýt nucen obviňovat sebe samého** (rozsudek Heaney a Mc Guinness v. Irsko, 2000).

Pokud jde o povahu porušení EÚLP, ve věci Khan Soud zjistil, že použití zařízení pro tajný odposlech odporovalo čl. 8 EÚLP, neboť nemělo zákonný základ ve vnitrostátním právu, které tuto otázku prostě neupravovalo. Přesto Soud konstatoval, že použití informací takto získaných jako důkazů v trestním řízení neporušilo za daných okolností právo na spravedlivý proces podle čl. 6 EÚLP.

Jinak je ovšem třeba posuzovat přípustnost důkazů získaných použitím postupů, které odporují čl. 3 EÚLP. V takovém případě se klade otázka, zda nebylo porušeno právo na spravedlivý proces, i když skutečnost, že takový důkaz byl připuštěn, neměla rozhodující význam pro odsouzení obviněného (rozsudky Icoz v. Turecko, 2003, a Koc v. Turecko, 2003). Čl. 3 chrání jednu ze základních hodnot demokratické společnosti. I ve vypjatých situacích boje proti terorismu a organizovanému zločinu vůbec Úmluva absolutně zakazuje mučení a nelidské nebo ponižující tresty nebo zacházení, ať je chování osoby jakékoliv. Čl. 3 EÚLP nestanoví žádné výjimky, v čemž se odlišuje od většiny normativních ustanovení Úmluvy, a nepřipouští derogaci podle čl. 15

...ohled na veřejný zájem nemůže ospravedlnit takový postup, který zasahuje do samé podstaty práva obviněného na obhajobu, včetně práva nebýt nucen obviňovat sebe samého...

odst. 2 ani v případě veřejného nebezpečí ohrožujícího život národa (zejména rozsudky Chahal v. Spojené království, 1996, Selmouni v. Francie, 1999).

Při aplikaci těchto zásad na daný případ Soud konstatoval, že důkaz získaný aplikací dávidla nebyl z hlediska vnitrostátního práva nezákonný, neboť domácí soudy měly za to, že § 81a německého trestního řádu to dovoluje. Důkaz takto získaný, jak bylo Soudem zjištěno, však vyplývá z přímého porušení práva, které patří k tvrdému jádru EÚLP. **Podle názoru Soudu usvědčující důkazy, ať jde o doznání nebo věcné důkazy, které byly získány za pomoci násilí, brutality nebo jiných aktů kvalifikovaných jako mučení, nelze nikdy použít k usvědčení oběti mučení, bez ohledu na to, jaká je jejich důkazní hodnota.** Soud tu odkazuje na čl. 15 Úmluvy Spojených národů proti mučení a jiným krutým, nelidským nebo ponižujícím trestům nebo zacházení, podle něhož žádná výpověď získaná mučením nemůže být použita jako důkaz v trestním řízení proti oběti mučení.⁵

Pokud jde o jiné akty spadající pod čl. 3 EÚLP, Soud vyslovil tento názor: „Nelze vyloučit, že za určitých okolností použití důkazů opatřených za pomoci úmyslných aktů zlého zacházení, které nedosahují stupně mučení, může mít za následek nespravedlnost řízení vedeného proti oběti bez ohledu na závažnost vytykaného trestného činu, důkazní hodnotu důkazu a možnosti oběti namítat jeho použití v procesu.“ **Tato formulace jednoznačně vylučuje, že za určitých podmínek připuštění důkazu získaného s porušením čl. 3, pokud nešlo o mučení, by nemuselo porušovat právo na spravedlivý proces podle čl. 6 EÚLP.**

Soud nepovažoval za potřebné řešit obecně, zda použití důkazu opatřeného aktem kvalifikovaným jako nelidské a ponižující zacházení automaticky porušuje spravedlivý charakter procesu. Omezil se na zjištění, že čl. 6 EÚLP byl porušen vzhledem ke konkrétním okolnostem případu, tj. vzhledem k tomu, že šlo o drobného dealera, málo závažný trestný čin a droga opatřená vytykaným způsobem byla rozhodujícím důkazem viny.

I když Soud ve shora citovaném výroku nerozlišuje mezi výpovědí a věcnými důkazy, jeho úvaha se patrně nemůže týkat doznání vynuceného tímto způsobem. Z judikatury vyplývá, že už nepoměrně menší míra donucení činí doznání neúčinným (viz zejména rozsudek Allan, cit. shora, dále Saunders v. Spojené království, 1996).⁶

K argumentaci Soudu má znovu výhrady, podle mého názoru oprávněné, soudce Bratza, pokud se z této argumentace dá vyrozumět, že za jiných okolností by Soud mohl dospět k odlišnému závěru, totiž k závěru, že důkaz je nepřipustný. Použití důkazu získaného za pomoci zacházení negujícího základní hodnoty demokratické společnosti chráněné článkem 3 EÚLP odporuje pojmu spravedlivý proces. Stejně jako u doznání dosaženého donucením odporuje to civilizovaným hodnotám spravedlnosti a porušuje integritu soudního procesu. Úmlu-

va o mučení tu sice rozlišuje mučení a jiné formy zlého zacházení, ale hranice mezi nimi, jak na to Soud vícekrát upozornil, není neměnná (zejména rozsudky Selmouni, cit. shora, dále Hénauf v. Francie, 2003).⁷ **Použití důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením by proto mělo mít automaticky za následek porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 6 EÚLP.**

Naproti tomu soudci Ress, Pellonpaa, Baka a Šikuta upozorňují, že Soud by měl být opatrný při rozšiřování principu neúčinnosti důkazu získaného mučením na důkazy získané jinými formami zacházení zakázanými čl. 3 EÚLP, ale poněvadž Soud ponechal tuto otázku otevřenou, nevyjadřují se k ní meritorně ani oni.

K právu neobviňovat sebe samého (čl. 6 EÚLP)

V daném případě došlo získáním věcného důkazu proti vůli podezřelého, přičemž důkaz se nacházel v jeho těle, nejen k zásahu do práva na respektování soukromého života zaručeného čl. 8 EÚLP, ale též do práva na respektování lidské důstojnosti chráněného čl. 3 EÚLP.

Podle judikatury Soudu právo nebýt nucen obviňovat sebe samého zahrnuje jak právo nebýt nucen k doznání (právo mlčet), tak právo nebýt nucen přispět k vlastnímu obvinění jiným způsobem, prakticky věcnými důkazy.⁸ Soud považuje obě tato práva za „obecně uznávané normy mezinárodního práva“, i když ohledně práva nebýt nucen obviňovat se jinak než výpovědí je taková kvalifikace problematická.⁹ Text Úmluvy, jak známo, ani jedno z těchto práv neobsahuje a Soud je vyvodil z obecného požadavku spravedlnosti trestního řízení (čl. 6

odst. 1), popř. z presumpce nevinny (čl. 6 odst. 2). Další mezinárodní texty obsahují pouze právo mlčet, tj. právo nebýt nucen svědčit proti sobě nebo doznat se [čl. 14 odst. 3 písm. g) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, čl. 8

odst. 2 písm. g) Americké úmluvy o lidských právech, čl. 55 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) Statutu Mezinárodního trestního soudu]. Žádný z nich však neobsahuje druhé právo, tj. právo neobviňovat se jiným způsobem než výpovědí.

Soud sám ovšem už v rozsudku Saunders řekl a nyní to opakuje, že právo **neobviňovat sebe samého se týká především respektování rozhodnutí obviněného mlčet.** Jak se obvykle chápe toto právo v právních rádech smluvních států i jinde, **nevztahuje se na použití v trestním procesu důkazů, které lze získat od obviněného s použitím donucovací moci, ale které existují nezávisle na jeho vůli,** např. použití písemných důkazů na základě soudního příkazu, výsledků odběru dechu, krve, moči, vlasů nebo tělesných tkání za účelem analýzy DNA, nebo též vzorku hlasu.¹⁰ **Soud však stanoví hranice státního donucení za tímto účelem. V dosavadní judikatuře považoval za nepřipustné vynucování aktivní součinnosti obviněného při**

Použití důkazu získaného nelidským a ponižujícím zacházením by mělo mít automaticky za následek porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 6 EÚLP.

opatřování věcných důkazů (rozsudky Funke v. Francie, 1993, J.B. v. Švýcarsko, 2001).¹¹ Nyní Soud posuzuje, zda povaha a stupeň donucení nepřekračují dovolený rámec, když podezřelý součinnost při získání důkazů odmítl.

Drogu v těle podezřelého lze považovat za důkaz existující nezávisle na jeho vůli, jehož použití v trestním řízení není Úmluvou obecně zakázáno.

Stupeň donucení použitého za účelem získání důkazu však podstatně převyšuje donucení obvykle potřebné k opatření důkazu tohoto druhu. Při jejich získání podezřelý pasivně podstupuje pouze minimální zásah do své tělesné integrity (např. při odběru krve, vlasů nebo tělesných tkání) a i když se vyžaduje od něj aktivní součinnost, tato záleží jen ve vykonání normálních fyziologických funkcí (např. při odběru dechu, moči nebo vzorku hlasu). **V daném případě však šlo o vyvolání patologické reakce (zvracení) násilným vpravením emetika do těla, což nebylo prosto určitých zdravotních rizik. Posléze byl důkaz získán postupem, který zakládá porušení čl. 3 EÚLP. Tento postup se frapantně odlišuje od metod, jimiž se obvykle opatřují důkazy tohoto typu a které nedosahují, leda ve výjimečných případech, minima závažnosti požadované čl. 3 EÚLP.** I když jsou zásahem do práva osoby na respektování jejího soukromého života zaručeného čl. 8 EÚLP, tyto metody jsou zpravidla oprávněny z hlediska čl. 8 odst. 2 EÚLP, poněvadž jsou nezbytné pro prevenci trestných činů (např. rozhodnutí Tirado Ortiz a Lozado Martin v. Španělsko, 1999).

Tyto úvahy vedly Soud k závěru, že **právo nepřispět k vlastnímu obvinění bylo v daném případě dotčeno.** K otázce, zda bylo toto právo porušeno, Soud vzal v úva-

hu čtyři faktory: povahu a stupeň donucení použitého pro opatření důkazu, důležitost veřejného zájmu na stíhání a potrestání pachatele, skutečnost, zda existovaly dostatečné procesní záruky, a použití (význam) důkazu takto získaného v trestním procesu. Konstatoval, že **důkaz byl získán nelidským a ponižujícím zacházením podle čl. 3 EÚLP.** Pokud jde o druhé hledisko, šlo o drobného dealera, který prodával drogu v relativně malém množství a byl odsouzen k mírnému trestu. Za těchto okolností veřejný zájem na postihu trestného činu nemůže ospravedlnit tak závažný zásah do tělesné a duševní integrity podezřelého. Ustanovení § 81a německého trestního řádu normálně zaručuje, aby zásah byl uskutečněn lege artis lékařem a jen když nehrozí žádné nebezpečí pro zdraví nebo život osoby. U podezřelého vzhledem k jeho neznalosti jazyka nemohla být učiněna žádná anamnéza za účelem zjištění, zda je schopen podstoupit zákrok bez zdravotních následků. Procesní ochrana byla v tomto směru defektní.

Droga získaná vynuceným zvracením byla posléze rozhodujícím důkazem při odsouzení stěžovatele. Je sice pravda, že stěžovatel mohl přednést námitky proti použití důkazu, ale vzhledem k § 81a trestního řádu vnitrostátní soudy neměly možnost k nim přihlížet a vyloučit důkaz z řízení.

Postupem vnitrostátních orgánů bylo porušeno právo obviněného neobviňovat sám sebe a tím i právo na spravedlnost procesu.

✦ Autor je bývalým soudcem Evropského soudu pro lidská práva.

1 Viz zejména Kolb, R.: La jurisprudence internationale en matiere de torture et de traitements inhumains et dégradants, Revue universelle des droits de l'homme, 2003, Vol. 15, No 10, s. 254 n.; Repík, B.: Ochrana lidské důstojnosti v judikatuře ESLP (se zvláštním zřetelem k ochraně před policejním násilím), Trestněprávní revue, 2004, 10, s. 281 n.

2 Viz k tomu např. Bassiouni, M. CH.: The Regression of the Rule of Law under the Guise of Combating Terrorism, Revue internationale de droit pénal, 2005, No 1-2, s. 17 n.

3 Viz k této otázce Repík, B.: Otázky dokazování v trestním řízení v judikatuře ESLP v letech 2001-2002, Bulletin advokacie, 2003, 8, s. 38 n.; tentýž: Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo, Orac, Praha, 2002, s. 195 n. K otázce přípustnosti důkazů v komparativním právu viz zejména Pradel, J.: Droit pénal comparé, Dalloz, Paříž, 1995, s. 420 a 523 n.; La preuve en procédure pénale comparée, akta mez. semináře v Syrakusách, 1992, Revue internationale de droit pénal, 1992, No 1-2.

4 K této poslední otázce viz Repík, B.: Lidská práva a závažné formy kriminality, Trestněprávní revue, 2006, 10, s. 285 n.

5 Úmluva SN proti mučení tu výslovně omezuje účinek neúčinnosti výpovědi jen na výpověď vynucenou mučením (srov. čl. 16 Úmluvy). Soud bez bližšího

odůvodnění rozšiřuje tento účinek i na věcné důkazy získané mučením. S tím lze nepochybně souhlasit.

6 Viz Repík, B.: K právu obviněného mlčet, Bulletin advokacie, 2004, 1, s. 36 n.

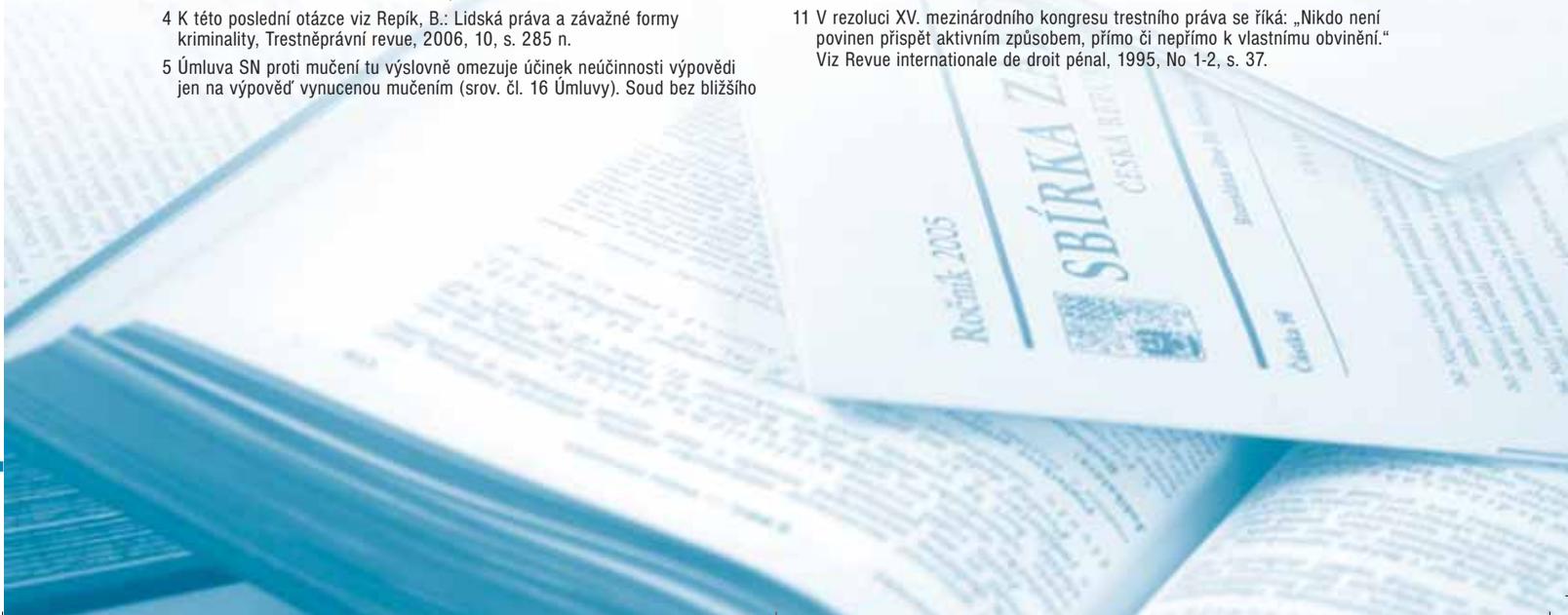
7 Viz Repík, B.: Stať cit. v pozn. 1.

8 K těmto právům a jejich vzájemnému vztahu viz Repík, B.: op. cit. v pozn. 3, s. 185 n.

9 Viz rozsudek Saunders, cit. shora, a nesouhlasný názor soudce Martense k tomuto rozsudku.

10 Pokud jde o tento poslední důkazní prvek, patrně nelze vynucovat vzorek hlasu fyzickým násilím. Přichází v úvahu odnětí již existujícího nosiče hlasu nebo přečtení či přednes neutrálního textu pod pokutou při neuposlechnutí apod. Není ale dovolen nezákonný tajný odposlech za tímto účelem (rozsudek P. G. a J. H. v. Spojené království, cit. shora).

11 V rezoluci XV. mezinárodního kongresu trestního práva se říká: „Nikdo není povinen přispět aktivním způsobem, přímo či nepřímo k vlastnímu obvinění.“ Viz Revue internationale de droit pénal, 1995, No 1-2, s. 37.

Zákon o registrovaném partnerství

prof. JUDr. MILANA HRUŠÁKOVÁ, CSc.

1. Obecně

Po velkých, značně emotivně vypjatých diskusích a řadě neúspěšných legislativních návrhů byl konečně Parlamentem České republiky přijat **zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů** (dále jen „ZRP“), který nabyl účinnosti ke dni 1. 7. 2006. Česká republika se tak přiřadila k většině evropských států, které obdobnou úpravu znají již desetiletí.

Zákon obsahuje 59 ustanovení, z toho v prvních sedmácti paragrafech (hlava I až V) je obsažena úprava vzniku, obsahu a zániku právního vztahu registrovaného partnerství. Hlava VI až IX pak obsahuje úpravu matričních zápisů. Další části zákona (§ 41 až 58) pak novelizují 16 dalších zákonů.

Zákon tak v sobě spojuje jako soukromoprávní aspekty tohoto vztahu, tj. úpravu vzniku, obsahu a zániku registrovaného partnerství, tak současně i velmi podrobně upravuje veřejnoprávní aspekty, zejména otázky týkající se matričních zápisů, které by spíše měly být obsahem současně provedené novelizace stávajícího zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jména a příjmení, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska právních následků partnerství je třeba konstatovat, že z řady možných koncepcí právních úprav, tak jak je známe ze zahraničí, šla česká úprava cestou spíše minimalistickou. Z právních následků, které právní řád spojuje se vznikem manželství, jsou zvoleny pouze některé následky. Z tohoto pohledu snad největším problémem je skutečnost, že mezi partnery nevzniká společné jmění. Podstatou partnerství je stejně jako u manželství a vztahu druha a družky právě soužití, tedy osobní, ale koneckonců i majetkové společenství. Jako advokáti známe dobře problémy, které nastávají při vypořádání vzájemných majetkových vztahů v souvislosti s rozpadem nesezdaného soužití. Při vstupu do registrovaného partnerství si partneři o tento problém sami „koledují“.

V závěrečné fázi legislativních prací se autoři nechali inspirovat úpravou obsaženou v návrhu nového občanského zákoníku. Stávající právní úprava partnerství však z tohoto důvodu bohužel příliš nekoresponduje s úpravou a rovněž i formulacemi, které jsou obsaženy v současně platném zákoně o rodině.

Partnerství osob téhož pohlaví je na rozdíl od tzv. ne-

sezdaného soužití dvou osob rozdílného pohlaví (vztah druha a družky) upraveno jako **statusový právní vztah**. Z tohoto pohledu se tak v některých aspektech blíží manželství.

Při srovnání zahraničních úprav vzájemného vztahu mezi osobami téhož pohlaví lze vysledovat několik přístupů:

1. Vztah mezi osobami téhož pohlaví je označen jako **manželství** a má tytéž právní následky. K takové úpravě dospěly v posledních letech některé skandinávské země a rovněž i Španělsko. Tento model tak bývá označován rovněž jako „skandinávský model“.

2. Právní úprava není chápána jako manželství, ale je označována jako **registrované partnerství** (v německé úpravě „zapisované“ partnerství – *Eigetrage Partnerschaft*),¹ přičemž právní úpravy se liší v tom, zda registrované partnerství je přípustné

- a) jenom mezi osobami téhož pohlaví,
- b) i mezi osobami rozdílného pohlaví. V tom případě se jedná o jakousi „nižší“ formu manželství.²

3. Právní úpravy registrovaného partnerství se liší rovněž v rozsahu vymezení vzájemných práv a povinností partnerů. Znamé jsou následující přístupy:

- a) právní úprava vymezuje práva a povinnosti partnerů obvykle stejně jako v manželství, ovšem s vymezenými výjimkami, které se zpravidla týkají možnosti osvojení a obecněji i vztahu k dětem jednoho z partnerů,
- b) enumerační princip, tj. právní úprava výslovně vymezuje, která práva a povinnosti registrovaným partnerům náleží. Výčtový způsob je z obecného pohledu problematičtější, protože se lehce může stát, že zákonodárce na některá práva, příp. povinnosti „zapomene“.³

4. Speciálním přístupem je pak francouzská úprava, která registrované partnerství nazývá **paktem solidarity**.

Český zákon definuje registrované partnerství v ust. § 1 jako **trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem (dále jen „partnerství“)**. Partnerem se v tomto zákoně rozumí osoba, která uzavřela partnerství.

2. Vznik registrovaného partnerství

Partnerství vzniká velmi obdobným způsobem jako manželství, tj. na základě svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství (§ 2 odst. 1 ZRP). Na rozdíl od současné úpravy vzniku manželství ZRP již vznik partnerství upřesňuje tak, že **před prohlášením osoby, vstupující do partnerství, výslovně uvedou, že jim nejsou známy okolnosti vylučující vstup do partnerství** (ostatní prohlášení, která činí snou-

benci při uzavření manželství, nejsou v tomto případě vyžadována a z dikce zákona se zdá, že by toto prohlášení měli výslovně činit budoucí partneri, nikoli, že za ně budou přečtena z dotazníku).

Prohlášení se činí před **matrikářem na základě otázky, položené osobám vstupujícím do partnerství, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství** (§ 3 odst. 1 ZRP). Ve srovnání se vznikem manželství, kdy souhlasné prohlášení o vstupu do manželství činí snoubenci před zákonem o rodině vymezenými funkcionáři obce, zde se zákon spokojuje pouze s prohlášením před matrikářem. Je zajímavé, že v rámci novelizací zákona o rodině posléze zákonodárce dospěl k tomu, že pojem „matrikář“ nahradil pojmem „zaměstnanec místně příslušného matričního úřadu“, zatímco ZRP se znovu k tomuto pojmu vrací. Dikce zákona opětně připomíná úpravu v návrhu nového občanského zákoníku.

Prohlášení je třeba učinit **osobně před matričním úřadem** (§ 2 odst. 1 ZRP). Možnost vzniku registrovaného partnerství před obecním úřadem, který není pověřen vést matriky, jak to zákon o rodině připouští při vzniku manželství, je v tomto případě vyloučena. **Místní příslušnost matričního úřadu** je s ohledem na předpokládaný počet těchto svazků rovněž omezena pouze na matriční úřady, které jsou na základě zmocňovacího ust. § 40 stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra.

Podle ust. § 2 odst. 2 ZRP lze prohlášení o vstupu do registrovaného partnerství učinit před matričním úřadem **v kraji, který je podle místa trvalého pobytu alespoň jedné z osob vstupujících do partnerství příslušný k přijetí prohlášení**. Není-li žádná z osob přihlášená k trvalému pobytu na území České republiky, je příslušným matričním úřadem pověřeným vedením **zvláštní matriky** (§ 2 odst. 3). Zvláštní matriku vede Úřad městské části Brno-střed (srv. § 3 odst. 4 ZM).

Zákon zná i možnost **delegace**, tj. přenesení místní příslušnosti. Jsou-li pro to závažné důvody, příslušný matriční úřad může na žádost osob vstupujících do partnerství povolit, aby prohlášení přijal jiný příslušný úřad (§ 2 odst. 4 ZRP). Samozřejmě se může jednat pouze o matriční úřad, který je k tomu výslovně oprávněn. Jedná se o čtrnáct matričních úřadů v sídlech krajů.

Pokud jde o **místo vzniku partnerství**, příslušný matriční úřad přijímá prohlášení **na místě, které k tomu určí**. Dikce zákona tak nevyklučuje, aby přijetí prohlášení bylo učiněno zcela neformálně v kanceláři matriky, ale rovněž i v oddací síni obecního úřadu nebo na kterémkoli jiném místě.

Stejně jako při uzavření manželství musí být o prohlášení sepsán **protokol**, který podepisují osoby vstupující do partnerství, matrikář, případně tlumočník, je-li jeho přítomnost k prohlášení nutná (jeden z budoucích partnerů je cizinec, případně je třeba tlumočník do znakové řeči, k tomu srv. § 39 ZM).

2.1 Předpoklady vzniku partnerství

Do partnerství může vstoupit každý, komu to zákon nezakazuje (§ 4 odst. 1 ZRP).⁴ Ze zákona vyplývá, že se

může jednat pouze o dvě osoby téhož pohlaví, nikoli o osoby rozdílného pohlaví. Otázku sexuální orientace těchto osob již zákon dále neřeší, v každém případě se však musí jednat o osoby téhož pohlaví, tj. dva muže nebo dvě ženy.⁵

Na rozdíl od manželství vyžaduje ZRP, aby alespoň jedna z osob vstupujících do partnerství **byla státním občanem České republiky** (§ 4 odst. 2 ZRP). Uvedený požadavek byl velmi diskutován v souvislosti s otázkou, zda je v souladu s Listinou základních práv a svobod. Důvodová zpráva k tomu uvádí, že požadavek státního občanství alespoň jednoho z partnerů vychází z rozdílných evropských úprav a uznávání tohoto svazku jednotlivými státy, proto je třeba vyloučit možnost, aby na našem území uzavřeli partnerství dva cizinci. K tomu je třeba dodat, že problémy by to mohlo činit zejména za situace, kdy jejich domovský stát (státy) takový svazek neupravuje.⁶

Ostatní předpoklady se velmi podobají požadavkům při uzavření manželství. Tak do partnerství **nemohou vstoupit**

- a) osoby navzájem příbuzné v linii přímé a sourozenci,
- b) osoba, která nedosáhla věku 18 let,
- c) osoba, která nemá způsobilost k právním úkonům,
- d) osoba, která již dříve uzavřela manželství nebo která již dříve vstoupila do partnerství anebo do obdobného svazku osob stejného pohlaví v zahraničí, a její manželství nebo partnerství anebo obdobný svazek trvá.

Ad a)

Překážka příbuzenství mezi osobami vstupujícími do registrovaného partnerství je dána charakterem tohoto svazku a odpovídá překážce příbuzenství i při uzavření manželství. Na rozdíl od ust. § 12 zákona o rodině, kde je výslovně zmiňováno i příbuzenství založené osvojením, pokud osvojení trvá, ZRP tuto podmínku neobsahuje. S ohledem na ust. § 63 odst. 1 zákona o rodině, podle něhož osvojením vzniká příbuzenský vztah, překážka příbuzenství pro vstup do registrovaného partnerství bude založena nejenom biologickým příbuzenstvím, ale samozřejmě i příbuzenstvím na základě osvojení.

Ad b)

Jedná se o otázku způsobilosti ke vstupu do partnerství. Na rozdíl od uzavření manželství ZRP nepočítá s žádnou možností snížení věku, neboť pro tuto výjimku není závažný důvod.

Ad c)

Požadavek způsobilosti k právním úkonům vzbuzuje určité pochybnosti. Při doslovném výkladu bychom mohli dospět k závěru, že se bude jednat pouze o situace, kdy osoba byla pravomocným rozsudkem zbavena způsobilosti k právním úkonům (srv. § 10 ObčZ). Zákonodárce však měl evidentně na mysli (bohužel to však přesněji nevyjádřil) spíše situace, kdy osoba vstupující do registrovaného partnerství nemá způsobilost k práv-

ním úkonům v plném rozsahu. Jak vyplývá z důvodové zprávy, v níž se hovoří o „úplné svéprávnosti“ (no comment) je právní úprava rovněž přísnější než při uzavření manželství, kdy je dána možnost uzavření manželství i osobě, která byla soudním rozhodnutím omezena ve způsobilosti k právním úkonům, nebo která trpí takovou duševní poruchou, která by mohla mít za následek omezení ve způsobilosti k právním úkonům.

Ad d)

Zákon o registrovaném partnerství musel rovněž vyřešit problém vzájemného vztahu mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím. Osoba nemůže současně žít v manželství a registrovaném partnerství, tyto instituty se navzájem vylučují. V této souvislosti byl rovněž novelizován zákon o rodině v ust. § 6 a § 11. Nebylo však novelizováno ust. § 210 trestního zákona, takže o trestný čin bigamie se bude jednat pouze v případě dvojího manželství, nikoli dvojího partnerství nebo manželství a partnerství.

Na rozdíl od manželství zákon nepočítá s možností společného příjmení partnerů. Není však vyloučena možnost požádat o změnu příjmení podle ust. § 72 a násl. zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

2.2 Neexistence a neplatnost partnerství

Pokud jde o samotné pojmy neplatnosti a neexistence partnerství, ZRP zde vychází analogicky z obsahu těch-

to pojmů jako při neplatnosti či neexistenci manželství. Přesto jsou zde rozdíly z hlediska důvodů neplatnosti či neexistence partnerství ve srovnání s důvody neplatnosti a neexistence manželství. Je otázkou, zda tyto rozdíly jsou logicky zdůvodnitelné nebo zda jsou jenom problémem určitých pochybností zákonodárce.

Partnerství nevznikne (§ 5 ZRP), jestliže

- a) prohlášení trpělo podstatnou vadou, spočívající zejména v nedostatku svobodného a úplného projevu vůle,
- b) nebo pokud bylo prohlášení učiněno v omylu týkajícím se právního úkonu vzniku manželství,
- c) jestliže ani jeden z partnerů nebyl v době prohlášení občanem ČR,
- d) pokud bylo partnerství uzavřeno na základě nepravdivých údajů, které jedna z osob vstupujících do partnerství úmyslně uvedla v dokladech požadovaných k prohlášení.

Ad a) a b)

Prohlášení o vstupu do partnerství je stejně jako prohlášení o vstupu do manželství právním úkonem. Je na něj tedy třeba vztáhnout obecná ustanovení o právních úkonech obsažená v současně platném občanském zákoníku (§ 34 a násl. ObčZ), pokud zákon o registrovaném partnerství neobsahuje speciální úpravu. Skutečnost, že ZRP postrádá ustanovení obdobné § 104 zákona o rodině, vymezující vzájemný vztah mezi občanským zákoníkem a zákonem o rodině, nehrají zase až tak podstatnou roli.

Ilustrační foto JAKUB STADLER

Případy „zdánlivého“ partnerství, pokud jde o náležitosti právního úkonu, jsou upraveny odlišně (a přísněji) než v případě neplatného nebo zdánlivého manželství. ZRP o neexistujícím partnerství hovoří v případě **podstatné vady** tohoto právního úkonu, spočívající **zejména** v nedostatku svobody vůle a omylu v povaze právního úkonu (§ 5 věta první ZRP). Z dikce zákona vyplývá, že se jedná o demonstrativní výčet. Ovšem pojem „podstatná vada právního úkonu“ není nikde v právním předpise, bohužel však ani v teorii používán, natož pak vysvětlen.⁷ Ke vzniku partnerství tak nedojde nejenom v případě, že zde nebude vzájemný souhlas o vstupu do partnerství (totéž jako v případě zdánlivého manželství), ale i jakýkoliv nedostatek svobody vůle (srv. § 15a ZOR týkající se bezprávné výhrůžky, který je v případě manželství sankcionován pouze neplatností) a v případě týkajícím se omylu v povaze právního úkonu vzniku partnerství.

Jestliže v případě omylu v povaze právního úkonu, kterým bylo uzavřeno manželství, právní úprava směřuje k problematice církevního sňatku, kdy teoreticky je možné, aby snoubenec netušil, že se jedná o uzavření manželství, ale domníval se, že se jedná o jiný církevní obřad (byť tato možnost je velmi hypotetická s ohledem na požadavek vydání osvědčení), pak v případě vzniku partnerství, které je uzavíráno výlučně „civilní formou“, jde o případ více než hypotetický.

Ad c)

Značné pochybnosti vzbuzuje problém státního občanství. Podmínka, aby alespoň jeden z partnerů byl českým státním občanem, je uvedena v ust. § 4 odst. 2 ZRP. S ohledem na dikci ust. § 6 odst. 1 („vzniklo-li partnerství přes to, že vstupu do partnerství bránil zákonný zákaz, soud prohlásí partnerství za neplatné“) by se tedy mělo jednat o neplatné partnerství, ust. § 5 však tuto okolnost uvádí ve výčtu případů, kdy partnerství vůbec nevznikne.⁸

Ad d)

Ustanovení § 15a ZOR upravující vady právního úkonu při uzavření manželství, v jejichž důsledku se bude jednat o neplatné manželství, uvádí rovněž **omyl v totožnosti**. V případě partnerství se však bude jednat o případ, kdy partnerství vůbec nevznikne, protože bylo uzavřeno na základě nepravdivých údajů, které některá z osob vstupujících do partnerství úmyslně uvedla v doložkách požadovaných k prohlášení.

Může se však jednat i o případ dvojího partnerství nebo partnerství a současně existujícího manželství, které je rovněž sankcionováno neplatností (§ 4 ve spojení s § 6 ZRP). Nezbyvá, než přijmout řešení, že neplatnost partnerství z důvodu dvojího partnerství nebo současné existence partnerství a manželství se může týkat jenom případů, kdy se jednalo o „nedbalost“, tj. některý z partnerů se domnívá, že předchozí právní vztah již zanikl (např. rozsudek soudu již nabyt právní moci apod.), pokud úmyslně tuto skutečnost zatají, pak partnerství vůbec nevznikne.

Jako **neplatné partnerství** vymezuje ZRP partnerství, které vzniklo přes to, že vstupu do partnerství bránil zákonný zákaz (§ 6 odst. 1 ZRP).⁹ O partnerství, které by-

lo prohlášeno za neplatné, se má za to, že nevzniklo (§ 6 odst. 2 ZRP).

O neplatné partnerství se tak bude jednat v případě, že

- a) do partnerství vstoupily osoby navzájem příbuzné v linii přímé a sourozenci,
- b) osoba, která nedosáhla věku 18 let,
- c) osoba, která nemá způsobilost k právním úkonům,
- d) osoba, která již dříve uzavřela manželství nebo která již dříve vstoupila do partnerství anebo do obdobného svazku osob stejného pohlaví v zahraničí, a její manželství nebo partnerství anebo obdobný svazek trvá (s výhradou uvedenou výše).

Soud o prohlášení manželství za neplatné rozhoduje **i bez návrhu**, případně návrh může podat ten, **kdo na věci prokáže právní zájem** (srv. ust. § 7 ZRP). Dikce uvedená ve zmíněném ustanovení je poněkud zavádějící, protože může-li soud rozhodovat ve věci i bez návrhu, tedy z úřední povinnosti, pak je zbytečné, aby návrhovač prokazoval na věci právní zájem. V důvodové zprávě se v této souvislosti pouze uvádí, že „osobou, která prokáže právní zájem na rozhodnutí o neplatnosti partnerství, se rozumí především některý z partnerů, může jí být ale také jeho příbuzný, zejména pak potomek“.

3. Vzájemná práva a povinnosti

3.1 Osobní práva a povinnosti

Česká úprava registrovaného partnerství bohužel šla cestou výčtu vzájemných práv a povinností, a to v minimálním rozsahu. Partneri mají v partnerství **stejně povinnosti a stejná práva** (k tomu srv. § 18 věta první ZOR). Konkrétní výčet dalších základních práv a povinností, která jsou uvedena v ust. § 18 ZOR, však již ZRP nepřevzal. Zejména povinnost žít spolu a být si věrni na rozdíl od manželů není partnerům ukládána. Pokud jde o povinnost vzájemně si pomáhat, je v ZRP obsažena jenom v souvislosti se vzájemnou vyživovací povinností (§ 10 ZRP).

O záležitostech partnerského soužití rozhodují oba partneři společně; nedohodnou-li se v podstatných věcech, rozhodne na návrh některého z nich soud (§ 8 ZRP). Jedná se o převzetí ust. § 20 ZOR.

Zákon o registrovaném partnerství rovněž obsahově převzal ust. § 21 ZOR. Partner je oprávněn **zastupovat druhého partnera** v jeho běžných záležitostech, zejména přijímat za něho běžná plnění, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Jednání jednoho z partnerů při obstarávání běžných záležitostí partnerství **zavazuje oba partnery společně a nerozdílně**; to platí pro závazky vzniklé v době trvání partnerství, i v případě, že partnerství následně bylo prohlášeno za neplatné nebo zaniklo. Uvedené neplatí, jestliže jiné osobě bylo známo, že druhý partner účinky vyplývající z jednání druhého partnera proti ní výslovně vyloučil (§ 9 ZRP).

3.2 Vyživovací povinnost mezi partnery

Stejně jako v manželství **partneři mají vzájemnou vyživovací povinnost** (§ 10 odst. 1 ZRP). Při úpravě vzájem-

né vyživovací povinnosti byla převzata příslušná ustanovení zákona o rodině týkající se vyživovací povinnosti mezi manžely a některá společná ustanovení o výživném.

Neplní-li jeden z partnerů tuto povinnost, určí soud na návrh některého z nich její rozsah, přičemž přihlédne k péči o společnou domácnost. **Rozsah** vyživovací povinnosti se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla **zásadně stejná** (§ 10 odst. 2 ZRP).

Vyživovací povinnost mezi partnery předchází vyživovací povinnosti dětí (§ 10 odst. 3 ZRP, k tomu srv. § 91 odst. 3 ZOR).

Při určení výživného přihlédne soud k odůvodněným potřebám oprávněného, jakož i k schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného. Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného zkoumá soud, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika (§ 12 odst. 1). Jedná se o doslovné převzetí ust. § 96 odst. 1 ZOR.

Výživné nelze přiznat, jestliže by to bylo v rozporu s dobrými mravy (§ 12 odst. 2). K tomu srv. § 96 odst. 2 ZOR.

Výživné se poskytuje v pravidelných opětvujících se částkách (§ 12 odst. 3, k tomu srv. § 97 odst. 1 věta první ZOR).

Proti pohledávkám na výživné je započtení vzájemných pohledávek přípustné jen dohodou (§ 12 odst. 4, k tomu srv. § 97 odst. 3 ZOR).

Právo na výživné se nepromlčuje; lze je však přiznat výhradně ode dne zahájení soudního řízení. Práva na jednotlivá opětvující se plnění se však promlčují. O změně nebo zrušení rozhodnutí o výživném soud rozhodne pouze na návrh (§ 12 odst. 5, k tomu srv. § 98 ZOR).

3.3 Vztahy k nezletilým dětem

Existence partnerství není překážkou výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti, ani překážkou svěřeni dítěte do jeho výchovy. Partner, který je rodičem, je povinen zajistit vývoj dítěte a důsledně chránit jeho zájmy při použití přiměřených výchovných prostředků, tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a ohroženo jeho zdraví. Zákonná dikce je svědectvím o boji s intolancí a předsudky při schvalování tohoto zákona. Uzavřením partnerství ten z partnerů, který má dítě z předchozího svazku, přece nepřestává být právně rodičem dítěte. Případná sistance jeho rodičovské zodpovědnosti nebo dokonce její zbavení by bylo evidentně diskriminační, stejně tak jako nemožnost svěřit takovému rodiči dítě do jeho výchovy, jestliže je výchovně způsobilý a obecně splňuje kritéria pro svěřeni dítěte do výchovy jednoho z rodičů.

Věta druhá uvedeného ustanovení je pak zcela nadbytečná. **Povinnost zajistit vývoj dítěte** je povinnost, kterou zákon o rodině takto vůbec výslovně neupravuje, takže by se mohlo zdát, že rodič, který žije v partnerském svaz-

ku, má jakousi povinnost navíc, na rozdíl od rodiče, který žije v nesezdaném soužití nebo sám. Zbytek druhé věty je parafrází ust. § 31 odst. 2 ZOR, která se samozřejmě vztahuje i na rodiče, který žije v partnerském svazku, takže je zcela nadbytečná.

Trvající partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte (§ 13 odst. 2 ZRP). Nemožnost osvojení dítěte **jako společného dítěte** osob téhož pohlaví je poměrně častým zákazem i v zahraničních úpravách. Narážíme zde na problematiku matričních zápisů v případě nezrušitelného osvojení (dítě může mít logicky jenom jednoho otce a jednu matku). V případě osvojení prostého, bez zápisu v matrice, již tento problém není tak zásadní. Z dikce české úpravy navíc vyplývá, že nejenom je vyloučeno osvojení cizího dítěte jako společného dítěte (to mohou pouze manželé, srv. § 66 odst. 1 ZOR), rovněž i nezrušitelné osvojení dítěte druhého partnera (srv. § 74 odst. 2 ZOR), ale i prosté osvojení cizího dítěte jedním z partnerů za situace, že by osvojoval v souladu se svým pohlavím a kde by tedy nebyl problém s matričními zápisí.

Na druhu stranu zákon výslovně nevylučuje, aby jednomu z partnerů bylo dítě svěřeno do výchovy podle § 45 nebo do pěstounské péče podle § 45a a násl. zákona o rodině. Svěřeni dítěte do jejich společné péče je pojmově vyloučeno, protože tuto možnost dává zákon o rodině jenom manželům.

Pokud jeden z partnerů pečuje o dítě a oba partneři žijí ve společné domácnosti, **podílí se na výchově** dítěte i druhý partner; povinnosti týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte se vztahují i na tohoto partnera (§ 13 odst. 3 ZRP). Jde o analogii povinnosti nevlastního rodiče dítěte upravené v § 33 zákona o rodině, z neznámých důvodů má však navíc ještě povinnost chránit vývoj a výchovu dítěte svého partnera.

3.4 Další právní následky registrovaného partnerství

A. Občanský zákoník

- a) partner má právo domáhat se **ochrany osobnosti** zemřelého partnera (§ 15 ObčZ),
- b) partner je zákonem výslovně považován za **osobu blízkou**,
- c) v oblasti **dědického práva** je partner dědicem jako manžel, tj. dědí buď v I. dědické skupině společně s dětmi zůstavitele nebo ve II. dědické skupině společně s rodiči zůstavitele a tzv. spolužijícími osobami, přitom má právo dědit nejméně polovinu dědictví,
- d) **vztahy k nájemnímu bytu** (§ 705a ObčZ). Uzavřením partnerství nevzniká společný nájem bytu přímo ze zákona, jako je tomu při uzavření manželství, není však vyloučen vznik společného nájmu bytu na základě dohody (§ 700 ObčZ). Občanský zákoník ale výslovně přiznává partnerovi po dobu trvání partnerství užívat byt, jenž je v nájmu druhého partnera, a přiznává mu všechna práva s tím spojená. V případě zrušení partnerství nebo jeho prohlášení

za neplatné či neexistující, právo užívat byt druhého partnera zaniká ex lege, aniž by občanský zákoník umožňoval vznik nároku na zabezpečení bytové náhrady. V tomto směru je tedy partner chráněn méně než manžel.

Pokud jde o přechod nájmu bytu v důsledku smrti partnera, který byl nájemcem bytu, příp. trvalého opuštění společné domácnosti (§ 706 a 708 ObčZ) přechází nájem na druhého partnera za podmínky, že prokáže, že ke dni smrti žil s partnerem ve společné domácnosti a nemá vlastní byt (§ 706 odst. 1 věta první ObčZ).

B. Občanský soudní řád

Procesní otázky jsou řešeny stejně jako v případech řízení ve věcech manželských, tj. řízení o rozvod manželství, příp. řízení o prohlášení manželství za neplatné nebo zda tu manželství je či není.

C. Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení

Stejně jako nemůže vzniknout pracovněprávní vztah mezi manžely, nemůže vzniknout ani mezi partnery, s ohledem na jejich vzájemný vztah.

Z hlediska sociálního zabezpečení je obecně partner postaven na roveň druha. Partner je považován za **společně posuzované osoby** z hlediska vzniku nároku na určité dávky; na druhou stranu poskytování určitých dávek je omezeno jen na situace, že oprávněná osoba nežije s **druhem nebo partnerem**.

D. Trestní právo

Pro účel trestního zákona je partner zařazen do výčtu **osob blízkých** (§ 89 odst. 8 TZ).

V trestním řízení je partner postaven na roveň manžela nebo druha. Má právo volby obhájce obviněnému, právo odepřít výpověď jako svědek, právo podat odvolání ve prospěch obžalovaného apod.

4. Zánik registrovaného partnerství

K zániku registrovaného partnerství může dojít samozřejmě obdobnými způsoby jako k zániku manželství.

Partnerství zaniká

- a) smrtí jednoho z partnerů,
- b) prohlášením jednoho z partnerů za mrtvého. Byl-li partner prohlášen za mrtvého, zaniká partnerství dnem, kdy rozhodnutí o prohlášení za mrtvého nabylo právní moci. Jestliže bylo prohlášení za mrtvého zrušeno, protože se zjistilo, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, žije, má se za to, že partnerství nepřetržitě trvalo; pokud ale jeho partner mezitím uzavřel nové partnerství nebo manželství, dřívější partnerství se neobnoví (§ 15 odst. 2 ZRP). Obdobnou úpravu, jenom jinak formulovanou, obsahuje i zákon o rodině v ust. § 22.

Pro zánik partnerství za života obou partnerů nepo-

užívá ZRP pojem rozvod, ale hovoří o **zrušení partnerství rozhodnutím soudu**. Soud rozhodne o zrušení partnerství na návrh jednoho z partnerů, prokáže-li žalobce, že **partnerský vztah již fakticky netrvá**. Použitá dikce zákona nutně vychází ze skutečnosti, že ačkoli v ust. § 8 ZRP není partnerům ukládána povinnost žít spolu (a být si věrni) jako manželům, společné soužití partnerů vyvěrá z podstaty partnerského svazku. Důkaz o tom, že partnerství fakticky netrvá, nemůže spočívat v ničem jiném než důkazu o skutečnosti, že partneri spolu nežijí, a to tak, jak je tento pojem vykládán zákonem o rodině.

Jistou analogii tzv. smluveného rozvodu ve smyslu ust. § 24a zákona o rodině nacházíme v ust. § 17 ZRP. Jestliže se k návrhu na zrušení partnerství **druhý partner připojí**, soud nezkontroluje, zda partnerský vztah již fakticky netrvá, a rozhodne o zrušení partnerství. Za souhlasu druhého partnera o zrušení partnerství zde již vzniká právní nárok na zrušení partnerství.

S ohledem na skutečnost, že mezi partnery nevzniká společné jmění a novela občanského zákoníku provedená zákonem o registrovaném partnerství obsahuje speciální ustanovení týkající se vztahů k nájemnímu bytu, není třeba soudu společně se žalobou o zrušení partnerství předkládat jakékoli dohody.

5. Vyživovací povinnost po zrušení registrovaného partnerství

Právní úprava vyživovací povinnosti vychází z úpravy vyživovací povinnosti po zániku manželství. Bývalý partner, který není schopen sám se živit, může žádat od bývalého partnera, aby mu přispíval na **přiměřenou výživu** podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Nedohodnou-li se, rozhodne o výživném na návrh některého z nich soud (§ 11 odst. 1 ZRP, k tomu srv. § 92 odst. 1 ZOR).

Bývalému partnerovi, který se na trvalém rozvratu společného vztahu nepodílel a jemuž byla zrušením partnerského vztahu způsobena **závažná újma**, může soud přiznat proti druhému partnerovi až na dobu tří let od zrušení partnerského soužití výživné ve stejném rozsahu, v jakém by vznikla vyživovací povinnost v případě, že manželské soužití by nebylo zrušeno (§ 11 odst. 2 ZRP, k tomu srv. úpravu v § 93 ZOR, tzv. sankční výživné).

Vyživovací povinnost mezi bývalými partnery předchází vyživovací povinnosti dětí vůči rodičům (§ 11 odst. 3 ZRP, k tomu srv. § 92 odst. 2 ZOR).

Právo na výživné mezi bývalými partnery zaniká dnem

- a) smrti povinného partnera nebo jeho prohlášením za mrtvého,
- b) kdy oprávněný partner uzavře manželství nebo nové partnerské soužití (§ 11 odst. 4, k tomu srv. § 94 odst. 1 ZOR).

Stejně jako v případě výživného rozvedeného manžela zaniká vyživovací povinnost též vyplacením jednorázové částky na základě písemné smlouvy mezi bývalými partnery (§ 11 odst. 5 ZRP, k tomu srv. § 94 odst. 2 ZOR).

6. Závěrem

Velmi zajímavá je rovněž úprava matričních otázek i zápisu v občanském průkazu, ale to je záležitost, které by měla být věnována poměrně podrobná pozornost pro jiný okruh čtenářů.

Je třeba konstatovat, že nový zákon o registrovaném partnerství není právě „legislativní perlou“, ale na druhou stranu je třeba velmi přivítat skutečnost, že vůbec existuje. Bylo již uvedeno, že jeho autoři se v závěreč-

ných fázích legislativních prací nechali do značné míry inspirovat připravovanou úpravou partnerství v návrhu občanského zákoníku. Bohužel však nepřevzali koncepci obsaženou v návrhu a doslovně převzaté formulace nesladili se stávající úpravou platného občanského zákoníku a zákona o rodině.

✦ Autorka je profesorkou na katedře občanského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

- 1 Z této koncepce vychází i úprava vztahu osob téhož pohlaví v návrhu nového občanského zákoníku, která je nazývána „zapisovaným partnerstvím“, nikoli registrovaným partnerstvím.
- 2 Zvláštní je v tomto směru holandská úprava, která umožňuje i „přeregistraci“ manželství na registrované partnerství a jeho následné zrušení smlouvou před matričním orgánem. K tomu např. Boele-Woelki, K., Braat, B., Sumer, I. (eds): *European Family Law in Action, Volume I: Grounds for Divorce*. Intersentia Antwerp-Oxford-New York 2003, s. 117.
- 3 Doporučuji zadat v ASPI pojem „manžel“. Najdete ho ve více než 300 právních předpisech.
- 4 Jedná se o obdobu ustanovení § 543 a doslovné převzetí § 843 návrhu nového občanského zákoníku, publikovaného MS v roce 2005.
- 5 Úvahy o tom, zda do partnerství budou vstupovat i osoby heterosexuální jenom za účelem využití právních následků, které zákon s registrovaným partnerstvím spojuje, nejsou v této souvislosti příliš na místě, protože takto lze uzavřít i manželství „naoko“, leda snad s výjimkou osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

- 6 K problému uznávání registrovaného partnerství nebo manželství osob téhož pohlaví v zahraničí srv. např. Boele-Woelki, K., Fuchs, A. (eds): *Legal Recognition of Same-Sex Couples in Europe*, Intersentia Antwerp-Oxford-New York 2003.
- 7 Jedná se opětně o převzetí koncepce obsažené v návrhu nového občanského zákoníku.
- 8 Argumenty pro tvrzení, že v tomto případě partnerství vůbec nevzniklo, nebo že soud prohlásí partnerství za neplatné, jsou z hlediska výkladu ust. § 4, 5 a 6 podle mého názoru na stejné úrovni a příznám, že si vůbec nejsem jista, pro které řešení se přiklonit. Jediné, co tento lapsus zákonodárce v praxi zachraňuje je skutečnost, že matriční úřad při předložení dokladů snad nepřipustí, aby v tomto případě došlo k prohlášení o vstupu do partnerství, takže diskuse o tom, zda by se jednalo o zdánlivé či neplatné partnerství je diskusí povytce akademickou.
- 9 I v tomto případě se jedná o převzetí díkce návrhu nového občanského zákoníku (§ 846 odst. 1 návrhu).

Smlouva zasílatelská

doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

Smlouva zasílatelská patří společně se smlouvou o přepravě věci ke smlouvám k zajišťování přepravy a se vztahem k dopravním prostředkům. Dále se sem řadí

i smlouva o nájmu dopravního prostředku a smlouva o provozu dopravního prostředku.

Smlouva zasílatelská má široké použití. Používá se podle § 261 odst. 3 obchodního zákoníku mezi všemi účastníky, bez ohledu na jejich povahu. Tato smlouva nemá předepsanou písemnou formu. Právní úprava je obsažena v ustanovení § 601 až 609 obchodního zákoníku.

Jde zásadně o dispozitivní úpravu, kdy si strany mohou dohodnout odchylná ujednání, popř. ustanovení obchodního zákoníku dohodou vyloučit.

Kogentním ustanovením (tj. ustanovením, kde odchylná dohoda či vyloučení zákonem stanovené úpravy není možné) je podle § 263 odst. 1 obchodního zákoníku pouze ustanovení § 608 a podle ustanovení § 263 odst. 2 Základní ustanovení, tj. § 601 a ustanovení, která předepisují písemnou formu právního úkonu.

Rozvoj obchodu a dopravy šel ruku v ruce s rozvojem

zasílatelství (spedice) – oborem, jehož předmětem je provoz obstaratelské činnosti v oblasti přepravy věcí (zásilek). Došlo k oddělení zasílatelství jako obstarávání přepravy od přímého provádění přepravy. V praxi se však někdy přesně nerozlišuje mezi dopravou a spedicí a dochází k zaměňování těchto činností s možnými negativními důsledky z toho plynoucími.

Smlouvu o přepravě věci a smlouvu zasílatelskou liší i obchodní zákoník. **Základní ustanovení obchodního zákoníku pro smlouvu zasílatelskou určuje, že smlouvou zasílatelskou se zasílatel zavazuje příkazci, že mu vlastním jménem na jeho účet obstará přepravu věcí z určitého místa do určitého jiného místa, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli úplat. Zasílatel je oprávněn žádat, aby mu byl dán písemně příkaz k obstarání přepravy (zasílatelský příkaz), jestliže smlouva nemá písemnou formu.**

Podstatné části smlouvy tvoří:

- přesné určení smluvních stran, tj. zasílatele (speditéra) a příkazce,
- závazek zasílatele obstarat vlastním jménem a na účet příkazce přepravu věcí,
- určení věcí, jejichž přeprava bude obstarána,
- stanovení místa odeslání a místa určení,
- závazek příkazce zaplatit zasílateli úplatu.

Při posuzování druhu smlouvy vidíme, že se jedná o druh smlouvy o obstarání, zvláštní druh smlouvy komisionářské. Podstatné je, že zasílatel zde vystupuje

vlastním jménem na účet příkazce. Jde o smlouvu úplatnou. Případy, kdy se smlouva bude uzavírat písemně, například pro dokumentování dohodnutého obsahu vč. výše úplaty, nebudou výjimečné.

Nebude-li použito písemné formy smlouvy, je zasilatel oprávněn žádat písemný zasilatelský příkaz. Písemnost tohoto příkazu – dojde-li k jeho vyžádání – je s ohledem na § 263 odst. 2 kogentní. V zasilatelském příkazu by mělo být specifikováno zboží a místo odeslání a určení. Zasilatelský příkaz však není ke vzniku smlouvy nutný, i když je obvyklý; zasilatelský příkaz není cenným papírem.¹

Zasilatelská smlouva má úpravu v obchodním zákoníku poměrně stručnou, což v praxi činí určité potíže.

Zasilatel by se neměl spokojit jen se stručnou právní úpravou zasilatelské smlouvy podle obchodního zákoníku. Z tohoto důvodu je možné použití Všeobecných zasilatelských podmínek Svazu spedice a logistiky, případně vypracování vlastních zasilatelských podmínek odpovídajících konkrétním potřebám s ohledem na návaznost uzavření příslušných smluv o přepravě věci a dalších smluv, které s přepravou souvisejí (např. smlouvy o skladování, smlouvy komisionářské či mandátní při zastoupení v celním řízení apod.).

Poslední ustanovení právní úpravy smlouvy zasilatelské v obchodním zákoníku (§ 609) určuje podpůrné použití ustanovení o smlouvě komisionářské (ustanovení § 577 až 590 obchodního zákoníku).

Podpůrné použití ustanovení o komisionářské smlouvě² (§ 577 a násl. obchodního zákoníku) mj. směřuje k odkazům na další úpravy, např. k tomu, že pokud má zasilatel věci určené k přepravě u sebe, odpovídá za škodu na věcech podle ustanovení o smlouvě o skladování³ (viz § 583 obchodního zákoníku).⁴ Podpůrné použití ustanovení o komisionářské smlouvě značí také, že (na základě ustanovení komisionářské smlouvy) mohou zřejmě platit (pokud není závazek k obstarání přepravy ze smlouvy splněn) obdobně i ustanovení § 574 a 575 obchodního zákoníku ze smlouvy mandátní.

Pokud zasilatel sám provádí přepravu zásilky, odpovídá za škody na zásilce stejně jako dopravce. Jako dopravce by odpovídal ve všech směrech i v případě, že přepravu sám neprovádí, ale vystupuje vůči příkazci jako tzv. smluvní dopravce, který se smluvně zavazuje k provedení přepravy.

Je třeba rozlišovat, zda se zasilatel zavazuje obstarat přepravu věci či se zavazuje přepřavit věc. V prvním případě uzavírá smlouvu zasilatelskou, ve druhém případě smlouvu o přepravě věci, přičemž není rozhodující, zda bude či nebude přepravu provádět vlastními či cizími dopravními prostředky.

V souvislosti se správným určením smlouvy a obsahem smlouvy je třeba upozornit na to, že obdobná je situace u vystavení **zasilatelského příkazu**. Dojde-li k nepřesnému označení tohoto příkazu (často se setkáváme s označeními jako „dopravní příkaz“ nebo „příkaz k přepravě“) je rozhodující obsah tohoto příkazu. „Dopravní příkaz“

či „příkaz k přepravě“ bude „zasilatelským příkazem“ pouze za předpokladu, že z něho plyne obstarání přepravy jako předmětu uzavírané smlouvy. Nebude-li to jasné, může naopak odlišné označení příkazu sloužit jako prostředek k tvrzení, že úmyslem příkazce nebylo dát „zasilatelský příkaz“, nýbrž že mu šlo o uzavření přepravní smlouvy.⁵ Postupovat se přitom bude podle ustanovení § 266 obchodního zákoníku.

Podle ujednání v zasilatelské smlouvě má zasilatel vůči příkazci zejména odpovědnost:

- za včasné obstarání přepravy,
- za udělení správných dispozic k provedení přepravy, tj.
  - k nakládce zboží,
  - ke způsobu nakládky,
  - k použití vhodného vozidla,
  - k termínu přepravy,
  - k zajištění vykládky,
- za upozornění příkazce na zjevnou nesprávnost jeho pokynů,
- při požádání o doplnění pokynů,
- při nesprávném rozhodnutí zasilatele při nebezpečí z prodlení (zvolení způsobu, jak naložit se zásilkou),
- za správné nakládání se zásilkou,
- za zanedbání odborné péče při sjednávání podmínek přepravy,
- při odvracení škody na převzaté zásilce,
- při zanedbání povinnosti podat příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo která již vznikla,
- spočívající v péči při prodeji zásilky, jíž hrozí bezprostřední podstatná škoda.

Zasilatel současně nese zejména i rizika:

- ztrát ze svých neuplatněných nároků,
- z realizace zástavních práv,
- z nedostatečného zpracování příslušného přepravního dokladu, pokud to nebylo uloženo dopravci nebo jinému účastníku přepravy.

V rámci smluvního ujednání je zasilatel povinen plnit pokyny příkazce. Je přitom povinen upozornit příkazce na zjevnou nesprávnost jeho pokynů. Neobdrží-li od příkazce potřebné pokyny, je povinen požádat o jejich doplnění. Při nebezpečí z prodlení je však povinen postupovat i bez těchto pokynů tak, aby byly co nejvíce chráněny zájmy příkazce, které jsou zasilateli známé.

Vychází se z předpokladu, že zasilatelem je osoba, jíž je

problematika zasilatelství velmi dobře známa. Zejména vzhledem ke svému předmětu činnosti má být na odpovídající odborné úrovni. Očekává se též, že zasilatel bude působit s patřičnou odbornou péčí. Odbornou péčí zasilatele, tedy odbornou způsobilost zasilatele, předpokládá ustanovení § 603 obchodního zákoníku. Zdá se, že s tím však nekoresponduje živnostenský zákon. Živnostenský zákon dříve zařazoval „vnitrostátní zasilatelství“ mezi koncesované živnosti. „Mezinárodní zasilatelství“, což je činnost po odborné stránce náročnější, ve svých

Zasilatelská smlouva má úpravu v obchodním zákoníku poměrně stručnou, což v praxi činí určité potíže.

přílohách vůbec neuváděl; tím byla tato činnost volnou živností, k jejímuž výkonu postačilo provést ohlášení příslušnému živnostenskému úřadu.

Novelou živnostenského zákona účinnou od 1. ledna 1996 došlo k „vyjmutí“ vnitrostátního zasilatelství z koncesovaných živností, a od 1. ledna 1996 je zasilatelství volnou živností jako celek, ke které ve smyslu živnostenského zákona není třeba zvláštní odborné způsobilosti, ale jen splnění obecných podmínek provozování živnosti podle živnostenského zákona.

To může jistě v praxi způsobit v některých případech problémy, protože provozování zasilatelské živnosti se u nás nyní věnují i podnikatelské subjekty s nižšími odbornými znalostmi.

Pro srovnání: např. v Rakousku je zasilatelství živností, jejíž provozování vyžaduje podle živnostenského zákona udělení povolení správního úřadu při splnění podmínek:

- *provozovatel po absolvování čtyřletého učebního poměru v zasilatelském obchodě úspěšně složil zkoušku s výučním listem zasilatele, pokud živnost provozuje osobně,*
- *vedoucí pracovník zasilatele, v případě právnické osoby, splnil stejnou podmínku jako kdyby provozoval zasilatelství osobně,*
- *nebo provozovatel nebo vedoucí zasilatelského subjektu absolvoval odbornou střední, případně vysokou školu se specializací doprava a zasilatelství.*

Při zachování odborné péče nemůže sice zasilatel všechny pokyny příkazce podrobovat detailnímu rozbo-

ru, měl by je však přijímat a běžně posuzovat právě s odpovídající odbornou péčí. Upozornění příkazci pak zasilatel provádí, jde-li o chyby příkazce, které jsou odborníkovi zřejmé. Nemůže přitom omezovat příkazcova oprávnění a musí tedy vyčkat jeho pokynů. Není-li těchto pokynů a je-li naplněna i druhá podmínka, že jde o nebezpečí z prodlení, pak je jednání ve prospěch příkazce zasilatelovou povinností. Při uzavírání smlouvy je i z těchto důvodů vhodné, aby příkazce co nejvíce uvedl zájmy, které sleduje.

Pokud stanoví smlouva, že před vydáním zásilky nebo dokladu umožňujícího s ní nakládat, vybere zasilatel určitou peněžní částku od příjemce nebo uskuteční jiný inkasní úkon, platí přiměřeně ustanovení o bankovním dokumentárním inkasu (§ 697 a násl. obchodního zákoníku). Ve smlouvě kupní mezi příkazcem, tj. prodávajícím a kupujícím může být totiž např. sjednáno, že zboží nebo doklady opravňující k nakládání se zbožím budou vydány až po zaplacení kupní ceny. Ve smlouvě zasilatelské je pak možno dohodnout, že inkasní úkon, zejména v součinnosti s některou bankou, zajistí zasilatel.

Při plnění závazku je zasilatel povinen s vynaložením odborné péče sjednat způsob a podmínky přepravy odpovídající co nejlépe zájmům příkazce, jež vyplývají ze smlouvy a jeho příkazů nebo jež jsou zasilateli jinak známé. Uplatňuje se jeho zaměření a specializace na daný předmět činnosti. Odborná péče se neváže jen úzce na vlastní činnost obstaravatelskou, ale i ke zboží. Zasilatel to-

tiž odpovídá za škodu na převzaté zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, ledaže ji při vynaložení odborné péče nemohl odvrátit.

Případnou povinnost pojistit zboží pak zasílatel nemá ze zákona, ale jen když to stanoví smlouva.

Zasílatel by měl být profesním subjektem pro obstarávání přepravy, nemusí však mít dobré znalosti o přepravovaném zboží a jeho charakteru, i když opak by byl jeho výhodou. Sám nezná všechny údaje o zásilce a obsahu zásilky. Pro obstarání přepravy však tyto informace potřebuje získat, aby mohl postupovat odpovídajícím způsobem.

Případná nesprávnost by mohla vést ke vzniku škody. Zákon proto stanoví, že je **příkazce povinen poskytnout zasílateli správné a úplné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze, jakož i o jiných skutečnostech potřebných k uzavření smlouvy o přepravě a odpovídá za škodu, která zasílateli vznikne porušením této povinnosti.** Toto se týká zejména nebezpečného zboží a zboží, které je pouze podmíněně připuštěno k dopravě za splnění podmínek pro přepravu nebezpečného zboží. Tyto podmínky jsou upraveny i různými mezinárodními úmluvami (ADR pro silniční přepravu, RID pro přepravu železniční, IMDG pro přepravu námořní).

Pokud to neodporuje smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasílatel přepravu, kterou má obstarat (jak jsme již uvedli výše), uskutečnit sám. Vystupuje pak i ve funkci dopravce. Při provádění přepravy bude zde tedy jednodušší funkční uspořádání. Tento postup se označuje jako tzv. samovstup.⁶

Mohou však nastat i situace, kdy nejen zasílatel přepravu neuskutečňuje, (k čemuž ani zasílatelská smlouva není cílena), ale kdy zasílatel k obstarání přepravy použije dalšího zasílatele (tzv. mezizasílatele). Pak ovšem podle obchodního zákoníku odpovídá zasílatel, jako by přepravu obstaral sám. Využití dalšího zasílatele může přicházet v úvahu zejména při navazujících různých druzích dopravy a při přepravách do míst v zahraničí.

Klasická forma využívání služeb mezizasílatele zasílatel je při provozu „sběrné služby“. Tento mezizasílatel, jakožto smluvní partner zasílatele, se zavazuje zasílateli obstarat určité činnosti za zasílatele, např. obstarání svozu a rozvozu zboží z terminálu v zahraničí apod.

Obchodní zákoník v právní úpravě věnované zasílatelské smlouvě řeší i otázky možného vzniku škody na zásilce. Zasílatel nenesení nebezpečí vzniku škody na zásilce. Odpovídá pouze za škodu na převzaté zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, ledaže ji nemohl odvrátit při vynaložení odborné péče.

Zasílatel je povinen podat příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo která na ní vznikla, jakmile se o tom dozví, jinak odpovídá za škodu vzniklou příkazci tím, že tuto povinnost nesplnil. Jde o speciální ustanovení ve vztahu k obecné preventivní a oznamovací povinnosti v rámci úpravy náhrady škody v obchodním zákoníku.

Speciální úprava je pro situace, kdy hrozí bezprostředně podstatná škoda na zásilce a není-li čas vyžádat si pokyny příkazce nebo prodlévá-li příkazce s takovými pokyny. Tehdy může zasílatel prodat zásilku vhodným způsobem na účet příkazce.

V této souvislosti je třeba si uvědomit, že **zasílatel neodpovídá za porušení smluv sjednaných s dopravci, tedy neodpovídá příkazci za škody, které mu vzniknou porušením přepravní smlouvy ze strany dopravce.**

Za obstarání přepravy přísluší zasílateli smluvní úplata, nebo nebyla-li smlouvena, úplata obvyklá v době sjed-

nání smlouvy při obstarávání obdobné přepravy. Kromě toho má zasílatel nárok na úhradu nutných a užitečných nákladů, které zasílatel účelně vynaložil za účelem splnění svých závazků a na úhradu nákladů, které účelně vynaložil při plnění svého závazku. Příkazce je též povinen poskytnout zasílateli přiměřenou zálohu na náklady spojené s plněním závazku zasílatele, a to dříve, než zasílatel začne s jeho plněním.

Zde je třeba si uvědomit, kdy zasílatel splní svoji smlouvu. Zasílatelskou smlouvou se zasílatel zavazuje příkazci, že mu obstará vlastním jménem na jeho účet přepravu věci z určitého místa do jiného určitého místa. Toto obstarání přepravy zasílatel provede nejen vyhledáním vhodného dopravce a vhodného dopravního prostředku, ale především uzavřením příslušné smlouvy o přepravě věci.

V praxi se diskutuje, zda má zasílatel ze zasílatelské smlouvy splněno v okamžiku uzavření příslušné smlouvy s dopravcem a podáním zprávy o tomto příkazci, což vyplývá z ustanovení § 601 odst. 1 obchodního zákoníku, nebo až v okamžiku ukončení přepravy, tedy odevzdáním zásilky příjemci. Do tohoto okamžiku má totiž zasílatel povinnost sledovat průběh přepravy a má povinnost ve vztahu k náhradě škody podle ustanovení § 606 obchodního zákoníku.

Odpověď na tuto otázku můžeme podle našeho názoru najít v ustanovení § 607 odst. 3 obchodního zákoníku, podle něhož je příkazce povinen zaplatit zasílateli úplatu a vzniklé náklady bez zbytečného odkladu poté, kdy zasílatel zajistil obstarání přepravy uzavřením příslušných smluv s dopravci, popřípadě mezi zasílateli a podal o tom zprávu příkazci. Můžeme tedy dovozovat, že **ke splnění smlouvy a ke vzniku práva na úplatu dochází u zasílatele uzavřením příslušných smluv s dopravci.** Další „průběh“ přepravy je zasílatel povinen sledovat a podávat informace příkazci s ohledem na stanovenou zákonnou preventivní a oznamovací povinnost v souvislosti s náhradou škody a s ohledem na zákonem a smlouvou stanovené povinnosti.

Kromě podrobnějšího sjednání jiných otázek je zejména vhodné, aby byla v konkrétní smlouvě podrobnější úprava otázek úplaty. Můžeme jen doporučit podrobnější dohodu o způsobech účtování – fakturace a placení.

K zajištění svých nároků vůči příkazci má zasílatel zá-

...ke splnění smlouvy a ke vzniku práva na úplatu dochází u zasílatele uzavřením příslušných smluv s dopravci.

stavní právo k zásilce, dokud je zásilka u zasílatele nebo u někoho, kdo ji má u sebe jeho jménem, anebo dokud má zasílatel listiny, které jej opravňují, aby se zásilkou nakládal (tento text stanoví kogentní § 608; k zařazení mezi kogentní ustanovení došlo harmonizační novelou).

Zasílatelé v České republice se sdružili do Svazu spedice a logistiky České republiky (byl založen pod původním názvem Svaz spedice a skladování ČR), který je od roku 1992 řádným členem FIATA (Federation Internationale des Associations des Transitaires et Assimilés – Mezinárodní federace zasílatelských svazů). Pro členy Svazu je standardem používání Všeobecných zasílatelských podmínek (ujednávaných podle § 273 obchodního zákoníku).

Samotné Všeobecné zasílatelské podmínky byly přijaty Svazem spedice a skladování (nyní Svaz spedice a logistiky) v prosinci 1992 a používají se od 1. 1. 1993. Obecně lze říci, že také v pozměněném znění přejímají některá ustanovení obchodního zákoníku.

Oproti ustanovení obchodního zákoníku však rozšiřují povinnosti zasílatele o některé konkrétní činnosti – například o

- řádnou péči o věci, které zasílateli příkazce svěřil a které zasílatel pro příkazce získal,
- uschování dokladů, které zasílatel získal při plnění zasílatelské smlouvy, pro potřeby příkazce,
- povinnost zkoumat a vyhledávat vhodnější postup přepravy zboží v rámci obchodních zvyklostí, nebylo-li nic jiného písemně dohodnuto,
- povinnost řídit se přesně pokyny příkazce ohledně celního odbavení atd.

Do určité míry jsou ve Všeobecných zasílatelských podmínkách rozšířena i oprávnění zasílatele, i když jde spíše o podrobnější úpravu oprávnění uvedených v obchodním zákoníku.

V těchto podmínkách jsou dále stanoveny povinnosti pro příkazce. Z povinností příkazce stanovených v podmínkách nad rámec obchodního zákoníku uvádíme např.:

- povinnost upozornit zasílatele včas obvyklým způsobem na veřejnoprávní, příp. celně právní povinnosti spojené s přepravou zboží,
- povinnost poskytnout zasílateli při „stornu“ příkazu k obstarání přepravy smlouvenou odměnu (úplatu) po odečtení ušetřených výloh,
- uhradit zasílateli náhradu nákladů a příslušnou odměnu (úplatu) za zpětnou dopravu zboží, a to ve stejné výši jako při přepravě k příjemci, jestliže příjemce odmítne převzetí jemu dovezené zásilky.

Ze všeobecných ustanovení potom zmíníme alespoň definování dvou následujících pojmů:

1) místo plnění

Místem plnění je pro všechny zúčastněné místo provozovny zasílatele, na kterou byl adresován návrh smlouvy – objednávka, resp. udělen příkaz.

2) lhůty plnění ze zasílatelské smlouvy

S výjimkou zvláštního písemného ujednání, učiněného před započítáním přepravy, neodpovídá zasílatel za lhůty nakládky a vykládky, stejně jako za určité pořadí při

odeslání zboží stejným způsobem dopravy. Označení jako „veletržní zboží“ neopravňuje k přednostnímu odbavení, pokud není výslovně toto přednostní odbavení sjednáno.

Dále Všeobecné zasílatelské podmínky uvádějí specifikaci odpovědnosti z přepravní smlouvy, překážek, skladování, zmiňují se i o formě příkazů zasílateli.

S použitím všeobecných obchodních podmínek však zřejmě nevystačíme u speciálních zásilek.

Zcela specifické požadavky a nároky na zasílatele i dopravce jsou zejména u dopravy zboží vyšší hodnoty nebo při požadavcích na zvláštní technické podmínky (např. antistatické prostředí). V zahraničí se dopravy tohoto typu nazývají „High – Tech – Transport“. Zde bude nezbytné sjednat smlouvu s ohledem na individuální znaky takové přepravy.

V současné době se stále více podnikatelů obrací na profesionální zasílatelské společnosti, které jsou garanty přepravy v co nejkratším čase při současném převzetí ostatních formalit spojených s přepravou zásilky. Profesionální svými zaměstnanci a technologickou vyspělostí (ta mj. umožňuje sledovat údaje o celém pohybu zásilky od adresáta k příjemci) se postavily na místo, kde se stávají každodenně zasílateli zásilek vyžadujících rychlost doručení, šetrné zacházení, promptní celní odbavení.

V dnešním moderním pojetí již totiž profesní zasílatel neplní jen funkci obstaravatele přepravy, ale je schopen poskytnout širší odbornou pomoc. Takové postavení zasílatele se dostává do popředí především u mezinárodních přeprav zboží, které jsou organizačně i odborně náročné a kde dopravce již nemůže vzhledem ke svému zaměření poskytnout přepravci odpovídající servis. Úkolem dopravce je zboží dopravit, úkolem zasílatele může pak být zajistit v přepravním řetězci pro svého příkazce vše potřebné k tomu, aby se zásilka dostala od odesílatele k příjemci. Začíná se hovořit o „přepravě zboží na klíč“, kde jde zejména o již výše zmíněná komplexní logistická řešení umožňující výrobcům, případně prodejcům zboží plně se soustředit na předmět jejich činnosti a veškeré činnosti, související s tokem zboží, přenechat péči zasílateli.

✿ Autor je docentem na katedře obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

1 Blíže viz Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník – komentář, C. H. BECK Praha, 10. vydání, 2005, s. 1304–1305.

2 Ke smlouvě komisionářské viz mj. Marek, K.: Obchodněprávní smlouvy, MU Brno, 5. vydání, 2004, 320 s.

3 Ke smlouvě o skladování viz mj. Marek, K. v publikaci uvedené v pozn. 2.

4 Srov. Švarc, Z. a kol.: Úplné znění zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, s výkladem, Ekonomický a právní poradce podnikatele č. 12 – 13/1996, s. 198–199.

5 K tomu viz též: Pohůnek, M.: Právní aspekty zasílatelství, Knižnice Svazu spedice a skladování České republiky, Praha 1997.

6 K tomu viz mj. Kopáč, L.: Obchodní kontrakty, II. díl, Prospektrum, Praha 1994, s. 515.

Ad „Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací“ (reakce na článek Luboše Chalupy a poznámku Petra Baudyš)

JUDr. PETR KALIŠ

S potěšením jsem si přečetl právní názor dr. Chalupy v Bulletinu advokacie č. 10/2006 a navazující poznámku Mgr. Ing. Baudyš a rád bych na oba tyto články

navázal a upozornil na nešvar, který praxe přináší a může přinést. Autoři obou článků se shodli, že důsledkem vad prohlášení vlastníka, které jsou velice časté, není absolutní neplatnost prohlášení vlastníka ve smyslu § 37 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, nýbrž povinnost odstranit nesoulad mezi právním a faktickým stavem, a to formou opravy chyb prohlášení vlastníka. Mgr. Ing. Baudyš správně podotýká, že by se mělo jednat o přizpůsobení se právního stavu stavu faktickému, nikoliv naopak, ačkoliv, jak je všeobecně známo, česká praxe zná mnoho případů, kdy se fakta přizpůsobují právu.

V této souvislosti, kdy lze tvrdit, a to i s ohledem na citovaný judikát Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2120/2004 z 24. 2. 2005, že panuje shoda o tom, že důsledkem formálních vad prohlášení vlastníka není a nemůže být jeho neplatnost, však **považuji za přínosné se zabírat důsledky takové žaloby na určení neplatnosti prohlášení vlastníka, a to zejména z hlediska právního postavení vlastníků jednotek, na které byly případně jednotky na základě prohlášení vlastníka převedeny.** Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu poukazuje na to, že takové zpochybňování není ve veřejném zájmu, neboť jeho následky by byly pro vlastníky jednotek katastrofické.

Bohužel v české praxi platí, že **už pouhé podání takové žaloby má dosti závažné důsledky pro vlastníky jednotek.** Tito vlastníci jsou šikanováni žalobcem již samotným podáním takové žaloby, neboť v důsledku žaloby na určení prohlášení vlastníka je těmto vlastníkům fakticky omezeno dispoziční právo s jednotkou. Je totiž zavedenou praxí katastrálních úřadů, že na základě předložení jakékoliv žaloby na určení neplatnosti právního úkonu, resp. určení neplatnosti prohlášení vlastníka, řízení okamžitě označí plombou a následně vyznačí poznámku ve smyslu § 9 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem do katastru nemovitostí. Současně je zavedenou praxí (a tato praxe je podpořena zavedeným výkladem nařízení č. 92/1995-23 Pokynů č. 14 ČÚZK ze dne 14. března 1995 ve znění pozdějších předpisů), podle které platí, že

katastr vyznačí poznámku v případě určovací žaloby, aniž by zkoumal obsah takové žaloby. Ačkoliv poznámka z hlediska hmotného práva nemá za následek žádná věcná omezení, v praxi k nim dochází, neboť katastrální úřady fakticky řízení o vkladech věcných práv přerušují do pravomocného vyřešení žaloby. Důvodem je poněkud úzkoprsý výklad ze strany katastrálních úřadů, které existenci jakékoliv žaloby na určení považují za předběžnou otázku podle § 57 zákona č. 40/2004 Sb., správní řád, a řízení o vkladu podle § 64 správního řádu přeruší. Důsledkem takových přerušování jsou samozřejmě dlouhodobé nevypořádané věcněprávní vztahy mezi účastníky přerušovaného řízení, kterým v důsledku prodlení s vypořádáním mohou vznikat a vznikají škody. Takový postup ze strany katastrálních úřadů shledávám jako nešťastný, neboť následuje po situaci, kdy ze strany katastrálního úřadu proběhl vklad prohlášení vlastníka, tedy prohlášení vlastníka bylo shledáno právně bezvadným. Katastrální úřady tedy taková „napadená“ řízení přeruší a vyčkají právní moci rozhodnutí soudu, místo toho, aby si o věci učinili úsudek ve smyslu § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu. Takovým jednáním zpochybňují bezvadnost vlastních rozhodnutí, kterými došlo k vkladu prohlášení vlastníka do katastru nemovitostí.

De lege ferenda lze diskutovat o vhodnosti změny zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, a to ve smyslu úpravy, která je aplikována např. pro obchodní společnosti, kdy zákonodárce zvažoval princip právní jistoty a právního formalismu a výsledkem této úvahy je ustanovení § 68a zákona č. 513/1991 Sb., podle kterého nelze po vzniku společnosti zrušit rozhodnutí, jímž byl povolen zápis společnosti do obchodního rejstříku, a nelze se domáhat určení, že společnost nevznikla. Obdobné ustanovení bych považoval za vhodné i v případě problematiky neplatnosti prohlášení vlastníka, kdy veřejný zájem právní jistoty všech převažuje nad formálně-právní ochranou jednotlivce.

Za druhý závažný problém pak považuji vzhledem k nízkému soudnímu poplatku zjevnou zneužitelnost institutu určovací žaloby na neplatnost prohlášení vlastníka. Soudní poplatky ve výši 1000 Kč, resp. 3000 Kč je naprosto nepřijatelný, neboť díky tomu je žaloba na určení se všemi výše naznačenými důsledky dostupná komukoliv. Tady stojí za zmínku i situace, kdy žalobu na určení neplatnosti prohlášení vlastníka může podat i jakákoliv osoba bez právního zájmu s těmiž důsledky jako osoba, která by mohla být při určité souhře okolností aktivně legitimována (např. vlastník jednotky, jehož podíl byl nesprávně vypočítán). Jinak řečeno, kdokoliv „z ulice“ může za 3000 Kč zabránit dispoziční s jednotkou desítkám

či stovkám vlastníků jednotek. Takový stav v kombinaci s dlouhými termíny na našich soudech a zneužíváním institutu osvobození od soudního poplatku pak napomáhá vydírání a zneužitelnosti práva. De lege ferenda považují za vysoce užitečné, aby i v případě určovacích žalob byla výše soudního poplatku odvozena od hodnoty věci či aby se podobně jako v případě předběžného opatření skládala na účet soudu jistota, která zamezí zneužití tohoto právního institutu.

Za poměrně zajímavou otázku považují i prostředky obrany proti žalobě na určení neplatnosti prohlášení vlastníka. Nabízí se zejména aplikace ustanovení § 424 občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu způsobenou jednáním proti dobrým mravům, která bude na místě při zjevném šikanózním podání takové žaloby. Aplikace tohoto ustanovení např. v případě žaloby vlastníka jednotky, jehož podíl byl nesprávně vyměřen, je dis-

kutabilní a bude posuzována případ od případu. Dle mého názoru by odpovědnost za škodu, která by v důsledku takové žaloby vznikla ostatním vlastníkům jednotek, nesl předchozí vlastník, který prohlášení vlastníka nevykonal řádně, tudíž porušil svoji právní povinnost.

Závěrem bych tedy doplnil autory předchozích článků a uvedl bych, že důsledkem nesprávnosti prohlášení vlastníka není absolutní neplatnost tohoto úkonu, nýbrž odpovědnost předchozího vlastníka za škodu vzniklou v důsledku této nesprávnosti a v důsledku toho, že se subjekt, jemuž svědčí naléhavý právní zájem, domáhal napravení této nesprávnosti zákonnými prostředky, s tím, že vady prohlášení vlastníka mohou být napraveny stávajícími vlastníky jednotek formou opravy prohlášení vlastníka ve smyslu zákona o vlastnictví bytů.

✦ Autor je advokátem v Praze.

Nové znění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 trestního zákona (1. část)

Bc. JUDr. JIŘÍ ŘÍHA

Navazuji na článek uveřejněný v předchozím čísle Bulletinu advokacie, pojednávajícím o novém znění skutkové podstaty trestného činu řízení motorového vozidla

bez řidičského oprávnění podle § 180d trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb. – dále jen „TZ“). Nyní se budu věnovat druhé významné změně trestního zákona zavedené spolu s rozsáhlou novelizací zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu – dále též jen „ZSP“) – **novelizaci znění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 TZ.**

Uvedená novelizace trestního zákona byla prosazena v rámci projednávání změny zákona o silničním provozu až na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, takže důvodová zpráva, která je součástí vládního návrhu zákona, neobsahuje zdůvodnění zpřísnění trestní odpovědnosti při protiprávním jednání v oblasti silničního provozu.¹ Nutno ovšem hned na počátku podotknout, že rozšíření trestní odpovědnosti se netýká pouze silničního provozu, ale postihuje i jiné činnosti – o tom dále.

A. Zákonná úprava a historický vývoj

Nová formulace tohoto trestného činu zní:

„(1) *Kdo, byť i z nedbalosti, vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.*

(2) *Odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,*

a) *byl-li za čin uvedený v odstavci 1 v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn,*

b) *byl-li za obdobný čin spáchaný pod vlivem návykové látky v posledních dvou letech postižen,*

c) *způsobí-li takovým činem havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek,*

d) *spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvláště nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek.“²*

Zákonodárce tak navázal na dosavadní znění ust. § 201 TZ,³ které se skládalo v podstatě ze dvou částí – z návětí a z omezujících kritérií, za nichž byla činnost uvedená v návětí trestná. Porovnáme-li obě ustanovení, zjistíme,

že se změnila konstrukce celé skutkové podstaty tohoto trestného činu, omezující podmínky byly přesunuty ze základní skutkové podstaty do vyššího odstavce jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, navíc písmenka c) a d) jsou v novém znění (z poněkud nepochopitelných důvodů) prohozena a u původního písmenka d), tedy nového c), došlo k jeho přeformulování s významným obsahovým posunem, k formulační úpravě došlo také v písm. a).

Do značné míry se jedná o návrat k „předlistopadovému“ znění skutkové podstaty tohoto trestného činu,⁴ která zase navazovala na ustanovení § 187 odst. 2 trestního zákona z roku 1950⁵ (zák. č. 86/1950 Sb.). **Základ skutkové podstaty tak zůstává stále stejný, vždy musí jít o činnost, při níž může být ohrožen život nebo zdraví lidí, nebo závažnějším způsobem majetek, a takovou činnost pachatel vykonává ve stavu nezpůsobilém,**⁶ přičemž zprvu zákonodárce pamatoval jen na nezpůsobilost způsobenou požitím alkoholických nápojů, později i na nezpůsobilost způsobenou požitím jiných látek ovlivňujících psychiku, sociální chování, nebo ovládací či rozpoznávací schopnosti lidí. S přihlédnutím ke změně dikce zákona budeme také obezřetně užívat dosavadní judikaturu týkající se této skutkové podstaty.

Na závěr historického exkurzu ještě jednu poznámku. Se zavedením nového znění ust. § 201 TZ byla z trestního zákona odstraněna jedna kuriozita, která neměla v současném trestním zákoně obdobu. Trestný čin podle § 201 TZ byl dosud konstruován jako úmyslný abstraktně ohrožovací delikt, tedy pachatel musel úmyslně protiprávně jednat způsobem popsáným v návěti, avšak trestnost tohoto jednání byla omezena na případy pod písm. a) až d). Ovšem pod písmenem d) byl upraven následek (účinek) způsobený buď i z nedbalosti (tedy úmyslně, nebo z nedbalosti), což by nasvědčovalo tomu, že tato varianta je vlastně skrytým výsledným trestným činem. Avšak jednání i zde muselo být úmyslné. Problematické pak bylo určení, pokud následek byl způsoben z nedbalosti, o jaký trestný čin jde – o úmyslný, nebo nedbalostní? To mělo praktické dopady zejména na účastenství (srov. ust. § 9 odst. 2 a § 10 TZ), které není možné u nedbalostního trestného činu, ale např. i na určení typu věznice, byl-li ukládán trest odnětí svobody (srov. § 39a odst. 2 TZ), nebo zahlazení odsouzení, byl-li uložen trest peněžitý [srov. § 69 odst. 1 písm. c) a § 54 odst. 4 TZ]. Zřejmě správný byl názor, že v takovém případě šlo o zvláštní nedbalostní výsledný trestný čin, zatímco u předchozích tří písmen šlo o úmyslné abstraktně ohrožovací trestné činy.⁷ Naproti tomu např. v SRN na tento případ kombinace úmyslu a nedbalosti pamatuje zákon v § 11 odst. 2 StGB,⁸ podle něž se takový trestný čin považuje za trestný čin úmyslný se všemi z toho plynoucími důsledky. Pro případ, že by v budoucnosti zákonodárce zamýšlel tímto způsobem konstruovat skutkové podstaty trestných činů, bylo by záhodno na takový případ pamatovat, přičemž vzorem může být právě německý trestní zákoník. Pokud bychom toto chtěli dovodit bez zákonného ustanovení, šlo by zřejmě o analogii *in malam partem*, tedy nedovolenou.

Kritika z řad neodborné veřejnosti na přílišné přepínání trestní represe, kterou jsme mohli číst v denním tisku, se s ohledem na naznačený historický vývoj zdá do značné míry neoprávněná. O motivaci a popudu současného zákonodárce i bez důvodové zprávy netřeba příliš pochybovat – jde především o neutěšený stav na českých silnicích, o značnou nekázeň řidičů a velké procento dopravních nehod spáchaných pod vlivem alkoholu, třeba i bez následků na životě či zdraví účastníků silničního provozu, přičemž značné množství těchto nehod můžeme připsat na vrub právě působení alkoholu a jiných návykových látek na psychiku a ovládací a rozpoznávací schopnosti.

B. Vybrané zahraniční úpravy

V tomto směru není nezajímavý pohled do zahraničí – nahlédneme alespoň k nejbližším sousedům.

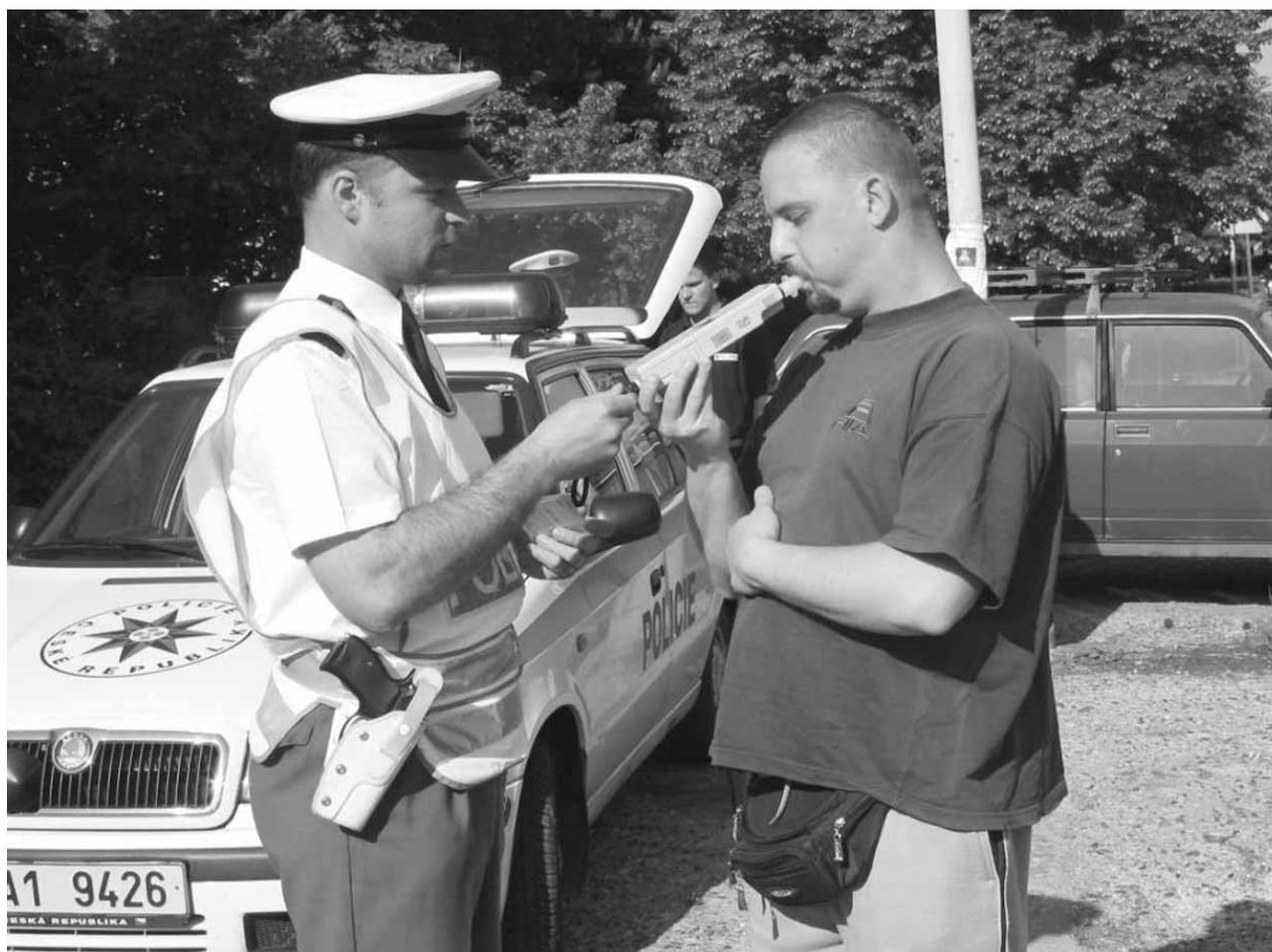
V Německu mají ust. § 315a odst. 1 bod 1. a odst. 3 StGB (pro kolejová vozidla, lanovky, lodě, letadla) a § 315c odst. 1 bod 1. písm. a) a odst. 3 StGB (pro motorová vozidla v silniční dopravě) jako konkrétní ohrožovací delikty, u nichž zákon žádá jednak řízení ve stavu nezpůsobilém v důsledku požití alkoholického nápoje nebo jiného opojného prostředku, a jednak ohrožení „těla“ nebo zdraví jiného nebo cizí věci značné hodnoty, přičemž se rozlišuje forma viny úmyslná (vždy v prvním odstavci) a nedbalostní (ve třetím odstavci – nedbalost ve vztahu 1. k následku – ohrožení, nebo 2. jak k jednání, tak k následku). Zatímco uvedené skutkové podstaty se blíží spíše našemu obecnému ohrožení vzhledem ke své konstrukci konkrétních ohrožovacích trestných činů, v případě ust. § 316 StGB již jde o obdobu našeho § 201 TZ, neboť toto ustanovení je koncipováno jako typický abstraktně ohrožovací trestný čin, který je k výše uvedeným dvěma skutkovým podstatám v poměru subsidiarity. Toto ustanovení v odst. 1 postihuje úmyslné řízení dopravního prostředku v dopravě silniční, letecké, drážní, lodní či lanové ve stavu vylučujícím bezpečné řízení v důsledku požití alkoholického nápoje nebo jiného opojného prostředku, chybí zde tedy znak ohrožení určitých právních statků. Němci rozlišují tzv. absolutní a relativní nezpůsobilost k řízení uvedených dopravních prostředků. O absolutní nezpůsobilost jde podle judikatury při 1,1 ‰ alkoholu v krvi v případě řízení motorových vozidel i motocyklů (srov. BGH 37, 89, dřívější hranice 1,3 ‰ byla snížena), u některých dopravních prostředků pak platí hranice zvláštní (např. pro cyklisty 1,6 ‰, pro drážní vozidla a koňské povozy nejsou absolutní hranice stanoveny, u sportovních člunů zpravidla při 2,0 ‰, vždy však při 2,5 ‰ atd.). O relativní nezpůsobilost jde při koncentracích nižších, lze o ní uvažovat již od 0,3 ‰, kritickou hranicí je ovšem 0,5 ‰, s 0,8 ‰ alkoholu v krvi je pak většina řidičů nezpůsobilá k řízení.⁹ Podle § 316 odst. 2 StGB je trestné i nedbalostní jednání. Za jednání podle § 316 StGB (podle obou odstavců) je pachatel ohrožen trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem, zatímco za jednání podle § 315a a § 315c StGB podle prvních odstav-

ců (úmysl) již trestem odnětí svobody až na pět let nebo peněžitým trestem a podle třetích odstavců těchto ustanovení (nedbalost) pak trestem odnětí svobody až na dva roky nebo peněžitým trestem.

V **Rakousku** upravuje trestní zákoník v § 89 öStGB¹⁰ skutkovou podstatu trestného činu „Ohrožení tělesné bezpečnosti“, který je ovšem konstruován jako konkrétní ohrožovací trestný čin (svojí konstrukcí se podobá německým ustanovením § 315a a § 315c StGB). Podle tohoto ustanovení bude postižen pachatel, který jednáním v případech uvedených v § 81 odst. 1 body 1. - 3., byť i z nedbalosti, přivodí nebezpečí pro život, zdraví, nebo tělesnou bezpečnost. V § 81 odst. 1 bod 1. je uvedeno „za zvláště nebezpečných okolností“, v bodu 2. je pak upraveno předchozí, byť i nedbalostní, požití alkoholu nebo jiných opojných prostředků, kterými se pachatel přivede do opojení, kdy není vyloučena jeho přičetnost, ačkoliv předvídal, nebo předvídat měl, že bude vykonávat činnost, jejíž výkon v tomto stavu přivodí nebo zvýší nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost druhého. Zákon v tomto 2. bodu odkazuje na § 5 StVO (Straßenverkehrsordnung), podle jehož odst. 1 je řidič vždy ve stavu opojení a tedy neschopnosti řídit, pokud má obsah alkoholu v krvi nejméně 0,8 ‰ nebo v dechu nejméně 0,4 mg/l. Při této hranici jde o absolutní nezpůsobilost řídit motorové vozidlo. Ovšem absolutně nezpůsobilý je i řidič s obsahem alkoholu v krvi nejméně 0,5 ‰ nebo v dechu nejméně 0,25 mg/l, pokud se v po-

sledních 12 měsících nejméně potřetí provinil proti § 14 odst. 8 FSG¹¹ (srov. § 5 odst. 1a StVO).¹² Relativní nezpůsobilost je možná bez ohledu na hladinu alkoholu nebo jiných opojných látek v krvi, pokud tyto látky očitelně mají vliv na chování pachatele. Důležité ovšem je, že podle § 89 öStGB musí být někdo jiný konkrétně a skutečně ohrožen, nestačí výkon nebezpečné činnosti.¹³ Z uvedeného vyplývá, že není trestným činem, pokud jednání zároveň konkrétně neohroží jiného, nebo pokud pachatel nejedná ani v opojení, ani za zvláště nebezpečných okolností. Uvedený trestný čin podle § 89 öStGB lze spáchat úmyslně i z nedbalosti. Pokud by uvedeným jednáním došlo již k poruše, byl by pachatel odpovědný pouze za poruchový trestný čin podle § 81 a násl. öStGB (srov. zejm. § 88; zcela výjimečně by mohl být odpovědný za jednočinný souběh ohrožovacího a poruchového deliktu, např. pokud by svým jednáním jednu osobu zranil a druhou pouze ohrozil). Kromě tohoto trestného činu mají i Rakušané obdobu našeho trestného činu obecného ohrožení - nedbalostní varianta je upravena v § 177 öStGB. Za trestný čin podle § 89 öStGB lze uložit trest odnětí svobody až na tři měsíce nebo peněžitý trest až do 180 denních sazeb.

Na **Slovensku** platný trestní zákon (č. 300/2005 Zb.z.) vychází z předchozí úpravy § 201 TZ, když v šesté hlavě zvláštní části (trestné činy všeobecně nebezpečné a proti životnímu prostředí) v ust. § 289 upravuje v podstatě shodně s dosavadním zněním ohrožení pod vlivem ná-

vykové látky. Jediný rozdíl (vedle přesunutí tohoto trestného činu do jiné hlavy) je v tom, že dosavadní písm. c) bylo přesunuto do druhého odstavce a byla u něj zvýšena trestní sazba na jeden rok až pět let.

V **Polsku** v současném Kodeksu karnem z roku 1997 neplatí tak široká trestnost vykonávání nebezpečných činností ve stavu nezpůsobilosti jako platila za starého zákona z roku 1969 (čl. 147 § 2), v současné době platí pouze čl. 180 Kodeksu karneho uvedený v kapitole 21 (trestné činy proti bezpečnosti v dopravě), podle něhož bude pachatel, který se nachází ve stavu podnapilosti nebo pod vlivem omamných prostředků a přitom vykonává činnost bezprostředně spojenou se zajištěním dopravního provozu, potrestán na 3 měsíce až 5 let (srov. také čl. 178). V uvedeném článku je ovšem omezen subjekt trestného činu na osoby, k jejichž povinností patří řídit dopravu (např. policista na křižovatce nebo též železničář, řidičí letového provozu apod.).¹⁴

C. Konstrukce trestného činu a objekt

Již bylo naznačeno, že **trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky je od samého počátku existence konstruován jako abstraktně ohrožovací trestný čin**, neboť postihuje samotné protiprávní jednání, aniž by zároveň byl žádán škodlivý výsledek – účinek na hmotném předmětu útoku. Nežádá se ani porušení, ani ohrožení konkrétního hmotného předmětu útoku. Tato skutková podstata ani žádný hmotný předmět útoku neupravuje, jde tak o tzv. **čistě činnostní delikt**. Není proto na místě obhajoba obviněného, že svým jednáním ve skutečnosti nikoho neohrozil. Takové pravdivé tvrzení může pouze snižovat společenskou nebezpečnost činu ve smyslu § 3 odst. 4 TZ (srov. k tomu též stále použitelné stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR Rt I/66).¹⁵ Dřívější judikáty rozlišovaly bezprostřední a vzdálené ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem, neboli bezprostřední a vzdálené nebezpečí poruchy (srov. I/66, 20/67), přičemž ke spáchání trestného činu podle § 201 TZ postačilo vzdálené nebezpečí. To ovšem podle mého názoru nevystihuje podstatu věci – nebezpečí pro společnost u trestných činů čistě činnostních a čistě nečinnostních (tzv. trestné činy formální) je dáno již samotným jednáním (výkonem určité činnosti nebo jejím opomenutím), které zákonodárce prohlašuje za protiprávní a které bez ohledu na výsledek postihuje jako trestný čin. Správně by se pak u těchto trestných činů neměla ani zkoumat příčinná souvislost, kterou lze zkoumat pouze ve vztahu k nějakému objektivně danému výsledku, tedy u trestných činů výsledkových.¹⁶ Proto je také podle mého názoru nesprávné pojetí uvedené v některých starších judikátech a stanoviscích (např. Generální prokuratura ČR – FGn 510/78) žádajících posuzování možnosti vzniku poruchy „podle obecných zásad o objektivní příčinné souvislosti“.

Chráněným **objektem** je zájem společnosti na ochraně života, zdraví a majetku před určitým jednáním. Trestný čin podle § 201 TZ je zařazen od roku 1961 do hlavy páté (trestné činy hrubě narušující občanské soužití), kte-

rá se obvykle považuje za hlavu „sběrnou“ bez jednoznačně určeného druhového objektu, za nějž se obvykle označuje „občanské soužití“, a to v celé myslitelné šíři tohoto pojmu (chrání se v této hlavě základní lidská práva a svobody, mravnost, veřejný pořádek, majetková práva, životy a zdraví lidí). Tento trestný čin se ovšem mnohem více blíží trestným činům obecně ohrožovacím, i když u nich se obvykle žádá ohrožení většího rozsahu – nebezpečí pro život a zdraví více lidí, nebo nebezpečí škody velkého rozsahu pro cizí majetek. Přesto se domnívám, že § 201 TZ měl být jako subsidiární skutková podstata k § 179 TZ a § 180 TZ zařazen do této hlavy. Rozdíl určitě není v tom, že by v této hlavě byly pouze konkrétní ohrožovací trestné činy (srov. např. nedovolené ozbrojování), rozsah ohrožení oproti některým jiným trestným činům také není výrazně nižší (srov. např. § 187a TZ, nebo některé varianty v § 187 či 188 TZ, nebo § 193 – 194a TZ). Snad i proto nově (a správně) zařadil zákonodárce skutkovou podstatu postihující ještě méně nebezpečné jednání v dopravě, a sice řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění, do hlavy 4. mezi trestné činy obecně nebezpečné. Tím spíše vyniká nesystematičnost zařazení trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky mezi trestné činy hrubě narušující občanské soužití.¹⁷ Proto také předkladatel návrhu nového trestního zákoníku (srov. sněmovní tisk 744/2004) zařadil ohrožení pod vlivem návykové látky hned za trestné činy obecného ohrožení a obecného ohrožení z nedbalosti do hlavy zvané trestné činy obecně nebezpečné, oddílu trestné činy obecně ohrožující (pod § 252).

D. Objektivní stránka

Postihovaným **jednáním** je výkon zaměstnání nebo jiné činnosti, při níž by mohl být ohrožen život nebo zdraví lidí nebo způsobena značná škoda na cizím majetku, ve stavu, vylučujícím způsobilost, zaviněném návykovou látkou. „Zaměstnáním nebo jinou činností“ se rozumí taková činnost, jejíž bezpečný výkon vyžaduje soustředěnou pozornost a schopnost správně vnímat a pohotově reagovat na různé situace přitom vznikající (Rt I/66). Takovou činností je typicky řízení motorového vozidla. Zde je vcelku konstantní teorie i judikatura, když shodně považují hladinu alkoholu v krvi nejméně ve výši 1 ‰ (tj. 1 g alkoholu na 1 kg hmotnosti řidiče)¹⁸ za stav vylučující uvedené schopnosti i u toho nejzdatnějšího řidiče. Avšak v konkrétním případě může být hladina alkoholu v krvi i nižší, jestliže je zároveň prokázáno, že řidičovy schopnosti byly i při nižší hladině alkoholu v krvi sníženy v rozsahu, jaký předpokládá ustanovení § 201 TZ (srov. k tomu např. Rt 12/85, Rt 25/88, Rt 41/78).¹⁹ V denním tisku se sice objevily názory, že trestný čin podle § 201 odst. 1 TZ bude spáchán již při hranici 0,8 ‰ alkoholu v krvi, když novináři vycházeli především z tiskové konference ředitele dopravní policie Zdeňka Bambase, který uvedl, že policisté budou zahajovat trestní stíhání řidičů již při dosažení této hranice. Takové vyjádření ovšem nelze přeceňovat, policie pochopi-

telně může zahájit trestní stíhání i při nižší koncentraci alkoholu v krvi než jedno promile, avšak musí být v průběhu řízení prokázáno, že řidič řídil motorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost vlivem návykové látky (zejména alkoholu), popř. návykových látek (např. kombinace alkoholu a některé drogy). V opačném případě by soud, popř. státní zástupce, věc postoupil správnímu orgánu k posouzení, zda nejde o přestupek podle § 22 odst. 1 písm. b) zák. o přestupcích. Vzhledem k nezměněné dikci zákona **není totiž důvod opouštět dosavadní názory a judikaturu, podle níž se za nezpůsobilého považuje řidič s nejméně 1 ‰ alkoholu v krvi.**

Je však pravda, že zpravidla již při 0,8 ‰ alkoholu v krvi je jím každý ovlivněn natolik, že je vyloučena schopnost řídit motorové vozidlo. Již při 0,2 ‰ se u většiny lidí zvyšuje sebedůvěra a s tím souvisí tendence riskovat, zhoršuje se odhad vzdálenosti a vnímání pohybujících se světél. Od 0,5 ‰ se pak prodlužuje reakční čas, zhoršuje se vnímání barev, oči se hůře přizpůsobují při rychlých přechodech ze světla do tmy (stínu) a naopak, zhoršuje se soustředění, od 0,8 ‰ se zužuje zorné pole (tzv. tunelové vidění) a dále se prohlubují dříve uvedené vlivy na jedince. Od 1,2 ‰ pak nastupuje také impulzivnost, je možná i podrážděnost, jedinec má prudké a nevypočitatelné reakce, k tomu často přistupuje špatná orientace, postupně (zejména od 1,5 ‰) se zhoršuje řeč, u některých jedinců nastupuje agresivita a sklon k násilí. Okolo 2 ‰ jsou zřetelné poruchy rovnováhy, přichází dvojité vidění, dochází k poruchám paměti.²⁰

Na základě výše uvedeného můžeme říci, že od hranice 1 ‰ alkoholu v krvi u řidičů motorových vozidel jde o **absolutní nezpůsobilost** k řízení těchto vozidel, zatímco při koncentracích nižších jde o **nezpůsobilost relativní**.

Minimální hladina alkoholu v krvi není znakem skutkové podstaty, nemusí se tedy na ni vztahovat zavinění (srov. dále). Při dosažení takové hranice se však považuje za prokázané, že se pachatel nacházel ve stavu vylučujícím způsobilost. Při nižších hladinách musí být navíc zváženy ještě jiné důkazy, nasvědčující tomu, že pachatel byl nezpůsobilý k řízení vozidla (např. výpovědi svědků, lékařů provádějících vyšetření, policistů), a těmito důkazy musí být nezpůsobilost řidiče nepochybně prokázána (v opačném případě platí zásada *in dubio pro reo*) – srov. také Rt 36/84. Přitom je třeba hodnotit zejména způsob jízdy takového řidiče. Při dosažení koncentrace nejméně 1 ‰ alkoholu v krvi tak jde o nevyvratitelnou právní domněnku, že řidič byl ve stavu vylučujícím způsobilost k řízení motorového vozidla. Tato hodnota byla stanovena podle poznatků lékařské vědy, neboť při této hladině alkoholu v krvi žádný, tedy ani nadprůměrně disponovaný řidič motorového vozidla není schopen bezpečně řídit motorové vozidlo (srov. např. Rt 24/83).

...od hranice 1 ‰ alkoholu v krvi u řidičů motorových vozidel jde o absolutní nezpůsobilost k řízení těchto vozidel, zatímco při koncentracích nižších jde o nezpůsobilost relativní.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR (sp. zn. 5 Tz 202/99) navíc hladina alkoholu v krvi nemusí být zjištěna objektivním způsobem (odběrem a vyšetřením krve), nemusí být dokonce zjištěna vůbec, když **na stav vylučující způsobilost „lze sice usuzovat především z množství (hladiny) alkoholu v krvi řidiče, ale není-li tento údaj k dispozici, je možné a nutné stav vylučující způsobilost vyvodit ze souhrnu ostatních okolností, za nichž byla jízda řidiče motorového vozidla uskutečněna**, např. z druhu a množství alkoholických nápojů požitých před jízdou řidičem, z doby, kdy k požití došlo, ze způsobu jízdy, z celkového chování řidiče před nehodou i po ní apod.“

Podle téhož rozhodnutí může být vedle svědeckých výpovědí, lékařských zpráv či znaleckého posudku jedním z důkazů též výsledek

dechové zkoušky, zejména pokud byla tato zkouška provedena přístrojem, který umožňuje kvantifikovat množství požitého alkoholu. Výsledek dechové zkoušky není možné bez dalšího odmítnout jen z důvodu, že přístroj, na kterém byla zkouška provedena, je zatížen určitou nepřesností, pokud výsledek odpovídá ostatním důkazům. Orgány činné v trestním řízení jsou povinny opatřit a provést všechny vhodné a potřebné důkazy v souladu se zásadou vyhledávací a zásadou materiální pravdy (§ 2 odst. 5 tr. řádu) a odpovídajícím způsobem je také zhodnotit jednotlivě i v souhrnu podle zásady volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 tr. řádu). Pokud je však bezpečně prokázána koncentrace alkoholu v krvi řidiče ve výši nejméně 1 ‰, není třeba již provádět další důkazy k prokázání znaku vyloučené způsobilosti. Bezpečně prokázáno je dosažení této hranice odborným vyjádřením, popř. znaleckým posudkem lékaře na základě provedené krevní zkoušky (odběr krve s následným rozbořením metodou plynové chromatografie), dechová zkouška je považována obvykle za orientační. I znalecké posudky a odborná vyjádření jako důkazy ovšem podléhají hodnocení ze strany soudu (vliv na hodnocení může mít např. vypracování posudku osobou, která není zapsaná jako znalec v tomto oboru, která je podjatá, dále mohou mít vliv okolnosti, za nichž byl vzorek odebrán, a další).

Pokud by řidič motorového vozidla sice řídil pod vlivem alkoholu, avšak nikoli ve stavu vylučujícím způsobilost, byl by odpovědný za **přestupek podle § 22 odst. 1 písm. b) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích**. Podle nového bodového systému podle zákona o silničním provozu v účinném znění se potom odlišuje:

1. řízení motorového vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost, který si řidič přivodil požitím alkoholu nebo užitím jiné návykové látky, jež je hodnoceno sedmi „trestnými“ body,
2. řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholu nebo v takové době po požití alkoholu, po kterou je řidič ještě pod jeho vlivem, je-li zjištěný obsah alkoholu v těle řidiče vyšší než 0,3 ‰, nebo řízení vo-

zidla bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití jiné návykové látky, po kterou je řidič ještě pod jejím vlivem, jež je hodnoceno šesti „trestnými“ body, a

3. řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholu nebo v takové době po požití alkoholu, po kterou je řidič ještě pod jeho vlivem, při zjištěném obsahu alkoholu v těle řidiče ve výši menší nebo rovné 0,3 ‰, jež je hodnoceno třemi „trestnými“ body.²¹

Jako další příklady činnosti, při níž je ohrožen život nebo zdraví lidí, jsou uváděny zpravidla chirurgické operace, popř. vykonávání jiné léčebné péče (např. lékař internista v nemocnici s poliklinikou vykonávající ústavní pohotovostní službu na interním a dětském oddělení – Rt 31/79). Často se uvádí též práce obsluhy jeřábu (ve slévárně – NS ČR sp. zn. 11 Tz 12/77), práce vlakového strojvedoucího, průvodčího vlaku (Rt 40/82, také NS ČSR sp. zn. 2 Tz 2/77), posunovačů (NS ČSR sp. zn. 1 Tz 6/84), dále výpravčích vlaků, výhybkářů, hradlařů a některých dalších železničních zaměstnanců, jejichž činnost může ovlivnit bezpečný železniční provoz (srov. Generální prokuratura ČSSR, FGn 510/78²²). Může jít ale o celou řadu dalších činností – např. práce laborantky v lékárně, obsluha jaderného reaktoru, pilotování letadla, řízení letového provozu atd.²³ I když u nás v tomto směru není, bohužel, příliš rozvinutá judikatura, mělo by se při určení hladiny alkoholu u jednotlivých činností vždy individuálně přihlížet k náplni činnosti,

k požadavkům na rychlost reakcí a soustředěnost při práci. Nebude stejné psychické zatížení a požadavek na rychlou reakci a soustředěnost při práci např. u vlakového strojvedoucího, u něhož můžeme vycházet z hranice 1 ‰ alkoholu v krvi jako u účastníků silničního provozu, a u výhybkáře, u něhož bude stav nezpůsobivosti zřejmě vyvolán značně vyšší hladinou alkoholu v krvi²⁴.

Podle starší judikatury a stanovisek však nepůjde o jízdu na bicyklu, nebo jízdu tandemisty na motocyklu (R I/66, Rt 59/65, Rt 1/66),²⁵ o jízdu podnapilého kočího může jít pouze za určitých okolností (srov. Rt 13/67). **Je otázka, zda by neměl být přehodnocen uvedený názor, pokud jde o cyklistu.** Tomu je podle současného zákona o silničním provozu zakázáno, aby požil alkoholický nápoj nebo užil návykovou látku během jízdy nebo řídil po požití ještě pod jejich vlivem [§ 5 odst. 2 písm. a), b)]. I cyklista je účastníkem silničního provozu, musí dodržovat dopravní předpisy a může být pro své protiprávní jednání postižen – za přestupek podle § 22 zák. o přestupcích. Je pravda, že bicykl má vzhledem ke své nízké hmotnosti i nízkou kinetickou energii,²⁶ kterou nelze srovnávat např. s automobilem. Ovšem od mopedu²⁷ a malého motocyklu s maximální konstrukční rychlostí 45 km/h, k jejichž řízení je třeba řidičského oprávnění skupiny AM, se svou hmotností a rychlostí, které jsou určující pro výpočet kinetické energie, zase tak výrazně neliší. A přesto nebudeme pochybovat, že na řidiče mopedu a malého motocyklu se skutková podstata § 201 TZ

Ilustrační foto JAKUB STADLER

bude vztahovat. Zejména jde však o to, že **podnapilý cyklista může způsobit závažnou dopravní nehodu tím, že na jeho závadnou jízdu budou reagovat jiní účastníci silničního provozu** – např. řidič osobního automobilu se bude snažit vyhnout střetu s padajícím cyklistou a vjede přitom do protisměru, kde se střetne s jiným vozidlem. **Pokud by k takovému názoru někdy judikatura dospěla, zřejmě by se měla u cyklisty požadovat vyšší hladina alkoholu v krvi, podobně jako tomu je v SRN.**

Vzhledem k tomu, že již nemusí být naplněny další podmínky dříve uvedené pod písm. a) – d), došlo k rozšíření dopadu tohoto ustanovení a vlastně k návratu k původnímu znění § 201 TZ. Ovšem současné znění je ještě širší v tom, že **stav nezpůsobilosti může být vyvolán nejen alkoholickým nápojem, ale i jinými návykovými látkami podle § 89 odst. 10 TZ.** Alkoholickými nápoji byly podle již zrušeného zákona č. 37/1989 Sb. lihoviny, destiláty, víno, pivo a jiné nápoje, které obsahovaly více než 0,75 objemového procenta alkoholu. Podle nového zákona č. 379/2005 Sb. je alkoholickým nápojem lihovina, víno a pivo a další nápoje s více než 0,5 objemovými procenty alkoholu. Tzv. nealkoholická piva obvykle uvádějí maximální objemové procento alkoholu ve výši právě 0,5 %. Zákon o silničním provozu mimo jiné zakazuje řidiči „požít alkoholický nápoj nebo užít návykovou látku během jízdy“ [§ 5 odst. 2 písm. a)] nebo řídit vozidlo (i nemotorové) bezprostředně poté [§ 5 odst. 2 písm. b)]. Z toho plyne, že zákon nezakazuje řídit osobě, která požila tzv. nealkoholické pivo, pokud nebude spadat pod termín návyková látka. S tím je mimo jiné spojen problém, podle kterého zákona budeme v tomto případě návykovou látku definovat – podle trestního zákona (§ 89 odst. 10), nebo podle zák. č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, nebo snad podle některého zákona jiného? Zřejmě správné je užití zák. č. 167/1998 Sb.,²⁸ který je třeba považovat za obecný předpis, zatímco § 89 odst. 10 TZ za lex specialis platný pouze pro trestní zákon. **Zřejmě lze ovšem vyjít z toho, že zákonodárce zde měl skutečně na mysli, že zákon o silničním provozu požití nealkoholického piva před jízdou nezakazoval.** Avšak u trestního zákona je tomu jinak – definice návykové látky, která může způsobit stav nezpůsobilosti k určité činnosti, je podána v § 89 odst. 10 TZ, podle něhož je jednou z návykových látek alkohol, tedy etylalkohol, etanol (líh) – C₂H₅OH, nikoli nutně alkoholický nápoj. „Alkohol“ podle současného TZ nemusí být obsažen v nápoji a ani nemusí splňovat kritérium minimálního objemového procenta, je ale celkem logické, že bude požíván právě v nějakém nápoji, protože alkohol v čisté podobě, tedy ve 100% koncentraci, zřejmě nikdo pít nebude. Rozhodující, zda látku budeme považovat za „návykovou“ ve smyslu TZ či nikoli, jsou její účinky – musí jít o látku způsobitou člověku nepříznivě ovlivnit jeho psychiku, ovládací či rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Pod pojem alkoholu tak budou spadat např. i rozpouštědla založená na alkoholové bázi, ale i léčivé kapky s určitým obsahem alkoholu. **Teoreticky si tak může pachatel přivodit nezpůsobilost ve smyslu § 201 TZ i požitím těchto látek, nebo i tzv. nealkoholických piv (např.**

požitím jejich většího množství při současně vyšší reagen- ci na alkohol třeba v důsledku epilepsie, poškození mozku, popř. vyčerpání).

Do stavu nezpůsobilosti se ovšem může jedinec přivést i vlivem jiných návykových látek, zejména různých drog – např. pervitinu, kokainu, heroinu, LSD etc. Pokud by někdo před výkonem činnosti popsané v § 201 odst. 1 TZ nebo v jejím průběhu požil takovou jinou návykovou látku, bylo by třeba porovnat intenzitu změny psychického stavu pachatele podobně jako u alkoholu. **U jiných návykových látek dosud nestanovila praxe absolutní hranici obsahu určitých látek v těle, při níž je pachatel nezpůsobilý k činnosti podle § 201 TZ. Vždy půjde o nezpůsobilost relativní, kterou bude třeba doložit na základě konkrétních skutečností** – zejména z chování takového jedince, z ovlivnění jeho motoriky, vnímavosti, reakcí apod. V rámci dokazování je možné vedle svědeckých výpovědí využít také formulář používaný lékařem při kontrolním odběru krve, v němž by měl lékař vyplnit nejen množství požitého alkoholu a jiných návykových látek, ale také poznatky o zkoumané osobě na základě určitých testů (např. známý test dotknutí se špičky nosu ukazováčkem, udržení stability po několikerém otočení, předklonech apod.). Nově budou policisté vybaveni i sadami s testy umožňujícími stanovit množství aplikovaných drog, které ale vzhledem k jejich ceně (v řádech několika stovek korun) budou využívány pouze v případech vážného podezření na ovlivnění pachatele drogami. Přesnější výsledky může podat opět až rozbor odebrané krve, na jehož základě může lékař rozlišit např. i přítomnost aktivních a pasivních metabolitů THC,²⁹ látky obsažené v marihuaně (což policejní testy nerozliší).

Vliv jednotlivých drog je různý. Marihuana či hašiš obvykle tlumí, zpomalují reakce a zesilují nálady. Halucinogeny (např. LSD) vyvolávají nebezpečné halucinace zrakové i sluchové, ovlivňují vnímání prostoru, času, ale i barev. Kokain, pervitin či extáze zase jsou drogy euforické, zvyšující sebedůvěru a snižující sebekontrolu. Heroin utlumuje, prodlužuje reakce a také dodává sebevědomí.

E. Subjekt

Trestný čin podle § 201 TZ můžeme zařadit do kategorie tzv. trestných činů **vlastnoručních** (třetí člen při členění trestných činů na obecné, zvláštní a vlastnoruční podle toho, kdo může takový trestný čin spáchat). Zákon neklade žádné zvláštní požadavky na kvalitu subjektu, který může tento trestný čin spáchat (kategorie tzv. zvláštních trestných činů se subjektem konkrétním a speciálním). **Trestný čin podle § 201 TZ tak může spáchat i osoba, která nemá k činnosti v tomto ustanovení popsané zvláštní povolení, oprávnění či pověření** (např. osoba nemající oprávnění k řízení motorového vozidla, která usedne podnapilá do motorového vozidla a rozjede se s ním). O konkrétním subjektu bychom snad mohli hovořit pouze u osob vykonávajících určité „zaměstnání“, avšak rozhodující je výkon činnosti, při níž může být ohrožen život nebo zdraví lidí nebo závažnějším způso-

bem majetek, nikoli to, zda je taková činnost vykonávána na základě poměru zaměstnaneckého, na jiném smluvním základě či po živnostensku, popř. je vykonávána nezištně. V tomto směru odpovídá formulace době vzniku (60. léta), kdy většina činností byla vykonávána v pracovním poměru, a měla by být v novém trestním zákoně zřejmě změněna.³⁰ O konkrétním subjektu tak vlast-

ně můžeme hovořit jen v případech kvalifikačních okolností pod písm. a) a b) druhého odst. § 201 TZ (srov. dále) – tzv. nepravé zvláštní delikty.³¹

(Dokončení v příštím čísle.)

❖ Autor je soudcem Obvodního soudu pro Prahu 2.

1 Srov. sněmovní tisk č. 833/0 (původní návrh) a č. 833/2 (pozměňovací návrhy – bod A.97 – jde o návrh schválený v rámci projednávání návrhu zákona v hospodářském výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 3. 5. 2005).

2 Tučně pasáže ukazují podstatu změn v ustanovení § 201 TZ.

3 „Kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku,
a) ačkoliv byl za takový čin v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn,
b) ačkoliv byl za obdobný čin spáchaný pod vlivem návykové látky v posledních dvou letech postižen,
c) spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvláště nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek, nebo
d) způsobí-li takovým činem, byť i z nedbalosti, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.“

4 Až do novely zák. č. 175/1990 Sb., účinné od 1. 7. 1990, znělo ustanovení § 201 TZ takto: „Kdo poté, co požil alkoholického nápoje, vykonává zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.“ Tento trestný čin byl za této úpravy ovšem označen názvem „opilství“, tedy názvem dnes (nesprávně) užívaným pro zcela jinou skutkovou podstatu – § 201a odst. 1 TZ.

5 „Stejně (tj. odnětím svobody až na šest měsíců – pozn. J. Ř.) bude potrestán, kdo požije alkoholické nápoje za takových okolností, že by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.“

6 To platilo i pro trestní zákon z roku 1950, ač širší znění ustanovení § 187 odst. 2 výslovně tuto podmínku nestanovilo – srov. R 49/54.

7 K tomu srov. též redakční pozn. Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek k rozhodnutí Rt 4/93 – např. Jelínek, J. a kol.: Trestní zákon a trestní řád. Poznámkové vydání s judikaturou. 22. vyd. Praha, Linde, 2005, str. 212. Srov. k tomu také dále úvahu o účastenství.

8 Strafgesetzbuch – tj. německý trestní zákoník v účinném znění.

9 Srov. k tomu např. Tröndle, H., Fischer, T.: Strafgesetzbuch und Nebengesetze. 50. Auflage. München, C. H. Beck, 2001, str. 1852 a násl. (§ 316 StGB). Jinak podle § 24a odst. 1 StVG (Straßenverkehrsgesetz) je v SRN přestupkem, pokud má řidič (úmyslně i z nedbalosti) nejméně 0,25 mg/l alkoholu v dechu nebo 0,5 ‰ alkoholu v krvi, nebo takové množství alkoholu v těle, které k takové koncentraci alkoholu v dechu nebo krvi povede. Stejně tak je přestupkem, pokud je řidič ovlivněn jinými opojnými látkami. Za tyto přestupky pak hrozí pokuta ve výši až 1500 euro (tj. cca 45 000 Kč).

10 ÖStGB = österreichisches Strafgesetzbuch – rakouský trestní zákoník.

11 Podle § 14 odst. 8 FSG (Führerscheingesetz = zákon o řidičských průkazech) může motorové vozidlo uvést do provozu nebo řídit pouze řidič, který má méně než 0,5 ‰ alkoholu v krvi nebo méně než 0,25 mg/l obsahu alkoholu v dechu, přitom zůstávají nedotčeny normy, které pro určité řidiče stanoví nižší hranice.

12 Podle Bertel, C., Schwaighofer, K.: Österreichisches Strafrecht, Besonderer Teil I (§ 75 bis § 168a StGB). 6. Aufl. Wien, Springer, 2000, 17, jde o politováníhodné ustanovení, neboť zpětnost a nezpůsobilost nemají spolu nic společného.

13 To nastane tehdy, pokud by rozumný a nikoli přehnaně úzkostlivý pozorovatel řekl: „Zázrak, že oběť zůstala nezraněna.“ K tomu se také vztahuje celá řada judikátů, především z dopravy. Srov. literaturu uvedenou výše, a také Kienapfel, D.: Grundriß des österreichischen Strafrechts, Besonderer Teil – Band I. 4. Aufl. Wien, Manz, 1997, § 89, marg. č. 15.

14 Srov. k tomu Marek, A.: Prawo karne. 5. vyd. Varšava, C. H. Beck, 2004, str. 472.

15 Jinak však zřejmě ještě učebnice k zákonu z roku 1950 (znění skutkové podstaty bylo v tomto směru pouze nepodstatně odlišné) – Kol. autorů: Československé trestní právo, Svazek II. Zvláštní část. Praha, Orbis, 1959, str. 172.

16 Srov. u nás např. již dávno – Solnař, V.: Několik úvah o příčinném vztahu a adekvátnosti v trestním právu. Knihovna sborníku věd právních a státních, obor právovědecký, č. 15. Praha, 1937, str. 31. Srov. též Mířička, A.: Trestní právo hmotné: Část obecná i zvláštní. Praha, Všehrd, 1934, str. 65 a násl. V podstatě podobně též Kallab, J.: Trestní právo hmotné, platné v zemi české a moravskoslezské, Část obecná i zvláštní. Praha, Melantrich, 1935, str. 61, kde ovšem Kallab uznává, že v některých případech formálních trestných činů je třeba zkoumat příčinnou souvislost, a ilustruje to příkladem, kdy za rychlou jízdu nelze postihnout automobilistu, jenž projel rychle městem, protože omdlel nebo protože mu selhaly brzdy. Jde ovšem podle mého o názor nesprávný a ani příklad na tom nic nemění – vždyť v tomto příkladu chybí již samotné protiprávní jednání, kterým Kallab rozuměl „výsek lidského života ovládaný vůlí“ (str. 30), neboť uvedená jízda jistě vůlí ovládána nebyla. Jinou věcí by ovšem bylo postižení řidiče např. za nedostatečnou přípravu na cestu.

17 K tomu srov. také přesunutí této skutkové podstaty na Slovensku – viz výše.

18 Na Slovensku shodně, v Německu žádají u osobních motorových vozidel 1,1 ‰, v Rakousku pak 0,8 ‰ a v některých případech dokonce 0,5 ‰ – srov. výše.

19 Srov. též např. Šámal, P., Púry, F., Rizman, S.: Trestní zákon. Komentář. 5. vydání. Praha, C. H. Beck, 2003, str. 1110 (§ 201 marg. č. 3); Dolenský, A. a kol.: Trestní zákon (stručný komentář). Praha, Eurounion, 1995, str. 277 (§ 201, bod 1.).

20 Srov. k tomu např. Nešpor, K.: Působení alkoholu. Dostupné na webových stránkách internetu – z adresy <http://www.driverspraha.cz/download/alkohol-pusobeni.doc/> dne 30. 8. 2006. Popř. Nešpor, K., Csémy, L.: Žádny alkohol před řízením vozidla: nejbezpečnější možnost. Dostupné na webových stránkách internetu – z adresy <http://www.ideon.cz/abstinent/modules.php?name=News&file=article&sid=13>, dne 30. 8. 2006.

21 K tomu srov. také naprosto nesprávné znění zavedené původní novelou zák. č. 411/2005 Sb., jejíž některé nedostatky musely pozdější novely napravit. Zák. č. 411/2005 Sb. totiž v příloze obsahující tabulku s body za některá protiprávní jednání uváděl, že „řízení vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost, kterou si řidič přivodil užitím alkoholického nápoje při zjištěném obsahu alkoholu v těle řidiče ve výši menší nebo rovné 0,3 promile“ je za 3 body. Nesmyslnost tohoto ustanovení spočívá v tom, že řidič s 0,3 promile alkoholu v krvi, nebo s ještě nižším obsahem, zpravidla nebude ve stavu vylučujícím způsobilost (ledaže by na něj působily i jiné látky, popř. by šlo o nějaký extrémní případ vnímavosti organismu na alkohol). Téměř nikdo by tak podle takového ustanovení nemohl být postižen. Tato nesprávnost byla napravena novelou zák. č. 226/2006 Sb., zprpsněna byla i další navazující ustanovení za 6 a 7 „trestných“ bodů.

22 Fenyk, J., Illková, P.: Rozhodnutí a stanoviska k trestnímu zákonu – Výňatky z hmotněprávních rozhodnutí a stanovisek, 1918 – 1995, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995, str. 526.

23 Srov. též poněkud kasuistickou skutkovou podstatu zastaralého opilství podle § 524 tr. zákona z roku 1852.

24 Pokud jde o průvodčího vlaku, nestačí pouhé zjištění, že měl 1 ‰ alkoholu v krvi – srov. NS ČSR sp. zn. 2 Tz 2/77 (Bull. 2/78, rozh. č. 11).

25 Na rozdíl od SRN, kde se pak ovšem uplatní vyšší hranice absolutní nezpůsobilosti – srov. výše.

26 Energie E, hmotného bodu (vozidla) o hmotnosti m, který se pohybuje rychlostí v, se určí takto: $E_k = mv^2/2$.

27 Podle přílohy zák. č. 56/2001 Sb. jde o dvoukolové vozidlo s objemem válce motoru nepřesahujícím 50 cm³ v případě spalovacího motoru a s maximální konstrukční rychlostí nepřesahující 45 km/h při jakémkoli druhu pohonu.

28 Zákon o silničním provozu také prostřednictvím zákona č. 379/2005 Sb. citovaného v pozn. 7 odkazuje na zák. č. 167/1998 Sb. (viz pozn. 2). Návykovou látkou se tak pro účely zákona o provozu na pozemních komunikacích rozumí omamné látky a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 zák. č. 167/1998 Sb.

29 Pouze aktivní metabolity THC ovlivňují psychiku člověka a jeho ovládání a rozpoznávací schopnosti. Požití jiných opojných prostředků se zjišťuje z přítomnosti substancí např. amfetaminu, MDE, MDMA, morfinu.

30 Sněmovní tisk č. 744/2004 však v ust. § 252 ponechává formulaci současnou. Srov. obecnou formulaci v trestním zákoně z roku 1950.

31 Nepravé proto, že požadavek na určitou kvalitu subjektu (např. speciální recidiva) je uplatněn teprve jako kvalifikační okolnost.

K právu obviněného být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby (nad jedním rozhodnutím ÚS)

Mgr. KATEŘINA SOUČKOVÁ

Mgr. ROMANA PETROVÁ

V usnesení sp. zn. IV. ÚS 449/05 ze dne 12. 9. 2005 se Ústavní soud zabýval mimo jiné již mnohokrát řešenou a v současné době velmi diskutovanou otázkou „práva být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby“.

Přestože účelem tohoto příspěvku je polemika s názorem Ústavního soudu právě v otázce práva být slyšen v řízení o dalším trvání vazby, považujeme za nezbytné nastínit alespoň stručně skutková tvrzení stěžovatele týkající se nejen uvedeného práva.

Stěžovatel byl vzat do vazby dne 9. 12. 2004. Dne 31. 3. 2005 si podal prostřednictvím své obhájkyne žádost o propuštění z vazby. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. 37 Nt 420/2005, byla žádost stěžovatele o propuštění z vazby na svobodu zamítnuta a dále pak byla tímž usnesením zamítnuta stížnost stěžovatele proti rozhodnutí státního zástupce o ponechání ve vazbě. V ústavní stížnosti stěžovatel napadl citované rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5 a namítl, že stížnost proti rozhodnutí státního zástupce o ponechání ve vazbě nebyla stěžovatelem ani jeho obhájkyňi do té doby podána, neboť obhájkyňi nebylo rozhodnutí státního zástupce doručeno. Stěžovatel se domnívá, že napadeným rozhodnutím bylo porušeno jeho právo na obhajobu, neboť jím byla obhájkyňe zbavena možnosti podání stížnosti proti rozhodnutí o trvání vazby po jeho řádném doručení; stěžovatel tak byl zbaven možnosti uplatnit kvalifikovaný opravný prostředek. Stěžovatel dále namítl porušení čl. 5 odst. 4¹ Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod² (dále jen „Úmluva“), když při rozhodování o dalším trvání vazby dne 10. 3. 2005 nebyl orgány činnými v trestním řízení vyslechnut, a uvádí, že by proto měl být z vazby propuštěn.

Následující pojednání se však, jak již bylo výše uvedeno, bude zabývat pouze tou částí usnesení Ústavního

soudu, která řeší problematiku práva být slyšen v řízení o rozhodování o dalším trvání vazby.

Ústavní soud ve svém rozhodnutí bez dalšího konstatoval, že pokud obviněný nebyl vyslechnut před vydáním rozhodnutí o ponechání ve vazbě, nicméně při následujícím rozhodování soudu o dalším trvání vazby již vyslechnut byl, byla tímto absence slyšení v prvním případě zhojena. **Ústavní soud k této problematice uvádí, že pokud byly shledány důvody ponechat obviněného ve vazbě, lze tyto závěry vztáhnout i na předcházející rozhodování obecného soudu.**

Máme za to, že uvedený závěr Ústavního soudu nekonstruuje s jeho dříve vysloveným názorem a současně jej lze interpretovat jako porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy.

Ve věci „práva být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby“ Evropský soud pro lidská práva ve svých rozhodnutích³ opakovaně uvedl, že na řízení o přezkoumávání dalšího trvání vazby je nutno vztáhnout stejné požadavky, které jsou kladeny na prvotní rozhodování o vzetí do vazby. Bez ohledu na to, zda je rozhodováno na žádost obviněného nebo z moci úřední.⁴ Evropský soud pro lidská práva uzavřel, že k přezkoumání dalšího trvání vazby musí soud nařídít ústní jednání, při kterém musí dát obviněnému možnost osobně se vyjádřit ke všem okolnostem týkajícím se důvodnosti a zákonnosti vazby.

V nálezu sp. zn. I. ÚS 573/02 ze dne 23. 3. 2002 Ústavní soud konstatoval, že právo obviněného být slyšen v kontradiktorním řízení, v němž je přezkoumávána zákonnost dalšího trvání vazby, patří mezi základní institucionální záruky spravedlnosti řízení o pokračování či skončení omezení osobní svobody. Pokud v takovém případě není umožněno slyšení obviněného, dochází v případě následného trvání vazby k ústavně nepřijatelnému omezení svobody.

S ohledem na závěry vyplývající z výše uvedených rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva i nálezu Ústavního soudu **lze konstatovat, že pokud v předmětném případě obviněný nebyl při rozhodování o dalším trvání vazby vyslechnut, došlo jednak k porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy a rovněž, jak již sám Ústavní soud v uvedeném nálezu sp. zn. I. ÚS 573/02 konstatoval, k ústavně nepřijatelnému omezení svobody, a to po celou dobu mezi oběma rozhodnutími soudu o dalším trvání vazby v daném případě.**

Domníváme se, že pochybení soudu rozhodujícího o dalším trvání vazby nelze zhojit tím, že soud obviněného vyslechne dodatečně, a to ani kdyby se tak stalo následující den po rozhodnutí o dalším trvání vazby,

natož po několika měsících, jak tomu bylo v případě cit. rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 449/05. Evropský soud pro lidská práva i sám Ústavní soud hovoří o slyšení obviněného **při** rozhodování o dalším trvání vazby⁵ a nikoli až **po** rozhodnutí o dalším trvání vazby. Důvodem, proč má být obviněný vyslechnut **při** rozhodování o dalším trvání vazby, je zejména nutnost zajistit kontraktornost řízení **při** rozhodování o dalším trvání vazby a zaručit tak „rovnost zbrání“ mezi stranami procesu, tedy mezi obviněným a státním zástupcem. Pokud obviněný nebyl **při** rozhodování soudu o dalším trvání vazby přítomen, nemohly být uvedené zásady procesu naplněny.

Rovněž se nelze ztotožnit se závěrem Ústavního soudu, že „... pokud byly shledány důvody ponechat obviněného ve vazbě, lze tyto závěry vztáhnout i na předcházející rozhodování obecného soudu“. Důvody pro vzetí do vazby se mohou změnit ze dne na den, a to jak ve smyslu jejich existence (tj. vzniku, trvání či zániku), tak co do druhu [uvedeny v ust. § 67 tr. řádu pod písm. a) - c)], což je také důvodem pravidelného přezkoumávání trvání důvodů vazby z moci úřední. Pokud důvody vazby existují **při** rozhodování o dalším trvání vazby, neznamená to však,

že existovaly **při** předchozím rozhodování o dalším trvání vazby.

Závěrem je na místě připomenout, že čl. 10 Ústavy ČR stanoví aplikační přednost mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, před vnitrostátním zákonem, pokud mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než vnitrostátní zákon.

Při aplikaci Úmluvy je však nutno přihlížet k rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva, neboť co je významem Úmluvy, se dozvíme zejména z judikatury Evropského soudu pro lidská práva.⁶ Pokud tedy Evropský soud pro lidská práva ve svých rozhodnutích týkajících čl. 5 odst. 4 Úmluvy uvádí, že na řízení o přezkoumávání dalšího trvání vazby je nutno vztáhnout stejné požadavky, které jsou kladeny na prvotní rozhodování o vzetí do vazby, a to bez ohledu, zda je rozhodováno na žádost obviněného nebo z moci úřední, je dle našeho názoru nutné v každém jednotlivém případě rozhodování o dalším trvání vazby obviněného vyslechnout.

❖ Obě autorky jsou advokátními koncipientkami, první v Hradci Králové, druhá v Ostravě.

1 „Každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, má právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné.“

2 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992.

3 Zejména rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 10. 1998 ve věci Assenov a spol. proti Bulharsku, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 10. 1998 ve věci Nikolova proti Bulharsku. V prvním z uvedených rozhodnutí se Evropský soud zabýval otázkou, kdy vnitrostátní soud opakovaně rozhodoval o žádosti obviněného o propuštění z vazby a vždy o takové žádosti rozhodl v neveřejném zasedání. Evropský soud konstatoval, že uvedeným způsobem vnitrostátní soud porušil čl. 5 odst. 4 Úmluvy o lidských právech. V druhém z uvedených případů se Evropský soud zabýval otázkou, kdy vnitrostátní soud rozhodoval o opravném prostředku proti rozhodnutí o vzetí do vazby. Opravný prostředek byl vnitrostátním soudem přezkoumán a rozhodnut bez přítomnosti stran procesu. Rovněž v tomto případě Evropský soud dospěl k závěru, že uvedeným jednáním vnitrostátní soud porušil čl. 5 odst. 4 Úmluvy o lidských právech.

4 Repík, B.: Několik poznámek k řízení o vazbě. Trestněprávní revue, 2005, č. 2, s. 35.

5 Viz například nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 516/05 ze dne 25. 4. 2006, ve kterém Ústavní soud dospěl k závěru, že „podle čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je nutné slyšení obviněného soudem předtím, než je rozhodováno o jeho stížnosti proti usnesení státního zástupce o dalším trvání vazby.“

6 Blíže Kuhn, Z.: K otázce závaznosti Evropského soudu pro lidská práva pro domácí soudnictví, Právní rozhledy, č. 1, 2005, s. 1-7. Nevrlíková a Molek k této problematice uvádějí, že „judikatura orgánů, které mají vykládat smysl mezinárodněprávních lidskoprávních smluv, musí být českými soudy brána v potaz při výkladu českého vnitrostátního práva, jinak by hrozilo, že ČR nedostojí svým závazkům zakotveným v těchto smlouvách, neboť tyto závazky jsou determinovány obsahem, společným pro všechny signatáře takové smlouvy, a nikoli pouze svým textem“. Nevrlíková, J., Molek, P.: Problém konformity při interpretaci právních norem, Právní rozhledy, č. 2, 2006, s. 51.

ř á d k o v á i n z e r c e

Nabídka

• Advokátní kancelář se sídlem v okrese Pelhřimov hledá advokátního koncipienta, popřípadě absolventa na plný úvazek. Všestranná a zajímavá agenda díky pobočce v Českých Budějovicích a zahraniční klientele. Podmínkou základní znalosti NJ a nutnost dojíždění do sídla kanceláře. Dobré finanční ohodnocení. Kontaktní osoba Mgr. Jan Cimbůrek, tel.: 606 735 707, e-mail: jancimburek@seznam.cz.

• Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři se sídlem v Hradci Králové a pobočkami v Praze, Kolině, Rychnově nad Kněžnou a Vysokém Mýtě, přijme z důvodu trvalého nárůstu svoji činnosti **advokátní koncipienty/-ky** pro pracoviště v Hradci Králové. Požadujeme ukončené právnické vzdělání, znalost světového jazyka, práci na PC, RP sk. B, spolehlivost, profesionalitu a cílevědomost. Preferujeme kvalitní právní znalosti, tvůrčí pracovní přístup, komunikativní dovednosti a potřebu sebevzdělávání. Nabízíme dlouhodobou, zajímavou a velmi všestrannou práci ve větším dynamickém kolektivu, příjemné pracovní prostředí, nadstandardní mzdové ohodnocení, zaměstnanecké výhody a příležitost k odbornému růstu. Vaše písemné nabídky spolu s motivačním dopisem zasílejte na níže e-mailovou adresu: pps@ppsadvokati.cz, více informací najdete na www.ppsadvokati.cz nebo na tel.č.: 495512831

• Účetnictví, daně – seriózně a levně (tel. 603 75 00 95)

Exekutorský úřad Sokolov, se sídlem v Lokti
Mgr. Miloš Dvořák, soudní exekutor přijme exekutorského

koncipienta/kandidáta

Vzdělání: VŠ - právnická fakulta ukončena
magisterskou státní zkouškou, odborná justiční zkouška
pro pozici kandidáta

Předpoklady: řidičský průkaz skupiny B, časová flexibilita,
komunikativnost, velmi dobrá znalost práce na PC (Word,
Excel, Internet)

Nabídka: odpovídající finanční ohodnocení,
možnost bydlení

Životopisy: e-mail: sekretariat@eusokolov.cz

K otázce přiměřeného účtování dalších porad s obviněným obhájcem ex offa

I. Právo na poradu s obhájcem obviněnému obecně upírat nelze; jednalo by se o porušení jeho práva na obhajobu. Při posuzování vyúčtování ustanoveného obhájce pro účely stanovení jeho odměny za úkony právní služby je však nutno v každém konkrétním případě posoudit, zda celkový počet, frekvence a časová posloupnost jednotlivých porad odpovídá rozsahu a složitosti projednávané trestní věci a počtu a charakteru úkonů trestního řízení, které byly v tom kterém stadiu řízení prováděny. Rovněž je třeba posoudit, do jaké míry měly tyto úkony, popř. eventuální změna důkazní situace v průběhu řízení, za následek následnou reakci ze strany obhajoby, popř. změnu způsobu obhajoby na základě porad ustanoveného obhájce s klientem. Nezanedbatelným kritériem pro posouzení důvodnosti nápadně většího počtu porad je i celkový způsob obhajoby, zejména zda obhájce či obviněný po poradě s ním v rámci svých oprávnění aktivně reagoval na prováděné důkazy, popř. navrhoval provedení dalších důkazů, či zda zvolil pasivní způsob obhajoby a byl víceméně nečinný – takovýto způsob obhajoby zpravidla vyšší počet porad obhájce s klientem nevyžaduje. U porad předcházejících podání opravných prostředků je rovněž třeba přihlídnout k jejich četnosti a závažnosti odvolacích či stížnostních argumentů a v neposlední řadě i k jejich rozsahu a kvalitě vypracování.

II. Způsob obhajoby a jeho kontakt s klientem během trestního řízení je výhradně záležitostí těchto dvou subjektů trestního řízení. Oproti tomu je však nepřijatelné, aby byly instituty práva na obhajobu a nutné obhajoby ze strany obhájce ustanoveného státem účelově zneužívány s cílem nepřiměřeně a nedůvodně navýšit odměnu za obhajobu. Takovýto postup je koneckonců v rozporu i se zájmy samotného klienta, který – pokud bude uznán vinným, a pokud mu nebude přiznán status osoby mající nárok na bezplatnou obhajobu nebo na obhajobu za sníženou odměnu – bude po skončení trestního řízení podle § 152 odst. 1 písm. b) tr. ř. povinen českému státu odměnu a náhradu hotových výdajů, přiznanou a vyplacenou ustanovenému obhájci, v plné výši nahradit.

Usnesení Vrchního soudu v Praze z 11. října 2006, sp. zn. II To 84/2006

Tímto usnesením vrchní soud podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obhájce JUDr. R. Ch. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2006, č. j. 47 T 4/2005 - 1726, jímž byla obhájci přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 333 450 Kč za obhajobu odsouzeného M. L. D.

Proti usnesení městského soudu podal obhájce ve lhůtě uvedené v § 143 odst. 1 tr. ř. stížnost, ve které sou-

du prvního stupně vytýká, že mu nebyla přiznána odměna za všechny porady, které měl s klientem v průběhu řízení před soudem a které řádně vyúčtoval. Poukazuje na to, že podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, advokátovi náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby, vyjmenovaných v ustanovení § 11, kde je pod písm. c) uvedena další porada s klientem přesahující jednu hodinu. Kromě délky porady není žádná další podmínka pro přiznání odměny za poradou stanovena. Soudu nepřisluší posuzovat nutnost, účelnost či nadbytečnost jakékoli porady mezi advokátem a klientem v trestním řízení. Zásahy do toho, jak často se může klient se svým obhájcem radit, je nutno považovat za nepřijatelný zásah do ústavně zaručeného práva obviněného na právní pomoc. Považuje za zarážející, že nalézací soud hodnotí nutnost a účelnost porad, aniž by si k této otázce vyžádal stanovisko klienta a stanovisko obhájce ke stížnosti státního zástupce.

Považuje za absurdní, že klientovi byla upřena porada např. mezi uskutečněním posledního výslechu a prostudováním spisu nebo mezi jednotlivými hlavními líčeními, stejně jako porada mezi vyhlášením rozsudku před podáním odvolání.

Poukazuje na to, že šlo o cizince bez znalosti českého jazyka, bez znalosti českého právního řádu a bez jakýchkoliv vazeb v České republice. Pokud by jej navštívil během řízení před soudem pouze dvakrát, vystavil by se oprávněně riziku stížnosti klienta a následnému postihu ze strany České advokátní komory.

Proto navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení zrušil a znovu sám rozhodl o přiznání odměny a náhrady hotových výdajů ve výši, v níž byla účtována.

Z odůvodnění:

Jak již Vrchní soud v Praze uvedl ve svém předchozím zrušujícím rozhodnutí ze dne 25. dubna 2006, sp. zn. 2 To 26/2006, právo na poradou se svým obhájcem obviněnému obecně upírat nelze; jednalo by se o porušení jeho práva na obhajobu.

Při posuzování vyúčtování ustanoveného obhájce pro účely stanovení jeho odměny za úkony právní služby je však nutno v každém konkrétním případě posoudit, zda celkový počet, frekvence, a časová posloupnost jednotlivých porad odpovídá rozsahu a složitosti projednávané trestní věci a počtu a charakteru úkonů trestního řízení, které byly v tom kterém stadiu řízení prováděny. Rovněž je třeba posoudit, do jaké míry měly tyto úkony, popř. eventuální změna důkazní situace v průběhu řízení, za následek následnou reakci ze strany obhajoby, popř. změnu způsobu obhajoby na základě porad ustanoveného obhájce s klientem.

Nezanedbatelným kritériem pro posouzení důvodnosti nápadně většího počtu porad je i celkový způsob obhajoby, zejména zda obhájce či obviněný po poradě

s ním v rámci svých oprávnění aktivně reagoval na prováděné důkazy, popř. navrhoval provedení dalších důkazů, či zda zvolil pasivní způsob obhajoby a byl víceméně nečinný – takovýto způsob obhajoby zpravidla vyšší počet porad obhájce s klientem nevyžaduje. U porad předcházejících podání opravných prostředků je rovněž třeba přihlídnout k jejich četnosti a závažnosti odvolacích či stížnostních argumentů a v neposlední řadě i k jejich rozsahu a kvalitě vypracování.

Z hlediska všech shora uvedených kritérií lze v předmětné trestní věci všechny porady obhájce JUDr. R. Ch. s klientem, učiněné do 20., resp. do 21. ledna 2005, kdy byl proveden poslední důkaz v rámci přípravného řízení, hodnotit co do počtu i co do jejich eventuální nezbytnosti jako důvodné.

Po tomto datu je však nutno mimořádně vysoký počet porad, účtovaných obhájcem, označit za zcela neodpovídající ani délce a průběhu řízení, ani vývoji důkazní situace z hlediska nároků kladených na způsob obhajoby, a zejména na počet a náročnost úkonů právní služby, které obhájce v dané trestní věci klientovi poskytl.

Včetně prostudování spisu při skončení vyšetřování dne 22. ledna 2005 až do pravomocného skončení celé trestní věci dne 10. listopadu 2005 obhájce poskytl a účtuje odměnu za celkem 76 úkonů spočívajících v dalších poradě s klientem přesahující jednu hodinu, na něž za uvedené období připadá toliko 13 úkonů právní služby jiné povahy.

Odsouzenému D. bylo kladeno za vinu celkem jedenáct skutků spočívajících v přeapadení žen, kvalifikovaných jako trestný čin loupeže, popř. i jako trestný čin znásilnění, pět případů vloupání do rodinných domků a jeden skutek kvalifikovaný jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí; rozsah tohoto obvinění není nikterak zanedbatelný a na první pohled může signalizovat poměrně vysoké nároky na výkon obhajoby a z toho vyplývající nutnost vyššího počtu porad obhájce s klientem.

Jak však vyplývá z přiloženého spisového materiálu, tehdy obviněný M. L. D. vypovídal pouze při svém prvním výslechu po sdělení obvinění, ve kterém se k veškeré trestné činnosti, která mu byla kladena za vinu, s výjimkou jednoho skutku plně doznal; tohoto skutku byl pravomocně zproštěn. Od té doby, až do řízení před odvolacím soudem včetně, nevypovídal, přičemž jeho obhajoba po celou tuto dobu byla zcela pasivní.

Za těchto okolností se celkem osm porad obhájce s klientem od výslechu posledního svědka do prostudování spisu v přípravném řízení, jakož i celkem dvacet dalších porad od skončení vyšetřování do zahájení hlavního líčení u Městského soudu v Praze, jeví jak z hlediska obtížnosti věci, tak z hlediska náročnosti obhajoby zcela nadbytečnými.

Totéž platí i o celkem čtyřech poradách, konaných mezi dvěma termíny hlavního líčení, tj. 31. květnem a 15. červnem 2005, kdy byl soudem prvního stupně vyhlášen

rozsudek, a zejména pak o celkem čtyřiačtyřiceti poradách, učiněných mezi vyhlášením rozsudku a řízením odvolacího soudu 10. listopadu 2005, mezi nimiž byly jako další úkony provedeny toliko studium spisu (8. srpna 2005), podání odvolání (5. září 2005) a podání stížnosti proti usnesení o ponechání klienta ve vazbě (4. listopadu 2005).

Odvolání tehdy obžalovaného D. směřovalo toliko do uloženého trestu, přičemž jeho písemné vyhotovení zpracované obhájcem je na dvou listech; celý jeho text je dlouhý cca půl jedné stránky a samotné odvolací námítky, následující po citaci napadeného rozsudku Městského soudu v Praze, obsahují pouhých devět řádek textu. Stížnost proti usnesení o ponechání klienta ve vazbě, vypracovaná obhájcem, je na pouhých osmi řádkách textu.

Všechny tyto skutečnosti ukazují na to, že mimořádně vysoký počet porad s klientem, účtovaných jeho ustanoveným obhájcem JUDr. R. Ch. po 21. lednu 2005, neodpovídá ani obsáhlosti a složitosti předmětné trestní věci z hlediska obhajoby, ani počtu a náročnosti ostatních úkonů právní služby, jež byly v souvislosti s obhajobou odsouzeného M. L. D. poskytnuty.

Způsob obhajoby a jeho kontakt s klientem během trestního řízení je výhradně záležitostí těchto dvou subjektů trestního řízení. Oproti tomu je však nepřípustné, aby byly instituty práva na obhajobu a nutné obhajoby ze strany obhájce ustanoveného státem účelově zneužívány s cílem nepřiměřeně a nedůvodně navýšit odměnu za obhajobu. Takovýto postup je koneckonců v rozporu i se zájmy samotného klienta, který – pokud bude uznán vinným a pokud mu nebude přiznán status osoby mající nárok na bezplatnou obhajobu nebo na obhajobu za sníženou odměnu – bude po skončení trestního řízení podle § 152 odst. 1 písm. b) tr. ř. povinen českému státu odměnu a náhradu hotových výdajů, přiznanou a vyplacenou ustanovenému obhájci, v plné výši nahradit.

Z tohoto hlediska nelze přisvědčit ani těm námitkám stěžovatele, v nichž se dovolává eventuálního stanoviska klienta k důvodnosti počtu porad a způsobu a kvalitě obhajoby, pokud – jak sám ve své stížnosti uvádí – se jedná o osobu cizí státní příslušnosti, s minimální znalostí českého jazyka a s mizivou znalostí českého právního řádu, a to nejen v otázkách majících vliv na meritorní rozhodnutí a na možnosti a způsob obhajoby v jeho trestní věci, ale i v otázkách nákladů na tuto obhajobu vynaložených a způsobu náhrady těchto nákladů.

Proto Městský soud v Praze nepochybil, jestliže v dané trestní věci odměnu obhájce za úkony právní služby spočívající v dalších poradách s klientem v průběhu řízení před soudem zredukoval.

Rozhodnutí odjinud

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 21. 6. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2160/2004
Soudní rozhledy č. 1/2006, rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, poř. č. 4.

Rozsudek se vyjadřuje ke způsobu vypořádání členského podílu v řízení o vypořádání BSM (SJM), jestliže byl v průběhu řízení převeden na třetí osobu za cenu vyšší než obvyklou.

Dochází k závěru, že **převede-li ten z manželů, který se stal po rozvodu manželství výlučným členem družstva, během řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (SJM) svůj členský podíl na jinou osobu za vyšší částku, než byla odhadnuta jako cena obvyklá, je na místě vycházet z této reálné ceny, za níž se převod uskutečnil.** V daném případě šlo o výlučný členský podíl žalovaného, který použil na získání jiného družstevního bytu pro oba účastníky, což představuje vklad z odděleného majetku žalobce na společný majetek účastníků, na jejich společný podíl v SBD náležející do jejich BSM. Je spravedlivé, aby se na výtěžku z prodeje dříve společné věci, která nebyla po rozvodu zhodnocena, podílel předchozí spoluvlastník, jemuž se dosud nedostalo z tohoto titulu vypořádání, a to ve výši odpovídající podílům účastníků.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové z 3. 2. 2005, sp. zn. 17 Co 8/2005
Soudní rozhledy č. 1/2006, část civilní, poř. č. 5.

Usnesení se zabývá otázkou, **zda za trvání manželství a trvání SJM lze rozdělit užívání nemovitosti spadající do tohoto jmění manželů.** Soud prvního stupně žalobu na toto řešení při neshodě účastníků (manželů) zamítl, neboť podle jeho názoru vlastnické právo žalovaného nelze omezit navrženým způsobem. K odvolání žalobkyně krajský soud první rozsudek zrušil a věc vrátil k okresnímu soudu k dalšímu řízení. Zaujal přitom stanovisko, že **současné znění obč. zák. nevylučuje soudní rozhodování o úpravě užívání věci, která je v SJM, i když platná úprava postrádá ustanovení obdobné úpravě před novelou obč. zák. účinnou od 1. 8. 1998.** Nedostatek této úpravy však nevylučuje možnost jednoho z manželů domáhat se soudním rozhodnutím úpravy užívání věci, která je v SJM. V daném případě se žalobkyně domáhala určení, že je oprávněna výlučně užívat jednu bytovou jednotku a žalovaný druhou bytovou jednotku v domě, který náležel do SJM. V redakční poznámce se uvádí, že k této otázce se stejně vyslovuje i prof. J. Dvořák v práci *Majetkové společenství manželů*, Praha, 2004, s. 151 a že tento právní názor je i v souladu s právním názorem vysloveným v usnesení NS ČR z 28. 7. 2005 sp. zn. 22 Cdo 2263/2004. I nadále je použitelné R 42/1966 Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek.

Usnesení Nejvyššího soudu z 28. 7. 2005, sp. zn. Cdo 914/2004
Soudní rozhledy č. 12/2005, část civilní, poř. č. 141.

Soud se zabývá otázkou, **jaký význam má výše podílů spoluvlastníků při soudním zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví k nemovitosti. Soud se musí zabývat vždy výší podílů a účelným spoluvyužitím věci, přičemž však rozhodnutí může vycházet i z jiných skutečností.**

V daném případě se žalobkyně domáhala zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví k činžovnímu domu tak, že výlučnou vlastníci nemovitosti určí soud ji a uloží jí povinnost nahradit žalovanému jeho podíl, přičemž žalobkyně vlastnila jednu ideální třetinu a žalovaný dvě třetiny nemovitosti. Soud prvního stupně konstatoval, že žalovanému sice svědčí velikost jeho podílu, což však není v daném případě jediné a základní hledisko pro rozhodnutí. Ve prospěch žalobkyně shledal, že předmětný dům představoval rodinný majetek s tím, že jako takový jej žalobkyně a její příbuzní hodlají užívat; dojde tak k účelnému využití věci. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně a jeho rozsudek potvrdil. Připomenul, že nemovitosti byly v minulosti rodinným majetkem a je v zájmu společnosti, aby věci nacházely své původní vlastníky. Žalobkyně hodlá nemovitost využívat pro účely bydlení a podnikatelskou činnost rodinných příslušníků a zamýšlí rekonstruovat půdní prostory. Proti rozsudku podal žalovaný dovolání, v němž dovozoval, že jde o rozhodnutí řešící právní otázky dosud v rozhodování dovolacího soudu neřešené a navíc je soud řešil v rozporu s hmotným právem, neboť nerespektoval závazná kritéria pro vypořádání podílového spoluvlastnictví podle § 41 obč. zák. Nižší soudy rozhodly ve prospěch menšinového spoluvlastníka, který se s ohledem na svůj věk nemůže o nemovitost starat, nepotřebuje ji pro uspokojení svých potřeb, v nemovitosti nebydlí, jde o činžovní dům se dvěma podzemními a šesti nadzemními podlažními o 25 bytů a 4 nebytových prostorách.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání není přípustné. Judikatura vychází z toho, že **hlediska § 142 odst. 1 obč. z. je třeba vždy vzít do úvahy, nejde však o hlediska rozhodující. Soud k uvedeným kritériím podle textu zákona pouze „přihlédne“.** Soud se sice musí vždy zabývat výší podílů spoluvlastníků a účelným využitím věci, jeho rozhodnutí však může vyjít i z jiných skutečností. Dovolací soud by mohl zpochybnit úvahy nižších soudů, jen pokud by byly zjevně nepřiměřené. Tak tomu však nebylo, tyto úvahy vycházejí zejména z toho, že jde o bývalý majetek rodiny žalobkyně, který její předchůdci pozbyli ve prospěch státu v šedesátých letech minulého století a navíc nebylo zpochybněno ani to, že žalobkyně věc účelně využije. Její věk nemůže být důvodem k neúspěchu ve sporu, opačný postup by narušoval ústavní princip rovnosti před zákonem. V dané věci není nic, co by přesahovalo její význam a činilo z napadeného rozsudku zásadní rozhodnutí.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 1 AFS 106/2004-57

Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
č. 3/2006, poř. č. 796.

V rozsudku je vysloven názor, že smlouva o uzavření bezúročných půjček není právním úkonem, na jehož základě by dlužník nabýval majetkový prospěch podléhající zdanění darovací daní.

Ve věci původně rozhodl Finanční úřad v Domažlicích platebním výměrem tak, že vyměřil žalobkyni darovací daň. Odvolání bylo Finančním ředitelstvím v Plzni zamítnuto v podstatě s odůvodněním, že byla žalobkyni poskytnuta peněžitá půjčka bez jakéhokoli protiplnění (bez úroku), vznikl jí z titulu bezúplatného užívání peněžních prostředků jiný majetkový prospěch, který je ve smyslu § 6 odst. 1 zák. ČNR o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, předmětem daně darovací. Majetkovým prospěchem mělo být ušetření obvyklého úroku, který byl předepsán jako darovací daň, vypočtením podle tehdy platných předpisů. Krajský soud v Plzni napadené rozhodnutí zrušil. Aby šlo o zdanitelný úkon, musí jít o bezúplatné nabytí majetku na základě právního úkonu, jehož předmětem je právě toto nabytí majetku, nikoli pouze jeho „vedlejší produkt“, jak je tomu u smlouvy o půjčce, uzavřené podle § 657 a § 658 obč. zák., které sice sjednání úroků připouštějí, nejsou však esenciální náležitostí každé smlouvy o půjčce. Rozhodnutí krajského soudu napadl stěžovatel stížností, v níž tvrdil nesprávné právní posouzení předmětné právní otázky. Nesouhlasil s právním názorem, že v případě nezaplacení obvyklého bankovního úroku za půjčení peněz od jiné fyzické osoby nevzniká majetkový prospěch. Nejvyšší správní soud dovedl, že krajský soud postupoval v souladu se zákonem. V odůvodnění mimo jiné uvádí základní znaky základní složky ustanovení obč. zákona o půjčce. Obč. zák. upravuje smlouvu o půjčce tak, že nespojuje s vrácením věci plnění nad rámec hodnoty věci půjčené. Žádná ze stran tak nemá získat majetkovou výhodu či na smluvním vztahu tratit. Jen jestliže v rámci dovolené smluvní volnosti strany sjednají úplatu, má věřitel právo na majetkovou výhodu v podobě úroku či většího množství nebo kvality vrácené věci.

Jestliže tedy strany smlouvy sjednají smlouvu o půjčce, aniž by současně dohodly úplatu, nezakládá takový právní úkon dlužníkovi majetkový prospěch. Věřitel není na svém majetku zkrácen a ani se nevzdává něčeho, čím by měl svůj majetek zmnožit. Ve shodě s krajským soudem má kasační soud za to, že má-li jít o zdanitelný jiný majetkový prospěch ve smyslu § 6 odst. 1 písm. b) zák. č. 357/1992 Sb., musí být přímo předmětem plnění z právního úkonu. K založení daňové povinnosti nepostačuje, pokud v souvislosti s právním úkonem (nikoliv však bezprostředně na jeho základě) případně vznikne jedné ze smluvních stran majetková výhoda, v předmětné věci spočívající v právu dlužníka po časově omezenou dobu disponovat s věcí (penězi).

Nález Ústavního soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. I ÚS 661/05

Sbírka rozhodnutí Ústavního soudu ČR,
sešit č. 6/2006, poř. č. 176/2006,
str. 1364 a násl.

Nález je věnován mimo jiné i otázce **náležitosti odůvodnění rozhodnutí o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř.** Jde o usnesení, proti němuž často obhájci podávají stížnost, zejména s odvoláním na jeho nepřezkoumatelnost.

V právní větě nálezu se v této souvislosti uvádí:

V době rozhodování podle § 160 odst. 1 tr. ř. není možno požadovat po orgánech činných v trestním řízení pregnantní popis stíhaného skutku a zcela vyčerpávající odůvodnění zvoleného procesního postupu, včetně podrobného rozboru důkazní situace, nicméně i v tomto stadiu trestního řízení musí rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení splňovat základní zákonné požadavky na ně kladené, a to včetně odůvodnění ve smyslu § 134 odst. 2 tr. ř.

V podané ústavní stížnosti tvrdil obhájce obviněného, že odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání je zcela nedostatečné, nezabývá se argumenty uvedenými ve stížnosti a je tedy nepřezkoumatelné (šlo o stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, které vydal státní zástupce, nikoliv policejní orgán). O stížnosti rozhodoval nadřízený státní zástupce. Ústavní stěžovatel navrhoval, aby Ústavní soud usnesení krajského státního zástupce zrušil a aby tomuto zastupitelství přikázal předložit stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání k rozhodnutí Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze. **Ústavní soud konstatoval, že odůvodnění usnesení krajského státního zastupitelství je zcela nedostatečné, státní zástupce se nevypořádal ani s jedinou námitkou uplatněnou stěžovatelem ve stížnosti, pouze konstatoval, že „státní zástupce měl dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí, jak je uvedeno v odůvodnění“.** Státní zástupce tedy pouze odkázal na odůvodnění usnesení napadeného stížností stěžovatele, a to na odůvodnění zcela neadekvátní, což bylo vyšetřujícímu státnímu zástupci i vytknuto. Za této situace, kdy vyšetřující státní zástupce usnesení podle § 160 odst. 1 tr. ř. v podstatě neodůvodnil a státní zástupce rozhodující o stížnosti na odůvodnění tohoto usnesení odkázal, aniž by je jakýmkoli způsobem doplnil a na konkrétní námitky stěžovatele nereagoval, nezbylo Ústavnímu soudu než konstatovat, že usnesení napadené ústavní stížností je neodůvodněné a tudíž nepřezkoumatelné. I když se jedná o rozhodnutí vydané ve stadiu přípravného řízení, nejenže nesplňuje ani základní zákonné požadavky kladené na rozhodnutí v trestním řízení, ale je i v rozporu se základními principy spravedlivého procesu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto pro porušení čl. 36 odst. 1 Listiny ústavní stížnosti v naznačeném směru vyhověl a napadené usnesení podle § 82 odst. 3 písm. a) zák. o Ústavním soudu zrušil.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. 8 To 95/2005

Státní zastupitelství č. 2005/2006, přílohová část,
rozhodnutí poř. č. 513/2006, str. 92-93.

Rozhodnutí je věnováno otázce **vyločení znalce – psychiatra při zkoumání duševního stavu obviněného**. Tímto usnesením vrchní soud z podnětu odvolání, které podal obviněný a v jeho neprospěch státní zástupkyně, zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci z 20. 5. 2005, sp. zn. 52 T27/2004 a podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil věc soudu I. stupně k novému rozhodnutí. Šlo o trestný čin pokusu vraždy podle § 8 odst. 1, § 219 odst. 1 tr. zák. Vrchní soud zjistil, že rozsudek trpí podstatnou vadou, pro niž neobstojí. **MUDr. L. H., jenž byl k podání znaleckého posudku o zkoumání duševního stavu přibrán, byl podle jeho vlastního prohlášení ošetřujícím lékařem obžalovaného.** Při hlavním líčení vypověděl, že s obžalovaným pracuje již delší dobu a že obžalovaný k němu začal docházet asi před dvěma třemi lety. V této okolnosti spatřoval odvolací soud podstatnou vadu řízení, neboť **znalec je nepochybně ovlivněn svými předchozími poznatky o obžalovaném, výsledky dosavadních léčebných postupů, které volil, a vztahem, který se za celou dobu mezi ním a obžalovaným jako pacientem vytvořil.** V tom pak tkví důvody, pro které je jmenovaný znalec v předmětné věci z podání znaleckého posudku vyloučen. Vrchní soud dále zjišťuje, že v dodatku ke znaleckému posudku k otázce zachování složky rozpoznávací a ovládací se vyjadřuje i přibráný klinický psycholog, tedy k otázce, která tomuto znalci k řešení nepřísluší. Vrchní soud proto napadený rozsudek zrušil, přičemž bude nezbytné, aby soud I. stupně doplnil dokazování přibráním nového znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, k vypracování nového posudku.

Poznámka redakce:

Ve smyslu § 105 odst. 2 tr. ř. při výběru osoby, která má být jako znalec přibrána, je třeba přihlížet k důvodům, pro které podle zvláštního zákona je znalec z podání znaleckého posudku vyloučen. Tímto zvláštním zákonem je zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v platném znění. Podle § 11 odst. 1 tohoto zákona znalec nesmí podat posudek, jestliže lze mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo k jejich zástupcům pochybnost o jeho nepodjatosti. Trestní řád ani jiný předpis se nevyslovuje k otázce vyloučení znalce – lékaře, pokud obžalovaného před podáním posudku ošetřoval. Výslovné ustanovení k této otázce uvádí tr. ř. § 105 odst. 4 pouze ve vztahu k prohlídce a pitvě mrtvol; k ní nesmí být přibrán jako znalec ten lékař, který zemřelého ošetřoval pro nemoc, jež smrti bezprostředně předcházela. Názor vrchního soudu je bez ohledu na to třeba považovat za správný z důvodu, který jsme z rozhodnutí citovali. Ke kompetenci znalce – psychologa, která je v rozsudku rozhodnutí též zmíněna, srovnej v podrobnostech Rt 41/1976, viz též Rt 2/1982.

K rozhodnutím řešené otázce se vztahuje nepřímě též Rt 35/1980, podle něhož ošetřujícího lékaře, který vydal lé-

kařskou zprávu o zranění poškozeného, je možné v případě potřeby vyslechnout jen jako svědka, nikoliv jako znalce ve smyslu § 105 odst. 1 věta první tr. řádu.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 20. 10. 2005, sp. zn. 2 To 111/2005 Trestněprávní revue č. 3/2006.

V tomto rozsudku se vrchní soud věnoval zejména **otázce procesní použitelnosti provedení neodkladného, resp. neopakovatelného úkonu bez účasti soudce.** Dochází k závěru, že provedení svědeckého výslechu jako neopakovatelného úkonu bez účasti soudce, resp. protokol o něm jako **důkaz je absolutně neúčinný a nemůže být zahrnut do okruhu hodnocení důkazů.** Ve věci byli stíháni tři obvinění, mj. pro ublížení na zdraví poškozeného. Ten byl vyslechnut krátce po činu policejním orgánem v noci, protože podle protokolu šlo o „neodkladný nebo neopakovatelný úkon z toho důvodu, že svědek nemá trvalý pobyt na území ČR a bude v dohledné době vyhoštěn ze země“.

V odůvodnění se v této souvislosti uvádí:

Z tohoto protokolu především není patrné, zda policejní orgán považoval tuto výpověď za úkon neodkladný nebo neopakovatelný, což je třeba zásadně rozlišovat, neboť zákon v ustanovení § 160 odst. 4 tr. ř. vykládá pojem neodkladného úkonu jinak než pojem úkonu neopakovatelného. Zatímco pojem neodkladného úkonu je vztažen k okamžiku zahájení trestního stíhání, pojem neopakovatelného úkonu se váže až k řízení před soudem. Kromě toho svědecký výslech poškozeného nemusel být prováděn v noci bez přítomnosti obhájce obžalovaných jen proto, že poškozený neměl povolen pobyt na území České republiky a, jak se uvádí ve zmíněném protokolu o tomto výslechu, „bude v dohledné době“ vyhoštěn ze země. Konečně tomuto výslechu svědka nebyl přítomen ani soudce, což je podle § 158a tr. ř. nezbytná podmínka (condicio sine qua non) pro provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu. Tento svědecký výslech poškozeného, resp. protokol o něm, je proto jako důkaz absolutně neúčinný a nemůže být ani zahrnut do okruhu hodnocených důkazů.

Zajímavá je též argumentace z hlediska hodnocení důkazů a prokázání trestného činu z hlediska domněnky nevinny ve vztahu k ust. § 2 odst. 5 tr. ř. (důvodné pochybnosti). Městský soud jako soud I. stupně totiž posoudil skutek obviněných mírněji než obžaloba. Vrchní soud uvádí, že městský soud provedené důkazy v zásadě správně zhodnotil způsobem předpokládaným v ust. § 2 odst. 6 tr. ř., neboť **i když existovalo důvodné podezření, že obžalovaní fyzicky napadli poškozeného, aby se zmocnili jeho věci, neexistuje v tomto směru jistota, která by nebyla prosta důvodných pochybností.** V odůvodnění ve vztahu k jednomu z obviněných se uvádí, že o jeho podílu na fyzickém napadení poškozeného **neexistuje jistota.** V dalších částech odůvodnění se pak uvádí, že pokud jde o otázku, zda šlo o trestný čin loupeže nebo ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., „nebylo spolehlivě prokázáno, že by úmysl zmocnit se věci poškozeného po-

jali před jeho fyzickým napadením nebo v jeho průběhu“. Stejně tak nebylo bez důvodných pochybností zjištěno, že by poškozenému z jejich napadení bezprostředně hrozila některá z forem těžké újmy na zdraví.

Poznámka redakce:

Podrobněji uvádíme odůvodnění rozhodnutí ve vztahu k domněnce nevinny z toho důvodu, že praxe někdy vzhledem k formulaci ust. § 2 odst. 5 tr. ř. „bez důvodných pochybností“ opouští judikaturou dlouhodobě jednoznačně uznávanou zásadu, že s ohledem na domněnku nevinny v případě, kdy po provedení všech možných důkazů přichází v úvahu více alternativ, je třeba vzít v úvahu tu, která je pro obviněného nejvýhodnější.

V této souvislosti upozorňujeme na **další rozhodnutí otištěné v tomtéž čísle Trestněprávní revue. Jde o rozsudek Vrchního soudu v Praze z 8. 12. 2005, sp. zn. 2 To 124/05.** Ve věci šlo mj. o to, zda poškozená, na niž se obžalovaný dopustil trestného činu znásilnění, se pokusila o sebevraždu v důsledku pachatelova jednání. V odůvodnění se mj. uvádí, že **městský soud pochybil, pokud si vyložil posudek znalce z odvětví psychiatrie a sexuologie o vině obžalovaného a výrok formuloval tak, že „nelze vyloučit“, že následkem zjištěného jeho jednání byl pokus poškozené o sebevraždu a její následná několikaměsíční hospitalizace v psychiatrické léčebně. Takový závěr je v rozporu se zásadou obsaženou v ust. § 2 odst. 5 tr. ř. o zjišťování skutkového stavu věci bez důvodných pochybností i s principem in dubio pro reo. Závěr o vině obžalovaného musí být jednoznačný, nikoliv alternativní.** V pochybnostech, tedy v případě dvou nebo více reálných možností, je třeba obžalovaného zprostit obžaloby, popř. jej uznat vinným jen z odpovědnosti za trestněprávně méně závažnou z reálných možností jeho jednání. Kdyby platil závěr soudu I. stupně, že pokus poškozené o sebevraždu a její následnou hospitalizaci nelze pouze vyloučit jako následek zjištěného jednání obžalovaného, pak by nebylo možné obžalovaného uznat vinným i tímto následkem, neboť o tom by existovaly důvodné pochybnosti.

Poznámka redakce:

V tomto rozhodnutí soud správně řeší vztah domněnky nevinny k zásadě zjišťování skutkového stavu věci bez důvodných pochybností. Podle poznatků praxe část zejména nižších soudů má tendenci přehlížet závěry, které z domněnky o nevině vyplývají při hodnocení důkazů a zjišťování skutkového stavu věci s poukazem na to, že nevznikají důvodné pochybnosti o vině. Současná právní úprava formulací § 2 odst. 5 tr. ř. těmito tendencím zčásti nahrává a je na obhajobě, aby na důsledky domněnky nevinny při hodnocení důkazů náležitě poukazovala.

Dodáváme, že soud v odůvodnění řeší též v literatuře a judikatuře jednoznačně hodnocený vztah mezi znaleckou sférou psychiatra a psychologa. Mj. uvádí, že v případě psychické újmy může podat posudek pouze lékař - psychiatr, nikoliv psycholog, kterému je vyhrazena oblast psychologie pachatele, jehož duševní vztah je v podstatě v normě, kdežto jádro otázek řešených psychiatrem spočívá v oblasti psychopatologické.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2005, sp. zn. 7 Tdo 851/2005

Trestní právo č. 6/2006, přílohová část, rozhodnutí poř. č. 521/2006.

Jde o usnesení, v němž Nejvyšší soud rozhodoval na základě dovolání, podaného obhájcem z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. s tím, že orgán činný v trestním řízení zkrátil obviněného na jeho právu na obhajobu, když v období, kdy neměl obhájce, ač ho jako obviněný podle zákona mít měl, byly prováděny úkony, ke kterým soudy při rozhodování přihlížely a ty se tak staly podkladem pro jejich rozhodnutí.

Rozhodnutí je věnováno převážně otázce nutné obhajoby za situace, kdy obviněný byl odsouzen za pokračující delikt, u něhož horní hranice nepřesahovala délku 5 let, avšak v dalším řízení v rámci téhož pokračujícího deliktu již bylo třeba posoudit věc podle kvalifikované skutkové podstaty se sazbou, která odnětí svobody 5 let přesahovala, a přicházel tak v úvahu společný trest podle § 37a tr. zák.

Z odůvodnění usnesení NS citujeme:

Jakmile jsou příslušnému orgánu činnému v trestním řízení známy další útoky, které by mohly tvořit s jím projednávanou trestnou činností téhož obviněného pokračující trestný čin ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák., a u kterých by proto přicházelo v úvahu v konečné fázi rozhodnutí podle § 37a tr. zák. o společném trestu za pokračování v trestném činu, je třeba vyřešit předběžnou otázku podle § 9 odst. 1 tr. ř., zda jde či nejde o jeden a týž pokračující trestný čin. Dospěje-li soud k závěru, že jde o jeden pokračující trestný čin, je orgán činný v trestním řízení povinen z hlediska nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř. kvalifikovat jím posuzované útoky tak, jako by je projednával v jednom řízení, a to i podle okolností podmiňujících vyšší trestní sazbu příslušného trestného činu. **V případě těchto právních kvalifikací, které přicházejí v úvahu, je pak třeba z důvodu nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř. postupovat podle § 33 odst. 1 a § 37 až § 39 tr. ř., aby obviněný měl obhájce již od zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř., nebo jakmile budou zmíněné okolnosti zjištěny.** Pokud by příslušný orgán činný v trestním řízení takto nepostupoval, šlo by o zásadní porušení práva obviněného na obhajobu. Usnesení v této souvislosti cituje Komentář k trestnímu řádu autorů Šámal, Král, Baxa, Půry, IV. vydání, I. díl, nakl. C. H. Beck Praha, s. 204-205.

Z této úvahy vyplývá v usnesení uvedená první část právní věty tohoto znění:

Důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř. spočívající v konání řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, je založen i tím, že v probíhající trestním řízení bude třeba rozhodnout o uložení společného trestu za pokračování v trestném činu podle § 37a tr. zák., pokud po zrušení dřívějšího rozhodnutí o vině a trestu odůvodňuje souhrn všech dílčích útoků pokračujícího trestného činu takové jeho právní posouzení, které je spojeno s uložením

společného trestu podle sazby trestu odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje 5 let.

Nejvyšší soud s ohledem na to, že podmínka nutně obhajoby uvedená v ust. § 36 odst. 3 tr. ř. nastala již v řízení před soudem I. stupně, v němž obviněný neměl obhájce a v kterém byly provedeny v podstatě všechny důkazy, na základě nichž soudy obou stupňů rozhodly o vině obviněného, zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu I. stupně, včetně řízení, které těmto rozhodnutím před oběma soudy předcházelo a s příslušnými pokyny vrátil věc soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

František Púry: Judikatura soudů k účasti znalců v trestním řízení při posuzování dopravních nehod, str. 115-127.

Soudní inženýrství č. 3/2006.

Jde o obsáhlý příspěvek podle stavu judikatury k lednu 2005. Soubor je rozdělen do dvou oddílů:

A) Výběr judikatury k trestným činům v dopravě,

B) Judikatura k vybraným otázkám znaleckého posuzování trestných činů v silniční dopravě. Časopis je k nahlédnutí v knihovně ČAK.

❖ V. M.

Z judikatury Evropského soudního dvora

K otázce neprovedení směrnice ES do vnitrostátního právního řádu členského státu a k otázce odpovědnosti členského státu

Ustanovení směrnice Rady 80/987/EHS ze dne 20. října 1980 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele, která definují práva zaměstnanců, musí být vykládána v tom smyslu, že dotčení nemohou uplatňovat práva vůči státu u vnitrostátních soudů, nebyla-li členským státem přijata prováděcí opatření vyplývající ze směrnice ve stanovené lhůtě. Členský stát je však povinen nahradit škodu způsobenou jednotlivcům neprovedením směrnice 80/987/EHS.

Rozsudek Soudního dvora Evropských společenství ze dne 19. listopadu 1991 ve spojených věcech C-6/90 a C-9/90 o předběžné otázce o výkladu článku 189 třetího pododstavce Smlouvy o EHS, jakož i směrnice Rady 80/987/EHS ze dne 20. října 1980 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele („Francovich“).

Z odůvodnění:

Směrnice 80/987/EHS usiluje o zajištění minimální ochrany podle práva Společenství zaměstnancům v případě platební neschopnosti zaměstnavatele, aniž jsou dotčena příznivější ustanovení existující v členských státech. K tomuto účelu stanoví zejména zvláštní záruky za úhradu jejich nesplacených pohledávek týkajících se mezd. Členské státy byly povinny uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí ve lhůtě, která uplynula dne 23. října 1983. Jelikož Italská republika tuto povinnost nesplnila, Soudní dvůr určil v rozsudku ze dne 2. února 1989, Komise

v. Itálie (22/87, Recueil, s. 143), že z její strany došlo k porušení povinnosti.

Andrea Francovich, účastník řízení ve věci C-6/90, pracoval pro podnik „CDN Elettronica SnC“ ve Vicenze a pobíral z tohoto titulu pouze sporadickou zálohu na mzdu. Podal tedy žalobu u Pretura di Vicenza, který uložil žalovanému podniku, aby žalobci zaplatil částku přibližně 6 milionů LIT. Na podnik byl prohlášen konkurz. V průběhu exekučního řízení sepsal soudní vykonavatel zápis o bezvysledné exekuci. Andrea Francovich uplatnil právo získat záruky uvedené ve směrnici 80/987/EHS nebo náhradu škody.

Ve věci C-9/90 D. Bonifaci a dalších třiatřicet zaměstnankyň podalo žalobu u Pratura di Bassano del Grappa, ve které uvedly, že pracovaly v podniku Gaia Confezioni Srl, na nějž byl dne 5. dubna 1985 prohlášen konkurz. Žalobkyně měly v okamžiku zániku pracovního vztahu pohledávku ve výši přes 253 milionů LIT, která byla zahrnuta do pasiv podniku v konkurzu. Tyto zaměstnankyň neobdržely, ani po pěti letech od vyhlášení konkurzního řízení, žádnou částku. Správce konkurzní podstaty je informoval, že uspokojení jejich pohledávek je nepravděpodobné. Žalobkyně podaly žalobu proti Italské republice o uložení povinnosti provádět směrnici 80/987/EHS a úhrady nedoplatků mezd jako dlužné pohledávky alespoň za poslední tři měsíce nebo náhradu škody.

V tomto kontextu položily vnitrostátní soudy Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:

1) Může se jednotlivec dovolat vůči členskému státu aplikace přesných a bezpodmínečných ustanovení směrnice ES, získat záruky vyplývající ze směrnice a v každém případě požadovat náhradu škody, pokud členský stát nezavedl ve lhůtě směrnicí do vnitrostátního právního řádu?

2) V případě, že členský stát nevyužil možnosti zavést omezení uvedená v článku 4 směrnice, je nutné vykládat články 3 a 4¹ směrnice ve vzájemném spojení a tím uspokojit nároky zaměstnanců v souladu s článkem 3 směrnice?

3) Jaká má být minimální záruka, kterou zajistí stát oprávněným zaměstnancům dle směrnice tak, aby dlužná částka mzdy mohla být považována za uplatnění smě-

nice v případě záporné odpovědi Soudního dvora na otázku č. 2?

K přímému účinku ustanovení směrnice, která definují práva zaměstnanců

Podle ustálené judikatury Soudního dvora členský stát, který nepřijal ve stanovené lhůtě prováděcí opatření uložená směrnicí, nemůže namítat vůči jednotlivcům, že sám nesplnil povinnosti vyplývající ze směrnice. Ve všech případech, kdy se ustanovení směrnice z hlediska svého obsahu jeví jako bezpodmínečná a dostatečně přesná nebo pokud definují práva, která mohou jednotlivci uplatňovat vůči státu, se jich tak lze dovolávat, pokud prováděcí opatření nebyla včas přijata, proti jakémukoli vnitrostátnímu ustanovení, které není v souladu se směrnicí. Je tedy třeba zkoumat, zda ustanovení směrnice, která definují práva zaměstnanců, jsou bezpodmínečná a dostatečně přesná. Soudní dvůr definuje tuto otázku ze tří hledisek, a sice z pohledu určení příjemců záruky stanovené směrnicí, obsahu této záruky a konečně určení osoby povinné k záruce. V této souvislosti vystává zejména otázka, zda je možné považovat stát za povinného k záruce z důvodu toho, že nepřijal ve stanovené lhůtě nezbytná opatření k provedení směrnice.

Příjemci záruky

Směrnice 80/987/EHS² se vztahuje na pohledávky zaměstnanců vyplývající z pracovních smluv nebo pracovních poměrů vůči zaměstnavatelům, kteří se nacházejí v platební neschopnosti³. Pro vymezení pojmů „zaměstnanec“ a „zaměstnavatel“ aplikují členské státy své vnitrostátní právo. Členské státy mohou výjimečně a za určitých podmínek vyloučit z oblasti působnosti směrnice některé kategorie zaměstnanců. **Tato ustanovení jsou dostatečně přesná a bezpodmínečná, aby umožnila vnitrostátnímu soudu určit, zda určitá osoba má být považována za osobu oprávněnou podle směrnice 80/987/EHS.** Soudce ověří, zda dotčený je podle vnitrostátního práva zaměstnancem a zda není vyloučen z oblasti působnosti směrnice.

Obsah záruky

Výsledkem, který směrnice 80/987/EHS ukládá, je zaručení úhrady nesplacených pohledávek zaměstnancům v případě platební neschopnosti zaměstnavatele. Skutečnost, že články 3 a 4 odstavce 1 a 2 poskytují členským státům určitý prostor pro uvážení, pokud jde o způsob stanovení této záruky a omezení její výše (možnost členských států určit horní hranici pro záruky za úhrady a tím předejít vyplácení částek nad rámec sociálního cíle směrnice a možnost určit minimální záruku), se nedotýká přesného a bezpodmínečného charakteru uloženého výsledku. **Soudní dvůr tímto konstatoval, že dotčená ustanovení směrnice 80/987/EHS jsou bezpodmínečná a dostatečně přesná, pokud jde o obsah záruky.**

Osoba povinná k záruce

Členský stát má široký prostor pro uvážení, pokud jde o organizaci, fungování a financování záručních institu-

ci.⁴ Je třeba zdůraznit, že směrnice 80/987/EHS stanoví jako jedno z možných řešení, aby systém byl plně financován orgány veřejné moci, což neznamená, že jako dlužníka nesplacených pohledávek lze označit stát. Povinnost k úhradě náleží záručním institucím a stát může stanovit plné financování záručních institucí orgány veřejné moci pouze v rámci výkonu své pravomoci organizovat systém záruk. Za tohoto předpokladu na sebe stát bere povinnost, která mu v zásadě nenáleží. V této souvislosti nelze přijmout tvrzení, že by členský stát mohl zmařit účinky směrnice přenesením jemu náležejícímu břemena financování (zcela nebo zčásti) na jiné osoby.

Přestože jsou dotčená ustanovení směrnice 80/987/EHS dostatečně přesná a bezpodmínečná, pokud jde o určení příjemce záruky a obsahu této záruky, nestačí to k tomu, aby se jednotlivci mohli dovolávat těchto ustanovení u vnitrostátních soudů. Jednak tato ustanovení neoznačují osobu povinnou k záruce, a jednak stát nemůže být považován za povinného pouze z toho důvodu, že nepřijal ve stanovené lhůtě opatření k provedení směrnice 80/987/EHS. **Ustanovení směrnice, která definují práva zaměstnanců, musí být vykládána v tom smyslu, že dotčení nemohou uplatňovat tato práva vůči státu u vnitrostátních soudů, nebyla-li členským státem přijata prováděcí opatření vyplývající ze směrnice ve stanovené lhůtě.**

K odpovědnosti státu za škodu způsobenou porušením povinností vyplývajících pro něj z práva Společenství

Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá pravomoc a zároveň povinnost vnitrostátních soudů uplatňovat ustanovení práva Společenství tak, aby zajistily plný účinek těchto norem a poskytovaly ochranu právům, jež tyto normy poskytují jednotlivcům.⁵ Účinnost norem Společenství by byla zpochybněna a ochrana práv jednotlivců oslabena, pokud by jednotlivci neměli možnost získat náhradu škody v případě porušení práva Společenství ze strany členského státu. Možnost náhrady škody k tíži členského státu je nezbytná zvláště tehdy, kdy je plný účinek norem Společenství podmíněn činností ze strany státu, a kdy v důsledku toho jednotlivci v případě jeho nečinnosti nemohou uplatnit u vnitrostátních soudů práva, jež jim přiznává právo Společenství. Povinnost členských států nahradit tyto škody je upravena v článku 5 Smlouvy,⁶ podle něhož členské státy přijmou veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které pro ně vyplývají z práva Společenství. **Tímto ukládá právo Společenství členským státům povinnost nahradit škody způsobené jednotlivcům porušením práva Společenství, které jsou jim přičitatelné.**

Pokud členský stát poruší povinnost vyplývající pro něj z čl. 189 třetího pododstavce Smlouvy⁷ přijmout veškerá opatření nezbytná pro dosažení výsledku stanoveného směrnicí, jako je tomu v projednávané věci, plná účinnost této právní normy Společenství vyžaduje vznik nároku na náhradu škody při splnění tří podmínek. První z těchto podmínek je, že výsledek stanovený směrnicí zakládá práva ve prospěch jednotlivců. Druhou podmínkou je, že obsah těchto práv je identifikovatelný.

ný na základě ustanovení směrnice. Konečně třetí podmínkou je existence příčinné souvislosti mezi porušením povinnosti ze strany státu a škodou utrpěnou poškozenými.

Tyto podmínky jsou dostačující k tomu, aby jednotlivcům vzniklo právo na náhradu škody, jež má svůj základ přímo v právu Společenství a je povinností členského

státu, aby v rámci vnitrostátní právní úpravy odpovědnosti nahradil následky způsobené škody.

S ohledem na odpověď na první předběžnou otázku Soudní dvůr konstatoval, že není již na místě rozhodnout o druhé a třetí otázce.

✦ Upravila Mgr. LENKA EISENBRUKOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK.

1 Čl. 3 směrnice 80/987/EHS:

„Členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby záruční instituce zajišťovaly, s výhradou článku 4, úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců, které vyplývají z pracovních smluv nebo z pracovních poměrů, včetně, pokud tak stanoví vnitrostátní právo, odstupného při skončení pracovního poměru. Záruční instituce přebírá nesplacené mzdové pohledávky za období přede dnem nebo případně po dni určeném členskými státy.“

Čl. 4 směrnice 80/987/EHS:

„1. Členské státy mohou omezit povinnost záručních institucí uvedených v článku 3 uhradit pohledávky.

2. Pokud členské státy využijí možnosti podle odstavce 1, stanoví lhůtu, během níž musí záruční instituce uhradit nesplacené pohledávky. Tato lhůta nesmí být kratší než období pokrývající odměnu za tři poslední měsíce pracovního poměru před nebo po dni uvedeném v článku 3. Členské státy mohou zahrnout toto tříměsíční minimální období do referenčního období v délce nejméně 18 měsíců, mohou omezit lhůtu, během níž musí záruční instituce uhradit nesplacené pohledávky, na osm týdnů. V tom případě se pro výpočet minimálního období použijí období nejpříznivější pro zaměstnance.

3. Členské státy mohou dále stanovit horní mez pro úhrady prováděné záručními institucemi. Tato horní mez však nesmí být nižší než úroveň, která je sociálně slučitelná se sociálním cílem této směrnice. Pokud členské státy využijí této možnosti, uvědomí Komisi o metodách stanovení horní meze.“

2 Čl. 1 směrnice 80/987/EHS:

„1. Tato směrnice se vztahuje na pohledávky zaměstnanců vyplývající z pracovních smluv nebo pracovních poměrů vůči zaměstnavatelům, kteří se nacházejí v platební neschopnosti ve smyslu čl. 2 odst. 1.

2. Členské státy mohou výjimečně vyloučit z oblasti působnosti této směrnice pohledávky některých zaměstnanců z důvodu existence jiné formy záruky, je-li zjištěno, že poskytuje dotýčným osobám ochranu, která je rovnocenná ochraně vyplývající z této směrnice.

3. Členské státy mohou, pokud je tak již v jejich vnitrostátním právu stanoveno, i nadále vyloučit z oblasti působnosti této směrnice a) zaměstnance v domácnosti zaměstnané fyzickou osobou; b) rybáře odměňované formou podílu na výnosu.“

3 Čl. 2 odst. 1 směrnice 80/987/EHS:

„Pro účely této směrnice je zaměstnavatel považován za platebně neschopného, pokud bylo na základě platební neschopnosti zaměstnavatele požádáno o zahájení kolektivního řízení podle příslušných právních a správních předpisů členského státu, jehož součástí je částečné nebo úplné zabavení aktiv zaměstnavatele a jmenování likvidátora nebo osoby s podobnou funkcí, pokud orgán, který je příslušný na základě zmíněných právních a správních předpisů:

a) buď rozhodl o zahájení řízení;
b) nebo konstatoval konečné zavření podniku nebo provozovny zaměstnavatele a nedostatek volných aktiv opravňujících k zahájení řízení.“

4 Čl. 5 směrnice 80/987/EHS:

„Členské státy stanoví podrobnosti organizace, financování a fungování záručních institucí, které budou v souladu zejména s těmito zásadami:

a) majetek institucí musí být nezávislý na provozním jmění zaměstnavatelů a musí být vytvořen tak, aby nemohl být v úpadkovém řízení zabaven;
b) zaměstnavatelé musí přispívat na financování, ledaže je plně zajištěno orgány veřejné moci;
c) povinnost institucí uhradit pohledávky je nezávislá na splnění povinnosti přispívat na financování.“

5 Např. Simmenthal (rozsudek C-106/77, ze dne 9. března 1978).

6 Článek 5 Smlouvy o ES (bývalý článek 3b):

„Společenství jedná v mezích pravomocí svěřených mu touto smlouvou a cílů v ní stanovených. V oblastech, které nespádají do jeho výlučné pravomoci, vyvíjí v souladu se zásadou subsidiarity Společenství činnost pouze tehdy a do té míry, pokud sledovaných cílů nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto, z důvodu jejich rozsahu či účinků, jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství. Činnost Společenství nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů této smlouvy.“

7 Čl. 249 třetí pododstavec Smlouvy o ES (bývalý článek 189):

„Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo, přičemž volba a formy prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům.“

FINKALK 2001 - pravá ruka právníka

Další novinky na
www.lionet.cz

Nová verze leden 2007 přináší zejména:

- Poplatky z prodlení a splátkový kalendář dle 163/2005 Sb.
- Rozpočítání nákladů soudního řízení a notářských poplatků

Nejvýznamnější novinky předchozí verze:

- Novela advokátního tarifu dle 276/2006 Sb.
- Novela paušální náhrady za právní zastupování dle 277/2006 Sb.
- Nová advokátní faktura - zjednodušený daňový doklad

Více než 30 specializovaných výpočtů pro právnickou a podnikatelskou praxi. Vše snadno, rychle a vždy po ruce!

Lionet s.r.o. Korunní 18, 120 00 Praha 2

Tel.: +420 221 584 101

Mail: sluzby@lionet.cz

CENÍK PLOŠNÉ INZERCE

pro advokáty zapsané na seznamu vedeném ČAK

Celá strana

černobíle	15 000 Kč
dvoubarevně	18 000 Kč
barevně	20 000 Kč

1/2 strany

černobíle	8 000 Kč
dvoubarevně	11 000 Kč
barevně	14 000 Kč

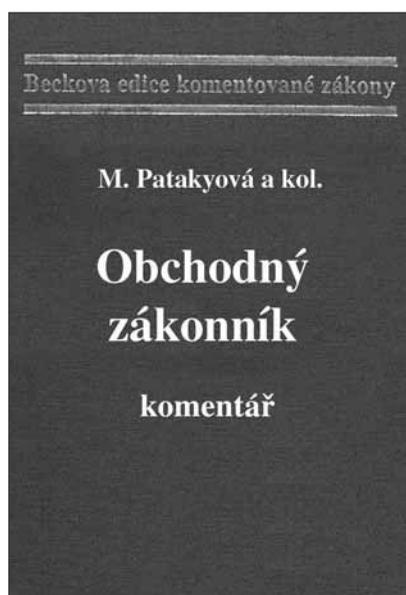
1/4 strany

černobíle	6 000 Kč
dvoubarevně	8 000 Kč
barevně	10 000 Kč

1/8 strany

černobíle	3 000 Kč
dvoubarevně	4 000 Kč
barevně	6 000 Kč

Ceny inzerce jsou smluvní, nezahnují DPH 19 %. Podrobný ceník inzerce, podmínky a technické specifikace naleznete na webových stránkách ČAK www.cak.cz v rubrice INZERCE.

Patakyová, Mária a kol.:

Obchodný zákonník. Komentář.

C. H. Beck, Praha 2006,
1. vydání, 1020 stran,
1790 Kč.

V řadě „šedých komentářů“ nakladatelství C. H. Beck vyšel komentář k obchodnímu zákoníku Slovenské republiky, který je dílem skupiny slovenských autorů vedených renomovanou komercialistkou doc. JUDr. Máriou Patakyovou, CSc., mimořádnou profesorkou na katedře obchodního, finančního a hospodářského práva Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě a proděkankou této fakulty. Dalšími členy autorského kolektivu jsou JUDr. Zuzana Bartová, JUDr. Marián Blaha, doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD., JUDr. Branislav Jablonka, JUDr. Andrea Moravčíková, PhD. a JUDr. Jozef Vozár, CSc. V tomto autorském kolektivu jsou kromě „kmenových“ učitelů Právnické fakulty UK, majících vazby i na právní praxi, zastoupeni i soudci a advokáti, kteří se současně věnují akademické výuce i přednáškové činnosti pro širší právnickou veřejnost.

Pro českého uživatele je zajímavé sledovat, do jaké míry si podržely oba kodexy, vycházející ze stejného základu, jímž je zákon č. 513/1991

Sb., shodnou úpravu, a v čem se v dalším vývoji rozešly. Významným jednotícím faktorem je členství obou států v EU. Rozdílná koncepční řešení se proto objevují především v oblastech „nepokrytých“ komunitárním právem. Příkladem může být koncernové právo, v jehož dalším vývoji český zákonodárce využil německý model, a značně podrobně rozpracoval právní režim smluvního a faktického koncernu, zatímco slovenská úprava zůstala u definiční funkce ustanovení § 66a, na niž navazují některá dílčí ustanovení obchodního zákoníku a zvláštních zákonů. Ovládnutí zůstává postaveno především na kvantitativním znaku, jímž je většinový podíl na hlasovacích právech. Řešení přijaté v České republice je řešením spíše menšinovým. Na druhé straně bude zajímavé sledovat vývoj judikatury na Slovensku, zejména pak, do jaké míry slovenské soudy využijí základní principy práva společností, o něž lze opřít ochranu osob ohrožených vytvářením podnikatelských seskupení, jak o tom svědčí vývoj v řadě zemí s obdobně formulačně střídmou koncernovou úpravou.

Slovenská úprava podržela pro název podnikatele, pod nímž činí právní úkony při své podnikatelské činnosti, označení obchodní jméno, zatímco česká právní úprava od 1. 1. 2001 upustila od pojmu obchodní jméno a vrátila se k tradičnímu pojmu obchodní firma. Ten je ve srovnání s dosavadní slovenskou a předchozí českou úpravou užší, neboť firma je názvem podnikatele, pod nímž je zapsán do obchodního rejstříku. Základní znaky slovenského právního režimu obchodního jména se však neliší od českého firemního práva. Jde například o vazbu obchodního jména na podnik ve smyslu nepřipustnosti převodu obchodního jména bez současného převodu podniku či jeho části, individualizační funkci obchodního jména, požadavek jeho nezaměnitelnosti atd.

Rozdíl lze zaznamenat také u klasifikace obchodních společností. Slovenská úprava nezařazuje do jejich výčtu evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení, jak to činí § 56 odst. 1 českého

obchodního zákoníku, ale v § 56 odst. 2 přiznává těmto právnickým osobám postavení obdobné postavení obchodních společností.

Spektrum přeměn upravených slovenským obchodním zákoníkem je užší. Slovenský zákonodárce neupravil převod jmění na společníka a kontinuální způsob rozdělení společnosti (tzv. rozdělení odštěpením), jejichž inspiraci čerpal český zákonodárce v Rakousku a Německu.

Metoda zpracování komentáře, který předkládají slovenští kolegové, odpovídá standardům, na něž je čtenář zvyklý z obdobných českých či zahraničních publikací. Na výklad ustanovení obchodního zákoníku navazuje přehled nejvýznamnější časopisecké či knižní odborné literatury, přičemž v tomto výčtu jsou zastoupeny jak slovenské, tak zahraniční, zejména české tituly. Komentář k jednotlivým ustanovením je doplněn i relevantní judikaturou soudů Slovenské republiky. Autoři zařadili i rozhodnutí Evropského soudního dvora, ze zahraniční národní judikatury pak využili i některá rozhodnutí soudů České republiky. Na straně 991 je pod názvem „*Prameny komunitárního práva*“ uveden demonstrativní výčet některých směrnic, zejména z oblasti práva společností. Pro další vydání by bylo vhodné tento přehled rozšířit, zejména uvedením nejvýznamnějších nařízení z oblasti společenstvíního práva, a to tím spíše, že komentář se na některá z nich v textu odvolává (např. str. 51).

I když sjednocování výkladu práva je především rolí soudů, kvalitní komentář může v této oblasti sehrát významnou úlohu. Beckův komentář ke slovenskému obchodnímu zákoníku zpracovaný kolektivem autorů pod vedením Márie Patakyové je významným dílem, které je přínosem nejen pro slovenskou právnickou veřejnost, ale i pro české advokáty orientované na slovenskou klientelu. Je současně cenným zdrojem poznání výkladu slovenského práva pro širší právnickou obec v České republice.

❖ doc. JUDr. STANISLAVA ČERNÁ, CSc.

Soudcokracie v ČR – fikce nebo realita? Sborník textů.

Centrum pro ekonomiku a politiku (Český institut pro politická studia).
183 stran, 50 Kč.

Knihu lze písemně objednat na adrese CEP, Politických vězňů 10, 110 00 Praha 1.

V roce 2006 vydal Ústavní soud postupně dva nálezy, jimiž vyřizoval ústavní stížnost předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. Ivy Brožové. Prvním nálezem (nález pléna Ústavního soudu ze dne 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06) byl zrušen § 106 zákona o soudcích, který stanovil, že předsedu soudu může z funkce odvolat ten, kdo jej do funkce jmenoval za předpokladů v tomto ustanovení blíže uvedených.

Druhým nálezem ze dne 12. září 2006 vyhověl Ústavní soud návrhu JUDr. Ivy Brožové a zrušil rozhodnutí prezidenta republiky z 30. ledna 2006, kterým byla odvolána z funkce předsedkyně Nejvyššího soudu.

Oba tyto nálezy vyvolaly řadu ohlasů u odborné veřejnosti. Nesouhlasné názory v denním tisku i v hromadných sdělovacích prostředcích

shromáždilo Centrum pro ekonomiku a politiku ve sborníku, jehož editorem je **PhDr. Ing. Karel Loužek, PhD.** Sborník kromě předmluvy prezidenta republiky **Václava Klause** obsahuje tři oddíly: A) Stanovisko prezidenta republiky, B) Argumenty proti rozhodnutí Ústavního soudu, C) Přílohy.

Část A) (str. 11-36) obsahuje prohlášení prezidenta republiky k nálezu druhého senátu Ústavního soudu z 12. září 2006, vystoupení prezidenta u Ústavního soudu 8. září 2006, a první – zásadní – vyjádření prezidenta republiky k ústavní stížnosti ze 14. března 2006, vč. podrobné právní přílohy.

Nejobsáhlejší **část B)** (str. 39-142) obsahuje celkem 17 příspěvků, vyjadřujících záporné stanovisko k oběma nálezům Ústavního soudu a jejich argumentaci. Mezi autory jsou pracovníci Kanceláře prezidenta republiky, ekonomové a teoretičtí i praktičtí právníci (mezi nimi i tři advokáti), poradci prezidenta republiky, pracovníci CEP i dva vysokoškolská studenti.

Uvádíme alespoň heslovitou charakteristiku jednotlivých příspěvků tak, jak je uvedena v předmluvě ke sborníku:

Vedoucí Kanceláře prezidenta republiky **Jiří Weigl** argumentuje, že fungování justice je věcí veřejnou. Tajemník prezidenta **Ladislav Jankl** se ptá, komu má sloužit nezávislost. Ředitel legislativního odboru KPR **Jan Bárta** vysvětluje důvody, proč jsou rozhodnutí Ústavního soudu nepřijatelná. Ekonom a právník **Dušan Tříška** hledá původ neefektivnosti a arogance soudnictví. Advokát **Tomáš Jindra** tvrdí, že soudní moc v ČR je na cestě k absolutismu. Advokát **Karel Muzikář** prohlašuje, že Ústavní soud překročil své pravomoci. Vedoucí katedry ústavního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy **Václav Pavlíček** se zamýšlí nad jmenovacími a odvolacími pravomocemi prezidenta republiky. Poslanec Parlamentu ČR **Stanislav Křeček** varuje, že soudcovský stát je přede dveřmi. Advokát **Karel Brückler** hodnotí rozhodnutí Ústavního soudu jako nejvýznamnější změnu v justici po roce 1989. Novinář **Bohumil**

Pečinka vyjadřuje laické pochybnosti nad nejvyšší soudkyní. Poradce prezidenta republiky **Michal Petřík** kritizuje, že soudní funkcionáři jsou prakticky neodvolatelní. Konzultant legislativního odboru Kanceláře prezidenta republiky **Ludvík Matoušek** si všímá, že se centrum moci přesouvá z Prahy do Brna. **Marek Loužek** z Centra pro ekonomiku a politiku se ptá, zda Česku hrozí soudní diktatura. **Renata Klečková** z katedry mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity na základě rozboru ústavní argumentuje ve prospěch pravomoci prezidenta republiky odvolat předsedkyni Nejvyššího soudu. Aktivista občanského spolku Šalamoun **Zdeněk Jemelík** označuje návrat „vzpoury“ soudkyně jako Pyrrhovo vítězství. Student VŠE **Jan Petrůj** vysvětluje, proč nejde o osobní spor Klaus vs. Brožová. Jeho kolega **Jan Skopec** připojuje úvahu, co způsobil Ústavní soud.

V závěrečné **části C)** (str. 143-183) je otištěno několik příloh, zejména úplné texty uvedených nálezů a odlišné stanovisko soudce **Pavla Rychetského** k nálezu ze dne 11. 7. 2006, dále dopis ministra spravedlnosti **Pavla Němce** prezidentu republiky ze dne 25. 1. 2006 k situaci na Ústavním soudu (jde o chybné označení, ve skutečnosti jde o dopis, popisující situaci na *Nejvyšším soudu*, v němž jsou vytýkány různé nedostatky v práci předsedkyně Nejvyššího soudu a je učiněn návrh, aby prezident republiky zvážil využití svých ústavních kompetencí v zájmu řádného fungování soudnictví v České republice). Dále je zde otištěno formální rozhodnutí prezidenta republiky o odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu i jeho dosud nepublikovaný dopis JUDr. Brožové ze 7. února 2006.

Sborník je pro čtenáře příležitostí k tomu, aby se seznámili podrobně s oběma nálezy Ústavního soudu a s názory těch autorů, kteří k nim vyslovili své kritické stanovisko v denním či odborném tisku nebo přímo jako součást příspěvků pro sborník.

✿ RED.

Křeček, Stanislav:

Změny v bytovém právu k 1. 1. 2007 podle novel občanského zákoníku zákony č. 107/2006 Sb. a č. 115/2006 Sb.

Linde Praha, a. s., 2006,
192 stran, 298 Kč.

Tato praktická příručka seznamuje čtenáře se všemi zásadními změnami, které do nájemního bytového práva přinesl zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a změně občanského zákoníku a zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství.

Pokud jde o výpočet a stanovení nájemného zákon umožňuje pronajímateli jednostranně zvyšovat nájemné od 1. 1. 2007 za zákonem stanovených podmínek a ponechává Ministerstvu pro místní rozvoj významné kompetence při stanovení základních parametrů nezbytných pro výpočet nájemného v jednotlivých letech.

Novela občanského zákoníku přináší zásadní změny, pokud jde o sjednávání podmínek nájemní smlouvy, právo pronajímatele požadovat, aby při uzavírání nové nájemní smlouvy nájemce složil prostředky k zajištění svých budoucích závazků, ukládá povinnost nájemci hlásit pronajímateli změny v počtu osob bydlících

v bytě a některé další změny. Zásadně se pak mění zákonné podmínky výpovědi z nájmu bytu. Výpovědní důvody dosud uvedené v jediném zákonném ustanovení jsou nyní rozděleny tak, že u některých výpovědních důvodů (tam, kde výpovědním důvodem je chování nájemce) je nyní umožněno pronajímateli dát nájemci výpověď z nájmu bytu i bez současného obligatorního přivolení soudu, ovšem s tím, že nájemce se může proti takové výpovědi bránit žalobou u soudu ve stanovené lhůtě. U dalších výpovědních důvodů je přivolení soudu i nadále nezbytné. Ke změnám dochází i v okruhu osob, na které přechází nájem po smrti nájemce nebo po jeho opuštění společné domácnosti.

Přehledně sestavená a srozumitelně sepsaná publikace je určena nejen pronajímatelům a nájemníkům, ale jako instruktivní pramen poslouží též právním praktikům, zejména advokátům.

❖ RED.

Šišková, Naděžda:

Základy ruského práva a ruské právníké terminologie

Linde Praha a. s., 2006,
244 stran, 348 Kč.

Vzhledem k velkému zájmu vychází již druhé rozšířené a aktualizované vydání publikace s názvem *Základy ruského práva a ruské právníké terminologie* autorky doc. JUDr. Naděždy Šiškové, Ph.D. Kniha je učební pomůckou určenou zejména vysokoškolským studentům právnických fakult, avšak svým obsahem a zpracováním tématu značně přesahuje vymezený okruh čtenářů. Může sloužit jako cenný zdroj informací pro praktikující právníky, soudce, státní zástupce a členy dalších právnických profesí, jestliže se chtějí seznámit se systémem ruského práva a se základní odbornou slovní zásobou jednotlivých právních odvětví.

Učebnici mohou jako faktografickou a lexikální příručku využít též studenti ekonomických škol, posluchači filologie se zaměřením na aplikovanou ruštinu, překladatelé, tlumočníci či novináři, zabývající se právní problematikou, a všichni zájemci z řad veřejnosti, kteří mají alespoň středně pokročilou úroveň znalostí obecné ruštiny a chtějí se seznámit s právníkou ruštinou.

Studium cizího práva v jeho originální podobě je tradičně spojeno nejen s určitými terminologickými problémy, ale i s obtížnostmi ve vyhledávání patřičných pramenů. V České republice je stále velký nedostatek kvalitních textových učebnic pro výuku odborného právníkého jazyka, což platí téměř pro všechny světové jazyky, ruštinu nevyjímajíc. Z tohoto pohledu je učebnice unikátní textovou publikací, protože nabízí ucelený přehled aktuálního stavu platného ruského práva a zároveň poskytuje velmi rozsáhlý úvod do právníké ruštiny, který slouží jako solidní základ také pro samostatné studium ruského odborného právního jazyka.

Jednotlivé kapitoly jsou zpracovány převážně v ruštině s použitím aktuálních domácích i zahraničních pramenů. Učebnice je rozdělena do kapitol ve formě lekcí. Každá lekce je koncipována víceméně jako autonomní jednotka, vzájemně jsou lekce propojeny prostřednictvím slovní zásoby. Každá kapitola může být předmětem samostatného

studia, není proto nezbytně nutné zachovávat posloupnost výkladu, a to i vzhledem k tomu, že každá kapitola je opatřena slovníčkem a cvičnou částí. Cvičná část je koncipována tak, aby sloužila jako určité vodítko pro snadnější orientaci v labyrintu ruských právních norem. Při přípravě učebnice autorka vycházela z platné ruské právní úpravy a snažila se maximálně zachovat jazyk zákona. Zařazení konkrétních pojmů ruského práva je uskutečněno v souladu s ustáleným konceptem ruské jurisdikce, tedy tak, jak je pojímá ruská právní věda. To znamená, že přístup k řešení konkrétních právních otázek na ruské a české straně se nemusí vždy shodovat. To se projevuje například u otázek vztahu práva mezinárodního a vnitrostátního a promítá se to do oblasti překladu právních dokumentů, zejména při hledání ekvivalentů pro doslovný překlad. Zde

velmi často dochází k situaci, kdy v právních systémech výchozího a cílového jazyka neexistují odpovídající právní instituty a hledání ekvivalentů pro překlad se pak stává tvrdým oříškem k rozlousknutí. Návody k řešení může překladatel najít v recenzované publikaci ve slovníku, který byl připraven cestou vyhledávání ekvivalentů v českém právu, včetně analýzy obsahu konkrétních právních institutů. Proto znění překladů ruských pojmů není doslovné, ale podle názvů analogů v českém právu. V ojedinělých případech, kdy se pojmy u těchto různých vnitrostátních právních systémů neshodují, respektive korespondují pouze částečně, byl zvolen termín, který se nejvíce blížil svým obsahem.

Publikace se zaměřuje zejména na charakteristiku ruského právního systému a důležitých právních institutů. Obsáhleji jsou zpracová-

na odvětví práva občanského, obchodního a trestního. V souvislosti s rozšiřováním Evropské unie je publikace oproti prvnímu vydání rozšířena o přehled základních institutů a institucí EU, což je obor, ve kterém nová ruská odborná terminologie teprve vzniká a dynamicky se vyvíjí. Publikace obsahuje vzory smluv a zakladatelských listin a může tedy napomáhat v přípravě různých právních dokumentů v praxi a sloužit jako velmi užitečný zdroj informací pro soudní tlumočníky. Publikace poskytuje zasvěcený a originální pohled do dané problematiky. Uplatnění najde nejen na vysokých školách, kde bude velmi vítanou učební pomůckou při výuce práva i odborného cizího jazyka, ale i při překládání odborných právních textů a jednoznačně také v právní praxi.

❖ PhDr. RENATA VYSTRČILOVÁ, Ph.D.

Los bienes inmuebles

Artículo 334

Son bienes inmuebles:

1. Las tierras, edificios, caminos y construcciones de todo género adheridas al suelo.
2. Los árboles y plantas y los frutos pendientes, mientras estuvieren unidos a la tierra o formaren parte integrante de un inmueble.
3. Todo lo que esté unido a un inmueble de una manera fija, de suerte que no pueda separarse de él sin quebrantamiento de la materia o deterioro del objeto.
4. Las estatuas, relieves, pinturas u otros objetos de uso u ornamentación, colocados en edificios o heredades por el dueño del inmueble en tal forma que revele el propósito de unirlos de un modo permanente al fundo.
5. Las máquinas, vasos, instrumentos o utensilios destinados por el propietario de la finca a la industria o explotación que se realice en un edificio o heredad, y que directamente concurren a satisfacer las necesidades de la explotación misma.
6. Los viveros de animales, palomares, colmenas, estanques de peces o criaderos análogos, cuando el propietario los haya colocado o los conserve con el propósito de mantenerlos unidos a la finca, y formando parte de ella de un modo permanente.
7. Los abonos destinados al cultivo de una heredad, que estén en las tierras donde hayan de utilizarse.
8. Las minas, canteras y escoriales, mientras su materia permanece unida al yacimiento y las aguas vivas o estancadas.
9. Los diques y construcciones que, aun cuando sean flotantes, estén destinados por su objeto y condiciones a permanecer en un punto fijo de un río, lago o costa.
10. Las concesiones administrativas de obras públicas y las servidumbres y demás derechos reales sobre bienes inmuebles.

Nerozumíte? Ale my ano!

**■ Právní služby ve španělštině.
■ Zastoupení ve Španělsku a Latinské Americe.**

Moreno Vlk & Asociados

Sokolovská 22, 186 00 Praha 8, tel.: 224 818 736-7, paha@moreno-vlk.eu

www.moreno-vlk.eu

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka 56

Z české advokacie

**Informace o jednání 14. schůze
představenstva ČAK, konané
8. - 9. 1. 2007 v Praze 57**

Z kárné praxe.....58

**JUDr. Zdeněk Pikart - 50 let
v advokacii 59**

Stavovská legislativa (slovo do diskuse) 60

O stavovské legislativě podruhé 61

**Legislativní pravidla tvorby
stavovských předpisů ČAK.....63**

Z Evropy .....64 - 67

Mravy a nemravy aneb právníci a mravníci

Jakmile se někde objeví průšvih, je třeba se obrátit na naše právníky. Ti pak průšvih studují tak dlouho, dokud se na něj trochu nezapomene, a posléze potvrdí, že průšvih je v souladu se zákonem, kdežto soulad s mravností že jim nepřísluší hodnotit. Ještě jsem neslyšel, že by průšvihář věc v této situaci předal svým mravníkům a ti že mu dali, alespoň obrazně, pár přes zadek. Tak to u nás chodí od prezidenta republiky, přes premiéry, ministry, senátory a poslance až po zhýralého hajného, který činí v lese u Koloděj necudné návrhy poslankyním. Řídíme se totiž zásadou, každý sám sobě mravníkem, což funguje ovšem jen tehdy, není-li porušena funkce svědomí. A když je mají čisté fízlové a estébáci a ještě se naparují, tak za co by se měl stydět chudák hajnej nebo premiér.

Ale my dnes chceme upřesnit své minulé zjištění, že právo a morálka jsou dvě množiny, které se vzájemně protínají. Každá z obou soustav tak obsahuje i normy, které druhá soustava neobsahuje, protože ji jako předmět úpravy nezajímají. Z hlediska morálky je např. zcela lhostejné, jezdí-li se vpravo nebo vlevo; právo však tento pořádkový problém vyřešit musí. Morálka naopak třeba káže „nebudeš lhát“, ale právo to všeobecně převzít nemůže. Jenomže ony nepřekrývající se výseče morálky a práva obsahují i normy, které na stejnou otázku odpovídají opačně. Právo třeba velí „nepřítele (trídniho, rasového, vojenského) zabiješ“, morálka žádá „lidskou bytost nezabiješ“.

Střety mohou být i méně dramatické. Sprosták nemůže být ministrem – sprosták může být ministrem. Advokát nesmí být fízl – advokát smí být fízl. Honorář musí být přiměřený – smluvený honorář nemusí být přiměřený. A podobně.

Co teď? Morálka velí hot, a právo čehý. Kůň neví kudy kam. Právníci tvrdí, že nejsou mravníci, neboť jsou zastydlí pozitivisté, a mravníci tak nejsou vůbec. Na mravníka se nikdo nehrne. Novináři by nakonec funkci mravníků třeba i vzali, ale brání jim v tom náklad listu a vůbec sledovanost v obou smyslech slova, odhlédneme-li už od rozličných politických požadavků.

Musíme si tedy zase nějak pomoci sami bez právníků i mravníků.

Porozhlédneme-li se trochu okolo, zjistíme, že mravy jsou zpuštělé. Mravy nejsou totiž, co morálka. „Mra-

vy“ je momentální stav dodržování pravidel morálky, která se až tak rychle nemění a pořád říká buď zdvořilý a laskavý, nelži, cti matku, nepomlouvej, nič věci, buď zdrženlivý, velkorysý, odpouštěj; a to bez ohledu na to, zda pokyn dodržuje každý nebo každý desátý. Jenom mravy jsou v jednom případě dobré a za určitou hranicí pak zpuštělé.

Posun mravů od dobrých ke zpuštělým a zpět by bylo možno vynést do časového grafu a křivku srovnat s křivkami jiných proměnných, což by asi vedlo ke zjištění vzájemných závislostí. Bylo by to možné dělat i selektivně podle společenských skupin (např. politici). Zajímavá závislost je mezi mravy (stav dodržování morálky) a zákonností (stav dodržování práva). Žádný graf sice k dispozici nemám, ale zdá se mi, že morálka je viceméně konstantní, a mravy jsou hodně kolísavé; kdežto právo je dosti kolísavé a zákonnost více konstantní než mravy. Paradoxní pořadí stability tedy je morálka, zákonnost, právo a mravy.

Souvisí to s uskutečňováním společenských změn. Nejdřív vždycky zpuštěnou mravy (u nás např. po r. 1940); pak se tato zpuštělost stane „vůlí lidu, povýšenou na zákon“ (padesátá léta); na zpuštělé úrovni chvíli v souladu fungují mravy, právo i zákonnost; pak morálka začíná působit, mravy se zlepšují, se zákonností (terorem) jsou problémy (šedesátá léta); zjevně mravy posléze civilizují právo. Cyklus se opakuje ve změněné situaci znovu od sedmdesátých a pak zase od devadesátých let. Žádný z těchto cyklů nebyl ukončen a začínalo se vždy znovu od zpuštělých mravů. My jsme teď zase ve stadiu, kdy na více či méně zpuštělé úrovni fungují mravy, právo i zákonnost.

Tento cyklus proběhl i ve Velké francouzské revoluci. Ještě deset let po dobytí Bastilly vydal Konvent zákony o deportacích novinářů a kněží nebo zákon o progresivních nucených půjčkách vládě. Nikoho to už ne bavilo, neboť nevěděl, kdy dojde i na něho; revoluční teror to nevzkřísilo; všeobecná ochablost zasáhla i policii a státní správu; zákony šířily strach, ale na jejich vynucení zpuštělé mravy už sílu neměly. Francie musela ještě absolvovat období diktatury a válečných dobrodružství, než se cyklus uzavřel.

Zpuštělé mravy už i u nás své síly vyčerpaly. Střezme se dalších drakónských zákonů (vysoké tresty, pokuty, odvody, daně, majetková omezení, blesková rozhodnutí a jejich výkon, šikanování, výhody pro skupiny, exempce, imunity, donašečství). V prostředí všeobecné ochablosti (blbá nálada?) není už chátř, která by je vynutila. Střezme se autokracie a diktatury; ta bude chtít zpuštělé mravy co nejdéle udržet a čímkoliv povzbudit; to bude vydávat za liberalismus. V konfliktech mezi morálkou a právem stůjme na straně morálky; pomůžeme tím právu. V klidu vyčkejme návratu dobrých mravů. Je už brzy pravděpodobný. Cyklus se uzavírá.

Leden 2007

✦ KAREL ČERMÁK

Informace o jednání 14. schůze představenstva ČAK, konané 8. - 9. 1. 2007 v Praze

Jednání dne 8. 1. 2007

Pozastavení výkonu advokacie

První den první schůze představenstva v roce 2007 začal projednáváním *pozastavení výkonu advokacie dle § 9 odst. 2 písm. a) ZA*.

Kontrola úkolů

Dále byla na pořadu kontrola úkolů z 13. schůze představenstva ČAK. Tajemník dr. Krym informoval o *problematice nostrifikací*. Konstatoval, že ve věci je třeba provést ještě řadu šetřících úkonů, zejména k faktickému statutu tzv. MVŠPP, s. r. o. v Praze, neboť se zdá, že tato společnost s ručením omezeným žádnou vysokou školou ani jinou školou není, a není ani uvedena na seznamu vysokých škol, ať veřejných či soukromých, vedeném ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

K *problematice dopadu zák. č. 101/2000 Sb. na advokátní praxi* sděleno, že byl legislativním odborem ČAK vypracován podkladový materiál pro jednání předsedy ČAK s dr. Igorem Němcem; teprve na základě tohoto materiálu bylo koncipováno příslušné zadání pro zpracování odborného posudku třetí nezávislou osobou (mimo advokacii).

JUDr. Sedlatý z pozice funkce předsedy KK sdělil *stanovisko k rozpočtu ČAK*, schválenému dne 12. 12. 2006 – veškeré podmínky k přijetí rozpočtu byly splněny.

Legislativní činnost

JUDr. Patera úvodem přednesl *zprávu o činnosti legislativního odboru v uplynulém období*.

Dr. Kovářová a dr. Patera poté předložili do 1. čtení *návrh usnesení představenstva ČAK, kterým se mění usnesení č. 1/1998 Věstníku, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění usnesení č. 3/2003*.

Po rozsáhlé diskusi vyplynuly z prvního čtení předkládaného návrhu připomínky, které budiž zváženy a k 2. čtení zapracovány legislativním odborem v součinnosti s odborem výchovy a vzdělávání do návrhu usnesení.

Jednání dne 9. 1. 2007

Priority představenstva pro rok 2007

Po obsáhlé diskusi představenstvo na návrh předsedy ČAK a po zapracovaných modifikacích schválilo usnesením tyto priority činnosti Komory v roce 2007:

1) *Stabilizace činnosti Komory po reorganizaci* (včetně dokončení vnitřního informačního systému, rekon-

strukce knihovny v Praze a zavedení jednotné evidence dokumentů Komory).

2) *Příprava nového systému vzdělávání koncipientů* dle schválené reformní koncepce, jeho případné zavedení po přijetí novely příslušného stavovského předpisu; dokončení technického vybavení školících středisek v Praze a Brně.

3) *Příprava advokacie na elektronizaci justice* a zpracování projektu identifikace advokátů prostřednictvím čipových karet.

4) *Dořešení problematiky advokátních talárů* na základě plošné diskuse v advokátním stavu (diskuse cca do září 2007).

5) *Zahájení prací na komentovaném zákonu o advokacii* (plán prací, pracovní kolektiv apod.) a zajištění novelizace komentáře k etickému kodexu.

6) *Účast ČAK v legislativních procesech* při zaměření na vnější legislativu, zejména na rekodifikační proces soukromého práva a justiční reformu.

7) *Aktualizace zásad mezinárodní politiky ČAK* (v souvislosti se vstupem do EU) a kontinuální realizace přijaté koncepce na úseku mediální politiky ČAK.

8) *Projekt zpracování dějin advokacie na území ČR*.

9) *Rozvoj spolupráce se subjekty zajišťujícími servisní služby pro advokáty* (bankovní služby, informační a školící služby apod.).

Informace odboru mezinárodních vztahů

JUDr. Vychopeň přednesl *zprávu o činnosti mezinárodního odboru v uplynulém období* a o zasedání sekce ČAK pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy. Závěrem jednání této sekce je rozhodnutí o nutnosti aktualizovat pravidla zahraniční politiky ČAK.

Dále informoval o *žádosti AIJA o převzetí záštity ČAK nad seminářem pořádaným touto organizací ve dnech 27. až 28. 4. 2007* s tím, že náklady této akce si jmenovaná organizace hradí ze svých zdrojů a tato akce nemá rozpočtový význam; členové představenstva jednomyslně s převzetím záštity vyjádřili souhlas.

Nakonec dr. Vychopeň informoval o *výročním zasedání Evropské soudní sítě*, kterého se za ČAK účastnila dne 11. 12. 2006 v Lisabonu Mgr. Eisenbruková.

Projekt čipových karet pro advokáty

JUDr. Smejkal informoval o poznatcích, které se mu podařilo získat při zjišťování postupu prací MSp na přípravě tzv. *elektronizace justice*. Podle názoru dr. Smejkal je nejvyšší čas, aby se česká advokacie aktivně zapojila do prací na tomto úseku, aby bylo počítáno s tím, že advokáti chtějí mít zajištěn náležitý přístup tak, aby se mohli stát aktivními členy tohoto systému. V souvis-

losti s přípravou nových elektronických identifikačních karet by bylo vhodné spojit tvorbu těchto karet s prací na elektronizaci justice.

Po diskusi se představenstvo shodlo na tom, že elektronizace justice je do budoucna neodvratný proces. Většinový názor je pro zavedení čipových karet v autonomní a minimální variantě. Předseda na závěr požádal dr. Všecku, aby při realizaci dané priority (příprava advokacie na elektronizaci justice) rozšířil tým o dr. Smejkalu a dr. Vychopeně, který se touto tematikou bude zabývat a zároveň s ohledem na svůj přístup k aktuálním informacím bude monitorovat vývoj na MSp ČR.

Běžné věci

JUDr. Střížová navrhla *přidělení odvolacích kárných spisů kárným senátům* představenstva. Dr. L. Snášelová

podala představenstvu *informaci o průběhu advokátních a uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti v roce 2006* – představenstvo tuto zprávu vzalo na vědomí. Dr. Mrázek předložil tajemníkovi *zprávu o činnosti regionů*, která bude projednána na příštím jednání představenstva.

Paní Eva Ševčíková informovala o termínu a organizaci *společného zasedání ČAK a SAK - 12. až 13. 4. 2007, hotel Permon, Podbánské, Slovenská republika*.

Po vyčerpání jednotlivých bodů programu dr. Jiroušek poděkoval za klidný a důstojný průběh jednání a 14. schůzi představenstva ukončil s tím, že příští jednání proběhne 12. - 13. února 2007.

✦ JUDr. KVĚTA SLAVÍKOVÁ

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže

I. ač řádně vyrozuměn o termínu hlavního líčení a soudem upozorněn, že jeho omluva nebyla uznána, hlavní líčení zmaří tím, že se k němu nedostaví, a nezajistí obhajobu ani substitučně;

II. nesplní řádně a včas povinnost, ke které se zavázal v dohodě o správě finančních prostředků.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 17. 3. 2006, sp. zn. K 12/06

Kárně obviněný Mgr. Z. H. byl uznán vinným, že

1. ač byl jako obhájce obž. mladistvého K. Č. v jeho trestní věci vedené u OS Plzeň-město pod č. j. 33 T 70/2002 dne 24. 2. 2003 řádně vyrozuměn o termínu hlavního líčení nařízeného u tohoto soudu na den 25. 3. 2003 od 8.15 hod., dne 24. 3. 2003 ve 14.50 hod. telefonicky oznámil samosoudkyni JUDr. I. R., že se nemůže k tomuto hlavnímu líčení pro jiné služební povinnosti dostavit, a přestože byl samosoudkyní upozorněn, že je jeho povinností příkazu soudu vyhovět a k hlavnímu líčení se dostavit, popř. zajistit substituci, k hlavnímu líčení se nedostavil ani substituci nezajistil, čímž hlavní líčení zmařil,

2. ač se v dohodě o správě finančních prostředků, kterou uzavřel dne 29. 4. 2004 s paní H. a paní J. jako složiteli a panem M. jako oprávněným, zavázal, že poté, co mu makléř společnosti R. s. r. o. předloží požadované listiny, vyplatí oprávněnému částku 580 000 Kč, kterou v přesně nezjištěný den převzal do úschovy poté, co mu dne 5. 8. 2004 makléř společnosti R. s. r. o. pan L. B. požadované listiny předložil, svoji povinnost nesplnil, a to ani na jeho opakovanou výzvu ze dne 23. 8. 2004, a část-

ku 580 000 Kč vyplatil oprávněnému až ve druhém týdnu měsíce října 2004, a to až poté, co byl ke splnění povinnosti vyzván dopisem právního zástupce společnosti R. s. r. o. ze dne 13. 9. 2004,

3. ač se v dohodě o správě finančních prostředků, kterou uzavřel dne 7. 5. 2004 s manželou Š. jako složiteli a panem R. jako oprávněným, zavázal, že poté, co mu makléř společnosti R. s. r. o. předloží požadované listiny, vyplatí oprávněnému částku 829 738 Kč, kterou v přesně nezjištěný den převzal do úschovy, poté, co mu dne 23. 8. 2004 makléř společnosti R. s. r. o. pan R. F. požadované listiny předložil, svoji povinnost nesplnil a částku 829 738 Kč vyplatil oprávněnému až koncem září 2004, a to až poté, co byl ke splnění povinnosti vyzván dopisem právního zástupce společnosti R. s. r. o. ze dne 13. 9. 2004,

tedy

ad 1) nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta, při výkonu advokacie nejednal svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné, při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, ve věcech, v nichž byl soudem ustanoven, postupovat se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů a vůči soudům zachovávat náležitou úctu a zdvořilost,

ad 2) a ad 3) nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny, při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě, při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti

a vážnosti advokátního stavu a plnit převzaté závazky,
čímž

ad 1) porušil § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 6 odst. 2 a čl. 17 odst. 1 Pravidel profesionální etiky,

ad 2) a ad 3) porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 Pravidel profesionální etiky.

Za to mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, bylo uloženo kárné opatření **pokuta ve výši 30 000 Kč.**

Zároveň byla kárně obviněnému uložena povinnost zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč.

Z odůvodnění:

Dne 2. 2. 2005 a 25. 4. 2005 byly předsedou kontrolní rady České advokátní komory podány kárné žaloby na Mgr. Z. H. (dále jen „kárně obviněný“) pro skutky popsané ve výrokové části tohoto rozhodnutí, ke kterým se kárně obviněný přes výzvu písemně nevyjádřil.

Při jednání kárného senátu konaném dne 7. 10. 2005 bylo rozhodnuto o spojení obou kárných žalob vedených pod sp. zn. K 12/05 a K 38/05 ke společnému projednání s tím, že věci budou nadále vedeny pod sp. zn. K 12/05.

Kárný senát provedl důkaz výsledkem kárně obviněného a dále následujícími listinami:

- usnesení Okresního soudu Plzeň-město z 25. 3. 2003, sp. zn. 33 T 70/2002 a vyjádření kárně obviněného ke stížnosti z 20. 10. 2004 (ze spisu K 12/05);
- stížnost na advokáta z 3. 11. 2004, smlouva o poskytování právní pomoci z 1. 4. 2004, dohoda o zániku smlouvy o poskytování právní pomoci z 25. 5. 2004, výzva k zaplacení deponovaných prostředků z 13. 9.

2004, vyjádření kárně obviněného ke stížnosti doručené ČAK dne 7. 1. 2005, dohoda o správě finančních prostředků z 7. 5. 2004 (ze spisu K 38/05).

K návrhu kárného žalobce se kárný senát rozhodl provést důkaz výsledkem svědků, kteří se však opakovaně k jednání kárného senátu nedostavili, a proto bylo rozhodnuto o upuštění od provedení těchto důkazů.

Z výpisu z matriky týkající se kárně obviněného bylo zjištěno, že se jedná o samostatně působícího advokáta, který vykonává advokacii od 29. 3. 2001, a který byl v roce 2004 postížen kárným opatřením pokuty ve výši 10 000 Kč pro skutky obdobné povahy jako v tomto řízení.

Na základě shora uvedených důkazů vzal kárný senát v plném rozsahu za prokázána skutková tvrzení, která jsou obsahem podaných kárných žalob, a současně dospěl k jednoznačnému závěru, že byly prokázány všechny rozhodné skutečnosti pro vyslovení odsuzujícího rozhodnutí ve smyslu § 24 kárného řádu.

V řízení tedy bylo zjištěno a prokázáno, že kárně obviněný jednáním popsaným ve výrokové části tohoto rozhodnutí závažným a opětovným zaviněným porušením svých povinností uložených advokátům ve smyslu v této věci aplikovaných ustanovení zákona o advokacii ve spojení s příslušnými ustanoveními Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže advokátů ČR naplnil zákonné znaky jednotlivých kárných provinění.

Po zhodnocení všech rozhodných skutečností uvedených v ustanovení § 24 odst. 2 kárného řádu dospěl kárný senát k závěru, že je na místě uložit přísné kárné opatření ve formě pokuty, zejména s ohledem na zjištění, že se kárně obviněný v relativně nedávné době dopustil obdobných kárných provinění, a přesto se nevyvaroval ve své advokátní praxi dalších pochybení, což samo o sobě zvyšuje míru jeho zavinění.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí odboru pro věci kárné ČAK.

JUDr. Zdeněk Pikart – 50 let v advokacii

Dne 3. 1. 2007 přijal místopředseda ČAK, pověřený dohledem nad činností pobočky v Brně, JUDr. Petr Poledník, v sídle pobočky JUDr. Zdeňka Pikarta, advokáta v Brně, který ke dni 31. 12. 2006 ukončil advokátní praxi po neuvěřitelných padesáti letech. Do advokacie JUDr. Zdeněk Pikart nastoupil v roce 1956 a praxi vykonával nepřetržitě až do prosince loňského roku. Vždy se těšil velké vážnosti kolegů, klientů, široké právnické veřejnosti pro svoji vysokou odbornost a profesionální přístup k výkonu povolání. Pro řadu kolegů byl a je nedostižným vzorem. V oblasti trestních obhajob byl svého času jedním z nejvyhledávanějších advokátů minimálně v oblasti jižní Moravy. Na odpoledním setkání v sídle pobočky se sešli advokáti a zaměstnanci převážně z bývalé Advokátní poradny č. 1 a vzpomínali na společné působení v této poradně. Všichni popřáli JUDr. Zdeňku Pikartovi ještě mnoho sil a optimismu do dalších let, kdy bude užívat zasloužený důchod již jako emeritní advokát.

✦ JUDr. PETR POLEDNÍK, místopředseda představenstva ČAK a advokát v Brně

Stavovská legislativa (slovo do diskuse)

JUDr. VÁCLAV VLK

Právnick má vedle životní nutnosti dýchat, pít a jíst též nepříjemnou povinnost konzumovat právní předpisy. Na regulaci jejich výběru co do kvality i kvantity má pramalý vliv. Buřt mu buď chutná, nebo ne a sám si ho třeba dá, jen když už není jeho oblíbený rohlík. Jenže to neplatí o právních předpisech. Uprostřed množiny zaplavující advokáty je navíc jedna speciální. Tou jsou stavovské předpisy. Charakterizujme je třeba jako pravidla společenského chování. Buřt na stříbrném talíři jedený přiborem je jistě alespoň dekorum zachovávající přístup. Jako advokáti se také musíme ptát, jaká jsou pravidla stolování – jak vypadají stavovské předpisy? **Troufám si tvrdit, že dnes nejen řada advokátů neví, co všechno smí a nesmí, ale i to, jak legislativa advokacie vzniká. O skutečné diskusi nad jejich obsahem a ideovým základem si můžeme nechat jen zdát.**

Předpisy advokacie můžeme dělit v zásadě do dvou skupin. Předpisy přijímané advokáty samými, tedy sněmem, a ty, které přijímá představenstvo. Druhý úhel pohledu je rozdělení předpisů na kategorii pracovního řádu (typicky předpisy pro chování a správu Komory), předpisy technického charakteru určující třeba rozměr advokátní kartičky a data splatnosti a výše pojištění, a třetí druh – etické předpisy, regulující například advokáta při používání jeho jména. Toto všechno jsou ona pravidla stolování. Jaký je však vztah advokátů k jejich tvorbě? Bez podstatné diskuse jsou přijímány předpisy, které nám říkají, jak se budeme jmenovat, co ještě je advokátní tajemství, jak ho střeží Komora či nestřeží, jak bude postupovat Komora při domovní prohlídce, jak ustanoví zástupce Komory či jak se chovat při práskacím chování bank (zákon o praní špinavých peněz). **Dle mého názoru je zásadně špatné přijímat tyto předpisy bez ideového záměru, bez široké podpory advokátní obce (a často v časové nouzi).** Nesdílím názor, že je třeba reagovat na každou legislativní zrůdnost či zákon novým předpisem ihned. Pokud mám velký problém s „práskací“ povinností a tvoříme v této situaci, ve snaze chránit naše pozice, např. ochranné pásmo, ve formě speciálních funkcí kontrolní rady. Ptám se, proč nejdeme třeba do střetu se státem?

Je pravda, že všechny předpisy byly uveřejněny na webu, probírány na sněmu a vyžadováno stanovisko dvou rozhodujících orgánů Komory, a to kontrolní rady a kárné komise, bylo vyžádáno stanovisko výborů a sekcí. Nedomnívám se však, že byl nalezen širší konsensus v advokátské obci, nebo že by proběhla zásadnější diskuse na toto téma. Jsem *insider* a dobře vím, jakým způsobem orgány Komory pracují a že nepostupují rozhodně samoučelně a představenstvo se snaží přistupovat k věcem s největší mírou odpovědnosti a ze svého úhlu pohledu

se snaží rozvinout diskusi. Ta však tragicky selhává. Faktorem přehlíženým je dle mého názoru sdělnost informací a příklon k technickému pojetí novel a k legislativní diskusi jako k otázce vedené maximálně v rovině zda použijeme „a“ či „nebo“. V této souvislosti nelze přehlédnout, že většina advokátů jsou právní praktici, nikoliv právní legislativci, kteří by byli zákony schopni navrhovat v jejich paragrafovém znění, ale jsou schopni dobře vyjádřit své myšlenky, co chtějí a co nechtějí. **Chce-li Komora regulovat, stanovit pravidla, práva, nebo povinnosti, musí říci co nejsrozumitelněji svým členům co chce, co navrhuje a co svým návrhem sděluje.** Pokud se nezmění tento způsob komunikace, nezmění se vůbec nic a dostaneme se do situace, kdy budou přijímány předpisy, které, byť správné, nemají vůbec žádnou oporu v názorech či zájmech členstva. Zde ani sněm, ani regionální oslovení nestačí. Advokáti na ně stejně nereagují, respektive reagují způsobem typicky českým, tedy mlčením a nadáváním v koutě. Jsem tedy pro to, aby při každé změně, při každém novém stavovském předpisu, poslala Komora všem advokátům rozumným způsobem (třeba e-mailem) ideový návrh a oslovila advokáty s žádostí o jejich stanovisko a jejich názory k věci. Jsem pro to, aby při každé změně etických předpisů Komora doslova křičela svůj názor – pozor, něco se děje, něco je třeba dělat, něco musíme přijmout a důsledně advokáty oslovila. Současný stav totiž vede k diskusi bez odezvy, k přestřelkám typu – advokát „odporný otrava“ – proti nedocenenému funkcionáři. Pokud nebudeme mít v tomto směru kvalitní komunikaci, může se nám to velmi vymstít.

Samozřejmě to neznamená, že by právo přijímat a tvořit stavovské předpisy měl mít každý. Je zde logický systém zastupitelské demokracie tvořený volbami na sněmu a také to rozhodně neznamená, že by neměly být (předpisy) přijímány orgány, které jsou k tomu povolány a mají za takové přijímání odpovědnost. Můžeme si však podle mého názoru dovolit luxus demokratické diskuse nad právními předpisy, zvláště když jsme všichni právníci.

Drahé kolegyně a kolegové, pokud jste dočetli až sem, prosím přečtěte si, co vlastně platí ve stavovských předpisech a co všechno aktuálně na webových stránkách ČAK běží, a řekněte, pošlete, napište e-mail, co chcete, proč to chcete. Tak mně třeba vadí, že každý předpis nemá předem zveřejněnou důvodovou zprávu. Jsem pak nucen trpně souhlasit s tím, co bylo přijato a kritizovat věc ex post, což je sice kouzelně jednoduché, ovšem nikoliv smysluplné. **Vážení kolegové, milý členové představenstva, rád si přečtu i váš názor.**

❖ Autor je předsedou výboru pro vnější vztahy ČAK.

O stavovské legislativě podruhé (k článku JUDr. Václava Vlka)

JUDr. MICHAL RAČOK

Článek JUDr. Václava Vlka se snaží s určitým nadhledem kriticky zhodnotit dosavadní vývoj legislativy, zajišťované formou stavovských předpisů České advokátní komory. Domnívám se, že na některé závěry, které dr. Vlk ve svém článku uvádí, je potřeba bezprostředně reagovat, a to i v zájmu další diskuse, která, jak věřím, bude k této problematice dále následovat.

Pokud jde o stavovské předpisy a způsob jejich přijímání, je třeba vyjít ze skutečnosti, že **Česká advokátní komora je zákonem o advokacii pověřena výkonem veřejné správy na úseku advokacie; z toho jí vyplývá povinnost regulovat stavovskými předpisy určité vztahy uvnitř advokacie.**

Okruh těchto vztahů je dán zákonem o advokacii, popřípadě dalšími zákony a jinými právními předpisy – **Komora tudíž nemůže stavovskými předpisy upravovat libovolnou oblast výkonu advokacie, ale pouze tu, která je předvídána zákonem.** Zákon o advokacii přitom jednoznačně vymezuje, které orgány Komory mají pravomoc přijímat stavovské předpisy (sněm a představenstvo) a v jakých věcech. Přijímání stavovských předpisů tedy není libovůlí Komory, ale její zákonnou povinností.

Míra účasti advokátů na procesu přijímání stavovských předpisů je závislá na skutečnosti, který orgán stavovský předpis přijímá. Pokud jde o usnesení sněmu, jedná se o projev přímé demokracie, kdy advokáti přímo rozhodují o podobě daného stavovského předpisu.

V případě usnesení představenstva je však situace odlišná, neboť se zde projevuje princip nepřímé demokracie – představenstvo je sněmem voleným orgánem Komory, kterému zákon mimo jiné svěřuje legislativní pravomoc, tj. oprávnění přijímat stavovské předpisy, ve věcech a v rozsahu stanovených zákonem o advokacii. Tato pravomoc může být omezena opět pouze sněmem, který je oprávněn usnesení představenstva rušit nebo měnit, popřípadě si vyhradit jejich dodatečné schválení.

Významnou část stavovských předpisů tvoří předpisy podrobněji upravující ve vztahu k advokacii určitou právní úpravu. Právní předpis tak předem určuje věcný obsah a mantinely, ve kterých se úprava stavovským předpisem může pohybovat.

Dosažení širokého konsenzu v rámci advokátní veřejnosti ohledně takových stavovských předpisů není mnohdy možné, neboť Komora musí stavovskými předpisy autoritativně regulovat chování advokátů, a to ve věci a v rozsahu, který je předem dán zákonem. Často přitom nastává situace, kdy příslušný stavovský předpis je nadto potřeba přijmout urychleně, aby s jeho pomocí bylo možno aplikovat příslušnou právní úpravu.

Jako příklad lze uvést právě usnesení představenstva

ČAK č. 6/2004 Věstníku, kterým se stanoví postup advokátů a kontrolní rady České advokátní komory při plnění povinností stanovených právními předpisy o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, v platném znění.

K tomu je potřeba uvést, že Komora, resp. členové představenstva, vyvinuli značné úsilí k tomu, aby v zákoně č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, bylo zakotveno výlučné postavení advokátů a bylo respektováno samosprávné postavení Komory a ochrana advokátů tak, jak tomu v současné době je. Působí proto poněkud jako neznalost věci, hovoří-li se v této souvislosti o „práskací“ povinnosti a o tom, že je potřeba jít do střetu se státem. Je naopak podstatným úspěchem Komory, že zákon umožnil, aby vnitřní vztahy a postupy při aplikaci zákona č. 61/1996 Sb. byly při výkonu advokacie upraveny vlastním stavovským předpisem.

Podobně je možno uvést usnesení představenstva ČAK č. 4/2006 Věstníku, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokáta při činění prohlášení o pravosti podpisu, o vedení evidence o těchto prohlášeních, o vyšším ověření těchto prohlášení a o knize prohlášení o pravosti podpisu (usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu). I zde vyvinula Komora značné úsilí k tomu, aby prohlášení o pravosti podpisu mělo právní důsledky, jaké dnes má, což mimo jiné vyžadovalo i příslušnou úpravu postupu advokátů i Komory v této věci stavovským předpisem.

Dalším neprávem napadaným stavovským předpisem je usnesení představenstva ČAK č. 6/2006 Věstníku, kterým se stanoví postup při určování zástupce České advokátní komory při provádění prohlídek a kontrol. I v tomto případě je významným úspěchem Komory, že v souvislosti s novelizací zákona o advokacii č. 79/2006 Sb. bylo z jejího podnětu dosaženo novelizace trestního řádu, občanského soudního řádu, zákona o správě daní a poplatků a celního zákona, kterými byla zásadně posílena ochrana advokátů při provádění domovních prohlídek a kontrol, a to právě účastí Komorou určeného zástupce na prohlídkách a kontrolách a jeho zákonnými oprávněními vůči orgánům, provádějícím prohlídku nebo kontrolu.

Významné je to, že zákon v těchto případech umožňuje Komore jako samosprávnému orgánu advokátů, aby si sama stavovským předpisem upravila postup, jakým bude zástupce Komory určen. Pokud by Komora takový stavovský předpis urychleně nepřijala, znamenalo by to, že příslušná zákonná ustanovení nebude možné aplikovat.

Lze samozřejmě a jednoznačně souhlasit s názorem, že diskuse advokátní veřejnosti o připravovaných stanovských předpisech je nutná a potřebná, a to zejména tehdy, pokud předmětem úpravy jsou vztahy vyplývající ze samosprávného postavení advokacie. Jako příklad lze opět uvést přípravu poslední novelizace usnesení č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex). Po zveřejnění navrhované úpravy na webových stránkách ČAK byla řada připomínek do návrhu zapracována, návrh byl dopracován i na základě stanovisek poradních orgánů ČAK, kontrolní rady a kárné komise, a po další diskusi představenstvem schválen.

Představenstvo Komory schválilo již v červnu loňského roku vlastní legislativní pravidla pro přijímání stanovských předpisů, které jsou v jeho působnosti. Podle čl. 1 odst. 2 Legislativních pravidel tvorby stanovských předpisů České advokátní komory přijímaných představenstvem jsou advokáti oprávněni podávat podněty na přijetí stanovského předpisu prostřednictvím členů a náhradníků představenstva, popř. prostřednictvím předsedy kontrolní rady či kárné komise. Každý věcný návrh stanovského předpisu je dále zpravidla vyvěšen na webových stránkách Komory s tím, že každý advokát k němu může uplatňovat připomínky, o jejichž přijetí rozhoduje na návrh odpovědného místopředsedy představenstva.

Myšlenka, že představenstvo bude rozesílat návrhy stanovských předpisů všem advokátům za účelem jejich vyjádření, je s ohledem na rostoucí počet advokátů a personální možnosti kanceláře Komory technicky neproveditelná. Navíc se tímto způsobem nezaručí větší participace advokátů na legislativním procesu – tato možnost je dána již nyní a je i částí advokátů využívána.

Je potřeba rovněž upozornit, že pokud některý advokát neví, jaké povinnosti pro něj vyplývají z právních předpisů upravujících výkon advokacie, popř. ze stanovských předpisů, nelze to bez dalšího svalovat na legislativní proces. V době, kdy je Sbírka zákonů vedena rovněž elektronicky a kdy Česká advokátní komora uveřejňuje veškeré přijaté stanovské předpisy jak ve Věstníku, tak na svých internetových stránkách, skutečně nelze tvrdit (a ani jsem se s takovým názorem jinak nasetkal), že existují faktické překážky bránící advokátům seznámit se s obsahem příslušných právních a stanovských předpisů.

Je však naopak nutné přivítat námět dr. Vlka, aby návrh každého stanovského předpisu byl opatřen důvodovou zprávou (odůvodněním), která by byla zveřejněna spolu s návrhem tak, aby bylo jasno v tom, proč se vlastně navrhuje určitý stanovský předpis schválit.

Závěrem lze snad poznamenat, že příspěvek dr. Vlka, volající po jakémsi zjednodušení stanovských předpisů a „demokratizaci“ jejich tvorby, je nutné nahlížet i ve světle skutečnosti, že České advokátní komora, jak je již

uvedeno shora, za současné právní úpravy plní „dvoujednou“ roli.

Na jedné straně jde o roli organizace, která reprezentuje a prosazuje zájmy advokacie „orga omnes“, na straně druhé se jedná o roli orgánu veřejné moci na úseku advokacie, který právem předvídaným způsobem reguluje a dohlíží na činnost advokacie a advokátů při výkonu jejich povolání. Tato druhá role se projevuje takovými činnostmi, jako je vyškrtávání ze seznamu advokátů, uplatňování kárné pravomoci a – v neposlední řadě – právě přijímání stanovských předpisů. V angličtině se pro tyto dvě – navzájem rozporuplné – stránky stanovské samosprávy používají termíny „representative role“ a „regulatory role“.

Nelze zapomínat, že regulativní či regulační role stanovské samosprávy může být jediným aktem zákonodárce zrušena a její výkon svěřen některému ze státních orgánů tak, jako je tomu v případě podnikatelů podnikajících na základě živnostenského oprávnění.

Takové řešení má ostatně v současné době v Evropě – po uveřejnění tzv. Montiho zprávy – mnoho zastánců a v souladu s těmito tendencemi se již také dokonce změnilo nebo se začínají měnit samosprávy advokátů v některých evropských státech. Příkladem budiž Anglie a Wales, kde samospráva solicitorů (Law Society of England and Wales) byla reformována tak, že v jejím rámci byly vytvořeny dvě na sobě nezávislé složky, z nichž jedna reprezentuje zájmy solicitorů a druhá – podřízená státnímu dohledu – plní vůči nim funkci regulační.

Tradiční pojetí samosprávy advokacie tak, jak se vytvořilo v průběhu 19. století, tedy doznává značných změn a nelze nyní jednoznačně říci, zda to jsou změny k lepšímu či horšímu. Nelze však v žádném případě nevidět, že **vydávání stanovských předpisů, tj. v podstatě regulace povolání advokáta stanovováním obecných pravidel, je v zásadě činností, která jinak náleží typicky státu.**

Účelem této činnosti přitom obvykle není vytváření pravidel ve prospěch a pro pohodlí advokátů samých, nýbrž takových pravidel, která jsou především v zájmu jejich klientů a která budou sloužit k fungování advokacie jako celku a jako integrální a nezbytné součásti právního státu. Taková pravidla – přiznávám – jsou často a snad i většinou pro advokáty omezující a nepříjemná.

Tolik tedy k některým závěrům, ke kterým dochází JUDr. Václav Vlček ve svém zhodnocení legislativy v rámci České advokátní komory. Věřím, že následná diskuse k této problematice přinese i konstruktivní podněty, které skutečně přispějí ke zlepšení legislativního procesu.

❖ Autor je místopředsedou České advokátní komory odpovědným za úsek legislativy.

Legislativní pravidla tvorby stavovských předpisů České advokátní komory přijímaných představenstvem (schválená usnesením představenstva ČAK č. 18/8/06 ze dne 9. června 2006)

ČÁST PRVNÍ PŘEDKLÁDÁNÍ A PROJEDNÁVÁNÍ NÁVRHŮ STAVOVSKÝCH PŘEDPISŮ

Čl. 1

Předkládání návrhů

- (1) Návrh na vydání stavovského předpisu České advokátní komory (dále jen „Komora“), který je přijímán představenstvem Komory (dále jen „představenstvo“)¹⁾, jsou oprávněni podat členové a náhradníci představenstva, předseda kontrolní rady a předseda kárné komise (dále jen „předkladatel“).
- (2) Advokáti jsou oprávněni podávat podněty na přijetí stavovského předpisu prostřednictvím osob, uvedených v odstavci 1.

Čl. 2

Věcný záměr

- (1) Návrh na vydání stavovského předpisu je předkládán nejprve ve formě věcného záměru, který obsahuje
  - a) popis dané problematiky a zdůvodnění, proč tato problematika vyžaduje vydání nového stavovského předpisu nebo novelizaci již platného stavovského předpisu,
  - b) návrh věcného řešení, z něhož musí být zřejmé hlavní zásady navrhované úpravy,
  - c) vztah k odpovídající právní úpravě a k jiným stavovským předpisům.
- (2) Věcný záměr předkladatel zašle představenstvu k projednání prostřednictvím tajemníka České advokátní komory (dále jen „tajemník“), a to nejpozději 15 pracovních dnů přede dnem konání schůze představenstva, na které má být věcný záměr projednán; ustanovení podle čl. 8 odst. 4 věta druhá organizačního řádu České advokátní komory²⁾ tím není dotčeno.
- (3) Pokud lze předpokládat, že navrhovaná úprava vyvolá zvýšené nároky na čerpání rozpočtu České advokátní komory (dále jen „rozpočet“), tajemník zajistí prostřednictvím odboru hospodářského a organizačního rámcové vyčíslení těchto nároků spolu se stanoviskem, zda lze tyto nároky z rozpočtu zajistit.
- (4) Tajemník zajistí rozeslání věcného záměru, včetně případných předpokládaných dopadů na rozpočet podle odstavce 3, všem členům a náhradníkům představenstva, předsedovi kontrolní rady a předsedovi kárné komise tak, aby jej obdrželi nejpozději spolu s pozvánkou na schůzi představenstva, na které má být návrh projednán; věcný záměr zašle též odboru vnější a vnitřní legislativy (dále jen „odbor legislativy“), popřípadě též dalším odborům a oddělením Komory, jichž se problematika, která má být předmětem navrhované úpravy, dotýká.
- (5) Odbor legislativy zpracuje legislativní stanovisko k navrhované úpravě, a to případně v součinnosti s dalšími zainteresovanými odbory nebo odděleními; toto stanovisko po schválení místopředsedou Komory, odpovědného za úsek legislativy (dále jen „odpovědný místopředseda“), předloží vedoucí odboru legislativy tajemníkovi nejpozději 3 pracovní dny přede dnem zahájení schůze představenstva, na které má být návrh projednán.

Čl. 3

Předložení věcného záměru poradním orgánům Komory a advokátní veřejnosti

- (1) Představenstvo zpravidla předloží věcný záměr před jeho konečným projednáním k vyjádření studijnímu a legislativnímu kolegiu (dále jen „kolegium“), popřípadě věcně příslušným studijním a legislativním sekcím (dále jen „sekce“); současně stanoví lhůtu pro vyjádření kolegia a sekcí k věcnému záměru. Vyjádření zasílají předseda kolegia a předsedové sekcí tajemníkovi, který zajistí jejich rozeslání všem členům a náhradníkům představenstva, předsedovi kontrolní rady a předsedovi kárné komise tak, aby je obdrželi nejpozději 5 pracovních dnů přede dnem zahájení schůze představenstva podle odstavce 4.
- (2) Představenstvo věcný záměr zpravidla zveřejní na webových stránkách Komory s výzvou advokátům, aby se, pokud to považují za potřebné, ve stanovené lhůtě k navrhované úpravě vyjádřili.
- (3) O tom, ke kterým připomínkám a návrhům obsaženým ve vyjádřeních podle odstavců 1 a 2 má být přihlíženo při zpracování stavovského předpisu podle čl. 4 rozhodne představenstvo na návrh odpovědného místopředsedy.
- (4) Pokud představenstvo přeruší projednávání věcného záměru z důvodů podle odstavců 1 a 2, současně rozhodne, na které jeho další schůzi bude věcný záměr znovu projednáván.

Čl. 4

Návrh stavovského předpisu

- (1) Pokud představenstvo schválí věcný záměr, zpracuje odbor legislativy návrh stavovského předpisu v normativním znění; do návrhu zpracuje připomínky, o kterých takto rozhodlo představenstvo.
- (2) Zpracovaný návrh stavovského předpisu předloží vedoucí odboru legislativy ke schválení odpovědnému místopředsedovi, a případně zajistí dopracování návrhu podle jeho pokynů. Po schválení návrhu stavovského předpisu odpovědným místopředsedou předloží vedoucí odboru legislativy návrh stavovského předpisu tajemníkovi k dalšímu postupu.
- (3) Pro rozeslání návrhu stavovského předpisu se použije ustanovení čl. 2 odst. 4 obdobně.

Čl. 5

Příprava stavovských předpisů ve zvláštních případech

- (1) Předseda Komory (dále jen „předseda“) může rozhodnout, že návrh stavovského předpisu bude předložen představenstvu bez předchozího zpracování věcného záměru, jestliže urychlené přijetí stavovského předpisu vyžaduje změna právní úpravy nebo jiné významné okolnosti; předseda v takovém případě rovněž stanoví lhůtu pro zpracování návrhu stavovského předpisu a jeho předložení představenstvu.
- (2) V případě podle odstavce 1 zpracuje návrh stavovského předpisu odbor legislativy podle pokynů odpovědného místopředsedy, který návrh předloží k projednání představenstvu.

ČÁST DRUHÁ

ÚČINNOST

Čl. 6

Účinnost

Toto usnesení nabývá účinnosti dnem 1. července 2006.

JUDr. Vladimír Jirousek
předseda České advokátní komory

1) § 44 odst. 4 písm. b) zákona č. 86/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

2) Usnesení sněmu č. 3/1999 Věstníku, kterým se schvaluje organizační řád České advokátní komory, ve znění pozdějších stavovských předpisů.

Směrnice o službách a aktuální vývoj v Německu a dalších zemích

Zpráva z 6. konference evropských advokací

JUDr. DAVID KARABEC

Tématem 6. konference evropských advokací, která se konala 4. listopadu 2006 v Berlíně, byla otázka **samosprávy advokacie z hlediska evropské deregulace a národních zájmů**. Konference se zúčastnili kromě zástupců hostitelského německého advokátního spolku – Berliner Anwaltsverein e. V. – také zástupci Belgie, Finska, Francie, Velké Británie, Lichtenštejnska, Lucemburska, Holandska, Rakouska, Polska, Švýcarska, Slovenské republiky, Maďarska, Kypru, UIA, CCBE a IBA. Za Českou republiku se konference zúčastnil **JUDr. Vladimír Papež**, člen představenstva ČAK a **JUDr. David Karabec**, člen mezinárodní sekce ČAK.

Po uvítacích projevech předsedy Berliner Anwaltsverein e. V. pana Ulricha Schellenberga byli účastníci **seznámeni s problematikou samosprávy advokacie v Německu a s právně politickými tendencemi na úrovni EU, jakož i s účinky liberalizace na advokacii v Německu**. Výkon povolání v Německu prochází v současné době obdobím významných změn. Vliv na to má především tlak Evropské komise na deregulaci, jakož i vývoj v ostatních zemích, zejména v Anglii a Walesu. Dialog o samosprávě advokacie v Německu vede také k diferenciaci názorů mezi Německou spolkovou advokátní komorou (BRAK) a Německým advokátním spolkem (DAV) týkajících se rozdělení úkolů v oblasti dohledu nad výkonem povolání advokáta a poskytování služeb mezi oběma institucemi. Mezi hlavní úkoly německých advokátních komor patří výklad a aplikace advokátního práva, správa přístupu k výkonu povolání, konzultace a doporučení členům při výkonu jejich povolání, dozor nad dodržováním povinností advokátů, zprostředovatelská úloha při sporech v rámci komor, mezi členy a jejich klienty nebo soudy. Naproti tomu mezi hlavní úkoly advokátních spolků, které zastřešuje Německý advokátní spolek jako spolková organizace hájící hospodářské a politické zájmy advokacie, patří zejména podpora všech profesních zájmů advokacie včetně notářů, podpora zákonodárství, vzdělávání a péče o společenství advokátů. Členství v advokátních spolkách není povinné.

Poté probíhala diskuse mezi jednotlivými zástupci zúčastněných advokací o vlivu deregulace na situaci v jejich zemích. Účastníci konference se přitom seznámili blíže se samosprávou advokacie v jednotlivých zemích a dis-

kutovali o úkolech advokátních komor a spolků. Projednávali společně i otázku významu svobodného poskytování služeb v EU. Seznámili se rovněž s důležitými rozsudky Evropského soudního dvora ve věcech „Wouters“ a „Arduino“, jakož i Evropského soudu pro lidská práva ve věci „Sörensen und Rasmussen“.

V případě **Wouters** (ESD, 19. 2. 2002, C-309/99) bylo konstatováno, že se v případě advokátní komory jedná o podnikatelské uskupení podle čl. 81 Evropské smlouvy. To bylo zdůvodněno tak, že advokátní komora nevykonává žádná výsostná oprávnění a spíše se jedná o orgán regulující výkon povolání, přičemž jeho výkon představuje hospodářskou činnost. Přitom je významné, že orgány advokátní komory jsou výlučně tvořeny advokáty a státní orgány nemají žádný vliv na ustavení představenstva komor.

V případě **Arduino** (ESD, 19. 2. 1999, C-35/99) Evropský soudní dvůr rozhodl, že není v rozporu s článkem 10 Evropské smlouvy ve spojení s článkem 81, odst. 1, když členský stát reguluje ve formě zákona nebo vyhlášky minimální a maximální sazby za výkony profesního povolání.

V případě **Sörensen a Rasmussen** (ESLP, 11. 1. 2006, 52562/99 a 52620/99) rozhodl Evropský soud pro lidská práva, že je porušením článku 11, odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, pokud zaměstnavatel činí závislým zaměstnání zaměstnance na tom, zda je zaměstnanec členem v určité organizaci. V daném případě se jednalo o odborovou organizaci. Proti přenositelnosti tohoto rozsudku na advokátní komory však stojí, že se v případě advokátních komor nejedná o odborovou organizaci. Obzvláště v Dánsku jsou přitom silné politické požadavky na zrušení povinného členství v advokátních organizacích.

Dále se diskutovalo téma deregulační politiky Evropské komise a účastníci konference se zamýšleli nad argumentací pro i proti deregulaci ve světle nejnovějšího vývoje Směrnice o službách. Úvahy Evropské komise směřující k deregulaci hovoří především o vyloučení nebo omezení soutěže mezi poskytovateli služeb, snížené nabídce trhu pro příslušníky určitých povolání, vysoké ceně v závislosti na nákladech služeb, o omezení inovativních služeb, jakož i o omezení cenově efektivních modelů podnikání. Proti deregulaci stojí argumenty týkající se zejména vysoké kvality poskytovaných služeb, významu

pro společnost a ochrany spotřebitelů před nekvalitními službami.

Směrnice o službách – aktuální stav vývoje

Na návrhu směrnice o službách na vnitřním trhu se Rada Evropské unie shodla dne 29. května 2006. Směrnice zahrnuje politický závazek členských států k přezkoumání komplexního profesního práva z hlediska souladu s právem Společenství, a to zejména s ohledem na právo hospodářské soutěže a základní svobody práva Společenství.

Shodný názor Rady se opírá hlavně o výsledek prvního čtení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2006, který je modifikací „zásady země původu“ původně předložené Komisí. Členské státy, ve kterých se služba poskytuje, nyní musejí v rámci svého výostného území zajistit volné zahájení a výkon činnosti spočívající v provádění služeb. Členské státy však mají právo stanovit pro poskytovatele služeb požadavky mj. z důvodu zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Mohou také uplatňovat příslušná ustanovení pracovního práva. Tyto požadavky však musejí být potřebné, úměrné a nediskriminující. Ohledně země původu se rozpoutaly živé diskuse, neboť podle tohoto ustanovení by se poskytovatel služeb musel řídit pravidly země, ze které pochází, bez ohledu na pravidla země, ve které chce své služby nabízet. Mnozí proto vyjádřili obavy ze sociálního dumpingu.

Oproti parlamentnímu návrhu spadají však dle shodného názoru Rady služby advokátů do oblasti použití směrnice o službách. Zde se Rada ztotožňuje s modifikovaným návrhem Komise ze 4. dubna 2006, který rovněž zařazuje právnické profese opět do oblasti použití Směrnice. Činnosti spojené s výkonem veřejné moci, jakož i obecně notáři a soudní vykonavatelé, mají být z působnosti Směrnice vyjmuti. Směrnice o službách má v případě konfliktu ustoupit specifickým, oborovým směrnícím pro právníky a advokacii (Směrnice 77/249/EHS a Směrnice 98/5/ES). Tak například dle článku 4 Směrnice 77/249/EHS při vystoupení advokáta před soudem nachází mj. použití právo v oblasti honorářů a poplatků soudů.

Úprava vyhrazených úkolů – tedy i úprava právního poradenství – má jako dosud podléhat národní legislativě. Tak se zabráni hrozícímu obcházení zákona o právním poradenství, popřípadě zákona o právních službách poskytováním právního poradenství formou služby ze zahraničí.

Nyní musí Rada na základě politické shody formulovat Společné stanovisko, které bude předmětem druhého čtení v Parlamentu. Podle reakcí v Parlamentu lze počítat s tím, že legislativní řízení bude ukončeno ještě v tomto roce.¹

Vývoj v Anglii a Walesu, Irsku

Nejen politický vývoj na evropské úrovni, nýbrž především nespokojenost vlády a veřejnosti s prací profesních organizací vedly v Anglii a Walesu k novému uspořádání samosprávy advokacie. Law Society, anglická ad-

vokátní komora, byla předmětem vládního prověřování. Prověřovací komise pod vedením bývalého viceprezidenta Bank of England Davida Clementiho dospěla ve své zprávě k závěru, že souběžnost výkonu úkolů je protiprávní, vede k neprospěšnostem a měla by být změněna. Komise navrhuje přísné oddělení obou oblastí – tedy řízení a zájmového zastoupení. V této souvislosti se dokonce diskutuje o nutnosti povinného členství, která je přitom zpochybňována. Tyto návrhy vedly v říjnu 2005 k vytvoření takzvané Bílé knihy britské vlády „The future of Legal Services: Putting Consumers first“, která má být realizována do roku 2008. Dne 24. května 2006 zveřejnila anglická vláda „Legal Services Bill“.

Kritickými body stávající samosprávy jsou jednak existence střetu zájmů, protože Law Society je zároveň příslušná pro dohled nad členy a současně zastupuje zájmy členů a též to, že tento způsob práce není zaměřen na zájmy a potřeby spotřebitelů, protože je nedostatečně transparentní. Cílem restrukturalizace tedy je vytvořit větší nezávislost regulatorní části při rozhodování a docílit větší svobody v oblasti zastupování zájmů pro novou Law Society.

Těchto cílů má být dosaženo v advokacii v Anglii/Walesu pomocí následujících změn:

- a) Zřízení nového orgánu Legal Services Board (LSB) s devíti až dvanácti členy, přičemž většina členů nebude příslušníky profese. Tento orgán bude působit jako jediný nezávislý dozorcí orgán. Předsedou LSB nebude příslušník profese.
- b) LSB má takzvané Front Line Regulators (FLR), tedy Law Society a Bar Council, pověřit řídicími úkoly v té míře, jak bude Board přesvědčena o jejich řídicí kompetenci a o přiměřenosti jejich organizačních opatření. Poslední rozhodnutí tedy přísluší LSB.
- c) LSB má dosadit výbor spotřebitelů, který bude s LSB úzce spolupracovat.
- d) Nové je také zřízení Office for Legal Complaints (OLC), nad kterou LSB rovněž vykonává dohled. OLC má být nezávislá na vládě a advokacii. Bude financována pouze advokací.

Je třeba doplnit, že také irská Law Society předložila zprávu, která obsahuje podobné body jako zpráva Clementiho. Podle této zprávy je nutná nezávislá a externí regulace profese právního poradenství, aby byla zajištěna soutěž v oblasti právních služeb.

Význam posledního vývoje pro samosprávu advokacie v Německu

Na základě rozsudku „Wouters“ je pro evropskou advokacii důležité, že každé usnesení, za které odpovídá pouze komora a které není stanoveno národními právními předpisy, je nutno prověřit z hlediska, zda cíl usnesení související s nutností vytvoření předpisů o organizaci, způsobilosti, stavovských povinnostech, kontrole a odpovědnosti slouží obecnému zájmu a konečnému

spotřebiteli služby, zda účinky usnesení vedoucí k omezení soutěže jsou potřebné pro dosažení uvedených cílů a pro zajištění řádného výkonu profese (zásada proporcionality) a zda nejsou diskriminační.

Následně by každé profesní pravidlo mělo být oznámeno Komisi. ESD však upozornil na možnost Komise vydat nařízení o vyloučení určitých skupin dle článku 81 odst. 3 ES.

Pro německé právo naopak nemá rozhodnutí velký význam. Sněm Spolkové advokátní komory (BRAK) má na základě spolkového advokátního řádu (BRAO), zejména dle § 59 b) BRAO, přesně definovaná oprávnění a zadání, podle nichž může vydávat profesní řád. Před nabytím účinnosti této úpravy bylo spolkové ministerstvo spravedlnosti oprávněno profesní řád zrušit [§ 191 e) BRAO]. Od novely BRAO již německý profesní řád advokátů (BORA) není normou sdružení, nýbrž státním právem a nespadá tedy do působnosti evropského práva hospodářské soutěže.

Rozsudek „Arduino“ by rovněž neměl mít dopady na německou advokacii. Zákon o odměnách advokátů (RVG) vydává výlučně zákonodárce. Tato úprava tedy neporušuje evropské právo hospodářské soutěže.

Uvedená rozhodnutí však vedla ke změně myšlení: Evropská komise vyzvala národní orgány pro ochranu hospodářské soutěže, spotřebitelské svazy a profesní stavovské instituce, aby přezkoumaly platná ustanovení profesního práva a uvedly je do souladu se zásadami práva hospodářské soutěže. Přezkoumání by mělo zahrnovat nejen profesní právo samotné, nýbrž i organizaci a kompetence samosprávy a řízení profesních organizací.

Politika deregulace Evropské komise tak může vést k oslabení samosprávy advokacie. Zaměření na princip trhu může zmírnit zvláštnosti advokátního stavovského práva. Například v důsledku deregulace pravidel pro profesní sdružení může obraz profese advokacie ztratit kontury a může být omezena nezávislost advokacie.

Restrukturalizace advokacie směrem k jasnému oddělení úkolů Law Society a Bar Council a dozorčího gremia nadřazeného oběma těmito orgánům a orientovaného na zájmy spotřebitele v Anglii a Walesu by mohla ovlivnit i samosprávu advokacie v Německu. I když advokacie v Německu není pod takovým veřejným tlakem jako v Anglii a Walesu.

Spolková advokátní komora (BRAK) a Německý svaz advokátů (DAV) diskutují o pravomocích v oblasti nabídek kurzů dalšího vzdělávání a vzdělávání čekatelů. Zákonná úprava po vzoru anglické advokacie by však mohla zajistit jasné oddělení úkolů mezi BRAK a svazy. BRAK by v rámci povinného členství mohla zajišťovat dohled nad advokací a DAV by na základě dobrovolného sdružování mohl zastupovat zájmy advokátů.²

Důsledky liberalizačního vývoje pro advokacii v Německu

V Německu, jakož i ve většině ostatních států Evropské unie, jsou advokáti sdruženi v advokátních komorách formou povinného členství. Většinou je povinné

členství zdůvodňováno tím, že je podmínkou účinného dohledu nad advokací. Také na německé právní úrovni Spolkový ústavní soud několikrát rozhodl, že povinné členství a s ním spojený členský poplatek se sice jeví jako porušení základního práva (článek 2 odstavec 1 ústavy), ale toto porušení základního práva je nicméně ospravedlněné, jelikož úprava slouží zájmu obecného blaha jako nadřazenému zájmu.

Účinná alternativa k systému stížností založenému na samosprávě na základě povinného členství není zřejmá. Dobrovolný systém dohledu by měl za následek, že by na jedné straně byli členové, kteří se tomuto systému dohledu dobrovolně podřídí, a ostatní by se nepodřizovali. Tedy by bylo nutné dobrovolný systém doplnit veřejně-právním institutem, který by zahrnoval a kontroloval zbývající advokáty, kteří dobrovolně nepatří do žádného svazu. To by vedlo k tomu, že by existovali advokáti, kteří by byli členy veřejného systému, a advokáti, kteří by jeho členy nebyli. To by opět znamenalo, že by vedle sebe existovaly dva systémy pro stížnosti, jak to například odpovídá praxi v Norsku. Zda takové rozdělení odpovídá zájmům spotřebitelů, by bylo třeba ověřit.

Dle názoru Komise jsou pevné ceny nebo minimální ceny regulatorními nástroji, které by většinou mohly škodit hospodářské soutěži a mohly by vyloučit výhody konkurenceschopných trhů pro spotřebitele nebo je trvale poškozovat. Dle nového zákona o odměnách advokátů (RVG) již nejsou od roku 2006 zákonem regulovány alespoň odměny za poradenství, které mohou být dohodnuty mezi stranami a zjevně tak již nemohou v tomto smyslu porušovat právo Společenství.

Z hlediska Komise může reklama usnadňovat soutěž tím, že jsou spotřebitelé informováni o různých produktech a při znalosti věci se mohou lépe rozhodovat při výběru. V Německu byl v posledních letech také zmírněn přísný zákaz reklamy.

Kvalitativní omezení přístupu podstatnou měrou přispívají k zajištění kvality služeb svobodných povolání. Argument kvality pro ospravedlnění vysoké bariéry pro přístup na trh právních služeb mohou zákonodárci a advokacie však předkládat pouze tak dlouho, dokud bude kvalita zajištěna alespoň na stále stejné úrovni. **Z tohoto důvodu zůstává zavedení povinnosti dalšího vzdělávání spojené se sankcemi za nedodržení předmětem diskuse.** Advokacie v Anglii, Francii, Belgii, Nizozemí, Irsku, Skotsku, Finsku a Litvě stíhají nedodržování povinnosti soustavného vzdělávání sankcemi. Ve Francii může tvrdošijné odmítání účasti na dalším profesním vzdělávání vést až k zákazu výkonu povolání.

Velmi diskutované je v současné době také zavedení zákona o právních službách. Tento zákon má rozšířit okruh povolených právních služeb jako vedlejší činnosti tak, že i banky, pojišťovny, svazy a jiné profese a podniky budou moci jako vedlejší činnost poskytovat právní služby.³

❖ Autor, advokát v Praze, je členem sekce ČAK pro právo EU, mezinárodní právo a mezinárodní vztahy.

1 Směrnice byla publikována po zpracování tohoto příspěvku v Úředním věstníku EU č. L 376 na str. 36 dne 27. 12. 2006. Její oficiální název zní: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu. Směrnice nabyla účinnosti dne 28. 12. 2006 a lhůta pro její transpozici vyprší dnem 28. 12. 2009. Oficiální znění směrnice ve všech úředních jazycích EU je možné dohledat v Úředním věstníku EU zavěšeném

na webu:
<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2006:376:SOM:CS:HTML>

2 André Hinz, LL.M., podklady ke konferenci, Berliner Anwaltsverein e. V., 2006.

3 Ke zpracování příspěvku byly využity podklady k 6. konferenci evropských advokací pořádané Berliner Anwaltsverein e. V. dne 4. 11. 2006 v Berlíně.

Německo: Advokát jako správce konkurzní podstaty – označení na dopisních papírech

Označení „správce konkurzní podstaty“ na advokátních dopisních papírech je dovoleno, jestliže advokát bez výrazných časových prodlev je soustavně určován soudem pro výkon této funkce.

Jde o rozhodnutí advokátního soudu ve Freiburgu (usnesení z 31. 10. 2005), přetištěné a stručně komentované v časopise *Neue Juristische Wochenschrift*, příloha Spezial č. 4/2006, str. 190. V konkrétní věci šlo o to, že jistá advokátní komora vytkla advokátovi, že ve smyslu § 7 Spolkového organizačního advokátního řádu smějí advokáti blíže označovat jako těžiště své činnosti pouze dílčí profesní obory, pokud skutečně představují zájmové a činnostní těžiště. Zájemci o právní službu jsou uváděni v omyl použitím termínu „Správce konkurzní podstaty“, protože z toho nutně vyplývá, že advokát působí soustavně jako správce konkurzní podstaty. Ve skutečnosti je však určován soudem pouze pro jednotlivé případy.

S odvoláním na judikaturu Spolkového ústavního soudu v otázce „Specialisté pro dopravní právo“ dovozuje advokátní soud ve Freiburgu, že v daném případě označení „Správce konkurzní podstaty“ samo o sobě nevede k omylům, protože advokát je vždy správcem konkurzní podstaty pro jednotlivé případy znovu ustanovován.

K tomu uvádí redakce časopisu poznámku, že dlouho bylo sporné, zda, resp. do jaké míry je dovoleno advokátovi označovat se na dopisních papírech jako mediátor. Od účinnosti § 7a Spolkového organizačního advokátního řádu v roce 2002 je takové označení dovoleno jen tehdy, jestliže advokát může osvědčit, že na základě příslušného vzdělání ovládá zásady mediace.

Poznámka redakce:

Shodou okolností otiskl Bulletin slovenskej advokácie v č. 12/2006 odpověď na dotaz týkající se obdobné otáz-

ky – vztahu k mediaci prováděné advokátem. Přetiskujeme dotaz i odpověď.

Dotaz:

Je v súlade s ustanoveniami zákona o advokácii založenie spoločnosti s ručením obmedzeným na účel výkonu advokácie a mediácie súčasne s tým, že predmetom podnikania bude poskytovanie právnych služieb v rozsahu zákona o advokácii ako aj v rozsahu zákona o mediácii s prípadným obchodným názvom „Advokátska kancelária a mediáčne centrum, s. r. o.“?

Odpověď:

Zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii v § 15 odst. 1 stanovuje, že advokáti môžu na účel výkonu advokácie založiť spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej predmetom podnikania je poskytovanie právnych služieb. Táto spoločnosť s ručením obmedzeným nesmie mať iný predmet podnikania. Z uvedeného vyplýva, že zákon o advokácii nedovoľuje založenie spoločnosti s ručením obmedzeným na účel výkonu advokácie a mediácie súčasne.

Shodně by zřejmě musela vyzníti i odpověď z hlediska českého advokáta. Podle § 15 odst. 1 zákona o advokacii, v platném znění, advokáti mohou vykonávat advokacii mj. jako společníci společnosti s ručením omezeným, pokud předmětem podnikání takové společnosti je pouze výkon advokacie a jejími společníky jsou pouze advokáti.

✦ V. M.

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Stylové nedostatky právních textů	70
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	72
AJJA - zahraniční inspirace pro mladé právníky	74
Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků	75

Z právnické společnosti

Advokáti s Múzou. Rozhovor s JUDr. Václavem Králem	76
---	----

Nakonec

Lekce z koketerie	80
Kresba Lubomíra Lichého	81
Víte, že... ..	81

Stylové nedostatky právních textů

Dr. et Mgr. VĚRA HARTMANNOVÁ

K velmi častým chybám jazykových projevů právníků patří nedostatky stylové. Můžeme je rozdělit na kompoziční a stylizační. **Zásadní chyba kompozice textu je jeho nesprávné rozvržení.** Měli bychom vycházet z tradiční stylové koncepce členění písemného projevu na úvod, stať a závěr. Úvodní a závěrečná část dohromady nemají svou délkou přesahovat vlastní sdělení – stať. V odborném vyjadřování bývá úvod delší než závěr. Úvod právních podání obvykle obsahuje jednoznačnou identifikaci subjektů a druh podání, stať je vlastní sdělení s bližšími okolnostmi časovými a místními, je doloženo důkazy atp., závěr je většinou tvořen návrhem, např. žalobním petitem.

Stylizační chyby se vyskytují v praxi mnohem častěji a jejich množství je poměrně velké. Dělíme je do dvou skupin. **První skupinu těchto nedostatků tvoří chybná volba jazykových prostředků, druhou skupinu tvoří věty se špatnou logickou stavbou.**

Chybný výběr jazykového prostředku znamená, že nepoužijeme správné pojmenování, zvolené slovo nevystihuje přesně danou skutečnost, popřípadě skutečnost si ce označuje správně, ale s ostatními výrazy ve větě se vybrané slovo dostává do rozporu. To znesnadňuje, nebo dokonce vylučuje možnost správného pochopení věty. Do této skupiny nedostatků můžeme zařadit například nevhodnou volbu slov, výběr neplnovýznamových slov, neopodstatněné opakování výrazů, záměnu slov z různých stylových vrstev, užití tzv. nadbytečných slov a neorganickou tvorbu nových slov.

Nevhodná volba slov obvykle vzniká nesprávným pochopením věcného významu slova, popřípadě nesoustředěním pisatele. Způsobuje narušení logické souvislosti. Např. *Díky tomu, že úřednice obžalovaného na místě činu poznala, se jí snažil umlčet. Na jeho obuvi bylo vidět, že mu byla zima.*

Často zbytečně volíme neplnovýznamová slova místo plnovýznamových, např. *V loňském roce jsme měli o pět procent méně případů* (přesněji: vyšetřovali jsme, řešili jsme). *Nebyla tu žádná polehčující okolnost* (přesněji: neexistovala). *Příčinou jejich neustálých konfliktů bylo několik věcí* (lépe: rozporů, problémů).

Příkladem nefunkčního opakování slov jsou např. dvě následující ukázky: *„Další způsob kontroly je kontrola na základě zákona o finanční kontrole ve veřejné správě o které bude pojednáno v kapitole Finanční kontrola.“* (Doplníme si i chybějící čárku před o které.) *„... sehrál hlavně v období římského císařství hlavní význam ...“*

Vhodné není ani užití slov z různých stylových vrstev, proto v právních textech nepoužíváme hovorové, expresivní, emocionální a slangové výrazy (kromě vystižení zvláštností osoby a prostředí), např. *čekala před devítletkou, dělal do akcií, postavil se na vlastní nohy* atp.

Rovněž výskyt tzv. nadbytečných slov není správný. Často se v právních textech opakují tvary zájmena *ten, onen a takový*, nefunkčně se používají přivlastňovací zájmena či přídavná jména a tzv. parazitní slova včetně slov „módních“ (např. *nicméně*). Jejich střídme užívání nevnímáme jako nedostatek, ale jejich časté opakování ano. Např. *... výše jmenovaný uvedl, že jmenovaná ..., ... v návaznosti na Vaš e-mail Vám předkládáme naši nabídku právních služeb ..., ... škoda je řádově 50 tisíc korun.*

V odborném vyjadřování se také setkáváme s neorganickou tvorbou nových slov. Tyto neologismy přispívají k nesrozumitelnosti, svědčí o nedostatku jazykového citu a snaží se navodit dojem odbornosti. Často jsou tyto neologismy produktem oblasti administrativní, např. *předodsouhlasit, odpodepsat* atd.

Druhou skupinou stylizačních chyb jsou nedostatky ve větné stavbě. Patří k nim například stejný typ vět v celém textu, neobratná spojování vět, nevhodná elipsa, nepravé syntagma, řetězce nesouřadných větných členů, nesprávný slovosled, přetíženost vět, nepravé věty vedlejší a nepravidelnosti větné stavby.

Pokud se týká stejného typu vět v celém textu, právní jazyk užívá velmi často široce rozvětvených a rozvitých souvětí. Měli bychom se ale vyhnout stereotypnímu vytváření vět a souvětí stejné struktury v jednom určitém textu. Dále musíme dbát na to, aby text byl srozumitelný a přehledný. Toho můžeme dosáhnout např. rozdělením příliš dlouhého a nepřehledného souvětí na několik souvětí s menším počtem vět. Tato úprava by prospěla například následujícímu souvětí daňového judikátu: *„Pokud však daňový subjekt v daňovém přiznání nemohl daňovou ztrátu uplatnit, neboť vykázal nulovou daňovou povinnost, nelze přehlédnout ust. § 16 odst. 8 zákona o správě daní a poplatků, kde je uvedeno, že při dodatečném stanovení daně správce daně přihledne ke všem okolnostem, které byly při daňové kontrole zjištěny, zvláště, když není pochyb o tom, že daňový subjekt při projednání daňové kontroly poukáže na to, že mu v předchozím zdaňovacím období vznikla a byla vyměřena daňová ztráta, byť došlo k tomu, že při téže daňové kontrole došlo k jejímu snížení, přesto, když daňová ztráta existovala a daňový subjekt vyjádřil své rozhodnutí, že ji chce uplatnit v kontrolovaném zdaňovacím období, měl by správce daně respektovat jeho dispozici a zohlednit daňovou ztrátu.“*

S nevhodným výběrem slov souvisí i další stylistická chyba, neobratné spojování vět. Spočívá ve volbě ne-

správné spojky, často spojky *že*, a to ve vztahu přípustkovém [*Stále se sám sebe ptal, jestli má čin spáchat, že (i když) důsledky mohou být strašné.*], důsledkovém [*Senátoři jsou osobnosti, které dobře znáte, že (takže) Vám je ani nemusíme představovat.*] a místo vztažného zájmena (*Karel je zatčen proto, že zranil jejího přítele a že to byl jeho starý kamarád.* Správně: *Karel je zatčen proto, že zranil jejího přítele, který byl Karlův starý kamarád.*).

Dalším nedostatkem ve větné stavbě je nevhodná elipsa. Chyba spočívá v tom, že vypustíme část sdělení, které známe, ale adresát tuto okolnost nezná. Často dochází k vypuštění podmětu či přísudku, např. *Po několika dnech šla policistka poškozenou navštívit. Stále ještě nemohla vypovídat.* (Kdo nemohl vypovídat?) *Příčinou pojistné události byla nepozornost zaměstnance. Zaměstnavatel ale nesplnil svou zákonnou vzdělávací a kontrolní povinnost. Vyvinění není možné.* (Čí vyvinění?)

Nepravé syntagma – nepravá skladební dvojice – vzniká tehdy, když vedle sebe ve větě stojí dvě slova, která spolu skladebně nesouvisejí. Čtenář má ale dojem, že patří k sobě. Např. *Svědek působí nevěrohodně a nejasně popisuje okolnosti.*

Dalším nedostatkem větné stavby jsou tzv. řetězce nesouřadných větných členů, které narušují přehlednost věty hlavně hromaděním pádů, např. *Tento institut najdeme v § 469a v zákoně č. 40/1964 Sb. Lépe: Tento institut najdeme v § 469a zákona č. 40/1964 Sb.*

K stylistickým neobratnostem patří i nesprávný slovosled, např. *... přičemž tyto procesy mohou se uskutečňovat jako vydávání normativních finančně správních aktů, tj. při co do počtu neurčitém okruhu adresátů ...*

Lépe: *... přičemž se tyto procesy mohou uskutečňovat jako vydávání normativních finančněsprávních aktů, tj. při početně neurčitém okruhu adresátů ...* Pochopení smyslu věty je ztíženo i v následujícím příkladu: *„Pojem „finanční správa“ nalezneme v starší rakouské a později československé administrativistické literatuře, který obdobně jako sama správa je různě autory pojímán.“ Lépe např.: Ve starší rakouské a později československé administrativistické literatuře se vyskytuje termín „finanční správa“, který je autory pojímán různě, obdobně jako pojem správa.*

Nedostatkem logické a jasné větné stavby je i přetíženost vět. Někdy se mluví i o tzv. tasemnicových větách, které se v právním jazyce vyskytují poměrně často. Slo-

žitosti sdělení odpovídá i komplikovaná struktura dlouhého souvětí s nahromaděnými vedlejšími větami (čas-to vztažnými). Např.: *„Jestliže je v průběhu daňového řízení dokazováním prokázáno, že doklady, které mají doložit nárok na uplatněný nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty ve skutečnosti nevystavila firma, která je na dokladech uváděna jako plátce, který zdanitelné plnění uskutečnil a jestliže je tedy prokázáno, že doklady nebyly vystaveny tím, kdo je na nich jako vystavitel deklarován, nesplnil daňový subjekt jednu z podmínek nutných pro uplatnění nároku na odpočet daně, neboť nepředložil správci daně doklady ve všem zákonem předepsanými náležitostmi (nebylo prokázáno, že byly vystaveny tím, kdo je v nich jako vystavitel deklarován).“* Takto přetížená souvětí jsou pro adresáta textu těžko srozumitelná.

K chybám ve větné stavbě dále řadíme nepravé věty vedlejší. Mají formu věty vedlejší, ale nerozvíjejí dále některý větný člen z věty řídicí, vyjadřují děj časově následující, popř. mají platnost příslovečného určení. Např. nepravá věta časová – *V anglosaském právu byl tento předpis nepsaného práva první, když náš předpis byl vytvořen až o půl století později* (kdežto) – nebo nepravá věta vztažná – *Viníkem nehody byl řidič modré felicie, který nedal přednost protijedoucímu nákladnímu vozidlu.* Lépe: *Viníkem nehody byl řidič modré felicie, neboť nedal přednost protijedoucímu nákladnímu vozidlu.*

Posledními stylistickými neobratnostmi jsou nepravdelnosti větné stavby. V právních textech se občas objevuje kontaminace, zeugma a atrakce. Kontaminace je směšování dvou vazeb, např. *Pokračovali na adaptaci.* (Pracovali na adaptaci, ale pokračovali v adaptaci.) Zeugma je zanedbání dvojí vazby, dvě různé slovesné vazby se pojí k jednomu slovu, např. *Jednotliví soudci jsou zapojeni a účastní se práce v senátech.* (Účastnit se práce, ale zapojit se do práce.) Atrakce spočívá v mechanickém přizpůsobení jednoho slovního tvaru druhému, např. *Vydali se cestou překonávání rozporů a odstraňování protichůdných stanovisek.* (Lépe např.: *Vydali se cestou překonávání rozporů a odstraňování protichůdných stanovisek.*)

✦ Příspěvek napsala právnička a autorka jazykových publikací.

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 8. března 2007

Znalecké aspekty v obchodním právu (za spoluúčasti společnosti Tacoma Consulting)

Výklad ust. § 196a obchodního zákoníku; nepeněžitě vklady; převod a nájem podniku (či jeho části); přeměny společností; nabídky převzetí; squeeze out.

Lektoři: Marek Rosenbaum, Managing Partner, Marta Rosová, Partner, Jan Chromý, Manager

Číslo semináře: 41076

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 28. února 2007

• v pátek 9. března 2007
(původně avizován na 23. 2. 2007)

Evropský soud pro lidská práva (nejnovější vývoj judikatury, změny v řízení po vstupu Protokolu č. 14 v platnost a další aktuální informace)

Nejnovejší rozhodovací praxe Soudu s ohledem na nové opravné prostředky; změny v řízení před Soudem po vstupu Protokolu č.14 v platnost; zásahy do práv advokátů a jejich klientů ve světle judikatury Soudu; zvláštní procesní možnosti; některé aspekty trestního řízení z pohledu judikatury Soudu, činnost vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem.

Lektoři: JUDr. Karel Jungwiert, soudce Evropského soudu pro lidská práva
JUDr. Eva Hubálková, Ph.D., právník Kanceláře Evropského soudu pro lidská práva

Číslo semináře: 41073

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 28. února 2007

• v úterý 13. března 2007

Čeština pro asistentky a administrativní pracovníky advokátů

Užití platné pravopisné normy (psaní velkých písmen, „s“, „z“ a délek samohlásek v přejatých slovech; „Dodatek“ k Pravidlům českého pravopisu, odborná terminologie, zkratky; administrativní styl (slovní zásoba, skladba, tvarosloví, praktické ukázky); práce se základními jazykovými příručkami; konkrétní ukázky administrativního stylu; nejčastější chyby právních textů; grafická úprava textu a související ČSN; diskuse, dotazy.

Lektorka: dr. et Mgr. Věra Hartmannová, právníčka a autorka jazykových publikací

Číslo semináře: 41075

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 3. března 2007

• ve čtvrtek 15. března 2007

Právní informatika a informační systém

Možnosti využití právních informačních systémů pro advokáty, právní řešerše a další funkce informačních systémů, praktické rady pro advokáty a jejich zaměstnance, včetně aplikace unijního práva v praxi etc.

Lektorka: JUDr. Danuše Spáčilová, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Brno

Číslo semináře: 41064

Poplatek za seminář: 490 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. března 2007

• ve čtvrtek 22. března 2007

Spory související s prováděním veřejných dražeb

Žaloba o nepřipustnost dražby, žaloba o neplatnost dražby, předběžná opatření, určovací žaloby, žaloba o náhradu škody, žaloba o zaplacení nákladů dražby.

Lektor: JUDr. Adam Rakovský, advokát

Číslo semináře: 41077

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. března 2007

• ve čtvrtek 29. března 2007

Aktuální otázky rodinného práva

Diskusní panel na téma aktuálních problémů rodinného práva, osvojení – výživné – rozhodovací praxe soudů.

Lektoři: JUDr. Hana Nová, Obvodní soud pro Prahu 8, JUDr. Libuše Kantůrková, předsedkyně Okresního soudu v Kolíně, Mgr. Marcela Břejšová, soudkyně Okresního soudu v Kolíně

Číslo semináře: 41078

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. března 2007

• ve čtvrtek 5. dubna 2007

Sepis a problematika správních žalob

Nejčastější chyby a omyly, příklady z praxe, judikatura, exkurz do správního řízení.

Lektoři: JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, JUDr. Jan Luhan, advokát

Číslo semináře: 41079

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 25. března 2007

Semináře probíhají v **Paláci Dunaj, Národní 10** (vchod z Voršilské ul. č. 14), obvykle **od 9.00 do 16.00 hodin** s polední pauzou od 12 do 13 hod. Záměři o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: **seminare@cak.cz**, a poukáží příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. **12432011/0100**, **konstantní symbol: 0308**, **variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a registračního pětimístného čísla osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 4101000312)**. **Doklad o úhradě vezměte s sebou, fakturu obdržíte při prezenci.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese **www.cak.cz** v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace tel. 224 951 778. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. DANIELA KOVÁŘOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty ve Vzdělávacím a školicím centru pobočky ČAK v Brně

• ve středu 18. dubna 2007

Úmluva v občanskoprávních aspektech – mezinárodní únosy dětí (Sdělení MZV č. 34/1998 Sb.)

Lektoři: JUDr. Rostislav Záleský, ředitel ÚMPOD a JUDr. Markéta Nováková, zástupkyně ředitele ÚMPOD

Číslo semináře: 6804

Poplatek za seminář: 350 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. dubna 2007

• v pondělí 14. května 2007

Zákon o konkurzu a vyrovnání

Lektorka: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně KS Brno

Číslo semináře: 6805

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. května 2007

• ve čtvrtek 21. června 2007

Vybrané problémy obchodních společností

Lektorka: doc. JUDr. Jarmila Pokorná, CSc., zástupce vedoucího katedry obchodního práva PF MU v Brně

Číslo semináře: 6806

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. června 2007

Semináře probíhají ve Vzdělávacím a školicím centru v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin.

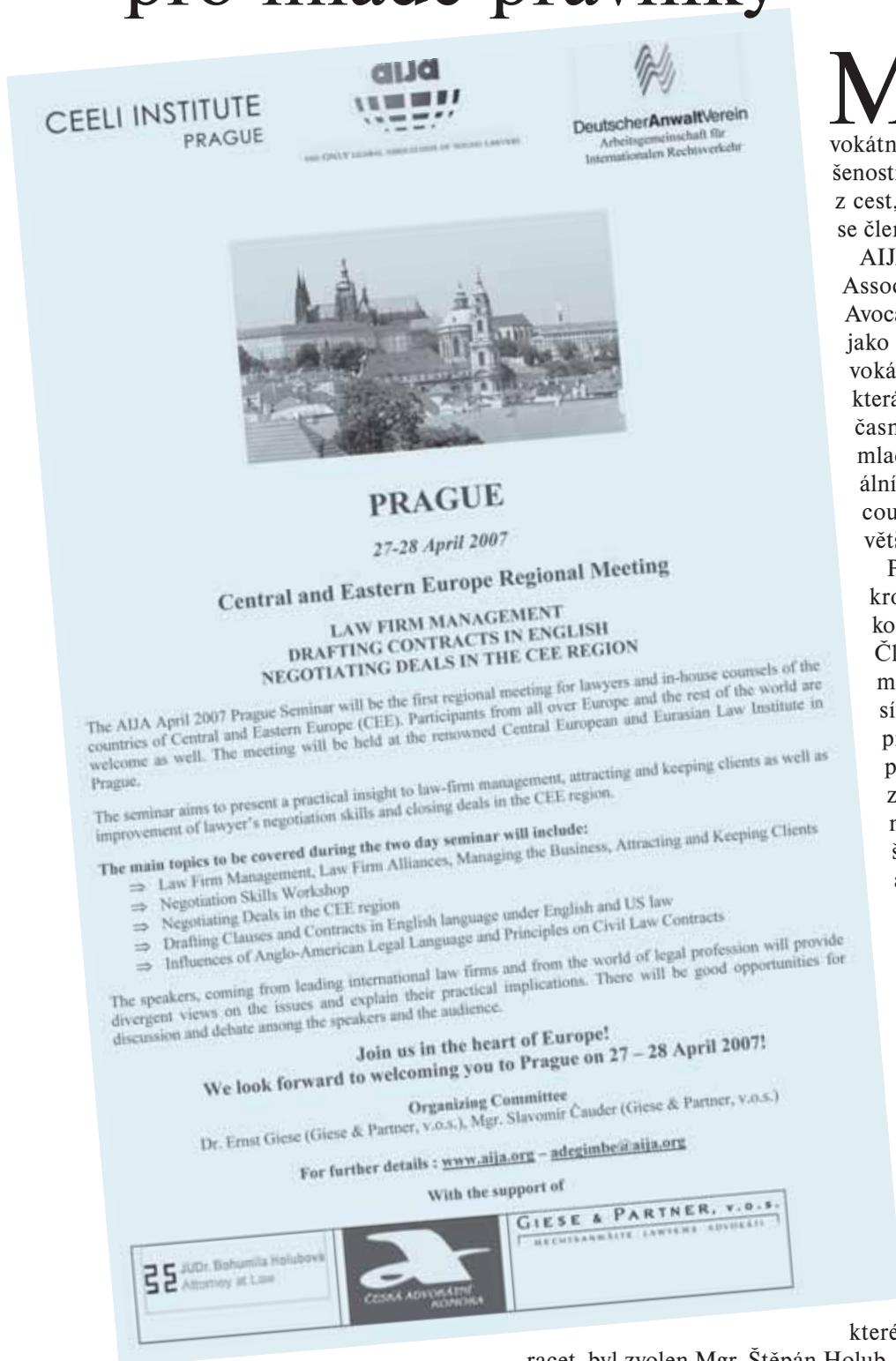
Záměři o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: **sekr@cakbrno**, a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet č. **12432011/0100**, **konstantní symbol: 0308**, **variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680700123)**. **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese **www.cak.cz** v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401-2 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. MARIE SNÁŠELOVÁ, ředitelka pobočky Brno

AIJA - zahraniční inspirace pro mladé právníky

CEELI INSTITUTE PRAGUE

AIJA

DeutscherAnwaltVerein
Arbeitsgemeinschaft für
Internationalen Rechtsverkehr

PRAGUE
27-28 April 2007

Central and Eastern Europe Regional Meeting

LAW FIRM MANAGEMENT
DRAFTING CONTRACTS IN ENGLISH
NEGOTIATING DEALS IN THE CEE REGION

The AIJA April 2007 Prague Seminar will be the first regional meeting for lawyers and in-house counsels of the countries of Central and Eastern Europe (CEE). Participants from all over Europe and the rest of the world are welcome as well. The meeting will be held at the renowned Central European and Eurasian Law Institute in Prague.

The seminar aims to present a practical insight to law-firm management, attracting and keeping clients as well as improvement of lawyer's negotiation skills and closing deals in the CEE region.

The main topics to be covered during the two day seminar will include:

- ⇒ Law Firm Management, Law Firm Alliances, Managing the Business, Attracting and Keeping Clients
- ⇒ Negotiation Skills Workshop
- ⇒ Negotiating Deals in the CEE region
- ⇒ Drafting Clauses and Contracts in English language under English and US law
- ⇒ Influences of Anglo-American Legal Language and Principles on Civil Law Contracts

The speakers, coming from leading international law firms and from the world of legal profession will provide divergent views on the issues and explain their practical implications. There will be good opportunities for discussion and debate among the speakers and the audience.

Join us in the heart of Europe!
We look forward to welcoming you to Prague on 27 – 28 April 2007!

Organizing Committee
Dr. Ernst Giese (Giese & Partner, v.o.s.), Mgr. Slavomír Čauder (Giese & Partner, v.o.s.)

For further details : www.aija.org – adegimbe@aija.org

With the support of

JUDr. Bohumila Holubová
Attorney at Law

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ
KOVROVA

GIESE & PARTNER, v.o.s.
RECHTSANWÄLTE, LAWYERS, ADVOCATES

Mnoho mladých právníků na počátku své advokátní kariéry bojuje se stejnými problémy – jak vést advokátní kancelář, kde získat potřebné zkušenosti a kde najít stabilní klientelu. Jednou z cest, jak tyto problémy překonat, je stát se členem mezinárodní organizace AIJA.

AIJA je zkratka francouzského názvu Association Internationale des Jeunes Avocats, který můžeme do češtiny přeložit jako Mezinárodní asociace mladých advokátů. Tato mezinárodní organizace, která byla založena v roce 1962, má v současné době více než čtyři tisíce členů, mladých právníků z celého světa. Oficiálními jazyky jsou sice angličtina a francouzština, ale v poslední době probíhá většina komunikace pouze v angličtině.

Podmínkou pro členství v asociaci je kromě jiného především úspěšně dokončené studium práv a věk pod 45 let. Členství je vhodné pro každého, kdo má zájem využívat výhod mezinárodní sítě podobně smýšlejících mladých právníků. V poměrně neformálním prostředí každý najde příležitost seznámit se s mnoha kolegy z cizích zemí a získat tak cenné kontakty a zkušenosti pro budování a chod vlastní advokátní kanceláře. Hlavní těžiště činnosti AIJA spočívá ve vzájemné výměně praktických osobních zkušeností a *know-how*.

Hlavním orgánem AIJA je všeobecné shromáždění, jehož se mohou účastnit všichni členové AIJA. Je vždy pořádáno v rámci každoročního kongresu a je jeho vyvrcholením. Výkonný výbor, který je výkonným orgánem AIJA, má své sídlo v Bruselu, skládá se z 48 členů volených na dobu tří let – každoročně je voleno 16 nových členů. Současným národním zástupcem za Českou republiku, na

kterého se zájemci o členství mohou ob-

racet, byl zvolen Mgr. Štěpán Holub, kontakt: stepan.holub@holubova.cz.

Své zkušenosti si členové dále předávají prostřednictvím odborných komisí z oborů soukromého i veřejného práva. V rámci AIJA existuje dvacet stálých pracovních komisí. Vzhledem k tomu, že ve střední a východní Evropě působí AIJA poměrně krátkou dobu, představitelé AIJA by uvítali, kdyby se do práce jednotlivých pracovních skupin zapojilo více advokátů z našeho regionu. Protože je AIJA orientována spíše na evropské a na kontinentální právo, je zřejmé, že by větší účast advokátů z našeho právního prostředí určitě činnost AIJA obohatila. Členové organizace se setkávají na seminářích, kurzech a konferencích, které organizují po celém světě. Čeští právní-

ci budou mít příležitost poznat organizaci AIJA i na domácí půdě. **Ve dnech 27. – 28. dubna 2007 se totiž v Praze poprvé, a to s podporou České advokátní komory, uskuteční Setkání mladých právníků ze střední a východní Evropy (Central and Eastern Europe Regional Meeting).** Mezi tématy tohoto setkání je blok zaměřený na vedení advokátní kanceláře, na získávání nových klientů a udržení těch stávajících a o advokátní praxi ve střední a východní Evropě vůbec. Jelikož pro mezinárodní advokátní praxi je prakticky nezbytné dobře komunikovat v angličtině, byla na program zařazena také část zaměřená na sepisování smluv a písemností v anglickém jazyce, které dělá právníkům ze střední a východní Evropy často potíže. Mezi přednášejícími a moderátory diskusí budou samozřejmě zkušení odborníci v daných oblastech. Na konferenci jsou srdečně zváni všichni mladí kolegové, ať už stávající členové nebo nečlenové AIJA. Podmínkou je ale dostatečná znalost angličtiny, neboť ta je pracovním jazykem setkání.

Všechny potřebné podrobnosti a informace o chystané konferenci se můžete dozvědět na webové stránce ČAK či <http://www.aija.org>, případně <http://www.aija.cz>.

Všem účastníkům, kteří se přihlásí do 18. 3. 2007, je poskytnuta sleva z účastnického poplatku ve výši 40 eur. Po tomto datu zaplatí členové AIJA mladší pětatřiceti let za registraci 320 eur, ti nad 35 let 360 eur, nečlenové AIJA pak 400 eur. Pokud by pro někoho byl účastnický poplatek vysoký, je možné požádat o finanční podporu a mít tak účast zdarma.

✦ Mgr. ŠTĚPÁN HOLUB

Pozvánka na semináře **Jednoty českých právníků**

Výbor Pražského sdružení Jednoty českých právníků připravil v souladu se svým posláním a stanovami v prvním pololetí 2007 pro své členy i širší právnickou veřejnost odborné semináře s aktuální právní problematikou.

Jsou to tyto semináře, na které Vás srdečně zveme:

16. března 2007
Nový stavební zákon

Přednášející:
JUDr. Zdeňka Vobrátilová a Ing. Tomáš Sklenář,
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

30. března 2007
**Obchodní právo po vstupu ČR do EU
(s důrazem na právo společností
a závazkové právo)**

Přednášející:
JUDr. Petr Čech, LL.M., Právnická fakulta UK Praha

3. dubna 2007
**Bytová družstva, společenství vlastníků
a notáři**

Přednášející:
JUDr. Karel Wawerka, notář, Praha

3. května 2007
Použití směnky k zajištění

Přednášející:
JUDr. Zdeněk Kovařík, Vrchní soud, Praha

25. května 2007
**Náhrada škody a odpovědnost podle
občanského zákoníku ve světle judikatury**

Přednášející:
JUDr. Marta Škárová, Nejvyšší soud ČR

8. června 2007
Vypořádání společného jmění manželů

Přednášející:
prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., Právnická fakulta
MU Brno

Všechny uvedené semináře se konají od 9.00 – 14.00
hodin v přednáškovém sále Justiční akademie v Praze,
Hybernská 18, Praha 1.

Účastnický poplatek činí za každý jednotlivý seminář
950 Kč, pro členy JČP pouze **500 Kč.**

Veškeré další dotazy o těchto seminářích získáte
u koordinátorů:

JUDr. Ludmila Suchá, tel. 272 766 026, 721 902 444
JUDr. Božena Burdychová, tel. 266 010 249,
604 245 079

Přihlášky je též možné poslat faxem na číslo
222 717 719 nebo e-mail: JČPPraha@quick.cz.

Rozhovorem s „právníkem a světoběžníkem“ Václavem Králem pokračujeme ve volném cyklu Bulletinu advokacie

ADVOKÁTI S MÚZOU

„Si Dios quiere...“

JUDr. Václav Král, advokát, spisovatel, cestovatel, polyglot, narozen roku 1926, publikoval v šedesátých letech v časopisu Reportér, později v Telegrafu. V r. 2002 vydal úspěšnou knížku *Příběhy slavných i neslavných aneb Můj život s advokací*. V roce 2004 mu vyšel vzpomínkový cestopis *Procházky pamětí, aneb advokát na cestách*. V současné době stále píše, zatím „do šuplíku“.

• **Pane doktore, jestli dovolíte, začneme o životě a skončíme literaturou. Loni jste oslavil na Vás neviditelné osmdesátiny, jste činný jako advokát, píšete, cestujete. Pochází Vaše úžasná vitalita z úrodného kraje Vašeho mládí?**

Začnu tak, jak jsem začínal v přílohách ke kádrovým dotazníkům v době dřívější – narodil jsem se v krásném maloměstě uprostřed Polabí – Lysé nad Labem. Otec byl střední hoteliér, matka se v domácnosti starala o mě a moji velmi hodnou sestřičku. Rodiče mne vychovávali tak, že mne moc nevychovali. To mělo jisté výhody zejména ve věku pubertálním, avšak i nevýhody, neboť nemám své nedostatky na koho svádět.

• **Studoval jste na proslulém nymburském gymnáziu. Jaké máte vzpomínky na školní léta?**

Pětiletou obecnou školu v Lysé jsem absolvoval s plným úspěchem, ne tak již Reálné gymnázium v Nymburce, kde úspěchy střídaly neúspěchy, nikoliv ovšem takové, že bych propadal. Útěchou mi budiž, že tento ústav slul přísností, takže např. v latině jistá paní *prof. Notburga Knobová* dokázala dát z třiceti známek z latiny dvacet pět kulí neb sardelí.

Já jsem měl štěstí, že nás latinu řadu let učil *prof. Václav Čep*, bratr známého katolického spisovatele *Jana Čepa*, později žijícího v Paříži. Václav Čep, i když byl mladý, byl kantor jako za starých časů. Neměl ani notýsek, ale o každém žákovi – a zejména žákyni – věděl své. I po dlouhých letech si pamatoval, že jsem byl dvojkař, což u jiného latináře znamenalo jedna mínus. Budiž také složena chvála na stavitele budovy nymburského gymnázia. I podle přísných kritiků je to nejkrásnější školní budova v naší republice a já dodávám, že i ve střední Evropě.

• **Vaše středoškolská studia provázeli horror II. světové války...**

Ovšemže doba mého studia středoškolského byla chmurná: krutá válka se všemi svými zvraty, německý ostrý režim kulminoval zejména po atentátu na Heydricha. V té době se stalo, že na chlapeckém záchodku byly nalepeny dvě fotografie – jedna představovala dr. Edvarda Beneše s chotí Hanou a druhá, přeškrtnutá, Adolfa Hitlera. Následoval nástup po třídách do auly gymnázia, provázený řevem gestapáků. Pár starších studentů bylo zatčeno a několik profesorů skončilo v koncentračním táboře, pravděpodobně na základě udání členky profesorského sboru – němčinářky. Pak se gymnázium zase naopak chystalo na příchod hostí z východu, jak se utíkavším Němcům tehdy říkalo. V roce 1946 nás několik nadšenců dobrovolně maturovalo z ruštiny.

• **Po válce se na pár let vrátila do republiky demokracie a Vy jste začal studovat práva – ani zde jste neměl nouzi o dramatické situace...**

Po maturitě v r. 1946 jsem se dlouho rozmýšlel, zda jít na práva nebo na tehdejší Vysokou školu obchodní v Horské ulici v Praze. Zvítězila práva, ale možná za tím stála obava ze zkoušky z matematiky na VŠO. Únor, je-

muž nenáleží *epiteton ornans*, tj. vítězný, právnickou fakultu silně zasáhl. Řada profesorů v čele s rektorem univerzity *JUDr. Karlem Englišem* byla vyhozena téměř na dlažbu a začala éra prověrek, při kterých nás studenty, ale někdy i profesory, prověřovali naši kolegové z ročníku, někdy dokonce i z ročníků nižších. V r. 1949 jsem při prověrkách neuspěl a byl ze studia vyloučen – důvodem byl otec-hoteliér. Po odvolání jsem byl na fakultu opět přijat s ohledem na to, že otec byl vedle nepříznivého povolání též členem organizace Osvozených politických vězňů. Promoval jsem v listopadu 1950. Při studiu na fakultě jsem se učil anglicky, a to tak, že mě vyučoval můj vynikající přítel *Mirek Růžička*, a já jsem ho *compensando* učil francouzsky.

• **Na jaké místo jste nastoupil po promoci?**

Po ukončení studia nastal čas shánění místa – ovšem jen na necelý rok, neboť mě čekala služba vlasti. Snažil jsem se při hledání místa využít svých jazykových znalostí, které byly v mých očích obstojné. Pět nás běhalo po „pezetkách“, neboli podnicích zahraničního obchodu, nakonec jsem byl přijat do PZO Pragoexport. Vzdělání obchodní jsem neměl, nevěděl jsem, co je *akreditiv*, *konosoment* ani *Incoterms*. Rovněž na stroji jsem moc psát neuměl, ale díky své jazykové vybavenosti jsem byl zařazen jako pomocný obchodní referent – v reálu korespondentce k ruce – časem jsem povýšil na obchodního referenta. Tehdy jsem z pozice své funkce podnikl své první obchodní cesty, i do zámoří.

• **Ve slavné době Hanzelky a Zikmunda jste jim tedy konkuroval jako obchodní cestující. Kam jste se například podíval?**

Nezapomenutelná byla cesta na 75 dní do Karibské oblasti – Curaçao, Trinidad, Barbados, na Jamajku, do Britské Guyany a Surinamu. Mýlil by se ovšem každý, kdo by si myslel, že šlo o cesty veselé a rozmarné. Pragoexport vyvážel drobné spotřební zboží, a tak jsem cestoval se sedmi velkými kufry vzorků, podle kterých se uzavíraly zakázky. Ovšem mezitím byla dvouletá vojna za ministrování dr. Čepičky. Sloužil jsem v Českých Budějovicích, ale se Švejkem to nemělo nic společného. Každý rok jsme pět měsíců museli strávit ve vojenských prostorách na Šumavě – zima tam byla i v létě. Opuštěky do měst jsme nedostávali žádné a domů jsem se podíval, jen když mi zemřel otec.

• **Jakým řízením osudu jste se po takové divočině ze Surinamu, vojny a přes Čepičku stal advokátem?**

Jak jinak – čas v PZO plynul a opět oponou trhnul a po maďarských událostech v r. 1956 opět došlo k prověrkám. Se mnou byl zrušen pracovní poměr a já jsem byl opět na ulici jako čerstvý absolvent právnické fakulty. Spíše necíleně jsem došel na Ústředí československé advokacie, kterému předsedal soupeřník z vojny *dr. Otomar Boček* a pozdější předseda *dr. Zdeněk Hrazdira z Lysé*, a tak 1. 7. 1960 jsem byl především pro své jazykové znalosti přijat jako koncipient do Advokátní poradny č. 1 v Praze (AP 1). Za těch deset let jsem

všechno z práva zapomněl, ale začal jsem tak vehe-
mentně studovat, že jsem byl za rok schopen jít na ad-
vokátní zkoušku, kterou jsem složil na výbornou. Nastal
život v AP I s mezinárodním právem soukromým. Vy-
užíval jsem znalosti jazyků, k nimž přibyla v Pragoex-
portu ještě španělština. V *Casa di Cultura Italiana* jsem
se začal učit italsky. A já jsem i díky španělštině mohl
vyjet na dva měsíce do Bogoty, které se protáhly na mě-
siců sedm, v dalším roce na čtyři měsíce a pak ještě čtr-
náct dní. Zde musím s vděčností vzpomenout na svou
ženu, neboť v době mé nepřítomnosti musela zvládnout
pracovní povinnosti, domácnost i výchovu naší dcery,
což jistě nebylo jednoduché.

• **Cestovatelské štěstí jste tedy našel i v advokacii. Jaké jste měl poslání v Kolumbii?**

V Kolumbii jsem měl za úkol zrušit společnou kolum-
bijsko-československou důlní společnost, údajně právně
založenou, což však byl omyl. Na první pohled sice jas-
ná záležitost, ale díky lokálním spolupracovníkům se sta-
la brzy maximálně komplikovanou.

Bydlel jsem sám v bytě, jedinou zábavou byla tamní
televize – mimochodem výborná – a tak se i díky ní sta-
la španělština mým nejsilnějším jazykem a já se po-
stupně mohl dát zapsat jako soudní tlumočnick všech pě-
ti jazyků.

Bylo by však chybou, kdyby si někdo myslel, že my
v AP I jsme pracovali výlučně jen na kauzách s cizím
prvkem. Byli jsme fakticky, nikoliv právně, rozdělení na
oddělení dědické - téměř výlučně z ciziny - patentoprá-
vní a mezinárodní. Ale ani kauzy domácí nám nebyly ci-
zí, proto jsem pro osvěžení sem tam přijal nějaký roz-
vůdek nebo trestničku - v obhajobách rozkrádání ná-
rodního majetku jsem míval štěstí až válečnické.

• **Mnoho kolegů Vás zná i jako člena aparátu České ad-
vokátní komory v oblasti mezinárodního práva. V Komo-
ře jste působil od r. 1990 do loňského roku - odcházelo
se Vám lehce?**

Nastal rok 1990 se svobodnou advokací. Tehdejší
předseda ČAK *dr. Karel Čermák* mne svou diplomacií
přesvědčil, abych šel na Komoru zastávat místo ve-
doucího mezinárodního oddělení, což jsem činil po
dobu osmi let. Na Komoře jsem pak zůstal jako man-
dátní advokát na mezinárodním oddělení na poloviční
úvazek.

Až v únoru roku 2005 mě opět diplomaticky pře-
svědčil předseda *dr. Jirousek*, že jsem t. č. jediný, kdo
může dočasně pracovat na úseku určování advokátů
podle paragrafu 18 zákona o advokacii. To byla škola!
Ani ne tak právní jako životní. To jednání a korespon-
dence s kverulanty, nenasytnými žadateli o určení
apod.! Za deset měsíců, než agenda přešla do brněnské
pobočky ČAK, bylo na mne podáno pět stížností od
žadatelů, zatímco od r. 1961 až do roku 2006 byla pro-
ti mně podána stížnost naprosto neoprávněná jen jed-
na. Velice jsem si vážil toho, že mi nikdo z asi jednoho
tisíce „určených“ kolegů a kolegyně nevynadal, a to ani
korespondenčně.

A po dalším trháni opony časem jsem loni v květnu
Komoru opustil a zařídil si kancelář ve Vodičkově ulici,
kde mám dvě menší místnosti, kuchyňku a klozetek. Pro-
stě Churchillovo *never, never, never, give up*.

• **Jaké jsou podle Vás lepší a horší stránky profese ad-
vokáta?**

Na advokacii shledávám hlavně její klady, je to něco
jiného než život úřednický, včetně práce exportéra, jak
jsem si ho vyzkoušel na vlastní kůži. Oceňuji její vol-
nost, žádné píchačky apod., rovnost – nemáte nad se-
bou žádného nadřízeného kromě svého klienta. S bra-
trstvím je to už horší – vztahy mezi některými advo-
káty jsou, jak slýchám, ne vždy dobré. Nemohu než
vzpomenout, jak advokát *Etienne Caen*, později doyen
pařížské advokátní komory, mně představoval před
jedním jednáním u soudu v Paříži svého kolegu slovy:
„Kolega XY je obávaný jako odpůrce, vynikající jako
přítel.“

U některých kolegů pozoruji zápornou část naší pro-
fese. Povolání advokáta je zcela absorbuje, nemají čas na
své koníčky a záliby – nemyslím tím ženy – a když jdou
do penze, tak se doslova nudí.

Advokacie je povolání, při kterém se může advokát,
advokátka, seznámit s osobami skutečně slavnými až his-
torickými. U mne to byl např. *kardinál Beran*, spisovate-
lé *Jiří Mucha*, *Jaroslav Seifert*, *Jan Čep*, nedávno pan *Ar-
nošt Lustig*, nebo kritik *Václav Černý*. O těchto osobnos-
tech píšu ve své první knize *Případy slavných i neslavných
aneb Můj život s advokací*, na kterou si bez úmyslu in-
zerce dovoluji odkázat.

• **V předchozím hovoru jste se zmínil o šesti cizích ja-
zycích, které ovládáte, pokud si ale vzpomínám, překládal
jste mi něco také do latiny...**

Ptáte se, paní doktoro, na mé jazyky. Jejich po-
stupné osvojování jsem již popsal výše, ovšem jazyk
kardinální, tedy kardinálů, jsem zatím neuvedl. Je to
jazyk latinský, jehož jsem rovněž soudním tlumočnickem.

Nepředstavujte si však, že bych překládal nějaké bib-
lické texty z latiny např. do češtiny. Je to mnohem pro-
zaičtější. Jsou to vesměs diplomy našich univerzit, kte-
ré se překládají do některého cizího jazyka přímo, ni-
koliv přes češtinu. Nebo naopak diplom v latině ze
zahraniční univerzity do češtiny. Po úmrtí některých
kolegů, jako např. známého *dr. Antonína Suma*, jsem
na to v ČR, ale i na Slovensku sám, tedy nechtěný mo-
nopol.

• **Je osvojení si cizího jazyka věcí nadání a píle nebo
spíš píle a nadání?**

Myslím si, že na jazyky nijak mimořádně nadaný ne-
jsem, ale byl jsem v této oblasti vždy urputně vytrvalý
– dle rady Komenského – „Začni a vytrvej.“ A taky
jsem se snažil co nejvíce odkoukat od *dr. Ivana Matyše*.
Ten byl původně advokát, od r. 1950 pak překladatel
v AP I. Jako soudní tlumočnick měl zapsáno osm jazy-
ků a další čtyři znal jaksi bokem. Překládal mj. tlusté

technické texty pro Polytechnu. Když se při diktování překladu musel párkrát podívat do slovníku, klel ve všech jemu dostupných jazycích, že mu to nejde. Ptal jsem se ho, čím to je, že takto může překládat. Řekl, že má jednu velkou výhodu: „Když jednou vidím cizí slovíčko, tak si ho zapamatuji.“ A ještě jednu radu mi dal: „Nic si z toho nedělej, že ti to zatím s překlady nejde tak, jak si to představuješ. Furt to dělej a furt to dělej, jednou se ti v hlavě rozsvítí.“ Několik let jsem také cizí jazyky vyučoval.

• **Ted' o něčem osobním. Co pro Vás znamenají pojmy jako přátelství, láska....**

Za dlouhé roky jsem si učinil různé hodnotové žebříčky přátelství. Za přátele považuji ty, kteří bez problémů snášejí i mé chyby a na které se mohu za všech okolností spolehnout. Rozlišuji známé, kamarády a přátele. Těch známých, i velmi dobrých, jsem za život poznal mnoho. Kamarády, tj. jakýsi druhý stupeň, jsem měl a stále mám. Opravdových přátel, tzv. blízkých, čítám jen osm – z toho tři již nežijí. V cizině jsou mými skutečnými přáteli rodina *Mayerových* z Holandska.

Láska, bože, láska. Asi bych se po někom opakoval, kdybych napsal, že jsem se ženám nevyhýbal. Ale poslání ženy jako rodičky stavím amatérsko-filozoficky výš než plození.

Štěstí jsem měl na jednu ženu, se kterou jsem se oženil v r. 1957. Byla to, jak my zralí muži říkáme, „správná ženská“, výborná lyžařka a tenistka. Na lyžích jsme se seznámili a já se později dozvěděl, že jsem ji na sjezdovce zaujal nikoli svým lyžařským uměním, ale tím, že jsem si hvízdal Dvořákův koncert h-moll. Naše manželství vydrželo až do jejího úmrtí v r. 2004.

• **Vaší asi největší vášní je cestování, poznávání modré koule ze všech stran... anebo Vás baví i něco jiného?**

Dříve to byl sport, především tenis, i když jsem žádný velmistr nebyl – v tenise tak slabá třetí třída. Velmi mne zajímá výtvarné umění, ale za jeho znalce se zdaleka nepovažuji. Kladný vztah mám k hudbě, zejména té, která bývá označována jako vážná. Rád také sleduji dokumenty v televizi a jsem doslova vášnivý čtenář literatury faktu.

Ale cestování – to mi zůstalo. První cestu do Francie jsem podnikl v r. 1947, kdy jsem dostal prázdninové stipendium Francouzského institutu v Praze (blíže o tom píšu ve své druhé knížce *Procházky pamětí, aneb advokát na cestách*). Zemí jsem navštívil – odvažují se psát „zatím“ – více než šedesát, počítám-li v to i takové malé země jako je San Marino, Monaco, Luxemburg – všechny převážně po r. 1990. Až do loňského roku jsem se pravidelně zúčastňoval zahájení soudního roku v Paříži. A Paříž je mou celoživotní láskou.

Poslední cestu, poslední ve smyslu anglického slova *last*, nikoli *last*, jak doufám, jsem učinil v listopadu 2006, kdy jsem navštívil Moskvu a objevil jedinečný a ojedinělý Sant Petěrburg.

• **A nakonec to nejlepší: Vaše literární pokusy a definitivy, metoda psaní, inspirace....**

Nejprve musím protestovat proti Vašemu úvodu, v němž jste mě představila jako spisovatele. Tím zdaleka nejsem a také se jim necítím.

Můj první veřejný písemný projev se datuje do doby sokolského žáka. Před *Všesokolským sletem v r. 1938* byla vypsána písemná soutěž pro žáky a já jsem v této soutěži získal 2. cenu. Další druhou cenu (první nebyla udělena, říkám ke své úteše!) jsem dostal v soutěži časopisu *Le petit Parisien*, který jsme odebírali na gymnáziu.

V uvolněných letech šedesátých jsem publikoval asi deset článků v tehdejší *Reportéru*, což byl velmi náročný týdeník. Přispíval tam šéfredaktor *Stanislav Budín*, *Jiří Hanák*, *Jiří Ruml*, *Jiří Hochman* atd. Potom dlouho nic, až mě jednou televize, se kterou jsem spolupracoval na jazykovém poli, vyzvala, abych se pokusil napsat něco o soudních případech, které měl vyprávět herec *Jiří Císlar*. Nakonec z toho nic nebylo, ale ve mně už začal hryzat červíček literárních ambicí, podporovaných mou manželkou. Tak jsem začal psát. Nikdy v minulosti jsem si z různých kauz nedělal poznámky ani neschovával písemné materiály. Ale jak jsem začal psát, vybavovaly se mi kauzy i s detaily mých obhajob, že jsem se nestačil divit.

Psal jsem dlouho tzv. do šuplíku, až mne moje známá, *prof. Jaroslava Dražanová*, které jsem dal texty přečíst, přesvědčila, abych z toho vytvořil knížku. Navíc jako profesorka češtiny dbala i na mou gramatiku. Pak se dva roky upravovalo, škrtilo a připisovalo, až byla v r. 2002 má první kniha na světě (vždyť jste se, paní doktorko, na ní podílela také svou originální grafikou!). Když se knihu podařilo vydat, trpěl jsem jako každý začátečník na tomto poli obavami, zda „to“ vůbec někdo bude číst. Zde mi nepomohla ani moje manželka, která měla takřka ostré pero (původně chtěla být novinářkou, po r. 1990 občas napsala nějaký kritický článek a byla kritická i k mým textům). Když jsem vydanou knížku přinesl domů, tři dny ležela na gauči, než ji manželka otevřela. Měla prý obavy, že „to“ bude právnicky suché. Čtvrtý den přišla a uznala, že se to dá číst. Když se potom o knížce pochvalně vyjádřila i paní *Slávka Peroutková*, řada kolegů a později i pan *Arnošt Lustig*, usinal jsem klidněji.

Základem druhé knihy, vydané po dvou letech, byly mé články o cestách, jimiž jsem přispíval do *Telegrafu* a *Reportéra* a nezatratil ji ani ten nejpovolnější, *ing. Miroslav Zikmund*.

I dnes stále něco sepisuji. Co z toho bude a kdy, nevím. Občas napíšu článek do novin, většinou na nějaké aktuální téma. Uvidíme, co bude dál. Španělě říkají: „*Si Dios quiere - bude-li Bůh chtít*.“ A tak to svěřuji také trochu osudu.

Pokud by se čtenářům rozhovoru zdálo, že jsem se příliš chválil, nebo snad dokonce vytahoval, pak mají pravdu. Protože co nám, vetchým staříkům, vlastně ještě zbývá, že?

❖ KVĚTA SLAVÍKOVÁ

Lekce z koketerie

Jako právník tradičnějšího ražení nemám rád definice; rozhodně se mi však zamlouvá jedna z pera Milana Kundery, který napsal: „Co je to koketerie? Dalo by se snad říci, že je to takové chování, které má dát najevo tomu druhému, že sexuální sblížení je možné, přičemž se tato možnost nikdy nesmí jevit jako jistota. Jinak řečeno: koketerie je nezaručený slib soulože...“ (Kundera, M: Nesnesitelná lehkost bytí, Atlantis, Brno 2006, s. 153.) O několik stránek dále pak autor tuto obecnou myšlenku konkretizuje a o hrdince svého románu uvádí: „Slibuje příliš horlivě, aniž dává dostatečně najevo nezaručenost svého slibu.“

Předestřel jsem úryvky z Kunderovy knihy své ženě, aby je zhodnotila jako sexuoložka a soudní znalkyně. Řekla mi: „Takové chování klade někdy až příliš velké nároky na rozpoznávací schopnosti muže. A jakmile se pak jeho hormony zblázní, bývají zřetelně oslabeny jeho schopnosti ovládat.“

Když už jsme se dostali k ženské koketerii, ukázal jsem manželce článek „Prázdninové střípky“ (Bulletin advokacie č. 9/2006, str. 90), kde se Václav Mandák zabýval otázkou, jaké že má být advokátovo ošacení u soudu. Autorova kritická slova se týkala především pánů kolegů, k advokátkám byl podstatně galantnější. Napsal jen, že se nechce dotýkat některých z jejich výstrojních excesů a poukázal na nejnovější poznatek z Kypru. Zde Nejvyšší soud advokátkám povolil, že mohou k soudnímu jednání přijít v kalhotách, ale „klasického stříhu“, pokud se budou nadále držet „dobrého vkusu“.

Manželka, jak už tak ráda kárá počinání mé a mých kantorských kolegů, řekla: „K pořádnému oblečení máte vést posluchače už na fakultě.“

Uznan jsem jistou oprávněnost takového názoru; v nebyvalém záchvatu sebekritiky jsem dokonce dodal, že američtí studenti práv si musí obléci profesní ústroj, když na semináři simulují soudní proces.

Žena se chopila narážky na Spojené státy, zašla ke své odborné knihovně, vylovila zde knížku „Sex je umět, chtít a vědět“ (napsal Paul Joannides, vydal Gofy Foot Press, překlad Dalibor Míček, české vydání ALPRESS, Frýdek-Místek, 1999) a na straně čtyřicet sedm z ní četla: „V sedmdesátých a osmdesátých letech se v této zemi vyrojily zástupy absolventek právnických fakult, které začaly úspěšně pronikat do dosud výhradně mužského hájství v džungli paragrafů. Většina z nich – snad z rozpaků, jak dosáhnout toho, aby je ostatní brali vážně – začaly svou kariéru tak, že se navlékly do fádnicích vlněných obleků a halenek s měkkými límečky (typická uniforma advokátek). Jejich záměrem bylo vypadat

co nejméně žensky a zapudit veškerý sex-appeal, jako by svou ženskost považovaly za mimořádnou slabost. Až na to, že u soudu budily dojem, že jsou navlečeny do vaku na převážení mrtvol, dosáhly tyto ženy většinou velmi rychle pozoruhodných úspěchů. Zajímavé ovšem bylo, že některé z nich se naučily nosit pod fádnicími obleky mimořádně erotické prádlo. Svým způsobem tak chtěly naznačit, že si alespoň částečně svou ženskost uchovaly.“

Tentokrát jsem měl zase já příležitost rýpnout si do autora, odborníka v sexuologii, a tím i nepřímo do své ženy. Prohlásil jsem: „To by mne zajímalo, jestli pan Joannides je vědecky korektní a svůj názor opírá o dostatečně rozsáhlý výzkumný vzorek a jak ten vzorek vůbec získal. Navíc se vyjadřuje k věcem, o kterých toho asi moc neví. Americké advokátky zřejmě volí určitý způsob vnějšího oblečení proto, že jsou k tomu nuceny etickým kodexem svého povolání. Volba jejich spodního prádla se pak nalézá ve sféře jejich svobodného rozhodnutí, krytého příslušným ústavním dodatkem.“

Shodli jsme se pak s manželkou na tom, že pravidla profesní etiky nic nepraví o intimních součástech právníkova oblečení, i když by se někdy měla vyjadřovat i k němu.

V této souvislosti mi žena vyprávěla příhodu ze své znalecké praxe: „Čekám jednou na chodbě soudu, až začne proces se sexuálním deviantem. Kolem jde paní soudkyně v kraťoučce minisukni (pravda, za nohy se stydět nemusela), přes jednu ruku přehozený talár a v druhé spisy. Ty jí náhle upadnou, paní soudkyně je v předklonu sbírá až je vidět celá lososově růžová nádhra jejích krajkových kalhotek.“

Okamžitě jsem tušil, co následovalo. Manželka, u vědomí své odpovědnosti za sexuální osvětu lidstva, ráda i druhým (nejen mně) vysvětluje jejich nedopatření a cesty k nápravě. A tak prý paní soudkyni především upozornila na přítomnost sexuálního devianta. Její Ctihodnosti vytkla, že vlastně jedná jako „viktima“ – to je osoba, která si svým chováním, byť nezáměrně koketním, přímo koleduje o to, aby na ní byl spáchán trestný čin. Manželka prý také poučila paní soudkyni, že pokud již nosí minisukni, nemá se při sbírání věcí předklánět, ale přidřepnout si. „I takové věci by se studenti měli na právnické fakultě dozvědět,“ končila má žena své vyprávění.

Právě proto, že jsem cítil určitou důvodnost tohoto doporučení, odpověděl jsem s velice vážným výrazem: „Ano, a jeden seminář by byl věnován výuce předklánění, přičemž by nešlo jen o projevy úcty k nadřizeným.“

✿ prof. PETR HAJN

MÁTE DOBRÉHO ADVOKÁTA? MANŽEL JE SOUDNÍ
ZNALEC, PANE VRCHNÍ.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- na pražském Žižkově obchodovala počátkem 20. století s nemovitostmi řada advokátů? Prezident pražské advokátní komory Eduard Koerner tak v r. 1908 koupil za 86 500 K dům č. p. 593 v tehdejší Švihovského (dnes Blahníkově) ulici, aby jej o dva roky později se ziskem prodal za 100 000 K. Do dvou domů v r. 1909 investoval 161 000 K pražský advokát Stanislav Prachenský, v letech 1901 a 1909 koupil dva domy celkem za 105 701 K advokát Ladislav Špaček. Kupujícími v tomto období byli i advokáti Julius Hahn a Arnold Roth, či „choť advokáta“ Gabriela Ducháčková. Více se lze dočíst v zajímavé knize Zdeňka Šestáka *Jak žil Žižkov před sto lety* (ACADEMIA Praha 2006).
- časopis Květy č. 21 z 25. května 1968 přinesl zajímavý příspěvek s názvem *Potřebuje advokacie advokáta?* Diskuse o advokacii se zúčastnili předseda Ústředí československé advokacie Zdeněk Hrazdira, místopředsedové Alois Goumlík a Vladislav Vrba a jeden z bývalých obhájců u Státního soudu Pravoslav Heřbolt. Debata o politických procesech z 50. let byla vedena velmi otevřeně. Mluvilo se i o tom, že Ústředí zřídí komisi, která by se zabývala úlohou advokátů v těchto procesech. K tomu bohužel po srpnu 1968 již nebyl dán prostor.
- v čele pražského Sokola stála v 2. polovině 19. století řada advokátů? V letech 1872 až 1882 byl starostou pozdější pražský primátor Tomáš Černý (1840-1909), jehož vystřídal další advokát Karel Linha (1833-1887), který tuto funkci zastával až do své smrti. Starostou České obce sokolské byl na přelomu 19. a 20. století Jan Podlipný (1848-1913), jehož nástupcem od r. 1906 byl advokát Josef Scheiner (1861-1932), mj. autor Dějin Sokolstva a zástupce Sokola v Evropské tělocvičné unii.
- ve Výboru pro veřejné blaho nepůsobil z řad advokátů pouze Robespierre? Dalším členem byl i advokát z Toulouse Bernard Barère de Viuzac (1755-1841), je muž nepřátelé přezdívali „Anakréon gilotiny“. Tento aktivní účastník revolučního dění se 9. thermidoru přidal k odpůrcům Robespiera, což mu zachránilo život. Byl sice zatčen, ale po osmi měsících propuštěn z vězení. Za císařství se stal tajným agentem policie, ještě v r. 1832 byl zvolen poslancem, volba se však ukázala z formálních důvodů neplatnou. Jeho posmrtně vydané paměti jsou zajímavým pramenem pro poznání jakobínských diktatury.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel	
Frantisek Smejkal: Elektronische Justiz = elektronische Rechtsanwaltschaft	3
Aktuelles	
Anwälte aufgepasst! Die Eintragung ins Grundbuch ist ab dem 1. März nur mit einer Erklärung über die Echtheit der Unterschrift möglich! Jiří Patera	4
Jurist des Jahres 2006 ivac	5
Aus Theorie und Praxis	
Artikel	
Zusammenfassung	12
Zur Zulässigkeit eines Beweismittels, das durch unmenschliche und erniedrigende Behandlung erlangt wurde und zum Grundsatz, dass niemand sich selbst belasten muss Bohumil Repik	13
Gesetz über die eingetragene Partnerschaft Milana Hrušáková	18
Speditionsvertrag Karel Marek	24
Ad „Erklärung des Eigentümers im Widerspruch zur Kolaudation“ (Reaktion auf den Artikel von Luboš Chalupa und die Anmerkung von Petr Baudyš) Petr Kališ	29
Neue Fassung des Straftatbestandes der Bedrohung unter Einfluss von Suchtmitteln gem. § 201 des Strafgesetzbuches (Erster Teil) Jiří Říha	30
Zum Recht des Beschuldigten, bei der Entscheidung über das weitere Andauern der Untersuchungshaft angehört zu werden (bezüglich einer Entscheidung des Verfassungsgerichts) Kateřina Součková, Romana Petrová	38
Zeileninserierung	39
Aus der Rechtsprechung	
Zur Frage der angemessenen Inrechnungstellung weiterer Beratungen mit dem Angeschuldigten seitens des Verteidigers ex officio	42
Entscheidungen von anderswo V. M.	44
Aus der Rechtsprechung des EuGH	48
Aus der Fachliteratur	
Das Handelsgesetzbuch. Kommentar Stanislava Černá	51
Richterkratie in der Tschechischen Republik – Fiktion oder Wirklichkeit? Textsammlung. Red.	52
Änderungen im Wohnungsrecht zum 1. 1. 2007 gem. den Novelisierungen des Bürgerlichen Gesetzbuches durch die Gesetze Nr. 107/2006 Samlg. und Nr. 115/2006 Samlg. Red.	53
Grundlagen des russischen Rechts und der russischen Rechtssprache Renata Vystrčilová	53
Aus der Rechtsanwaltschaft	
Kolumne von Karel Čermák	
Sitten und Unsitten bzw. Anwälte und Sittenstrolche	56
Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft	
Information über die 14. Sitzung des Vorstandes der Tschechischen Rechtsanwaltskammer, am 8. / 9. 1. 2007 in Prag Květa Slavíková	57
Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	58
JUDr. Zdeněk Pikart – 50 Jahre in der Rechtsanwaltschaft Petr Poledník	59
Berufsgesetzgebung Václav Vlk	60
Ueber die Berufsgesetzgebung zum zweiten (zum Artikel von Judo. Václav Vlk) Michal Račok	61
Gesetzgebungsregeln für die Schaffung von Berufsvorschriften der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	63
Aus Europa	
Die Dienstleistungsrichtlinie und die aktuelle Entwicklung in Deutschland und anderen Ländern David Karabec	64
Deutschland: Der Rechtsanwalt als Konkursverwalter – Bezeichnung auf Briefköpfen V. M.	67
Informationen und Interessantes	
Was Sie wissen sollten	
Stilistische Unzulänglichkeiten in juristischen Texten Věra Hartmannová	70
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	72
AJJA – Inspiration aus dem Ausland für junge Juristen Štěpán Holub	74
Einladung zu den Seminaren des Verbandes tschechischer Juristen	75
Aus der juristischen Gesellschaft	
Rechtsanwälte mit Muse. Gespräch mit JUDr. Václav Král Květa Slavíková	76
Zum Schluss	
Eine Lektion aus der Koketterie Petr Hajn	80
Zeichnung von Lubomír Lichý	81
Wussten Sie, dass..... Stanislav Balik	81
Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung	82
Table of Contents/Summary	83
Inhalt des Jahrgangs 2006	85
Konferenz über die Unabhängigkeit der Justiz	

Bohumil Repik: Zur Zulässigkeit eines Beweismittels, das durch unmenschliche und erniedrigende Behandlung erlangt wurde und zum Grundsatz, dass niemand sich selbst belasten muss

Erzwungenes Erbrechen zum Zwecke der Erlangung eines Sachbeweismittels (Beutel mit Kokain), das der Verdächtige geschluckt hat, qualifizierte der Europäische Gerichtshof für Menschenrechte in seiner kommentierten Entscheidung als unmenschliche und erniedrigende Behandlung gem. Art. 3 der Europäischen Menschenrechtskonvention. Die Berücksichtigung eines auf diese Art und Weise erlangten Beweises zur Überführung des Täters hat der Gerichtshof weiterhin als Verletzung des Rechtes auf einen gerechten Prozess und des Rechtes darauf, nicht gezwungen werden zu können, sich selbst zu belasten gem. Art. 6 Abs. 1 der Europäischen Menschenrechtskonvention, betrachtet. Der Gerichtshof hat jedoch keine eindeutige Antwort auf die Frage gegeben, ob die Berücksichtigung eines Beweises, der durch unmenschliche und erniedrigende Behandlung erlangt wurde, stets automatisch das Recht auf einen gerechten Prozess verletzt.

Milana Hrušáková: Gesetz über die eingetragene Partnerschaft

Das gewählte Konzept der tschechischen rechtlichen Regelung stellt in einigen Bereichen die Partnerschaft der Ehe gleich, typischerweise im Falle der gegenseitigen Unterhaltspflicht während der Ehe und auch nach ihrer Beendigung. Bei einer Reihe anderer Aspekte hat der Partner die gleiche Stellung wie der Lebensgefährte (Lebensgefährtin). Im Gegensatz zur so genannten unehelichen Lebensgemeinschaft ist die Partnerschaft aber eine statuierte rechtliche Beziehung, das bedeutet, dass das Bestehen einer Ehe das rechtliche Bestehen einer Partnerschaft ausschließt und umgekehrt.

Bei der Schaffung des Gesetzes haben sich die Autoren in der letzten Phase von der vorgeschlagenen Regelung der Partnerschaft im vorbereiteten Bürgerlichen Gesetzbuch inspirieren lassen, die aus diesem Grund verwendeten Formulierungen im Gesetz über die eingetragene Partnerschaft entsprechen aber leider nicht dem gültigen Familiengesetz.

Karel Marek: Speditionsvertrag

Der Speditionsvertrag ist im Handelsgesetzbuch relativ kurz abgehandelt, was in der Praxis zu Problemen führt. Der Spediteur sollte sich nicht mit der bündigen rechtlichen Regelung über den Speditionsvertrag gem. des Handelsgesetzbuches zufrieden geben. Es ist möglich, die Allgemeinen Geschäftsbedingungen des Speditions- und Logistikverbandes anzuwenden, gegebenenfalls auch andere Geschäftsbedingungen anderer Subjekte.

Ausgearbeitete Geschäftsbedingungen können den konkreten Bedürfnissen gewisser Subjekte im Hinblick auf den Anschluss an zusammenhängende Verträge, insbesondere Lieferverträge, aber z.B. auch Lager- Kommissions- bzw. Mandantverträge entsprechen. Während es die Aufgabe des Beförderers ist, die Ware zu befördern, ist es Aufgabe des Spediteurs, dafür zu sorgen, dass in der Versandkette alles notwendige (insbesondere der Abschluss des Speditionsvertrages) dafür sicherzustellen, dass die Ware vom Versender zum Empfänger gelangt.

Petr Kališ: Ad „Erklärung des Eigentümers im Widerspruch zur Kolaudation“ (Reaktion auf den Artikel von Luboš Chalupa und die Anmerkung von Petr Baudyš)

Der Artikel ist eine Replik zum Artikel von JUDr. Luboš Chalupa and Mgr. Ing. Petr Baudyš im Bulletin der Rechtsanwaltschaft Nr. 10/2006 und polemisiert einige in diesen Artikeln angeführten Folgerungen. Der Artikel stimmt der Rechtsansicht zu, dass die Folge von formellen Fehlern der Erklärung des Eigentümers nicht zu deren Ungültigkeit führt und unterstreicht, dass die Schadenshaftung für den Schaden, der den derzeitigen Eigentümern der Wohneinheiten oder Dritten entstanden ist und die Pflicht, eine Korrektur der Erklärung des Eigentümers durchzuführen, dem früheren Eigentümer obliegt. Der Autor beschäftigt sich weiterhin mit der Frage des Missbrauchs einer Klage auf die Bestimmung des Eigentums im Verhältnis zur Anfechtung der Erklärung des Eigentümers und den Folgen eines solchen Missbrauchs, als auch mit dem möglichen Schutz gegen ein solches Vorgehen.

Jiří Říha: Neue Fassung des Straftatbestands der Bedrohung unter Einfluss von Suchtmitteln gem. § 201 des Strafgesetzbuches (Erster Teil)

Der Autor beschäftigt sich detailliert mit der neuen Fassung des Straftatbestandes der Bedrohung unter Einfluss von Suchtmitteln gem. § 201 des Strafgesetzbuches, bringt die gegebene Problematik in historischen Zusammenhang und vergleicht den Straftatbestand gleichzeitig mit ausländischen Regelungen, wodurch er weitestgehend den Mythos über die Übertreibung repressiver Elemente im Strafrecht durch die Novelisierung des Strafgesetzbuches, widerlegt. Er beschäftigt sich mit der Untersuchung von Tatbestandsmerkmalen beider Tatbestände und sucht Antworten auch auf zusammenhängende Fragen (z.B. im Hinblick auf Beteiligung). Bereits auf Grund der Aktualität des Themas und der schweren Zugänglichkeit einer gängigen Auslegung in Kommentaren und Lehrbüchern, ist zu hoffen, dass der Artikel für Rechtsanwälte und andere Juristen von Nutzen sein wird. Der Artikel wird in der nächsten Ausgabe fortgesetzt werden.

Kateřina Součková, Romana Petrová: Zum Recht des Beschuldigten, bei der Entscheidung über das weitere Andauern der Untersuchungshaft angehört zu werden (bezüglich einer Entscheidung des Verfassungsgerichts)

Der Beitrag beschäftigt sich mit der Problematik des „Rechtes auf Anhörung bei der Entscheidung über das weitere Andauern der Untersuchungshaft“ im Verhältnis zur Ansicht des Verfassungsgerichts, das dieses in seinem Beschluss, Aktenzeichen IV. US 449/05 vom 12. 9. 2005 zum Ausdruck gebracht hat. Das Verfassungsgericht konstatiert in diesem Beschluss, dass das mögliche Ausbleiben der Anhörung des Beschuldigten vor dem Fällen der Entscheidung über das weitere Andauern der Untersuchungshaft dann geheilt wird, wenn der Beschuldigte bei der nächsten Entscheidung über das Andauern der Untersuchungshaft angehört wird. Weiterhin hebt das Verfassungsgericht hervor, dass falls Gründe gegeben waren, den Beschuldigten in Untersuchungshaft zu belassen, können diese Folgerungen auch auf eine vorangegangene Entscheidung des Gerichts bezogen werden. Die Autorinnen polemisieren die angeführte Meinung in dem Sinne, dass falls der Beschuldigte bei der Entscheidung über das weitere Andauern der Untersuchungshaft nichtig angehört wurde, hat dieser prozessuale Mangel die Verletzung des Art. 5 Abs. 4 der Konvention zum Schutze der Menschenrechte und Grundfreiheiten zur Folge. Sie verweisen auf die Rechtsprechung des Europäerischen Gerichtshofes für Menschenrechte und auf vorangegangene Entscheidungen des Verfassungsgerichtes selbst.

Bohumil Repik: On the admissibility of evidence gained in an inhumane and humiliating manner and on the right not to self-incriminate

Forced vomiting for the purpose of obtaining material evidence (bag of cocaine), which the accused swallowed, was qualified in a commented verdict by the European Court of Human Rights as inhumane and humiliating treatment in the meaning of article 3 of the European Convention on Human Rights. The usage of evidence gathered in such manner for the conviction of the felon was further described as the breach of the right to a fair trial and the right to not have to self-incriminate according to article 6 sec.1 of the European Convention on Human Rights. The Court did not give a clear answer to the question, whether the usage of evidence gathered in an inhumane and humiliating manner automatically breaches the right to a fair trial.

Milana Hrušáková: Act on Registered Partnership

The selected approach of the Czech legal regulation on some issues places partnership on the same level as marriage, typically in case of mutual alimentary obligation during the course of the partnership and also after its termination, and also in many other aspects the partner is in the same position as companion. Apart from the so called unmarried cohabitation, a partnership has a status of legal relationship, which means that the existence of marriage precludes the legal existence of partnership and vice versa. In the course of creation of the law, the authors were inspired in the last phases by the proposed modification of partnership in the prepared Civil Code; unfortunately, due to this the phrases used in the Act on Registered Partnership do not correspond with the form of the present Act on Family.

Karel Marek: Forwarding Contract

The forwarding contract is relatively briefly regulated in the Commercial Code, which creates problems in practice. The forwarding agent should not manage with only a brief legal regulation on the forwarding contract according to the Commercial Code. It is possible to utilize also the General trading conditions of Association of Forwarding and Logistics, eventually other trade conditions prepared by some of the entities. The drawn up trade conditions may respond to the specific needs of the entities with a view to the sequence of the related contracts, mainly transportation but also for example storage, commission or mandate. While the task of the transporter is to transport the goods, the task of the forwarding agent is to ensure, within the transportation chain, all things necessary (mainly the signing of the forwarding contract) in order for the shipment to reach the addressee.

Petr Kališ: Ad „The Declaration of the owner discordant with the final building approval“ (reaction to the article by Luboš Chalupa and the comment by Petr Baudyš)

The article is a rejoinder to the article of JUDr. Luboš Chalupa and Mgr. Ing. Petr Baudyš in the Bulletin of Advocacy no. 10/2006, it argues against some conclusions stated in these articles by the authors. It agrees with the legal opinion that the result of formal defects of the Declaration of the owner is not its invalidity and it emphasizes that the liability for damages arising to the present owners of the units or to third persons and the obligation to correct the Declaration of the owner is borne by the previous owner. The author further considers the question of exploitability of action to determine ownership in relation to attacking the Declaration of the owner and the implications of such misuse, as well as

the possible defense against such proceedings.

Jiří Říha: The new wording of the material facts of the criminal offence of threat under the influence of a habit-forming substance according to § 201 Criminal Code (Part 1)

The author considers the novel of the material facts of the criminal offence of threat under the influence of a habit-forming substance according to § 201 CC in detail, states the given issue in context with history and compares the material facts with the regulations from abroad, whereby up to a certain point contradicts the myth on the exaggerated criminal repression introduced by the novelized Criminal Code. It analyzes the signs of both material facts, seeks answers to the questions therewith connected (for example regarding sympathy). The article will hopefully be an asset to advocates and to other lawyers dealing with criminal law, already with view of the recency of the topic and the nonavailability of the common commentary and textbook explanation. TO be continued in the next issue.

Kateřina Součková, Romana Petrová: On the right of the accused to be heard during the hearing on further continuation of the imprisonment (one decisions by the Constitutional court)

The contribution considers the issue of „the right to be heard during the course of deciding upon the continuation of imprisonment“ in relation to the opinion of the Constitutional Court expressed in its court ruling file no. IV. ÚS 449/05 of September 12, 2005. The Constitutional Court enunciated that the eventual absence of the accused on the hearing prior to the issue of the decision on the continuation of the imprisonment is mended after the accused is heard at the next hearing on the continuation of the imprisonment. Further, the Constitutional Court accentuated that if some reasons to leave the accused imprisoned were found, these conclusions may be applied also to the previous deciding of the court. The authors argue with the stated opinion in such sense, that if the accused was not interviewed during the course of deciding on the continuation of imprisonment, such procedural error results in breach of article 5 sec. 4 of the Convention on the protection of human rights and freedoms and adverts also to the case law of the European Court of Human Rights as well as to the earlier verdicts of the Constitutional Court itself.

Editorial

František Smejkal: **Electronic justice = electronic advocacy** 3

Current Topics

Advocates, beware! Starting March 1st, entry into the cadastre only with declaration on the authenticity of the signature! Jiří Patera 4
The Lawyer of the Year 2006 ivac 5

From the legal theory and practice

Articles

Summary 12
On the admissibility of evidence gained in an inhumane and humiliating manner and on the right not to self-incriminate Bohumil Repík 13
The Act on Registered Partnership Milana Hrušáková 18
Forwarding Contract Karel Marek 24
„The Declaration of the owner discordant with the final building approval“ (reaction to the article by Luboš Chalupa and the comment by Petr Baudyš) Petr Kalíš 29
The new wording of the material facts of the criminal offence of threat under the influence of a habit-forming substance according to § 201 Criminal Code (Part 1) Jiří Říha 30
On the right of the accused to be heard during the hearing on further continuation of imprisonment (one decision by the Constitutional Court) Kateřina Součková, Romana Petrová 38
Classified advertising 39

Case Law

On the issue of reasonable billing of additional consultations with the accused by the adversary counsel 42
Decisions from elsewhere V. M. 44
Case law of the European Court 48

Professional Literature

Commercial Code. Commentary Stanislava Černá 51
Judge-o-crazy in the Czech Republic – fiction or reality? Collection of texts. ed. 52
Changes to the housing law as of January 1, 2007 according to the Civil Code amendments – Act no. 107/2006 Coll. and Act no. 115/2006 Coll. ed. 53
The basics of Russian law and Russian legal terminology Renata Vystrčilová 53

Advocacy

Karel Čermák's Column

Morals and Immorals or lawyers and moralists 56

Czech advocacy

Information on the 14. meeting of the board of the Czech Bar Association, which took place on January 8. – 9. , 2007 in Prague Květa Slavíková 57
Disciplinary Practice Jan Syka 58
JUDr. Zdeněk Pikart – 50 years in advocacy Petr Poledník 59
Professional legislature Václav Vlk 60
Second time on the professional legislature (on the article of JUDr. Václav Vlk) Michal Račok 61
Legislative regulations of the creation of the professional regulations of the Czech Bar Association 63

From Europe

Guideline on services and the current development in Germany and other countries David Karabec 64
Germany: Advocate as the administrator of bankrupt's assets– identification on stationery V. M. 67

Information and attraction

You should know

Stylistic imperfections of legal texts Věra Hartmannová 70
Lectures and seminars for advocates and advocate-trainees in the educational and training centers of the Czech Bar Association 72
AIJA –international inspiration for young lawyers Štěpán Holub 74
Invitation to the seminar of the Association of Czech lawyers 75

Legal society

Advocates with the Muse. Interview with JUDr. Václav Král Květa Slavíková 76

At the end

Lesson on coquetry Petr Hajn 80
Drawing by Lubomír Lichý 81
Do you know that... Stanislav Balík 81

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung 82
Table of Contents/Summary 83

Contents of volume 2006 85

Conference on the independence of justice

název .....č./str. BA

úvodník

Pejchal Aleš: Novoroční připomenutí	1/5
Račok Michal: Několik úvah nad poslední novelou zákona o advokacii	2/5
Jirousek Vladimír: Těšme se na galavečer „Právník roku 2006“!	3/5
Miketa Radim: O advokacii tak trochu jinak	4/3
Jirousek Vladimír: Půl roku po sněmu	5/3
Poledník Petr: Advokacie má konečně pobočku v Brně.....	6/3
Mrázek Petr: Léto v regionech	7-8/3
Toman Petr: Bulletin advokacie v novém.....	9/3
Brož Jan: Nejen zákon, ale i tarif	10/3
Jirousek Vladimír: Pour féliciter.....	11-12/3

sloupek Karla Čermáka

Nic než	3/17
Eroze a koroze	4/44
Od malého českého sprostáka přes pasivní infinitiv až k národní písni	5/8
Střelili kozla.....	6/60
O devateru kůrů andělských	7-8/63
Právo na jevišti světa a jeho kostýmy	9/56
Okurková sezóna 2006	10/60
Patent na rozum	11-12/112

představujeme funkcionáře ČAK

Členové a náhradníci představenstva ČAK a předsedové kontrolní rady, kárné komise a zkušební komise Rozdělení odpovědnosti členů představenstva ČAK za jednotlivé úseky činnosti ČAK.....	1/6
---	-----

aktuality/aktuální téma

Requiescat in pace (Karel Čermák)	1/8
Historicky 1. ročník soutěže Právník roku zná své vítěze (Iva Chaloupková)	1/9
Eroze principů právního státu? (Vladimír Jirousek)	3/6
Respektujte advokáty! (proslov předsedy Pařížské advokátní komory Jean-Marie Burguburu na slavnostním zahájení soudního roku v Paříži 18. listopadu 2005)	3/7
Slavnostní přednáška justičního rady Heinze Weila, bývalého prezidenta Evropské rady advokátních komor (CCBE), přednesená u příležitosti 15. výročí opětovného založení Saské advokátní komory dne 23. 11. 2005 v Drážďanech: Patří orgán justice do starého železa?.....	3/9
Vzácná a drahocenná komodita (Francis Neate)	3/12
Informace MF ČR k daňovému režimu příjmů plynoucích advokátům po novele zákona o advokacii	4/4
Otevření vinárny Gratia	4/6
Vyhlášení soutěže Právník roku 2006	4/8
Znova k daňové problematice advokátů (Informace MF ČR)	5/4
Konference „Proměny a stabilita právního řádu ČR“ na Žofíně (Ivana Cihlářová)	5/6
Pobočka ČAK Brno zazářila v plné kráse (ICHA)	6/6
Moravská advokátní komora a její prezidenti v letech 1868-1948 (Stanislav Balík, Petr Poledník)	6/7
Projekt Právník roku 2006 se představil médiím (ICHA).....	6/10

Advokáti - soudci: Co nám vadí na těch druhých?

(Václav Vlk, Tomáš Mottl).....	6/11
Nepřijetí nového trestního zákoníku. Rozhovor s doc. Pavlem Šámalem a doc. Jiřím Jelínkem (Ivana Cihlářová).....	7-8/4
Slovensko: Advokát - obhájce jako agent v trestním řízení? (Naděžda Ondřišová)	7-8/10
Agent a povolání advokáta (Ján Gereg)	7-8/11
Stanovisko České advokátní komory: Nezávislost jako základní princip a podmínka výkonu profese advokáta (Ladislav Krym)	7-8/13
Agenti a advokáti (Karel Čermák).....	7-8/14
Pojištění profesní odpovědnosti advokátů (Vlasta Páfalová)	7-8/15
Justiční areál v Praze „Na Mičáncích“ před otevřením (Jan Brož, Petr Meduna)	9/4
Profí.epravo chce být partnerem profesionálů na cestě právem. Rozhovor s předsedou Mgr. Miroslavem Chocholeou (Red.)	9/6
Advokáti - soudci: Co nám vadí na těch druhých II. (Tomáš Lichovník, Petr Toman)	9/8
Přímý přenos z Konference o nezávislosti justice (ICHA)	9/9
Informace o Codexisu advokacie	9/11
Právník roku 2006 pomalu finišuje (ICHA)	10/4
Codexis advokacie.....	10/6, 11-12/12
Změna plateb za pojištění a příspěvku na činnost Komory (Ladislav Krym)	10/8
Rozhovor s ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem (Ivana Cihlářová)	10/9
Ad: Justiční palác „Na Mičáncích“ (Václav Vlk, Petr Meduna)	10/11
Konference o nezávislosti justice (IVAC)	11-12/5
Rozhovor s prezidentem IBA Francilem Neatem (Ivana Cihlářová)	11-12/8
Program galavečera Právník roku 2006	11-12/10
Advokáti - soudci: Co nám vadí na těch druhých? III. (Daniela Kovářová, Tomáš Novosad)	11-12/14
Nezapomněli jste vyplnit dotazník pro aktualizaci údajů v seznamu advokátů? (Ladislav Krym).....	11-12/18
Největší justiční areál v Česku slavnostně otevřen (IVAC)	11-12/19
Ad Mičánky: první zkušenosti (Miroslav Nerad)	11-12/20

články

Adam Jaroslav: Fikce doručení v občanskoprávních vztazích	10/37
Bártková Alice, Laipold Martin: K smluvní limitaci náhrady škody ve vztazích z přepravní smlouvy dle obchodního zákoníku.....	11-12/70
Baudyš Petr: Několik poznámek k článku dr. Chalupy	10/40
Bělohávek Alexander: Doručování v komunitárním a mezinárodním právu soukromém - především v souvislosti s civilním řízením soudním a před rozhodci	6/24
Čech Ondřej - Nedbalová Veronika: K otázce přípustnosti zrušení účtu v průběhu exekuce prováděné příkázáním pohledávky z účtu	6/33
Čermák Karel jr.: Karanténa černých labutí (několik poznámek k určitosti žalobních petitů).....	9/17
Doležel Vladimír: Několik poznámek k užívání Incoterms (s akcentem na vnitrostátní obchodní styk)	11-12/67
Fiedler Miloš - Fiedlerová Daniela: Trvalý pobyt občana a jeho právní dopady.....	5/19

Frk Patrik: Shoda (rozpor) s kupní smlouvou podle § 616 občanského zákoníku	11-12/72	Pejchalová Grünwaldová Vladimíra: Diskriminace z pohledu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod	4/18
Furek Adam: K právní úpravě dispozic s obecním majetkem (část prvá)	2/7	Pěnkava Pavel: Mezinárodní trestní soud pro bývalou Jugoslávii	6/41
Furek Adam: K právní úpravě dispozic s obecním majetkem (dokončení)	3/20	Pohl Tomáš: Odpovědnost statutárního orgánu obchodní společnosti za škodu	6/15
Hrachovec Petr: Pátý rok dovolání v trestním řízení	11-12/24	Popov Simeon: Osoba rozhodce	6/36
Hulva Tomáš: Nová úprava úroků z prodlení a potírání prodlení v obchodních transakcích	1/20	Red.: Ještě jednou „Rozsudek jako obrázek“	9/16
Hulva Tomáš: Sazby úroků z prodlení v posledních 10 letech	3/39	Repík Bohumil: Musí být řízení o přezkoumávání zákonnosti vazby podle čl. 5 odst. 4 EÚLP veřejné?	6/38
Chalupa Luboš: Právní povaha příslušenství pohledávky (k diskusi)	9/34	Repík Bohumil: Úvahy nad rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva ve věci Kyprianou v. Kypr z 15. 12. 2005	7-8/35
Chalupa Luboš: Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací	10/39	Roth Jan: K právní povaze členství v politické straně	11-12/88
Chalupa Luboš: Vypořádání podílového spoluvlastnictví a zástava	1/25	Sayehová Hana: K článku JUDr. Luboše Chalupy „Zúžení společného jmění manželů“ (diskuse)	11-12/86
Chalupa Luboš: Zúžení společného jmění manželů	7-8/46	Spáčil Jiří: Žaloby týkající se věcných břemen	4/9
Chramosta Tomáš: Náhrada nákladů exekuce při úmrtí povinného ve světle nálezu Ústavního soudu II. ÚS 372/04	11-12/87	Ščerba Filip: K odklonům uplatňovaným ve zkráceném přípravném řízení	5/22
Jansa Lukáš: Vydání akcie dle § 5 odst. 4 zákona o cenných papírech	3/32	Šilhán Josef: Formy smluvní limitace náhrady škody v obchodních vztazích	7-8/41
Jirousek Filip: Společenská odpovědnost firem (CSR): více než nový druh PR marketingu?	6/20	Tuláček Jan: Kopírování autorských děl literárních pro vlastní potřebu	11-12/74
Jišová Andrea: Návrh nejvyššího státního zástupce na popření otcovství v praxi (k diskusi)	11-12/80	Uhl Pavel: Nešvary české azylové politiky	10/26
Jouza Ladislav: Kdo kontroluje dodržování pracovněprávních předpisů (nový zákon o inspekci práce)	5/25	Valko Ernest - Tomlainová Andrea: Advokácie v judikatúre Európskeho súdneho dvora	7-8/22
Jouza Ladislav: Zproštění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úraz a nemoc z povolání	3/35	Vantuch Pavel: K reakci obhajoby a soudu na znalecký posudek předložený poškozeným	7-8/47
Kocina Jan: K problematice rozsahu aplikace zásady ne bis in idem v trestním právu II.	7-8/52	Vantuch Pavel: Kdy lze užít odposlech telekomunikačního provozu jako důkaz proti obviněnému	11-12/48
Kocina Jan: Zákaz konkurence a důsledky jeho porušení	10/15	Vlk Václav: Nudná diskuse o právu	11-12/96
Králíčková Zdeňka: Vypořádání společného jmění manželů a obecná výkladová pravidla a zásady právní	10/41	Zbránek Miloš: K zástavnímu právu dopravce dle ustanovení § 628 obchodního zákoníku	11-12/65
Králík Michal: Komparativní pohled soudobé právní doktríny a soudní praxe na právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (vybrané otázky)	9/25	Zbranková Renáta: Jak čelit možnosti „zrušení“ vlastnického práva v důsledku odstoupení předchozího převodce od smlouvy o převodu nemovitosti?	11-12/79
Králík Michal: K právní odpovědnosti lyžařů za úrazy na lyžařských drahách	11-12/57	Zoufalý Vladimír: K otázce odpovědnosti v oblasti finančních investic	1/11
Kratochvíl Zdeněk: Nevyvratitelná právní domněnka při zániku SJM	10/46	Zoulík František: Vliv evropského práva na naše civilní soudnictví	7-8/17
Krutina Miroslav, Valeš Miroslav: Krátký pohled do českého vězeňství a na prostředky ochrany práv odsouzených vězňů	10/31		
Lisse Luděk: Několik poznámek k ust. § 3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a k některým ustanovením souvisejícím	11-12/90	diskuse	
Marek Karel: K platebnímu styku	4/28	Boubela Vladimír: Odlišný právní názor na účinky ustanovení § 114b o. s. ř.	1/29
Marek Karel: Smlouva o tichém společenství	2/16	Bouček Jan: Petit žaloby na peněžité plnění s ohledem na formulaci úroků z prodlení, aneb je součástí výkonu advokacie opisování zákonných ustanovení?	3/44
Michna Lukáš: Příkaz k výplatě z účtu jako nový způsob výkonu rozhodnutí a exekuce	11-12/36	Fiala Petr: Prohlášení o pravosti podpisu a užívání malého státního znaku advokátem	2/23
Myslil Stanislav – Myslil Richard: Obchodní rejstřík po novele	4/15	Friml Karel: K některým otázkám rozsahu a způsobu náhrady škody na věcech se zaměřením na motorová vozidla	2/25
Myslil Stanislav – Myslil Richard: Dodatek k článku Obchodní rejstřík po novele	6/44	Hašek Josef - Kazda Petr: Nevyvratitelná právní domněnka vypořádání BSM	5/35
Navrátil David: Zrušení účtu v průběhu exekuce – pohled z druhé strany	10/35	Chalupa Luboš: Byt a jeho příslušenství	3/42
Novotná Jaroslava: Dožadování trestněprávní pomoci v členských státech Evropské unie z pohledu obhájce České republiky	5/9	Chalupa Luboš: Výkon předkupního práva	5/32
		Janeba Jiří: Proč (ne)využít zajišťovací převod práva?	3/40
		Roztočil Aleš: Rozhodování o nákladech právního zastoupení účastníků v exekučním řízení	5/28

Říha Jiří: Ještě k trestnému činu opilství	4/32
Štancl Jiří: Rozsudek jako obrázek	5/36
Valko Ernest – Ikrényi Ivan: Vzťah premlčania a ochrany dobrých mravov	1/26
Vrcha Pavel: Do třetice k rozhodování o náhradě nákladů při zpětvzetí žaloby podle § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák. z důvodu úhrady dlužného nájemného	1/31
Zlámal Adam: K promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení v obchodněprávních vztazích trochu jinak	4/30

k otázkám rozhodčího řízení

Bělohlávek Alexander: Nárok rozhodců na odměnu a způsob jejího stanovení	1/34
Popov Simeon: Rozhodčí řízení nebo soudní řízení?	1/38
Lisse Luděk: K právnímu postavení arbitrážních center	1/40
Bělohlávek Alexander: Tuzemská právní praxe a veřejnost objevují výhody rozhodčího řízení	2/18

z judikatury

Relativní neplatnost smlouvy o převodu společného členství manželů v bytovém družstvu (smlouvu uzavřel jen jeden manžel)	1/44
K náhradě hotových výdajů obhájce při plánovaném, avšak neuskutečněném vyšetřovacím úkonu	1/45
K otázce odměny (společného) zmocněnce poškozeného (poškozených) ustanoveného (ustanovených) soudem	1/46
Z rozhodnutí otištěných v jiných odborných periodikách	1/49
Odměna ustanoveného obhájce za první úkon při obhajobě uprchlého	2/44
Daň z přidané hodnoty u úkonů obhajoby ex offu, k níž došlo před 1. 5. 2004	2/44
Výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení	5/38
Odměna za jeden úkon právní služby ve věcech určení neplatnosti právního úkonu	5/41
Kdy soud (např.) nenařídí návrat nezletilého dítěte přemístěného jedním z rodičů do ciziny	5/42
Vliv nepřiměřených průtahů trestního řízení na délku trestu	5/44
Ke vztahu § 14 odst. 1 písm. i) zák. o konkurzu a vyrovnání jako zvláštního předpisu k obecnému ust. § 64 odst. 2 zák. o správě daní a poplatků (nepřípustnost kompenzace při daňovém přeplatku)	5/46
K otázce náležitosti výpovědi nájmu z bytu pro neplacení nájemného. Vliv stavu bytu při jeho předání nájemci na posouzení výpovědi. K posuzování kompenzační námitky proti pohledávce z nájemného ve vztahu k uplatnění výpovědi nájmu z bytu	5/47
K naplnění zákonných znaků trestného činu lichvy	5/50
Z rozhodnutí otištěných v jiných odborných periodikách	5/54
Vyjádření České advokátní komory k návrhu stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky k otázce výkladu ust. § 89 odst. 12 tr. zák.	5/58
K náležitostí faxového podání v občanskoprávním řízení	6/45
Pojem bydliště v občanskoprávním řízení	6/46
Kdy lze též dobu nájemního poměru (v daném případě ke služebnímu) bytu považovat za dobu určitou	6/47
K náhradě škody (nákladů obhajoby) při částečném zproštění obžaloby	6/49

DPH z odměny obhájce ex offu za úkony provedené před 1. 5. 2004	7-8/55
Ze slovenské judikatury	7-8/56
Z judikatury Evropského soudního dvora	7-8/58, 11-12/101
K otázce věcné příslušnosti soudu, je-li předmětem palmární žaloby honorář advokáta	9/36
Majetkové a sociální poměry při rozhodování o náhradě nákladů řízení ve vztahu k úspěchu ve věci	9/36
K použitelnosti prohlášení o majetku dle § 260a a násl. o. s. ř. jako důkazu v trestním řízení	9/37
K povinnosti soudu jednat při nutné obhajobě za přítomnosti obou (či více) obhájců, pokud si je obviněný zvolil	9/38
Rozhodnutí odjinud	9/40
K povaze „výhody“ ve smyslu § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. ve vztahu k § 131 odst. 1. obch. zák. (vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady s. r. o.)	10/50
K otázce účelnosti opakovaných porad obviněného s obhájcem z tarifního hlediska při ex offu obhajobě	10/51
Kdy obhájci náleží režijní paušál podle § 13 advokátního tarifu i za úkon právní služby, který se nekonal	11-12/100

z české advokátní komory/z české advokacie

Informace o 1. schůzi představenstva České advokátní komory, konané dne 7. - 8. 11. 2005 (Květa Slavíková)	1/55
Druhá konference o dějinách advokacie (Jan Syka)	1/58
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacím a školicím středisku ČAK	1/59
Informace o 2. a 3. schůzi představenstva České advokátní komory, konaných dne 12. - 13. 12. 2005 a 9. - 10. 1. 2006 (Květa Slavíková)	2/46
Informace pro koncipienty – zejména pro ty nové	2/49
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacím a školicím středisku	2/50
Výsledky advokátních zkoušek konaných v termínu listopad 2005 (Lygie Snášelová)	2/52
Informace o 4. schůzi představenstva České advokátní komory, konané dne 6. 2. 2006 (Květa Slavíková)	3/53
Usnesení představenstva ČAK ke změnám v pojištění advokátů	3/55
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK	3/56
Informace o 5. schůzi představenstva České advokátní komory, konané dne 6. - 7. 3. 2006 (Květa Slavíková)	4/45
Evropský průkaz advokáta CCBE	4/47
Výsledky advokátních zkoušek konaných v termínu únor - březen 2006 (Lygie Snášelová)	4/47
Zemřel JUDr. Oldřich Horák	4/47
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK	4/48
Informace o 6. schůzi představenstva České advokátní komory, konané dne 10. - 11. 4. 2006 (Květa Slavíková)	5/71
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	5/73

Přednáška v Olomouci	5/74
Informace o 7. schůzi představenstva České advokátní komory, konané dne 11. - 12. 5. 2006 (Květa Slavíková)	6/61
Regionální představitelé na informačním dni v Praze (Daniela Kovářová).....	6/63
Z kárné praxe (Jan Syka).....	6/64, 7-8/70, 9/57, 11-12/116
Informace o 8. schůzi představenstva České advokátní komory, konané dne 8. - 9. 6. 2006 (Květa Slavíková)	7-8/64
Výsledky advokátních zkoušek konaných v termínu květen - červen 2006 (Lygie Snášelová).....	7-8/67
Vyhodnocení ročního fungování Vzdělávacího a školicího střediska ČAK v Paláci Dunaj v Praze (Daniela Kovářová).....	7-8/67
Advokát na stříbrném plátně (Jan Hrudka)	7-8/72
„Advocatus“ v přemyslovských Čechách (Marie Bláhová)	9/60
Za JUDr. Ivanou Kabzanovou (Aleš Vídenský)	10/61
Informace o 10. schůzi představenstva České advokátní komory, konané 11. a 12. září 2006 (Květa Slavíková)	10/62
První pravomocný kárný příkaz (Jan Syka)	10/64
ČAK navázala kontakty s tokijskou advokátní komorou	10/65
Komoru navštívili právníci z Běloruska (vac)	10/66
Poněšice 2006 (Daniela Kovářová)	10/67
Volejbalový turnaj advokátů zase bude! (Milan Jelínek)	10/68
Pozvánka na XI. turnaj ve squashi a V. turnaj v bowlingu	10/68
Nezapomeňte na fond ČAK pro vzdělávání koncipientů!	10/69
Informace o jednání 11. schůze představenstva České advokátní komory, konané dne 23. - 24. října 2006 (Květa Slavíková)	11-12/113
Řádková inzerce	11-12/114
Sbližování justičních profesí - věc možná? (Milan Jelínek)	11-12/115
Česko-německé advokátní fórum 2006 v Českém Krumlově (Markéta Králová)	11-12/117
Pobočka v Brně navštívili rakouští soudci (Marie Snášelová)	11-12/118
Výsledky advokátních zkoušek konaných v září 2006 (Lygie Snášelová)	11-12/119
Čeští advokáti v Irsku (Radim Miketa)	11-12/119
měli byste vědět	
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	6/72, 7-8/88, 9/84, 10/76, 11-12/130
Pozvánka na setkání jihočeských a západočeských advokátů	6/72
III. běh konference k připravovanému návrhu občanského zákoníku (Aleš Pejchal)	6/73
Pozvánka na Hry české advokacie	6/73
Busta JUDr. Aloise Rašína na vinohradské radnici (Marta Ebllová)	6/74

Normalizovaná úprava právnických písemností (Věra Hartmannová)	7-8/89
Seminář ČAK o právní úpravě registrovaného partnerství (Daniela Kovářová)	7-8/90
Vy se ptáte, my odpovídáme	7-8/91
O češtině nejen soudní (Michaela Bejčková).....	9/77
Pozvánka na seminář 14. annual Continuing Legal Education Conference.....	9/86
Pozvánka na Česko-německé advokátní fórum	9/87
Odhalení pomníku Antonína rytíře Randy (Jan Luhan).....	9/87
Ročenka Vězeňské služby ČR za rok 2005 (red.)	9/88
Čárky, čárky! (Věra Hartmannová)	10/74
Seminář o exekučním řádu v Olomouci.....	10/78
Pozvánka na seminář o americkém právu	10/79
O odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (Marie Cilínková)	10/79
Výrazný posun v povinnosti států k odškodnění za ztrátu života a zdraví (Marie Cilínková)	10/80
Ohlašování příjmů pro účely výživného v Kanadě (Stanislav Myslíl)	10/80
Psaní i a y není problém? (Věra Hartmannová)	11-12/128
Pozvánka na Krakonošův pohár 2007.....	11-12/129

z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže se s klientem, kterému byl určen Českou advokátní komorou, osobně nesetká a jedná s ním pouze prostřednictvím svého zaměstnance. (Jan Syka).....	1/61
Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže peníze, které převzal do depozita, neopatruje tak, aby mu nebyly odcizeny, a pokud se tak stane, nezajistí oprávněným náhradou, jestliže v dalším případě depozita splní povinnost vyplatit depozitum pouze částečně, jestliže škodu, kterou způsobil při výkonu advokacie, navíc zajištěnou vlastními směnkami s doložkou „bez protestu“, nenahradí, jestliže v dalším případě depozita zatají splnění podmínky pro vydání depozita a na pozdější urgence odpovídá nepravdivě o svém postupu při údajném převodu, jestliže v dalším případě depozita sám zmaří splnění podmínky pro výplatu depozita, které pak nevydá. (Jan Syka).....	2/53
Z kárné praxe v zahraničí - Rakousko (Václav Mandák)	2/55
Jde o závažné porušení povinnosti advokáta, jestliže zmeškáním lhůty pro písemné vyjádření k žalobě způsobí vydání rozsudku pro uznání. (Jan Syka)	3/59
Jde o závažné porušení povinnosti advokáta, jestliže svého klienta, byť ho aktivně obhazuje, neinformuje a nenaváže s ním spojení. (Jan Syka)	4/49
Jde o závažné porušení povinnosti advokáta, jestliže v případě nutné obhajoby, pokud je smlouva o plné moci ukončena, tuto skutečnost neoznámí bez odkladu soudu. (Jan Syka).....	5/74
Od čísla 6 viz rubrika Z ČAK/Z české advokacie.	

ze zahraničí

Základy německého práva přidělování veřejných zakázek pro české podniky (David Michel, Folma Kiser)	1/62
--	------

Znáť je málo, umieť je treba (Václav Mandák)	1/64	Kerecman P.: Kapitoly z dejín advokácie na Slovensku (Stanislav Balík)	3/46
Bezplatná právni pomoc a advokacie nejen na Tchaj-wanu (Martin Rozumek)	1/64	Štefan Jiří, Mach Jan: Soudně lékařská a medicínsko-právní problematika v praxi (Václav Mandák)	3/46
Advokátní zkouška v Bernském kantonu (Václav Mandák)	1/65	Jelínek J. a kol.: Trestní právo hmotné (Alexander Nett)	4/38
Slovensko: Slovenští obhájci od ledna 2006 v talárech (Václav Mandák)	2/59	Hurdík J. - Fiala J. a kol.: Východiska a trendy vývoje českého práva po vstupu České republiky do Evropské unie (Karel Marek)	4/38
Slavnostní zasedání Advokátní komory v Bukurešti (Petr Poledník)	2/59	Brothánková Jana, Žiškova Marie: Soudní řád správní s vysvětlivkami a judikaturou (red.)	5/64
Advokacie v pobaltských zemích (Václav Mandák)	2/60	Chalupa Radim: Zákon směnečný a šekový, Komentář, 1. díl, směny (Karel Marek)	5/64
Problémy polské advokacie – 2006 aneb v Polsku to bude jinak než ve zbytku Evropy (Jan Molík)	2/60	Vágner Ivan, Weber Miroslav: Osobní management (Karel Marek)	5/65
Seminář Evropského klubu pracovního práva (Makedonie, Ohrid) (Petr Poledník)	2/61	Prouza Daniel: Daňová kriminalita (Petr Smejkal)	5/66
Slovensko: Trestnoprávne postavenie mladistvých podľa nových trestných kódexov (Josef Madliak, Peter Dzadík)	3/60	Hejda Jan: Stanovy akciové spoločnosti a jejich změny (red.)	5/67
Německo: Patnácté výročí znovuzaložení Saské advokátní komory (Stanislav Balík)	3/62	Marek Karel: Smluvní obchodní právo, kontrakty (Petr Průcha)	6/53
Německo: Nový zákon o přistěhování (Csilla Iványi)	3/63	Brejcha Petr: Judikatura Soudního dvora ES v oblasti DPH (Radek Halíček)	6/54
Slovensko: Bulletin slovenskej advokácie č. 12/2005 a č. 1-2/2006 (Květa Slavíková)	3/64	Pipková Hana - Malíř Jan: Vybrané komentované rozsudky Soudního dvora evropských společností II. (Jaroslav Srb)	6/55
34. evropská prezidentská konference ve Vídni (Václav Mandák)	4/58	Raban Přemysl a kol.: Obchodní zákoník (Karel Marek)	6/56
CCBE chce přispět ke zlepšení efektivity kontrolního mechanismu Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (Jana Wurstová)	4/59	Tacchi Francesca: Gli avvocati italiani dall'Unita alla Repubblica (Stanislav Balík)	6/57
Slovensko: Legislatívne zakotvenie práva na přístup k právnej pomoci v Slovenskej republike (Zuzana Dluhošová)	4/60	Z Bulletinu slovenskej advokácie č. 4/2006 (Květa Slavíková)	6/58
Francie: Nástin systematiky právní úpravy civilní odpovědnosti za škodu (Lukáš Michna)	4/63	Černý, Dohnal, Korbel, Prokop: Průvodce novým správním řádem (red.)	7-8/60
Slovensko: Bulletin slovenskej advokácie č. 3/2006 (Květa Slavíková)	4/64	Dvořák Tomáš: Akciová společnost a Evropská společnost (Miroslava Bartošíková)	7-8/60
Německo: Berlín – strmý růst počtu advokátů (red.)	4/64	Hlavsa Petr: Občanský soudní řád, soudní řád správní a předpisy souvisící (red.)	7-8/61
Quo vadis, německá advokacie? (David Michel, Ulrike Quapp)	5/76	Balák/Korecká/Vojtek: Občanský zákoník s judikaturou (Martin Mikyska)	9/48
Setkání advokátů ve Štrasburku (Ivana Papežová)	5/77	Kobliha Ivan a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. (Karel Marek)	9/48
Švýcarsko: Příprava jednotných procesních předpisů (red.)	5/77	Černá Stanislava: Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl. (Ivana Štenglová)	9/50
Český právník v Indii (Aleš Pejchal)	6/66	Jirsa/Vávra/Janek/Meduna: Klíč k soudní síni – příručka pro začínající soudce a advokáty (Jana Wurstová, Tomáš Nahodil)	9/53
Bezplatná právni pomoc ve Finsku (Jana Wurstová)	6/69	Z Bulletinu slovenskej advokácie č. 5/2006 (Květa Slavíková)	9/54
Zasedání Srbské advokátní komory (Milan Kyjovský, Petr Poledník)	6/70	Mates Pavel: Ochrana soukromí ve správním právu (Jiří J. Schüller)	10/53
Chorvatské právní dny 2006 (Petr Poledník)	6/70	Švarc Zbyněk a kol.: Základy obchodního práva (Karel Marek)	10/54
Má být advokátní profese reformována? (Antonín Mokry)	7-8/76	Bartošíková Miroslava, Štenglová Ivana: Společnost s ručením omezeným (Karel Marek)	10/55
Usnesení Evropského parlamentu o právnických profesích a o obecném zájmu na fungování právních systémů ze dne 23. března 2006	7-8/81	Kühn/Bobek/Polčák (eds.): Judikatura a právní argumentace. Teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou (Red.)	10/56
Německo: Úprava právního studia v Sasku (Günter Kröber)	7-8/83	Z Bulletinu slovenskej advokácie č. 6/2006 (Květa Slavíková)	10/57
Německo: Advokát a peníze - přehled nových tendencí v oblasti práva upravujícího odměny a náhrady advokátů (David Michel, Ulrike Quapp)	7-8/85	Ivor Jaroslav a kol.: Trestní právo hmotné (Vladimír Kratochvíl)	11-12/105
		Kotásek Josef: Směnečné právo (Karel Marek)	11-12/106
z odborné literatury/recenze, anotace			
Pocta Martě Knappové k 80. narozeninám (Tomáš Dvořák)	2/41		
Buriánek Jan: Lékařské tajemství, zdravotnická dokumentace a související právní otázky (Pavel Mates)	2/43		

Pikna Bohumil: Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled) (Dagmar Císařová)	11-12/108
--	-----------

konference IBA v Praze

Terorismus – omezení médií (Aleš Rozehnal)	1/84
„Dynamic packaging“ při prodeji zájezdů po síti Internet (Vladimír Szabo)	1/85
Dohody o výlučné příslušnosti soudu: učiní Haagská úmluva pro mezinárodní soudní řízení to, co přinesla Newyorská úmluva řízení rozhodčím? (Aleš Pejchal).....	1/85
Advokátní výsady a profesní tajemství (Milan Kyjovský)	1/87
Veřejné zakázky (Petr Slach, Antonín Kazda)	1/88
Stížnostní a disciplinární proces (Milan Kyjovský)	1/90
Boom v obchodě s nemovitostmi ve střední a východní Evropě, praktický přístup k nabývání nemovitostí v zemích východní Evropy (Hana Himmatová)	2/76
Ochrana a vymahatelnost práva v souvislosti s netradičními ochrannými známkami (Oldřich Trojan).....	2/79
Ženy - právničky v mezinárodním regulačním a transakčním poradenství (Iva Jermanová)	2/80
Nová EU - nová pravidla v oblasti imigrace a přeshraničního zaměstnávání; globalizace praxe v imigračním právu - řízení započatých projektů (Pavel Rameš).....	2/82
Odpovědnost profesionálů - jak daleko může jít? (Marie Cílínková).....	3/80
Užívání a zneužívání práv duševního vlastnictví na internetu (Oldřich Trojan)	3/81
Diskriminace v odměňování z důvodů pohlaví (srovnání několika národních úprav) (Barbara Havelková).....	3/82
Doložky o řešení sporů - praktický přístup (David Vaníček).....	3/85
Distributorské strategie a hospodářská soutěž - IBA 2005 (Petr Mrázek)	4/76
Azyl vs. extradice pachatelů teroristických činů (malé zamyšlení k jednomu aktuálnímu tématu a klinickému právnímu vzdělávání) (Pavel Šturma)	4/77
Soudy a tribunály specializované na právo duševního vlastnictví: globální vnímání a systém k posílení vymahatelnosti práv duševního vlastnictví (David Štros)	4/82
Mezinárodní osvojení - dobré, špatné, ohavné (Lenka Pavlová)	5/90
Mezinárodní projekty ve výstavbě (Vít Horáček)	5/91
Techniky přesvědčivé prezentace ve sporech o duševní vlastnictví (Martina Šupáková)	5/92
Evropský soud pro lidská práva pro advokáty specializující se na obchodní právo (Martina Burachovičová)	6/84
Mediace v národním právu (Vít Horáček)	6/85
Výkon evropského práva a práva soutěžního soukromými stranami (Jana Wurstová)	7-8/102
Předpisy OSN o odpovědnosti nadnárodních společností a jiných obchodních podniků se zaměřením na lidská práva (Lenka Pavlová)	7-8/102
Digitální správa práv - přání nebo (přicházející) revoluce? (Tomáš Dobřichovský)	7-8/103

mezinárodní problematika/mezinárodní vztahy

Antonín Mokry: Informace o agendách CCBE	1/66
David Karabec: Advokátní vzdělávání v Evropě	1/72
Scheu Harald Christian, Hýbnerová Stanislava: Zbavení svobody a soudní kontrola z pohledu Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a Evropského soudu pro lidská práva	2/30
Ladislav Zvolský : Evropský exekuční titul pro nesporné nároky	2/34
Konference „Spravedlnost pro všechny“, Edinburg, 24. - 26. 10. 2005 (Jana Wurstová)	2/58

z Evropy

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropském řízení o drobných pohledávkách (Eva Rivera)	9/63
Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Markéta Králová)	9/64
Rakousko: Systém bezplatné právní pomoci v Rakousku a zvláštní úloha advokátů (Christian Mosser)	9/65
Německo: Mezi konkurenčním tlakem a vlastní prezentací - soutěžní právo německé advokacie (Ulrike Quapp, David Michel).....	9/69
Pracovní návštěva předsedy ČAK u Saské advokátní komory v Drážďanech (Eva Rivera).....	9/74
Slovensko: Dny slovenské advokacie (Petr Poledník)	9/76
Makedonie: 51 let od založení Makedonské advokátní komory (Petr Poledník)	9/76
Zpráva EK o vzdělávání právníků v EU (Eva Rivera)	10/70
Soudní dvůr Evropských společností pracuje rychleji (Eva Rivera)	10/70
7. plenární zasedání EK pro efektivitu justice (CEPEJ) Rady Evropy v Římě (Jana Wurstová)	10/71
Rumunsko: Seminář Rumunské advokátní komory ve spolupráci s UIA (Petr Poledník)	10/73
Když se řekne soudní spolupráce v civilních věcech podle článku 65 SES (Markéta Králová)	11-12/120
Německo: Advokát v zorném poli orgánů činných v trestním řízení - prohlídka v kancelářských prostorách (David Michel, Ulrike Quapp)	11-12/122
Rakousko: Početní stavy advokátů na rozhraní let 2005-2006 (Václav Mandák)	11-12/125
Švédsko: Početní stavy advokátů na prahu roku 2006 (Václav Mandák)	11-12/125

z regionů

Zpráva o setkání západočeských advokátů (Julie Šindelářová, Daniela Kovářová)	1/60
Pracovní setkání zástupců východočeské justice a advokacie (Milan Jelínek)	2/52

advokát a jazyková kultura

Hartmannová Věra: Občansko-právní, občansko právní, nebo občanskoprávní?	2/40
Hartmannová Věra: Trpě, trpíc, trpíce aneb Trpíme s přechodníky	3/45
Hartmannová Věra: Senát a senát	4/50
Hartmannová Věra: A. s., k. s., s. r. o.	5/75
Hartmannová Věra: Odborná terminologie.....	6/71
Od č. 7/8 viz rubrika Měli byste vědět.	

personalia

Advokát JUDr. Alfons Miketa sedmdesátiletý.....	2/63
Milan Skalník – Servitii lustra decem	3/58
Zemřel JUDr. Jan Jurčák	3/58

názor

Zima Petr: Ústavní soud a nominační rituály	1/53
David Ludvík: Soudní aktivismus a soudcovská odvaha	2/56

zamyšlení

Návštěva parlamentu v Londýně (Václav Král)	1/54
Novoroční zamyšlení nad budoucností advokátního koncipienta (Daniela Kovářová)	2/57

napsali o nás

Většina stíhání advokátů nekončí odsouzením	1/60
Rychetský Pavel: Z Brna byla i moje první láska	2/62
Jirousek Vladimír: Vinit advokáty je jednoduché	2/62
Lidové noviny o advokátních koncipientech	4/56

přečetli jsme za vás

(Václav Mandák)	1/51, 4/40, 5/68, 7-8/61
-----------------------	--------------------------

z časopisecké literatury

(Květa Slavíková)	1/72
-------------------------	------

z odborných časopisů

(Květa Slavíková)	3/65
-------------------------	------

ze Soudcovské unie

Projev prezidenta Soudcovské unie ČR JUDr. Jaromíra Jirsy na 15. výročním shromáždění zástupců sekci Soudcovské unie ČR (Brno, 25. – 26. listopadu 2005).....	3/13
--	------

dokument

Statut soutěže „Právník roku“	3/18
-------------------------------------	------

literární soutěž advokátů ve Francii

Jean-Baptiste Rozes: Salem – Hon na čarodějnice.....	3/47
Felix de Belloy: Na počest Abrahama Lincolna.....	3/50

připomenutí

Pravidla obchodního jména jsou závazná pro všechny advokáty (Václav Mandák)	3/57
--	------

z právnické společnosti

Advokáti s Múzou. Rozhovor s Alešem Pejchalem (Květa Slavíková)	7-8/92
Advokáti s Múzou. Rozhovor s Martou Ehlovou (Květa Slavíková)	10/81

ochrana dat

Pracujete na zabezpečené síti, nebo vám hrozí krádež dat? (Přemysl Svoboda, Jan Volešák).....	4/52
---	------

z minulosti

2100 let od narození M. T. Cicerona (Jiří Kratochvíl)	4/65
---	------

fejton

Matis Zdeněk: Pod svícnem bývá tma.....	4/67
---	------

různé

Medaile Antonína Randy (Daniela Kovářová).....	1/74
Konference Justiční akademie ČR k problematice práva EU (Milan Jelínek)	1/74
Nabídka stipendia pro studium v USA v oboru právo	1/75
Mistrovství světa advokátů ve fotbale: Dokážeme postavit tým?	1/75
Projekt Randova památníku (Stanislav Balík)	3/66
Cesta do Indie (Aleš Pejchal)	3/67
Konference o státem zajišťované právní pomoci v Brně, 25. listopadu 2005 (Jana Wurstová)	3/67
Dojmy z Jesenné školy práva (Alena Novotná).....	3/69
Krakonošův pohár 2006.....	3/70
Zpráva o druhé konferenci České asociace žen právníček (Marie Cilínková)	4/66
I. ročník tenisového turnaje advokátů Prezidentský pohár (Radim Miketa).....	5/78
Největší soutěž studentů práv zná již po šesté vítěze	5/80
Průvodce soudním řízením na justičním webu (I. C.)	5/80
Z dopisů redakci	5/80

nakonec

Kresba Lubomíra Lichého	1/76, 2/64, 3/71, 4/68, ...5/81, 6/78, 7-8/97, 9/93, 10/86
Jedno poněkud opožděné PF (Petr Hajn)	1/76
Z právníkova zápisníku (O medicíně a právu) (Petr Hajn)	2/64, 3/71
Právníkovy poznámky z četby (Petr Hajn)	4/68, 5/81, 6/78
Jak (ne)udělat advokátní zkoušku (Daniela Kovářová).....	6/75
Víte, že... (Stanislav Balík).....	6/77, 7-8/96, 9/92, ...10/85, 11-12/132
Z advokátova zápisníku (Petr Hajn)	7-8/97
Prázdninové střípky (Václav Mandák)	9/90
Právníkovy paradoxy (Petr Hajn)	9/93
Z právníkova zápisníku (Petr Hajn)	10/86
Advokátovo listování „Lidovkami“ (Petr Hajn)	11-12/132

obsah ročníku 2006 .....2/65

shrnutí	1/2, 2/2, 2/3, 4/69, 5/82, 6/79, ...7-8/98, 9/16, 10/14, 11-12/22
----------------------	--

inhaltsverzeichnis	1/77, 2/71, 3/74, 4/70, 5/83, ...6/80, 7-8/99, 9/94, 10/87, 11-12/133
---------------------------------	--

zusammenfassung	1/77, 2/71, 3/74, 4/70, 5/83, ...6/79, 7-8/98, 9/94, 10/87, 11-12/133
------------------------------	--

table of contents	1/79, 2/73, 3/76, 4/73, 5/85, ...6/81, 7-8/100, 9/95, 10/88, 11-12/135
--------------------------------	---

summary	1/79, 2/73, 3/76, 4/73, 5/85, ...6/80, 7-8/99, 9/95, 10/88, 11-12/135
----------------------	--

BULLETIN ADVOKACIE 2/2007

citibank

generální partner konference

konference
o nezávislosti
justice

Praha, 19. – 20. října 2006

pořádá Česká advokátní komora

epravo.cz

mediální partner konference

Konference o nezávislosti justice [2]

19. – 20. října 2006 Praha

Obsah

Nezávislost jako
hodnota právní mysli 94

Slovo moderátora k tématu 97

Dialog hluchých? 98

konference
o nezávislosti
justice

Vážení čtenáři,
pokračujeme ve zveřejňování příspěvků z Konference o nezávislosti justice – předpokladu spravedlivého procesu, kterou ve dnech 19. a 20. října 2006 uspořádala Česká advokátní komora v pražském Školičím a vzdělávacím centru v paláci Dunaj. Minule jsme přinesli úvodní vystoupení předsedy ČAK JUDr. Vladimíra Jirouska a referát profesora JUDr. Jiřího Přibáně, v tomto čísle uveřejňujeme zbylé příspěvky z prvního tematického bloku konference „Nezávislost jako hodnota právního myšlení“ – vystoupení prezidenta International Bar Association, (nejvýznamnější světové právní organizace) Francise Neata, na kterého podnětnou (a proto rovněž zveřejňovanou) poznámkou reagoval moderátor JUDr. Martin Šolc, a „Dialog hluchých?“ – historicky zaměřený koreferát soudce Ústavního soudu JUDr. PhDr. Stanislava Balíka.

Nezávislost jako hodnota právní mysli

Francis Neate

Měl bych asi na úvod říci, že jsem celý svůj pracovní život, od roku 1964, strávil jako praktikující právník v oboru obchodního práva.

Nejsem tedy členem nějaké akademické obce, ale skutečně mohu a chci hovořit jako praktikující právník s určitou životní zkušeností. Ve svém příspěvku bych se především soustředil na ty své zkušenosti, které se dají vztáhnout k otázce osobní nezávislosti, což je právě první téma naší konference.

Před několika týdny jsem promluvil u příležitosti slavnostního zahájení každoroční konference IBA v Chicagu. Svou řeč jsem započal tím, co jsem již řekl zde v Praze loni. V kontextu nedávných přírodních pohrom, jako bylo tsunami a hurikán Katrina, jsem řekl: „Válka je vždycky umělá. Stejně tak terorismus. Taktéž porušování lidských práv. A také etnické čistky. Bohužel, i země, které historicky dbají na dodržování zákonných norem, začaly opouštět své zásady při vynalézání své vlastní války – tzv. války proti terorismu. My, jako právníci jsme povinni, a také máme zájem reagovat. Obchod může vzkvétat jen tehdy, když jsou respektovány právní normy. Bez toho nemůže existovat ani demokracie, ani svoboda. A také ne právníci. My právníci chápeme, co znamenají zákonné normy, proč jsou důležité a jak fungují. Nyní jsou zákonné normy v ohrožení dokonce i zemích, ve kterých byl dříve respekt pro zákonné normy pevně zakotven...“

Poté jsem připomněl publiku, že na pražské konferenci IBA přijala Rada IBA rezoluci, která je možná tou nejdůležitější, jakou kdy přijala. Rezoluce zviditelnila a odsoudila narušení zákonných norem ve světě a vyzvala členy IBA, aby veřejně vystoupili na podporu zákonných norem. Vyzvala členské země, aby respektovaly následující zásady:

- Nezávislé soudnictví
- Presumpce nevinoty

- Právo na veřejný a spravedlivý soudní proces bez nepatřičných průtahů
- Racionální a proporcionální přístup k trestu
- Silná a nezávislá právní profese
- Přísné střežení důvěrné komunikace mezi právníkem a jeho klientem
- Rovnost před právem a průhledný proces dostupný všem

Na závěr jsem se dostal k zadržování vězňů bez soudního procesu v Guantanamo Bay vládou USA. Nekritizoval jsem to výslovně, ale citoval jsem názory:

- Kancléře Velké Británie, Lorda Falconera, který se o tom zmiňoval ve svém projevu v Austrálii jako o „šokující urážce základních principů demokracie“.
- Generálního prokurátora Velké Británie, Lorda Goldsmitha, který to popsal při více než jedné příležitosti jako „nepřípustné“.
- Lorda Steyna, nyní na odpočinku, ale dříve jednoho z našich nejvýznamnějších členů sněmovny, který to popsal jako „druh právní černé díry“.

Konečně jsem citoval velkého Thomase Painea, muže, jehož slova inspirovala Americkou revoluci a jehož kritika výstřelků Velké francouzské revoluce vedla její vůdce k tomu, aby ho uvrhli do žaláře:

„Ten, kdo si chce uchránit svou svobodu, musí chránit i své nepřátele před utiskováním, protože jakmile poruší svou povinnost, ustaví tak příklad, který ho zasáhne.“

Během dalšího týdne konference mi přišlo nesčetně lidí gratulovat k mému projevu. Téměř bez výjimky užíli stejné slovo – a to bylo to, co mě překvapilo. To slovo bylo „odvážný“. To mě přinutilo zamyslet se.

Proč by si kterýkoli člen elitní skupiny mezinárodních právníků myslel, že to, co jsem řekl v Chicagu, je „odvážné“? Samozřejmě nešlo o to, že bych mohl být perzekuován. Není myslitelné, že by mi kvůli mým slovům bylo bráněno ve vstupu do Spojených států, za to, co jsem řekl, žádné nebezpečí postihu za má slova mi nehrozí ve Velké Británii, stejně tak jako nikde jinde ve světě.

Pokud chceme hledat odvahu tohoto typu mezi právníky, pak je třeba podívat se například na mé přátele Sama Okudzeta v Ghaně, Sternforda Moya ze Zimbabwe, kteří byli za vyjadřování svých názorů několikrát vězněni.

Zde, v České republice, a podobně i v celé východní a střední Evropě, máte nedávnou zkušenost s odvahou nezbytnou pro vystoupení proti utlačování a bezpráví působenými státem.

Lidé, kteří nazvali můj projev „odvážným“, nebyli hloupi, naopak jsou vysoce inteligentní – jak již jsem řekl, členové elitní skupiny. Takže museli užívat slovo „odvážný“ v jiném kontextu. A to je to, čemu bych se dnes chtěl věnovat.

Myslím, že museli mít na mysli něco jiného, ale je těžké to popsat jedním slovem. Jde to až ke kořenům toho, o čem zde dnes diskutujeme. Dovolte mi, abych se pokusil to přiblížit na několika příkladech, počínaje bodem, kterým jsem začal už dříve – americkou reakcí na 11. září.

Kdybych řekl to, co jsem řekl v Chicagu, o dva nebo tři roky dříve, věřím, že reakce by byla velmi odlišná. Pro všechny země je těžké přijmout kritiku zvenku. V letech 2002–2003 byla atmosféra v USA jiná. Kdybych to byl řekl tehdy, bylo by to vzbudilo velkou vlnu nepřátelství a mohlo by to mít naprosto opačný účinek. To zdůrazňuje dilema racionálního člověka, a já myslím, že všichni právníci jsou racionální, a to, že říkat něco nepopulárního neudělá jen toho, kdo to říká, nepopulárním, ale že to pravděpodobně vyprovokuje zcela opačnou reakci, než byla ta zamýšlená. Samozřejmě pak je ještě snadnější se rozhodnout nic neříkat.

Další zajímavé hledisko americké reakce na 11. září je to, že se veřejné mínění odklání od prezidenta Bushe, především díky neúspěchu války v Iráku. Kritika se týká především nenaplněných očekávání. Málokdo tvrdí, že invaze do Iráku byla nelegální a ze zásady špatná. Spousta pozornosti je věnována tomu relativně malému počtu padlých vojáků, jen pramálo těm tisícům mrtvých iráckých civilistů, mnoho z nich jsou děti a civilisté, přičemž nic z toho by se nestalo, kdyby nebylo nemorální a nelegální invaze. „Věci se dějí“, je všechno, co Rumsfeld řekl, aby zahnal odpovědnost za to, co by se jinak dalo považovat za válečný zločin.

Jak je možné, že Američané, kteří jsou tak plni idealismu a víry v Ústavu a právní normy, ztratili cit pro morálku? Odpověď, myslím, je nejistota. 11. září jimi otřásl do základů, protože to přišlo z vně země, z ničeho nic. Ať byla uvnitř kriminalita jakákoli, toto přišlo zvenku. Toto nemohlo být kontrolováno.

Lidé se od nepaměti snažili kontrolovat své okolí. My jsme od základů posedlí kontrolou, jsme v tom úspěšnější než jiní živočichové. A jsme zuřiví, když jsme napadeni. Nejistota je naše největší obava. Trávíme naše celé životy pokusy, jak se jí zbavit. Když jsme ohroženi, ztrácíme hlavu.

Posuňme se nyní k mnohem pozemštějšímu světu praktikujícího právníka. Je postaven před jeden základní problém. Musí si svou profesi vydělat na živobytí. Nejde jen o to nalákat a udržet si své klienty, ale musí je přesvědčit, aby mu platili – a dobře – za jeho rady. To není složité v jiných odvětvích – například, když je pacient nemocný, nemá na výběr a musí k lékaři. Ale

u právníka to není tak jasné – klientovi se nemusí zamlouvat jeho rada, v mnoha případech to není to, co chtěl slyšet. Při vedení sporu vždycky musí jeden prohrát – tzn. 50 procent nespokojených klientů. V obchodních záležitostech už jsem ztratil přehled o tom, kolik bylo klientů, kteří chtěli úplně všechno za minimální cenu a bez daně.

Dovolte mi uvést několik konkrétních případů. Nedávno jsem radil skupině lidí, kteří byli žalováni velkou společností o velké množství peněz. Kdyby prohráli, všichni by zbankrotovali. V jeden moment začali mít obavy, že jejich právník není dost agresivní a já, navzdory zdravému úsudku jsem s nimi navštívil i jiné právníky. V jednom případě, asi po třiceti minutách probírání kauzy, řekl ten právník: „Samozřejmě bych Vás rád zastupoval, ale měl bych Vám asi říci o své velmi podstatné slabosti.“ Všichni jsme zpozorněli. Zkušený právník přiznávající slabost! Jak se to může stát? Co je to? Ani jsme nedýchali. „Nenávidím prohru,“ řekl. Jak úžasná věta! Jak úžasný marketing! Protože to je přesně to, co chce klient slyšet.

Téměř každý klient, který iniciuje soudní spor, má pocit, že je v právu a že by měl vyhrát. Právník, který začne tím, že vypočítává slabiny, by neměl být překvapen, když se klient zvedne a odejde na konzultaci k jinému právníkovi. Jednou z nejsložitějších věcí pro advokáta je ujistit se, že klient rozumí slabým bodům kauzy dříve, než utratí mnoho peněz a ztratí spoustu času.

Loni jsme měli v Anglii dvě obrovské obchodní kauzy, ve kterých byly právní poplatky v milionech liber a které se zhroutily dřív, než byl soud ukončen. Jinak řečeno, žalující ustoupili poté, co prezentovali své stanovisko, ale před koncem soudu, čímž přiznali, že jejich kauza byla ztracena. V obou případech se žalovaní, i přes vysoké právní náklady, rozhodli z principu nehledat kompromis, ale bránit se až do konce – a v obou případech byli zproštěni obvinění.

Jak často se člověk setká s případy, kdy se žalovaní rozhodnou vyhnout se ztrátě času a množství peněz a riziku prohry a raději nabídnou dohodu? Člověku nezbyvá než spekulovat, co se honilo hlavou těm dvěma žalujícím z případů, které jsem zmínil. Jsem si jist, že ve Spojených státech, kde hromadné žaloby a honorář za úspěch jsou časté a kde nehrozí straně, která prohrála, povinnost uhradit náklady druhé strany, což jinak odradí nezodpovědné žalobce, je tato spekulace častá.

Je to v pořádku? Nehrozí, že se začneme podobat profesionálním fotbalistům – ochotní jakkoli poupravit pravidla, zatahat za oponentovo tričko, ponořit se do penaltové zóny, předstírat zranění, aby dostal protihráč trest, napadat rozhodčího – dělající cokoli, aby „získali výsledek“? Termín „profesionální faul“ pochází z fotbalu – eufemismus pro podvádění – nyní tak široce přijímané v této hře, že nemá smysl to kritizovat.

Dovolte mi, abych se nyní obrátil k obchodní praxi. Před nějakou dobou jsem strávil celou neděli s klientem v kancelářích pana Roberta Maxwella nad smlouvou. Pro ty z vás, kteří neznáte jméno Robert Maxwell (ačkoli bych rád připomněl, že začal svůj život jako Čech),

konference o nezávislosti justice

podotýkám, že se ukázal jako jeden z největších podvodníků Anglie a byl by jistě strávil mnoho let ve vězení, kdyby byl nespádl ze zádi své jachty a neutopil se ve Středozezemním moři těsně před tím, než byla odhalena celá škála jeho podvodů.

Jak už jsem řekl, vyjednával jsem s Maxwellem po celý den a bylo to fascinující. Trvalo 15 minut, než jsem si uvědomil, že je to arogantní tyran, dalších čtyřicet pět, abych si uvědomil, že má ego velikosti hory, a možná další hodinu trvalo, než jsem si uvědomil, že se mu nedá vůbec věřit. Když jsem přišel další den do kanceláře, zjistil jsem, že před několika lety vydal senior partner nařízení, že nikdo z firmy nesmí nikdy Maxwella zastupovat a že bychom měli poradit svým klientům, aby s ním neobchodovali.

Po Maxwellově smrti se ukázalo, že tento názor byl široce sdílen. Ale i přesto se s ním stýkalo a obchodovalo mnoho úctyhodných lidí, profesionálů. Proč? Věřím, že odpověď je ta, že vlastnil noviny. Nikdo se s ním nechtěl dostat do křížku. A mnoho lidí mělo rádo jeho peníze – dokud nedošly.

O nějakých 15 let dříve jsem měl klienta, který prodával svou společnost a chtěl zároveň ušetřit na daních. Jedno ráno mi zavolal, abych se dostavil na poradu o tom, jak předejít platbě daně z kapitálových zisků. Osoba, která nabízela schéma, jak neplatit daň, chtěla šest procent namísto platby třicetiprocentní daně. Dostavil jsem se ve dvě odpoledne na konferenci a ona osoba mi předložila desetistránkové schéma, jehož

součástí bylo alespoň šest akciových transakcí. Neměl jsem ani dostatek času, abych si přečetl první stránku, na které bylo sotva víc než jméno mého klienta, a byli jsme zavoláni na jednání. Onen právník, distinguovaně vypadající padesátník s uhlazeným úsměvem a aurou autority, se obrátil na mého klienta a pronesl zhruba toto:

„Pane X, neměl jsem příliš mnoho času na tento úkol, ale překvapí Vás, že jsem se již s podobným problémem setkal (extra uhlazený úsměv) a poradil svým klientům....a mohu Vám k tomu říci, že by to mělo fungovat.“ Jak chytrá volba slov! Jak strašný způsob vydělávání peněz! Rád říkám, že můj klient nakonec od tohoto schématu upustil. Když jsme se vrátili ze schůzky a analyzovali řadu transakcí, bylo jasné, že úspěch závisel na tom, aby finanční úřad nenašel spojení mezi jednotlivými transakcemi.

S kolika schématy, jejichž úspěch závisí na tom, že se nikdy neodhalí, jste se již setkali?

Patnáct let po smrti Roberta Maxwella se dostáváme k Enronu. Úžasně úspěšné společnosti, vydělávající hory peněz, která se obrátila na své poradce a řekla, že by ráda založila podrozvahovou společnost. A udělala to pak znovu a znovu. A evidentně se nikdo na nic neptal. Dle mého názoru existují tři důvody pro úspěch anglo-amerického přístupu k obchodnímu právu v posledních letech. Jeden je komerční a finanční dominance USA. Další je výsledná dominance angličtiny. Třetí důvod je to, čemu říkám „*můžu přístup*“ anglo-amerických právníků.

První věc, kterou se člověk naučí po vstupu do obchodního práva, je začít s pozitivním, konstruktivním přístupem. Kolik klientů jste slyšeli říkat, že si váží svého „kreativního“ právníka? Mnoho by také chtělo „kreativního“ účetního, ale to už odbíháme. Takže, když klient vysvětlí své plány, první věc, kterou uděláte, není to, že se zakaboníte a řeknete: „To bude složité.“ Ne, řeknete: „To je úžasné, ano, myslím, že to půjde udělat...“ Myslím, že když Enron požádal o podrozvahovou společnost, odpověď zněla: „Ano, víme, jak to udělat, bude to stačit do dvaceti čtyř hodin?“ A tak žádali o další a další. Nikdo se neptal, co za tím vším je. Dovolte mi, abych nyní pospojoval své myšlenky. Začal jsem tím, že jsem hovořil o odvaze, o lidech, kteří popsali můj projev jako „odvážný“.

Všichni víme, co to znamená pro právníka žijícího v diktátorském režimu, bez zákonných norem. Velmi obdivujeme ty z nás, kteří mají odvahu se vzepřít – a pochybujeme o tom, že bychom ji našli v sobě. Také víme, co to znamená v kontextu takzvané svobodné společnosti – když se poblázní – to se stalo dvakrát v živé paměti USA. Jednou v letech padesátých během doby McCarthyismu a „honu na čarodějnice“, podruhé po 11. 9. ze strachu a nejistoty způsobené terorismem. Odvaha nutná k tomu, aby člověk vystoupil proti náladě většiny společnosti, se dala v nedávné době snadno pozorovat. Nejde o fyzickou odvahu, ale o odvahu morální. Díky bohu, našlo se mnoho odvážných v USA, pod vedením ABA, a taktéž ve Velké Británii a USA pod vedením mnoha soudců nejvyšších soudů. Ale současný přístup vlády USA ukazuje, že je ještě mnoho práce.

Když se obrátíme ke všední právníkové praxi, která je denním chlebem nás, kteří máme to štěstí, že žijeme ve

svobodné společnosti s tržní ekonomikou, je snadné zapomenout na to, že morální odvaha je stále ještě základním předpokladem pro naši profesi. Ale morální odvaha je nutná k tomu, aby člověk odolal posluhování arogantnímu vlastníku velkých novin. Je nutná k odmítnutí zdánlivě lákavého schématu, jak ušetřit daně, které je založeno na fikci. Odvaha je nutná i k tomu, podívat se, co je za přáním ustanovit fiktivní, podrozvahovou společnost, zejména jde-li o žádost společnosti, která je jednou z neúspěšnějších v západním světě. Odvaha je nutná i k přesvědčení klienta, aby upustil od spekulativní žaloby. A ve všech těchto případech je třeba velké morální odvahy, zejména je-li příjem, o který tak přijdete, značný.

Název mého projevu je „Nezávislost jako hodnota právní mysli“ a najednou mluvíme o morální odvaze. Myslím ale, že tyto dva koncepty jsou v podstatě totožné, nebo že jeden vytváří ten druhý. Ve dnešním rozvinutém světě, ve kterém vládnou volný trh a požadavky zákazníků, si musíme neustále připomínat, že právníková praxe není business, ale profese, že hlavní povinností právníka je především sloužit právu jak nejlépe lze.

Jak už jsem řekl dříve, základní problém právníka, ať už je naše společnost organizovaná jakkoli, je to, že si musí vydělat na živobytí a aby toho dosáhl, musí přilákat a udržet si klienty tím, že jim pomůže dosáhnout toho, čeho chtějí. Mezinárodní právní trh je teď nemilosrdně soutěživý. Musíme být opatrní, aby nejistota, ke které globální soutěživost vede, nezpůsobila, že pozapomeneme na naše zásady. Hodně se mluví o klíčových zásadách naší profese. Možná bychom se měli zaměřit více na mentální rámec, ve kterém se vyvíjejí a rostou naše zásady – a bez nichž by se brzy vytratila jak nezávislost mysli, tak i morální odvaha. ■

Slovo moderátora k tématu:

Když jsem poslouchal, co Francis Neate říkal, tak se mi zdálo, že právníkové profesi mají docela veliký dluh, pokud jde o to vzdělat veřejnost ve věcech významu vlády práva, protože Francisův projev se stáčí zpátky k tomu, co je to osobní statečnost v rozhodování – jako podmínka nezávislosti, jako podmínka vlády práva. Mně se zdá, že se setkáváme každou chvíli s tím, že stát, ve kterém žijeme, reaguje pragmaticky na něco, z čeho má strach – to je to, o čem Francis Neate mluvil. Ten strach je z terorismu, z organizovaného zločinu, a každá ta reakce je ve svém principu stejná. Ta reakce je, pojdte se vrátit zpátky! Máme tady něco hrozného – terorismus, organizovaný zločin – pojdme se vrátit k tomu, zdali opravdu ta vazba může trvat takto dlouho nebo odposlechy musí být jen za takto přísných podmínek – vždyť to přece nakonec chrání toho darebáka! K tomu mě napadá, že na konferenci v Chicagu, o které Francis hovořil, vystoupil senátor Mitchell a citoval krásnou pasáž z *Man for All Seasons*. To je něco, co

bychom měli opakovat občas směrem k veřejnosti, protože to je dialog mezi Thomasem Moorem a člověkem, který se jmenuje Ropper. Ropper se ptá: „Ty bys poskytl dobrodiní práva ďáblu?“ Moore mu na to odpovídá: „A co bys udělal Ty? Prosekal právem širokou cestu, abys mohl po ďáblu jít?“ Ropper říká: „Kvůli tomu bych klidně zničil v Anglii všechny zákony.“ A Moore říká: „Ano, a když by padl poslední zákon a ďábel se obrátil proti Tobě – kde by ses schoval, kdyby všechny ty zákony byly zničeny? Země je hustě porostlá zákony od pobřeží k pobřeží, lidskými, ne božími. A kdybys je posekal – a Ty jsi člověk, který by toho byl schopen – opravdu se domníváš, že bys dokázal zpřimovat stát ve větrech, které by pak zaduly? Ano, já bych dal i ďáblu dobrodiní práva, už kvůli své vlastní bezpečnosti.“

V tomto citátu cítím tu nedostatečnost naší schopnosti sdělovat, proč tady pravidla vlastně jsou. A mezi těmi pravidly i soudcovská či advokátní nezávislost. ■

Dialog hluchých?

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Úvodem bych si dovilil složit poklonu organizátorům této konference, že do vstupního bloku, zcela v duchu úvah zvěčnělého českého romanisty Leopolda Heyrovského o pomocných vědách právních,¹ zařadili referát právního filozofa a příspěvek blízký právní komparatistice. Na mne tak zbývá téma z oboru „dějepisu právního“. Historikové by jistě uvítali, kdybych se pokusil vymezit v samostatné rozpravě časovou hranici, kde končí historie a začíná současnost, s ohledem na téma konference se však těmito úvahám v zásadě vyhnu a zůstanu u konstatování, že pro účely tohoto příspěvku skončila historie teprve včera. Zároveň tak nepřímo prozradím, že – byv v Praze inspirován předehrou k Donu Giovannimu a příkladem Mozartovým – přicházím s textem, na němž ještě nestačil oschnout inkoust.

Historik bývá v dnešní době nezdědka pokládán za podivína, je to jakýsi homo furious či v lepším případě histrio. Abych „nevypadl“ z této přísouzené role, nezvolím tradiční citační techniku, ale předložím zatím bez poznámkového aparátu šest úryvků, při jejichž četbě si čtenář sám může ověřit svoji orientaci v pramenech a pokusit se neovlivnitelně nalézt odpověď na otázky, kdo, kdy a kde s tím či oním názorem přišel. Nutno jen poznamenat, že šest textů je v tomto pořadí seřazeno záměrně a že jejich rozdělením do dvojic² je usilováno o zachování zásady *audiatur et altera pars*...

Obraťme se nyní do historie.

1. Soudnictví jako služba

„Naše metodologická východiska vedou k následujícímu vymezení předmětu analýzy: 1. soudy a soudci jsou subjekty, které vystupují na nabídkové straně příslušné interakce, tj. jsou to dodavatelé, kteří mají své odběratele, klienty; 2. tím, co soudy a soudci dodávají, jsou služby a jejich činnost se tedy v mnoha mimořádně zajímavých aspektech liší od dodávání statků; 3. obsahem dodávaných služeb je zprostředkování interakcí mezi vyjednávajícími protihráči, kdy jeden něco navrhuje (požaduje, žaluje) a druhý na tento návrh (požadavek, žalobu) reaguje, například se „brání“; 4. služba poskytovaná soudy a soudci je považována za veřejnou, a proto je pro ni příznačný vysoký stupeň státní ingerence. Je evidentní, že všechny služby (opravárenství, školství, požární ochrana, zdravotnictví, soudnictví apod.) jsou v mnoha věcech vzájemně odlišné. Zde však tvrdíme, že žádná z těchto odlišností není důvodem pro vymyšlení speciální metodologie pro analýzu každé služby zvlášť. Z těchto důvodů nám není znám žádný argu-

ment, proč by výše zmíněné charakteristiky systému (monopolní struktura apod.) neměly být pro soudnictví stejně devastující, jako je tomu všude jinde.

Shrňme tyto hlavní zdroje arogance a neefektivnosti:

1. dodavatelem soudních služeb je sám stát, který tak dokonce činí svými státními orgány, a to jako stoprocentní monopolista;
2. služby jsou klientům dodávány *de facto* bezúplatně; dodavatel není co do pokrytí svých nákladů závislý na spokojenosti svých klientů;
3. vstupy a výstupy do a ze soudního systému jsou umrtveny na nejnižší představitelnou míru, mimosoudní vynuovení výstupu pro nekvalitu dodávaných služeb je dokonce protiústavní;
4. klientela je soudcům přikázána, klient nemá žádnou volbu, u koho bude příslušnou službu poptávat, či od koho tuto službu odmítne (až na nezanedbatelné výjimky);
5. soudci a jejich soudy jsou hrdy na to, že nesmí být regulovány žádným jiným státním orgánem, že jsou nezávislé a jejich moc je absolutní. Pokud tedy někdo někde ví, proč soudy musí být uspořádány právě tak, měl by vědět i to, že to jeho soudnictví nás klienty vždy bude obtěžovat arogancí (což bychom možná přetrpěli), ale i bezbřehou neefektivností. Soudy v jejich výše popsané podobě jsou nereformovatelné, a to ze stejných důvodů, z jakých nebylo možné reformovat reálný socialismus, tj. systém, který – pro ilustraci – rovněž svým klientům nedovolil, aby jej opustili, a jejich stížnosti na nezávislou KSČ povolil rovněž pouze, pokud byly adresované jí samé.“

2. Ohrožená justice

„Po převratu očekávali jsme my praktičtí právníci, že Československá republika vytvoří si také řádné soudnictví. Základní idea organizace soudnictví rakouského – nezávislost soudcovská – byla nám vždy sympatickou a již za Rakouska jsme těžce nesli, nebyla-li v praxi důsledně prováděna. Od Československé republiky jsme očekávali zmodernisování soudnictví, důsledné provedení nezávislosti soudcovské a zvýšení vážnosti i sociálního postavení soudcovstva. Jako jakýsi ideál nám tanul na mysli význam soudce anglického, obdařeného velikou autoritou a zaujímavého i společensky významné postavení. Než, žel tyto naděje upínající se k obnovené samostatnosti našeho státu, ukázaly se stejně jako mnohé jiné pouhými nadějemi. Z anglosaského hodnocení práce byl vybrán pouze jeden díl: ocenění práce manuální. A utvořeno pro toto ocenění jméno „amerikanismus“, aby se předem ulomil hrot nyní nastalému podceňování práce intelektuální. A tak jsme z jednoho extrému šťastně v extrému druhém. „Amerikanismus“ zasáhl do práva a zanechal v něm stopy nesmazatelné. Množství zákonů stále se měnících, sobě odporujících, nejasných a nepřehledných jest krásným výsledkem práce našich američanů. Uznávají přece v něčem onu podceňovanou inteligenci: v tom, aby jejich galimatyáš roztříbila a řádně vyložila. Zde tedy přichází ke slovu praktický právník, advokát, soudce. Ale náš amerikanismus není jako anglosaský, ne-

váží si reprezentantů svého právnictva, nevidí v advokátovi zastánce práva a svobody, mluvčího a vůdce lidu a svou zkušeností a znalostmi praedestinovaného politika a zákonodárce. Pro naše amerikány jest advokát něco mezi agentem a tlampačem, předmětem vtípu a příkladem lidí, kteří snadno a bez práce ohromně bohatnou. Stejně soudce není u nás vážen jako rozhodčí práva, není vážen pro svůj právnícký věhlas, pro moudré a lidské rozhodování, nýbrž jest považován za byrokrata, jehož hlavní předností má být, aby byl laciný a dovedl pracovat na „body“. Toto stále více pokračující znehodnocování práce právníků, má za následek, že postupem doby naše soudnictví a stav soudcovský tak poklesly, že jest před katastrofou. Kdo se domnívali, že snížením inteligence povýší sebe, mohou nyní studovati samozřejmě důsledky svého počínání na rozvratu soudnictví, které se dotýká již všech vrstev.

...útok veden byl na způsob práce, podstatu činnosti soudcovské. Místo očekávaného lepšího oceňování nastalo podceňování v různé formě. Zavádění různých rozhodčích a nájemních soudů, paritních komisí apod. mělo příčinu snad více v nedůvěře v objektivnost soudcovu, než ve snaze zavést laický živel do soudnictví. Bezohledné rušení referátů a nemožné zatěžování zbylých soudců vzrůstající a hromadící se agendou, hodnocení úkonů soudcovských podle počtu vyřízených kusů a nikoli dle kvality – jest důsledkem rozmáhajícího se názoru, že práce soudcova jest prací byrokratickou a že záleží v nějakém bezduchem vyřizování aktů.“

3. Soudcovský korporativismus

„Korporativismus, který se šíří západní společností jako zhoubný nádor, je nebezpečný – tím spíše, že nám některé jeho projevy – např. tripartita či soudcovská samospráva – připadají tak samozřejmé. Proti korporativismu by měli bojovat nejen všichni upřímní liberálové, ale i ostatní, kteří věří v hodnotu zastupitelské demokracie a nechťejí dopustit rozparcelování státu ve prospěch privilegovaných zájmových skupin.

Mnohé profesní skupiny (např. lékaři, právníci, pracovníci veřejnoprávní televize, soudci apod.) stále ujišťují o své nepostradatelnosti, snaží se posílit své postavení, vyjednávací sílu, samozřejmě na úkor ostatních, méně vlivných společenských skupin. Hlavním argumentem těchto skupin jsou specifika jejich stavu, zejména potřeba zajistit zvláštní nezávislost.

Korporativismus posilují různá sdružení s povinným členstvím (jako Česká lékařská komora, advokátní komora, komora architektů, soudcovská unie apod.). Tato profesní sdružení, která v zásadě vyjadřují soukromé zájmy svých členů, jsou navíc posvěcena zákonem. Prakticky zavádějí omezení vstupu do odvětví, když působení v dané profesi je podmíněno právem členstvím, které se získává složitým systémem kvalifikací, atestací a praxe.“

4. Neodvislá advokacie...

„Dovolte, abych vzhledem k naprostému zneuznání a stoupajícímu přezírání advokacie vytyčil především podstatu povolání advokátského.

Advokát jest v právním státě svým povoláním odborný

právní poradce a zástupce občana na obranu a ochranu anebo na vymožení jeho práv proti zásahům spoluobčana anebo státní moci reprezentované jejími úřady.

Jedná-li se o střetnutí se dvou stran ve sporu, mají úkony advokáta ráz napomáhající bezpečnému nalézání práva a odborně nejučinnějšího a nejvhodnějšího zastání práva strany. V řízení trestním a jiném veřejném budou úkony advokátské – nejde-li o pouhé žádání – mít ráz jisté opozice proti úřadům, vyvolávající jistý antagonismus advokacie s reprezentanty úřadů, který tvoří ale kontrolu úřadů, tj. vykonavatelů moci vládní, podmiňující zdravý vývoj společnosti občanské.

Právní stát pak, chce-li svým občanům skutečně zabezpečiti ochranu právní a spravedlnost, musí svým občanům dáti řádnou, od jeho orgánů neodvislou advokacii, která by mohla vždy a všude na ochranu práv občanů přednésti a uplatnit vše, co se jeví odborně potřebným. Řádná advokacie musí být ale také odborně co nejlépe vybavena, organisována i vědoma si svých vážných a těžkých povinností, zachovávání zákonů, svědomitého vykonávání úřadů, vedení převzatého zastoupení s největší pílí, neochvějnou věrností, napětím všech sil, šetřením tajemství strany a vážností ve svém chování a konání, advokacie musí být ukázněna, a to v zájmu stavu vlastními příslušníky stavu.

Nestačí však, aby právní stát dal svému občanstvu advokacii neodvislou, organisovanou a ukázněnou jako odborného právního zástupce, ale on jí musí také přikázati náležitý okruh působnosti a náležité odměňování, aby řádná advokacie také mohla existovati a řádnou zůstatí a musí advokacii také náležitě ochrániti proti všemu přílivu jinorodých činitelů, fušerů, pokoutníků a škůdců. Činnost odborně-právní advokátů jest jistě zcela obdobná odborně-medicinské činnosti lékařů a jako stát v zájmu svého občanstva – a nikoliv pouze aby se lékaři uživilí – ustanovuje, že právo léčiti mají pouze graduovaní lékaři a stíhá – ne v zájmu lékařů, nýbrž aby vyvaroval občanstvo škod z neodborného fušerství – ty, kdož neoprávněně léčili, tak není důvodu, aby nestanovil, že odborně-právní zastupování stran smí provozovati pouze advokát a měl by stíhati všechny neodborníky, již by prováděli právní léčbu.“

5. Policie a advokacie

„My se zodpovídáme dozorcím státní zástupkyni, poslůze soudu, a samozřejmě také veřejnosti, nikoli však advokátům placeným za vyvíňování klientů.“

6. Zlidovění soudnictví

„Má-li se naše soudnictví v takovém rozsahu proměnit v organisaci, která tvoří organickou část lidově demokratické soustavy, pak bude nutno reformovat také advokacii. V její dnešní podobě se obráží starý kapitalistický svět se všemi nešvary, jak je známe z předmnichovských poměrů a z kapitalistické morálky. Honba za ziskem ve spleti starých zákonů a nařízení umožňovala výkon advokacie, který je neslučitelný se zásadami lidové demokracie. Jen ojediněle a jako vzácné výjimky pracovali advokáti v souladu s budovatelskými úkoly

pracujícího lidu a jen ojedinele dovedli dát advokacii náplň, která by z ní učinila užitečnou a prospěšnou nástroj budování.“

Následuje představení autorů

Příspěvek č. 1 je z pera současného českého ekonomu Dušana Třísky,³ „replikou“ č. 2 je výňatek z článku, který pro časopis České advokacie v r. 1923 napsal redaktor tohoto periodika, pražský advokát Evžen Polan.⁴ Ukázka č. 3 je názorem Marka Loužka⁵ z Centra pro ekonomiku a politiku datovaný rokem 2006, „odpověď“ poněkud paradoxně napsal již v r. 1934 prezident Advokátní komory v Čechách a záhy též první nefrancouzský předseda Union internationale des avocats Alois Stompfe.⁶

Slova pod č. 5 bylo možno na adresu práce policie zaslechnout ve zpravodajství TV NOVA dne 15. 10. 2006 z úst mluvčí Policie ČR Blanky Kosinové, text pod č. 6 pronesl poprvé na půdě Národního shromáždění dne 22. 12. 1948 tehdejší ministr spravedlnosti Alexej Čepička.⁷

1 Srv. L. Heyrovský: Dějiny a systém soukromého práva římského, Bratislava 1927, str. 9-10.

2 Související příspěvky jsou pod č. 1 a 2, 3 a 4, 5 a 6.

3 Srv. Dušan Tříška: Původ arogance a neefektivnosti soudnictví in: Soudcokracie v ČR, fikce nebo realita? Sborník textů, CEP č. 52/2006, str. 60-61.

4 Srv. E. Polan: Ohrožená justice, Česká advokacie, 1934, str. 73-74.

Co dodat?

Nezávislost právnických profesí je trvalou hodnotou. Uvědomil si to i Napoleon, který sice na okraj připraveného textu ordonnance z r. 1810 o advokacii připsal, že „mít po ruce šavli, nikdy by nepodepsal tento zákon“, nakonec však podpis připojil, chápe, že bez nezávislé advokacie a justice by bylo stěží lze aplikovat vynikající kodifikace z let 1804 – 1810, z valné části ve Francii platné dodnes... Na straně druhé lze do jisté míry odpouštět přehlédnutí starých textů. O nezávislosti se po čtyřicet let nevedla žádná diskuse. Předmětem té dnešní diskuse by neměly být úvahy o tom, zda nezávislost ano či ne, ale spíše formování jejího ideálního modelu.

Eos qui alteram partem non audiunt vel non audire volunt historiam docere debemus.

Nezapomínejme arciť na neslavné konce, na Antonína Strobacha zbaveného za Bachova absolutismu soudcovského úřadu za to, že zprostil obžaloby opilce, viněného z urážky majestátu či na předem organizátory schválené závěrečné řeči „obhájců“ v procesu s Miladou Horákovou a spol.... Ale ani sedmnáct let po Listopadu té citlivosti není dosti. ■

5 Srv. M. Loužek: Hrozí ČR soudní diktatura? in: Soudcokracie, CEP č. 52/2006, str. 99.

6 Srv. A. Stompfe: Neodvislá advokacie podkladem občanské svobody v demokratickém státu, Česká advokacie 1934, str. 98-99.

7 Srv. A. Čepička: Zlidovění soudnictví. Řeč ministra spravedlnosti Dr. Alexeje Čepičky v Národním shromáždění 22. 12. 1948, Praha, Ministerstvo informací a osvěty 1949, str. 118-119.

DOLEŽALOVÁ & HRUŠKA

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

LAW OFFICE/ANWÄLTE

přijme

advokátního koncipienta/koncipientku

Nabízíme:

- perspektivu odborného růstu a trvalé spolupráce po složení advokátní zkoušky
- práci v mladém týmu, příjemné pracovní prostředí
- kompetitivní platové podmínky

Požadujeme:

- ukončené studium a následnou praxi v obchodním a občanském právu hmotném i procesním
- komunikativní znalost AJ, případně též NJ
- vysoké nasazení, spolehlivost, flexibilitu

Nabídky (včetně CV) zasílejte na:

AK Doležalová & Hruška
nám. generála Kutlvašra 6, 140 00 Praha 4
e-mail: recepce@ak.cz

CTP Invest je úspěšná developerská společnost působící na českém trhu od roku 1998, která se zabývá výstavbou a investicemi do průmyslových a kancelářských nemovitostí.

Pro zajištění našich aktivit hledáme vhodné kandidáty na pozici:

SENIOR/JUNIOR LAWYER

Zaměstnanec na této pozici je odpovědný za následující:

- koordinace právního oddělení (senior lawyer)
- příprava a archivace smluv a souvisejících materiálů
- akvizice nemovitostí a společností
- jednání s klienty
- zastupování společnosti v právních záležitostech

Požadujeme:

- VS – ukončené magisterské studium v oboru právo
- výborné znalosti zejména občanského, obchodního (korporátního) a správního práva
- praxe v oboru vítána (u senior lawyer praxe alespoň 3 roky v oboru nutnosti)
- výborná znalost AJ, zkušenost s právníkou angličtinou
- práce na PC (MS Office, apod.)
- řídičský průkaz B

Nástup možný ihned.

Nabízíme zajímavé finanční ohodnocení, možnost dalšího vzdělání a růstu.

Pokud máte předpoklady stát se členem CTP teamu a splňujete uvedená kritéria, zašlete prosím svůj životopis v anglickém jazyce na níže uvedené kontakty.

Pro bližší informace o společnosti navštivte naše webové stránky www.ctpinvest.cz

CTP Invest, spol. s r.o., CTPark Humpolec, 396 01 Humpolec
Tel: 00420 565 535 565, Fax: 00420 565 533 501
E-mail: radka.musilova@ctpinvest.cz